

50 ROKOV SLOVENSKEJ SPOLOČNOSTI PRE POĽNOHOSPODÁRSKE, LESNÍCKE, POTRAVINÁRSKE A VETERINÁRSKE VEDY PRI SAV V BRATISLAVE

50 ROKOV SLOVENSKEJ SPOLOČNOSTI PRE POĽNOHOSPODÁRSKE, LESNÍCKE, POTRAVINÁRSKE A VETERINÁRSKE VEDY PRI SAV V BRATISLAVE

**50 ROKOV SLOVENSKEJ SPOLOČNOSTI PRE POĽNOHOSPODÁRSKE,
LESNÍCKE, POTRAVINÁRSKE A VETERINÁRSKE VEDY PRI SAV V
BRATISLAVE**

**Sekretariát Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske
a veterinárske vedy pri SAV: Tr. A. Hlinku 2, 949 79 Nitra**

**Názov: 50 rokov Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a
veterinárske vedy pri SAV v Bratislave**

Zostavili: doc. Ing. Kamil Cejpek, CSc., prof. Ing. Jozef Golian, Dr., doc. Ing. Jozef Konôpka,
CSc., Ing. Ján Kukla, CSc. prof. MVDr. Slavomír Marcinčák, PhD., doc. RNDr. Jaroslava
Sobocká, CSc., Ing. Norbert Britaňák, PhD.

Rok vydania: 2020

Náklad: 150 ks

Tlač: Garmond Nitra

Recenzenti: prof. Ing. Marcela Capcarová, DrSc., prof. Ing. Jozef Kobza, CSc.

Rukopis neprešiel redakčnou úpravou vo vydavateľstve.

ISBN 978-80-89703-85-2

Obsah

Obsah	4
Úvod, účel a poslanie publikácie	5
1 Pohľad do histórie vedy a výskumu, vzdelávania a odborných (vedeckých) spoločností na Slovensku	6
1.1 Vývoj v poľnohospodárskej oblasti	6
1.2 Vývoj v pedologickej oblasti	9
1.3 Vývoj v lesníckej oblasti	16
1.4 Vývoj v potravinárskej oblasti	24
1.5 Vývoj vo veterinárskej oblasti	27
1.6 Vývoj v lúkarsko-pasienkarskej oblasti	27
2 Vznik a činnosť Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave	29
2.1 Vývoj a činnosť Slovenskej spoločnosti	29
2.2 Vývoj a činnosť sekcií a pobočiek	55
2.2.1 Poľnohospodárska sekcia	55
2.2.2 Lesnícka sekcia	59
2.2.3 Potravinárska sekcia	68
2.2.4 Veterinárska sekcia	74
2.2.5 Pedologická sekcia	79
3 Edičná činnosť Slovenskej spoločnosti	82
4 Nositelia medaily Juraja Fándlyho	86
4.1 Fándlyho medaila	86
5 Členská základňa Spoločnosti	89
5.1 Výbor spoločnosti	93
Záver	94
Použité informačné zdroje	95
Prílohy	96

Úvod, účel a poslanie publikácie

V tejto historicky zaujímavej dobe si naša Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave (ďalej len Slovenská Spoločnosť) pripomína päťdesiat rokov od svojho vzniku. Pred 20 rokmi náš člen už zosnulý prof. Dr.h.c. Ing. Miroslav Stolina, DrSc. zostavil rozsiahlu pamätnicu, v ktorej podrobne zachytil vývoj Slovenskej Spoločnosti za uplynulých 30 rokov. Bolo to obdobie iného spoločensko-politického smerovania, v ktorom si významná časť odborníkov pôsobiacich v pôdohospodárskych vedách hľadala svoje profesionálne uplatnenie bez politickej znečisteného balastu. Takýto azyl poskytovala aj naša Spoločnosť a o tom vydala svedectvo vyššie uvedená publikácia.

Po roku 1989 umožnila novovznikajúca a možno ťažko sa rodiaca demokratická spoločenská formácia na Slovensku aj na poli vedy a výskumu nabráť novú energiu, angažovať sa v záujme rozvoja ľudského poznania v tak dôležitej oblasti, ako je zabezpečenie dostatku výživy pre všetko živé na tejto Zemi. Nie za každú cenu, ale s prísnyim dodržiavaním zásad ochrany prírodného bohatstva, ktoré chceme odovzdať v dobrej kondícii aj nasledujúcim generáciám.

Stanovy našej Slovenskej Spoločnosti v časti o členstve zdôrazňujú zásadu dobrovoľnosti pracovať pre celospoločenské dobro a to i za cenu bez materiálnych či finančných benefitov. Je smutnou skutočnosťou súčasnej spoločenskej atmosféry, že takéto konanie dost' významnej časti odbornej i laickej verejnosti nie je prijímané s porozumením. Odráža sa to aj v našej Slovenskej Spoločnosti tým, že počet jej aktívnych členov najmä z radov mladších vedeckých pracovníkov klesá. Je to teda výzva pre nás, ktorí sa hrdíme dlhoročným členstvom, aby sme hľadali príčiny takéhoto stavu a zároveň spôsoby, ako to pozitívne zmeniť. Táto publikácia je predovšetkým spätným pohľadom na 20 rokov plodnej práce jednotlivých sekcií našej Slovenskej Spoločnosti. Je to zároveň výpoveď o dobe, ktorá sa zapíše do dejín Slovenska ako ďalšie obrodienie so všetkými kladnými stránkami, ale aj chybami, ktoré sú dokladom o ľudskej mylnosti. Ide aj o to, či sme ochotní sa z našich chýb poučiť a viac sa sústrediť na to pozitívne, čo veda ako taká prináša pre zlepšenie ľudského prežívania na tejto Zemi.

Chcem sa úprimne poďakovať všetkým predsedom sekcií, členom výboru našej Slovenskej Spoločnosti za spracovanie podkladov a osobitne doc. Ing. Jozefovi Konôpkovi, CSc. za výbornú spoluprácu pri zostavovaní obsahu tejto publikácie.

Kamil Cejpek, zostavovateľ

1 Pohľad do histórie vedy a výskumu, vzdelávania a odborných (vedeckých) spoločností na Slovensku

1.1 Vývoj v poľnohospodárskej oblasti

Do vzniku 1. ČSR

V publikácii k 30. výročiu Slovenskej spoločnosti profesor Miroslav Stolina na s. 14 až 20 naznačil niektoré aspekty rozvoja poľnohospodárstva v Uhorsku od konca 18. storočia. Konštatuje, že: „*bývalá monarchia pokladala za potrebné propagovať svoje zámery a opatrenia na zlepšenie hospodárskej situácie krajiny*“. V tejto súvislosti spomína na významný prínos vzdelancov – osvietencov tej doby, ktorí sa zaslúžili o zvyšovanie spoločenskej a duchovnej úrovne širokých vrstiev obyvateľstva Slovenska. Na prvom mieste to bol katolícky kňaz Juraj Fándly, ktorý vypracoval široko koncipovaný ľudovovýchovný program národnej osvety, v ktorom podal zrozumiteľnou formou slovenskému roľníkovi súbor vedeckých poznatkov a poučení o základoch poľnohospodárstva. Ďalším tam spomínaným predstaviteľom sociálno-hospodárskych reforiem bol učiteľ Samuel Tešedík, ktorý chápal svoje rady a povolanie ako nasledovateľný príklad pre svojich súčasníkov i nasledovníkov. Spracoval vo svojom diele *Roľník v Uhorsku* analýzu príčin a súvislostí zaostaleho stavu poľnohospodárstva v Uhorsku a možností jeho zlepšenia. Vychoval celý rad svojich nasledovníkov, napr. Pavla Jozeffyho, Daniela Licharda, Augustína Horislava Škultétyho. Aj Ľudovít Štúr a jeho spolupracovníci v konkrétnom boji za zlepšenie postavenia slovenského národa v monarchii nezabúdali na roľnícky stav. Učiteľ Samuel Jurkovič založil v auguste 1845 v Sobotišti *Gazdovský spolok*, ktorý bol svojho druhu prvý v celom Uhorsku. Jeho cieľom bolo vzdelávať o správnom hospodárení s pôdou, pestovaní kultúrnych rastlín a chove domáceho úžitkového zvieratstva. Neskôr vznikol aj celoštátny Uhorský poľnohospodársky spolok, v ktorom pracovali rôzne tematické skupiny, napr. pre obilninarstvo, pasienkarstvo, dobytkárstvo, chov koní, mlynárstvo, cukrovarníctvo, mliekarstvo, pivovarníctvo.

V medzivojnovom období

Rozvoj organizácií zameraných na kontrolnú a výskumnú činnosť začal po skončení prvej svetovej vojny v roku 1918. Už 4. decembra 1918 podali Karol Sonntag a František Udržal návrh na reorganizáciu a vybudovanie poľnohospodárskeho výskumníctva na Slovensku. V roku 1919 prevzala štátna správa výskumnú chemickú stanicu v Bratislave, liehovarnícku a semenársku v Košiciach a mliekarenskú vo Zvolene.

Významným opatrením bolo založenie inštitúcie **Štátne výskumné ústavy zemédělské (ŠVÚZ)** v Bratislave v roku 1920. Ústavy vykonávali pokusnícky výskum a kontrolu poľnohospodárskych výrobkov i látok používaných v poľnohospodárstve. Robili aj poradenstvo a popularizáciu poznatkov zo svojej činnosti.

V rámci ŠVÚZ boli zriadené autonómne ústavy:

Ústav pre chemickú kontrolu, ktorý pokračoval v činnosti Kráľovskej uhorskej hospodársko-chemickej stanice a robil kontrolu potravín, poľnohospodárskych výrobkov a pomocných látok, riešil tiež vodoprávne otázky a technológie vody (vodu pre kotly a odpadové vody).

Ústav pre semenársku kontrolu (1920) robil kontrolu predaja osiva a semien (oceňoval a plomboval originálne osivo obilnín, strukovín a olejní), rozbery semien na čistotu, klíčivosť, vlhkosť, atď. pre úradnú potrebu i súkromníkov.

Ústav pre agropedológiu a bioklimatológiu (1921) mal hlavnú náplň činnosti pôdoznalecké mapovanie, prieskum pôdy podnikov, obcí a celých okresov; odoberal tiež vzorky pôdy na mechanické, fyzikálne a chemické rozbery.

Fytopatologický ústav (1921) zisťoval príčiny ochorenia a poškodenia kultúrnych rastlín, viedol evidenciu rozšírenia chorôb a škodcov v jednotlivých krajoch a ročných obdobiach, zostavoval štatistiky a informoval verejnosť o výskyte chorôb a škodcov a poskytoval návody opatrení proti nim.

Vinársky ústav (1924) pestoval a rozmnožoval čisté kultúry vínnych kvasiniek, robil rozborov hroznových a ovocných vín i pomocných látok používaných pri ich príprave, kontrolu pôvodných výrobkov a obchodných produktov. V oblasti pokusníckej a výskumnej činnosti riešil problematiku okysličovania vín, osviežovania starých vín, robil pokusy s kolometrickým určením alkoholu, zisťovaním príčin zákalov vín, sledoval zmeny v zložení vín uložených v sudoch a pod. Ústav mal pokusnú vinicu a pivnicu.

Ovocinársky ústav (1924) skúmal vhodné podmienky pre ovocinárstvo a záhradníctvo, skúšal nové kultivary na plodnosť, rentabilitu a odolnosť proti chorobám a škodcom, robil pokusy so zužitkovaním ovocia, usporadúval verejné kurzy spracovania ovocia, odborné prednášky a výstavy.

Zootechnický ústav (1925) kontroloval krmivá, študoval otázky výživy hospodárskych zvierat, konzervovanie krmív, vypracovával posudky na krmnú hodnotu obchodných krmív.

Potravinársky ústav (1923) robil bakteriologické rozborov potravín a nápojov, chemické rozborov dietetických a kozmetických prípravkov, medicínálnych nápojov a konzervačných prostriedkov; tiež rozborov pitných a minerálnych vôd, súdno-chemické vyšetrenia otráv z potravín a pod. Vydával hygienické posudky v zmysle zákona o úprave verejného zdravotníctva a zákona o falšovaní poľnohospodárskych produktov a potravín.

Oblasť pôsobnosti uvedených ústavov bola na západnom a strednom Slovensku po okresy Poprad, Rožňava a Tornaľa (Šafárikovo).

Podobnú náplň činnosti mali aj Štátne výskumné zemédělské ústavy, založené tiež v roku 1920 v Košiciach, s oblastnou pôsobnosťou pre východné Slovensko. V rámci ústavov bol reorganizáciou Uhorskej kráľovskej výskumnej stanice vytvorený v roku 1920 **Ústav pre chemickú kontrolu a Ústav pre semenársku kontrolu**. V roku 1922 bol založený **Ústav pre agropedológiu a bioklimatológiu**, v roku 1923 **Fytopatologický ústav a Zemédělsko-priemyselný ústav**, ktorý skúšal nové stroje, robil odbornú kontrolu v liehovarníctve, analýzu hospodárskych plodín, liehu, piva, liehovín a pod.

V roku 1936 zriadilo Ministerstvo zemédělství ČSR **Krmovinársky ústav** pre Slovensko a Podkarpatskú Rus v Košiciach. Náplň činnosti ústavu bola formulovaná ako sústavná výskumná a praktická práca zameraná na riešenie racionálneho pestovania krmovín na lúkach, pastvinách i na poli. Neskôr bol ústav pričlenený k Štátnej vyššej hospodárskej škole v Košiciach.

Na podporu a koordináciu poľnohospodárskeho výskumu vznikol už v roku 1919 **Zväz pre poľnohospodárske a poľnohospodársko-priemyselné výskumníctvo**.

V roku 1927 rozšíril svoju pôsobnosť a názov zmenil na **Zväz výskumných ústavov poľnohospodárskych, lesníckych a poľno-priemyselných**. Zväz mal až 32 odborných komisií. V agropedologickej komisii bol vypracovaný návod na porovnávajúce pokusy s minerálnymi a animálnymi hnojivami a nová úprava jednotných metód pre chemické skúšanie dusíkatých hnojív. V komisii pre kontrolu hnojív bol spracovaný návrh na vydanie nariadenia (7. júla 1928) o uvádzaní obchodných hnojív do obehu. Ďalej bola zriadená subkomisia pre metodiku chemických rozborov poľnohospodárskych rastlín a hnojív, fytopatologická komisia, subkomisia pre semenársku kontrolu, vinársko-ovocinárska komisia, komisia pre krmivá so subkomisiou pre krmovinárske názvoslovie, mliekarenská komisia, komisia pre poľnohospodársky priemysel a ďalšie.

Významnou udalosťou v histórii poľnohospodárskej vedy a výskumu aj na Slovensku bolo založenie Československej akadémie zemédělskej (ČAZ) 28. decembra 1924 v Prahe s celoštátnou pôsobnosťou. Akadémia podporovala a usmerňovala poľnohospodársky výskum i

prax, spolupracovala s podobnými inštitúciami v zahraničí, vydávala Věstník ČAZ a Zborník ČAZ, v ktorom boli uverejňované pôvodné vedecké práce aj z problematiky slovenského poľnohospodárstva (B. Macalík, J. Klika, J. Kříženecký i ďalší autori z Čiech) a publikované boli tiež práce autorov pôsobiacich na Slovensku. Dôležité boli dve pracovné schôdze ČAZ na Slovensku (19. marca 1927 v Bratislave a 1. októbra 1927 v Košiciach), na ktorých boli vypracované, na základe situačnej analýzy, programy na zlepšenie situácie v poľnohospodárstve a lesníctve na východnom Slovensku.

V roku 1934 usporiadal ČAZ v Bratislave anketovú poradu o chove oviec na Slovensku, ktorá bola podnetom pre vznik Ovčiarско-vinárskeho ústavu v roku 1935, umiestneného v Štátnej roľníckej škole v Martine.

V rámci Štátneho výskumného ústavu pre živočíšnu výrobu v Prahe bola založená v Liptovskom Hrádku (1934) Výskumná rybárska a hydrobiologická stanica a Včelársky ústav. Členmi ČAZ boli aj viacerí poľnohospodárski odborníci zo Slovenska. Po vzniku Slovenského štátu, ČAZ prestala na Slovensku pôsobiť.

Za Slovenského štátu nenastali podstatné zmeny v organizácii poľnohospodárskeho výskumu. Jednotlivé ústavy pôsobiace v rámci Štátnych výskumných ústavov zemédělských v Bratislave a Košiciach pokračovali ďalej vo svojej činnosti po zmene názvu materských inštitúcií na Štátne výskumné ústavy poľnohospodárske (ŠVÚP).

Výkonnými a pomocnými orgánmi ŠVÚP boli štátne výskumné stanice poľnohospodárske v Nitre, Martine a vo Zvolene.

Po viedenskej arbitráži v novembri 1938 a odstúpení Košíc Maďarsku prešli ŠVÚP z Košíc do Sabinova, od 1. januára 1939 do Spišskej Novej Vsi. Ústavy pracovali v sťažených podmienkach a chýbal im aj pokusný majetok. V roku 1942 bola vybudovaná Štátna výskumná a šľachtiteľská stanica poľnohospodárska v Levočských Lúkach, ktorá poskytovala aj výskumnú bázu pre ústavy ŠVÚP a zároveň aj novostavba pre ŠVÚP. V rámci ŠVÚP v Spišskej Novej Vsi s pôsobnosťou pre stredné a východné Slovensko pôsobili: Agropedologický ústav, Ústav pre chemickú kontrolu (hnojív, krmív, mlieka a mliečnych výrobkov, tukov, olejov, múky a múčnych výrobkov, medu, papriky, octu, droždia i ďalších produktov), Ústav pre semenársku kontrolu, Fytopatologický ústav, Krmovinársky ústav, Ústav pre skúmanie potravín, ŠVÚP ako výkonné a pomocné orgány mali Štátne výskumné stanice poľnohospodárske v Oravskom Podzámku, Brezne, v Levočských Lúkach, Sabinove a súkromnú stanicu cukrovaru v Trebišove. Povereníctvo SNR pre pôdohospodárstvo a pozemkovú reformu premiestnilo 1. júla 1945 ŠVÚP do pôvodného sídla v Košiciach. Zároveň boli do Košíc premiestnené: Ústav pre agropedológiu, Ústav pre chemickú kontrolu, Ústav pre semenársku kontrolu, Krmovinársky ústav, Fytopatologický ústav a Ústav pre skúmanie potravín.

Po 2. svetovej vojne

V roku 1945 Povereníctvo tiež vymedzilo teritórium pôsobnosti ŠVÚP v Bratislave a Košiciach. Pôsobnosť Vinárskeho ústavu a Ovocinársko-záhradníckeho ústavu ŠVÚP v Bratislave a Krmovinárskeho ústavu ŠVÚP v Košiciach sa vzťahovala na celé Slovensko.

Významné zmeny v organizácii kontrolných, skúšobníckych a výskumných inštitúcií na Slovensku nastali po roku 1948. Medzníkom bol 1. január 1951, keď bol vytvorený **Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ)** v Prahe s **pobočkami** v Žatci, Brne, v **Bratislave a Košiciach**, na základe reorganizácie Štátnych výskumných ústavov poľnohospodárskych. Dňa 1. novembra 1957 bol zriadený **Slovenský kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave** s pôsobnosťou pre Slovensko, ale už 27. júna 1960 bol organizačne včlenený do ÚKZÚZ v Prahe. Až po federálnom usporiadaní Československa 1. januára 1969 vznikol súčasný **Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave s celoslovenskou pôsobnosťou** s pobočkami vo Zvolene a v Košiciach.

Zároveň koncom štyridsiatych a začiatkom päťdesiatych rokov sa začali vytvárať samostatné **výskumné poľnohospodárske inštitúcie** s hlavnou pracovnou náplňou zameranou na vedeckú a výskumnú činnosť.

Významnou udalosťou v oblasti vzdelávania a výskumu na Slovensku bolo zriadenie **Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Košiciach**.

Vzhľadom k tomu, že naši predstavitelia Vít Bojňanský a Miroslav Stolina vo svojich dielach k 20. a 30. výročiu našej Slovenskej spoločnosti dost' podrobne popisali stav poľnohospodárstva a snáh po spoljkovej činnosti v rámci jeho odbornej verejnosti, nepovažujeme za potrebné túto časť opakovať.

Po roku 1989

Zmeny po roku 1989 umožnili na jednej strane slobodnejší prístup k informáciám, intenzívnejší vývoj a hľadanie nových ciest a foriem spolupráce. Predsedom pobočky Nitra, ktorej najväčšiu časť tvorila poľnohospodárska sekcia, bol prof. Ing. Ján Švihra, DrSc. Jeho pracovná zanietenosť pre pobočku bola vysoká a venoval jej veľa času a úsilia, ktorý si neskôr odkrajoval zo svojho dôchodku. Patrí mu veľké poďakovanie za jeho viac ako 20 ročnú prácu vo funkcii predsedu. Po jeho odchode z funkcie predsedu toto žezlo prebral prof. Jozef Golian, ktorý vykonával funkciu predsedu až do zvolenia za predsedu Spoločnosti začiatkom roka 2012. Po ňom sa funkcie predsedu ujal prof. Branislav Gálik, ktorý je predsedom doteraz. Generácia zanietenejších poľnohospodárov a členov spoločnosti je pomaly minulosťou a je na novej generácii, aby hľadala nové myšlienky pre naplnenie poslania spoločnosti.

1.2 Vývoj v pedologickej oblasti

Do vzniku Československej republiky

Prvé pokusy o evidenciu a hodnotenie pôdy na území Slovenska sa začali v 2. polovici 18. storočia, keď uhorská kráľovná Mária Terézia nariadila reorganizáciu daňového systému v bývalom Uhorsku (1767). V tomto tzv. Tereziánskom urbári bol podaný podrobný súpis pozemkov a zoznam majiteľov pôdy, pozemky boli zhodnotené a mapované podľa empirických poznatkov o úrodách poľnohospodárskych plodín. Pozemky boli podľa úrodnosti pôdy zaradené do 8 bonitných tried. Tento systém sa u nás udržal do polovice 20. storočia.

Prvými priekopníkmi výskumu pôd boli pedagóg chorvátskeho pôvodu Matúš Pankl (1740-1798), evanjelický kňaz Samuel Tešedík (1742-1820) a katolícky kňaz Juraj Fándly (1750-1811). Samuel Tešedík založil v r. 1779 v Sarvaši v Békešskej župe Hospodársko-priemyslový ústav. Bola to prvá súkromná vyššia stredná škola (slovenská), ktorá sa zaoberala pôdoznalectvom a kde sa pôdoznalectvo stalo aj súčasťou výuky. Jedným z predmetov bolo obrábanie pôdy, ústav mal vlastné pokusné polia, každoročne sa zakladalo 78 pokusov. Sám Tešedík sa zaoberal zúrodňovaním zasolených pôd v okolí Sarvaša, odvodňovaním pozemkov a zakladaním vetrolamov.

Matúš Pankl, hoci bol chorvátskeho pôvodu, pôsobil hlavne na Slovensku, na Trnavskej univerzite a najmä ako profesor na Bratislavskej kráľovskej akadémii spolupracoval s bernolákovcami. V r. 1790 vydal (v latinčine) prvú príručku pre poľnohospodárov, v ktorej venoval pozornosť aj vlastnostiam pôd. Príručka obsahovala aj krátky latinsko-maďarsko-nemecko-slovenský slovník poľnohospodárskych termínov zostavený Antonom Bernolákom. Pankl študoval mineralizáciu pôdnej organickej hmoty, propagoval hnojenie maštalným hnojom, charakterizoval 10 pôdných fyzikálnych vlastností a popísal význam zrnitosti a obsahu organickej hmoty pre pôdu.

Významným počinom bola veľká encyklopédia poľnohospodárstva „*Pilní polní a domajší hospodár*“ (1792), ktorú napísal v bernolákovskej slovenčine Juraj Fándly. Aj toto dielo obsahuje poznatky o pôde, najmä o spôsoboch jej obrábania.

V 70. rokoch 19. storočia sa pôdoznalectvom zaoberal barón Gregor von Friesenhof (1840-1913). V r. 1866 uverejnil v Lichardovom Obzore sériu článkov o poľnohospodárstve, v ktorých sa zaoberal aj pôdoznalectvom, najmä Liebigovou teóriou minerálnej výživy rastlín a pôdnym humusom. Zriadil dielňu na výrobu poľnohospodárskeho náradia, skonštruoval, vyrábala a predával nový typ pluhu (Nedanovsko-brodziarský pluh), ako aj celý rad ďalšieho pôdohospodárskeho náradia.

Začiatky skutočnej pôdoznaleckej vedy sú na našom území datované do druhej polovice 19. storočia, kedy sa výskumom pôd zaoberal Dionýz Štúr (1827-1893). Hoci bol geológom a pôsobil ako riaditeľ Geologického ústavu vo Viedni, zaujímal sa aj o pôdy. V r. 1856 vydal (v nemčine) prvú vedeckú štúdiu týkajúcu sa pôdneho pokryvu Slovenska: „*Vplyv pôdy na priestorovú variabilitu vegetácie*“. Začali sa uskutočňovať prvé pôdoznalecké prieskumy a tvoriť pôdne mapy. Prvá stredná poľnohospodárska škola vznikla v Liptovskom Hrádku (1871), od 80-tych rokov až do prvej svetovej vojny ich vzniklo ďalších 9 škôl. V tomto období sa začínali aj vo väčšej miere uplatňovať pôdoznalecké poznatky v praxi a to najmä v oblasti agrotechniky a hnojenia. V 80-tych rokoch sa začali používať na viacerých veľkostatkoch minerálne hnojivá, t. j. sa začala v praxi uplatňovať Liebigova náuka o minerálnej výžive rastlín sformulovaná už v 40-tych rokoch a v 60-tych rokoch 19. storočia. Začali sa rozvíjať poľné pokusy s hnojením, skúšaním nových agrotechnických postupov a nových odrôd plodín, ktoré vykonávali jednak viaceré stredné poľnohospodárske školy a jednak zaniatený priekopník, akým bol najmä Fridrich Rovara. Koncom 19. a začiatkom 20. storočia začala vychádzať aj literatúra zameraná na hnojenie a agrochémiu. V r. 1895 publikoval F. Rovara výsledky svojich 10 ročných pokusov s hnojením. František Šupej vydal v r. 1911 prvú pôdoznaleckú knihu v slovenčine „*Umelé hnojivá a ich upotrebenie*“ a Ivan Houdek vydal prácu „*O výžive poľnohospodárskych rastlín a novovekom zemědělství*“ (1913).

V r. 1906 bola stredná poľnohospodárska škola v Košiciach (založená v r. 1875) povýšená na Poľnohospodársku akadémiu, čím vznikla prvá poľnohospodárska vysoká škola na Slovensku. Rozvíjali sa na nej výskumné aktivity venované najmä pôdnej organickej hmote a začalo sa vyučovanie pôdoznalectva ako samostatného predmetu.

O rozvoj agrochémie sa výrazne zaslúžil slovenský pôdny mikrobiológ Ján Lendvai-Lušňák (1881-1931), ktorý prednášal viaceré poľnohospodárske predmety na akadémii v Debrecíne. Študoval správanie sa koloidov a humusových látok v pôde a ako vedec európskeho formátu mal veľké úspechy ako spoluobjaviteľ elektrónového mikroskopu. Po vzniku Československej republiky sa vrátil na Slovensko a zapájal sa do rozvoja slovenskej agrochémie na poľnohospodárskych ústavoch v Bratislave.

Koncom 19. storočia sa na území Slovenska začali aj prvé systematické terénne prieskumy pôd (tzv. agrogeologický prieskum), ktoré organizoval Uhorský kráľovský geologický ústav v Budapešti. Prieskum pôd pokrýval časť Podunajskej nížiny a spočíval v zisťovaní možností ich poľnohospodárskeho využitia. Vedúcou osobnosťou prieskumu bol Henrich Horusitzky (1870-1944) a významne prispeli aj Imrich Timkó a Béla Inkey. Známe sú hlavne agrogeologické mapy v mierke 1:75 000 najmä z oblasti Podunajskej nížiny od Bratislavy po Štúrovo. Horusitzky a Timkó boli pôvodom Slováci, ktorí na mapách a písomných elaborátoch o pôde opísali skúmané pôdy a mapovali ich výskyt na mapových listoch Trnavy, Senca, Šurian, Komárna a Štúrova. Uvádžali údaje o pôde a jej zvrstvení do hĺbky 2 m. Popísali mechanické, fyzikálne a niektoré chemické vlastnosti pôdy. Skúmali najmä zrnitosť pôdy, jej hĺbku, obsah CaCO₃, obsah humusu a vodný režim pôd. Pôdne typy boli mapované podľa geologických a hydrogeologických parametrov. Pôdne vlastnosti boli posudzované podľa ich významu na formovaní úrodnosti a s ohľadom na možnosti ich poľnohospodárskeho využívania.

V medzivojnovom období

Po vytvorení Československej republiky neboli na Slovensku žiadni špecialisti v odbore pôdoznanectva. V tom čase však už bola na vysokom stupni vývoja česká pôdoznalecká škola prof. Josefa Kopeckého a jeho žiaka Václava Nováka. Tento v r. 1922 publikoval svoj spis „*Vztahy mezi podnebím a půdou se zřetelem k půdám Čech*“, ktorý znamená začiatok éry genetického pôdoznanectva v Československu. Tento smer sa zakladá na základoch učenia V. V. Dokučajeva, ktorý chápe pôdu ako *sui generis*, t.j. samostatný prírodný útvar s vlastnou genézou. V r. 1926 vyšiel Novákov článok „*Schematický náčrt klimazonálních typů půd republiky Československé*“, ktorý preferuje genetickú klasifikáciu pôd. Pre slovenské pôdoznanectvo je táto práca dôležitá najmä preto, že prvýkrát aplikuje genetické pôdoznanectvo na územie Slovenska a obsahuje aj mapku s jednoduchým náčrtom priestorového rozloženia genetických typov na území bývalého Československa. Zatiaľ čo Horusitzkého mapy, hoci sú vo veľkých mierkach, zaberajú len malú časť územia Slovenska a je na nich použitá ešte agrogeologická klasifikácia, Novákov mapka je prvá pôdna mapa zachytávajúca celé územie Slovenska mapované na základe genetickej klasifikácie pôd.

Už v prvých rokoch existencie ČSR (1921) bol veľkým úspechom vznik Štátnych výskumných ústavov poľnohospodárskych (ŠVÚP) a to hneď dvoch, v Bratislave a Košiciach. Na ŠVÚP vznikli Ústav pre agropedológiu a bioklimatológiu (ÚAB), ktoré poskytli významnú inštitucionálnu základňu aj pre rozvoj pôdoznanectva. Na Slovensko prišli odchovanci českého pedológa svetového významu prof. Josefa Kopeckého a to František Kyntera (1897-1958) do Bratislavy, Petr Kučera a Karel Kohout do Košíc. Kyntera sa stal prednostom ÚAB v Bratislave a Petr Kučera v Košiciach. Tieto ústavy sa venovali najmä mapovaniu pôdy veľkostatkov južných oblastí Slovenska. V r. 1926 publikoval F. Kyntera prvú prácu o pôdach Hodžovej kolónie pri Komárne. Pravdepodobne to je prvá vedecká pôdoznalecká publikácia napísaná po slovensky. V r. 1928 napísal K. Kohout dielo pod názvom „*Pôdoznalecké preskúmanie pozemkov Štátnej vyššej hospodárskej školy v Košiciach*“.

Výskum pôdy sa postupne rozrastal vo viacerých smeroch. Popri pôdnej fyzike, hydropedológii a pôdnej chémii sa začali výskumy aj v oblasti genézy a klasifikácie pôd. V r. 1931 vstúpil do pôdoznaleckej literatúry na Slovensku ďalší odchovanec prof. Kopeckého Konštantín Nikitin publikáciou „*Prírodné podmienky pre vznik solných pôd na Slovensku*“, neskôr sa jeho výskumy zamerali na hydropedológiu. V r. 1935 vyšla ďalšia publikovaná práca o pôdach z pera P. Kučera „*Půdy horní částí Zemplínske vrchoviny*“ a v r. 1937 monografia F. Kyntera „*Solné půdy, ich vlastnosti a zlepšení so zvláštnym zreteľom na solné půdy na Slovensku*“ ako prvá vedecká pôdoznalecká knižná publikácia v slovenčine, ktorá je výborne zdokumentovaná a postavená jednoznačne na genetických princípoch. V tomto období sa v Bratislave a v Košiciach urobil celý rad výskumov rôznych majetkov štátnych, cirkevných i súkromných, ale aj celých okresov (napr. Komárno, Zvolen, časť Záhorskej nížiny), avšak neboli publikované a stratili sa.

Rozmach vo výskume pôdy bol však narušený v r. 1938 rozbitím prvej ČSR a nasledujúcimi vojnovými udalosťami. Po vzniku Slovenského štátu F. Kyntera a P. Kučera museli z politických dôvodov odísť do Čiech. V tom čase však už pôsobila nová generácia významných slovenských pedológov ako boli Konštantín Nikitin, Ondrej Kožuch a Viktor Pecho-Pečner, takže rozvoj pôdoznanectva pokračoval aj počas 2. svetovej vojny. V Bratislave pokračovala činnosť Ústavu pre agropedológiu a bioklimatológiu ŠVÚP, kde v r. 1938-1945 pôsobil ako prednosta Ing. Viktor Pecho-Pečner (1899-1978). Zaoberal sa predovšetkým dynamikou živín v pôde, kyslosťou pôd a pôdnymi koloidmi a v menšej miere aj lesnými pôdami. Neskôr pôsobil vo funkcii riaditeľa Vinárskeho ústavu ŠVÚP v Bratislave a súčasne bol primátorom mesta Bratislavy.

Ing. Ondrej Kožuch (1911-1944) sa v r. 1939 stal prednostom Ústavu pre agropedológiu a bioklimatológiu ŠVÚP v Košiciach, ktorý sa po okupácii Košíc Maďarskom presťahoval do

Spišskej Novej Vsi. Bol mladý a talentovaný výskumník, ktorý pracoval vo vojnových časoch. Zaoberal sa širokým spektrom tém, ako boli metódy pôdneho prieskumu, výskyt podzolovaných pôd, agrotechnické experimenty. Jeho intenzívna pokusnícka činnosť bola zameraná na vápnenie, hnojenie draselnými hnojivami, kyprenie pôdy kultivátormi, podrývanie a využitie rašeliny na zúrodňovanie pôd. Zaslúžil sa o prieskum pôd pasienkov a zlepšovanie podmienok poľnohospodárskej produkcie. Pod jeho vedením sa realizoval pedologický výskum na celom území vtedajšieho Slovenska, hlavne však v oblasti Spiša, Gemeru, Liptova, Oravy, Turca a Horehronia. O. Kožuch plánoval preskúmať celé Slovensko, avšak predčasná smrť mu to nedovolila. Padol v Slovenskom národnom povstaní pri obrane Spišskej Novej Vsi v r. 1944. V priebehu rokov 1940-1944 napísal šesť kníh a 114 odborných článkov, ktoré vyšli v Roľníckych novinách, Hospodárskej obrode a Slovenskom hospodárovi. Známe sú najmä jeho knihy a to „*Náčrt pôdných pomerov na Slovensku*“ (1942), „*Pôdne pomery na Slovensku a ich vzťah ku zveladeniu poľnohospodárskej produkcie*“ (1943), „*Prečo musíme vápniť*“ (1943), „*Praktické pôdoznanectvo*“ (1944) a „*Výživa rastlín z pôdy*“ (1945), ktorá vyšla až po jeho smrti.

O. Kožuch vychoval aj svojich nasledovníkov, z ktorých najvýznamnejším bol Miloslav Maloch, ktorý sa stal jedným z prvých akademikov SAV v oblasti poľnohospodárskych vied. Svoju publikáciu „*Hnojenie slovenských pasienkov*“ (1949), ktorá bola prvou známou publikáciou zameranou na pôdy trávnych porastov, venoval svojmu učiteľovi O. Kožuchovi.

Po 2. svetovej vojne

Nová etapa pôdoznaleckého výskumu začala po skončení druhej svetovej vojny. Svoju činnosť obnovil Ústav pre agropedológiu a bioklimatológiu ŠVÚP v Košiciach pod vedením Ing. Holzovej a v Bratislave Ing. Viktora Pecho-Pečnera vystriedal Ing. František Hroščo. Povoynové aktivity sa zameriavali na zúrodňovanie pôd vápnením, čím tematicky nadväzovali na činnosť O. Kožucha.

Už v r. 1945 sa začal vykonávať tzv. „Generálny pôdoznalecký prieskum“, ktorý bol súčasťou akcie „Potreby vápnenia pôd ČSR“. V rámci prieskumu sa vykonala identifikácia potreby vápnenia kyslých pôd, ktorá bola spracovaná najmä pre severné oblasti Slovenska (Kysuce, Liptov, Turiec, Stredné Považie, Horná Nitra a prevažná časť východného Slovenska). Nastúpila nová generácia pôdoznalcov. Práce viedli Ing. F. Hroščo a Ing. J. Mrakič, z novej generácie pôdoznalcov to boli Ing. M. Šikura, Ing. Putalová, Ing. Galovič a Ing. Zvara. Prieskum bol ukončený v r. 1948.

V r. 1946 bola v Košiciach založená Vysoká škola poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva, kde za vedúceho Katedry pôdoznanectva bol pozvaný z Brna prof. Ing. Bohuslav Maláč (1899-1984). V r. 1946 bol menovaný prvým profesorom pedológie, geológie a petrografie na Slovensku, čo v tomto období prispelo k rozvoju pôdoznanectva na Slovensku.

V r. 1949 sa začal „*Geonomický prieskum pôd*“, ktorý metodicky viedol Ing. Ján Mrakič. V tomto prieskume sa doplnili materiály z „Generálneho pôdoznaleckého prieskumu“ a bol ukončený v r. 1951. Bol to tzv. štvorsondový geonomický prieskum pôdy (na základe minimálne štyroch kopaných sond na kataster) za účelom rajonizácie poľnohospodárskej výroby.

Ústavy pre agropedológiu a bioklimatológiu ŠVÚP pokračovali vo svojej činnosti, sľubný vývoj pôdoznanectva v prvých povojnových rokoch a riešenie praktických otázok socializujúceho sa poľnohospodárstva bol narušený hrubou administratívnou nedbalosťou pri reorganizácii poľnohospodárskeho výskumníctva v r. 1950. Obidva existujúce regionálne Ústavy pre agropedológiu a bioklimatológiu v Bratislave a Košiciach boli v r. 1953 zrušené a výskum pôdy sa rozložil do niekoľkých pracovísk. Boli to najmä pracoviská Slovenskej akadémie vied (SAV) založenej v r. 1953, ktorá mala samostatnú poľnohospodársku sekciu, a Vysoká škola poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva (VŠPLI), ktorá bola v r. 1952

presťahovaná z Košíc do Nitry. Vedúcim Katedry pedológie a geológie sa stal B. Maláč a pôsobil tam do svojho odchodu do USA v r. 1958.

Významným medzníkom bol vznik Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho (ÚKSÚP). V roku 1951 vznikol Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) v Prahe, s pobočkami v Žatci, Brne, Bratislave a v Košiciach. Do slovenskej pobočky boli začlenené tie útvary zo zrušeného Ústavu pre agropedológiu a bioklimatológiu, ktoré boli zamerané na kontrolu a skúšobníctvo. Bioklimatológia sa začlenila do Hydrometeorologického ústavu a pedológia sa zlúčila s Ústavom pre poľnohospodársku chémiu. V rámci vytvoreného ÚKSÚPu boli vytvorené tzv. pôdne skúšobne, ktoré sa zameriavali len na analyzovanie pôdných vzoriek zasielaných rôznymi inštitúciami a záujemcami. Stanovovali sa výmenná pôdna reakcia, potreba vápnenia a obsah prístupných živín (P_2O_5 a K_2O).

Praktické rozbitie pôdoznaleckého výskumu a jeho nahradenie iba agrochemickým skúšaním pôdy, prinútilo projekčné organizácie budovať vlastné pedologické pracoviská a prieskum pôdy robiť nekoordinovane a nekomplexne. Rozsiahle vodohospodárske úpravy a s tým spojené projekčné práce vyžiadali potrebu vykonávania pedologických a hlavne hydropedologických prieskumov. Tak vznikli pracoviská pri Vodohospodárskom a rozvojovom a investičnom ústave (Ing. O. Vongrej), pri Agroprojekte a jeho krajských pobočkách a pri Výskumnom ústave vodohospodárskom v Bratislave (Ing. L. Červenka).

Ťažisko základného výskumu pôdy sa presunulo na vysoké školy v rámci štúdia geografie, geobotaniky či geológie. Prírodovedci začali študovať pôdu ako súčasť prírodného prostredia. Bol to najmä geograf prof. Michal Lukniš a jeho žiaci K. Tarábek, J. Karniš, botanici A. Jurko a M. Ružička. Tento základný výskum pôdy sa rozvíjal samostatne bez väčšieho kolektívu pracovníkov. Boli to však oni, ktorí prinášali do literatúry moderné názory svetového pôdoznactva, najmä anglo-saského a nemeckého ako napr. názory W. L. Kubiěnu, W. Laatscha a H. Jennyho.

V tomto období pedologické pracoviská pracovali izolovane a roztrieštene bez jednotnej metodiky, prieskumy boli účelové, práce neboli oponované a súhrne zdokumentované. Na tento neutešený stav začali pôdoznalci upozorňovať už od r. 1953. Prvá oficiálna požiadavka na znovuvybudovanie pôdoznaleckého ústavu bola vyslovená na Vodohospodárskej konferencii v decembri 1955 v Smoleniciach. Požiadavkou sa zaoberal dňa 14.2.1956 aj Zbor povereníkov, ktorý uložil vytvoriť a uviesť do praxe smernice pre jednotné riadenie pôdoznaleckého výskumu na Slovensku.

V rámci Slovenskej akadémie vied (SAV) vznikla samostatná organizácia Laboratórium pôdoznactva. Toto pracovisko bolo v r. 1956 po zriadení Pobočky Československej akadémie poľnohospodárskych vied začlenené podľa vzoru Prahy do Výskumného ústavu rastlinnej výroby v Piešťanoch - Borovciach a po jeho vysťahovaní z Bratislavy v r. 1958 prakticky zaniklo.

Napriek negatívam priniesli 50-te roky pozoruhodné výsledky, ktoré boli zhrnuté v štyroch významných knižných publikáciách: „*Pôdoznactvo*“ (Hroššo, 1958), „*Erózia pôdy*“ (Zachar, 1960), „*Úrodnosť pôdy a jej zvyšovanie*“ (Hroššo, 1961) a „*Hlavné pôdne typy Slovenska*“ (Maláč, 1962) a ďalšími syntetickými dielami boli zborník „*Erózia pôdy*“ (Bučko, 1958) a „*Mapa výmoľovej erózie Slovenska*“ v mierke 1:500 000 (Bučko, Mazúrová, 1958). Úspech mala monografia prof. Zachara, ktorá vyšla znova v rozšírenom slovenskom vydaní v r. 1970 a napokon aj v anglickom vydaní vo vydavateľstve Elsevier v r. 1982. Dušan Zachar sa stal zakladateľom erodológie nielen v rámci Slovenska, ale aj Československa a stal sa jedným z prvých slovenských medzinárodne uznávaných a citovaných autorov.

Začiatkom 60-tych rokov nastúpila nová generácia pôdoznalcov, ktorá nadväzovala na ruskú a sovietsku pôdoznaleckú školu. Bol to začiatok tvorivej cesty Ing. Juraja Hraška spojený so štúdiom pôdoznactva v Charkove. Juraj Hraško sa na dlhé obdobie stal priekopníkom

pôdoznanectva nielen na Slovensku s jeho najbližším spolupracovníkom Zoltánom Bedrnou, ktorý vyštudoval pôdoznanectvo v Moskve.

Vláda Československej socialistickej republiky prijala uznesenie č. 11 zo dňa 4.1.1961 o uskutočnení Komplexného prieskumu poľnohospodárskych pôd v rokoch 1961-1970. Metodickú i organizačnú prípravu na mapovanie pôd na Slovensku pod vedením Ing. Hraška s pomocou Ing. Zoltána Bedrnu zabezpečoval pôdoznanec kolektív na ÚKSÚPe. Po zdĺhavých rokovaniach bol pripravený a podpísaný delimitačný protokol o prechode 12 pracovníkov z ÚKSÚPu do P-ČSAZV. Z delimitovaných pracovníkov sa vytvoril samostatný organizačný útvar s názvom Laboratórium pôdoznanectva P-ČSAPV. Za prvého vedúceho bol vymenovaný Ing. Juraj Hraško a za zástupcu vedúceho Ing. Zoltán Bedrna. Slávnostné zahájenie činnosti sa uskutočnilo dňa 1. júla 1960. Práve Laboratórium pôdoznanectva bolo zodpovedné za metodické riadenie, terénny prieskum a kancelárske vyhotovenie výsledkov. Prípravy na vykonanie prieskumu sa začali overovaním metodiky terénneho prieskumu v Čechách i na Slovensku. Na základe získaných skúseností bola konfrontovaná stará Nováková klimaticko-genetická typológia a klasifikácia pôd s novšími klasifikáciami ako sú: klasifikácie Sokolovského, moskovskej školy, nemeckých a francúzskych systémov (Kubiěna, Ehwald a Mückenhausen, Duchaufour).

Komplexný prieskum poľnohospodárskych pôd (KPP) predstavuje počiatok moderného výskumu pôd na Slovensku. KPP zahŕňal výkop a popis cca 170 000 pôdnych profilov a odber pôdnych vzoriek pre výberové a špeciálne sondy, ktoré boli následne spracované vo forme správ a máp rôznych mierok. Výstupy KPP obsahujú podrobné informácie o profilovej stavbe pôd, množstvo údajov o morfológii a základných, či analytických vlastnostiach pôd, ktoré sú priamo vzťahované k pôdnym areálom (okrskom): mapy pôdnych typov, pôdotvorných substrátov, kartogram zrnitosti, skeletnatosti a zamokrenia, kartogram návrhov zúrodňovacích opatrení v mierke 1:10 000 a v generalizovanej verzii v mierke 1:50 000. Materiály boli poskytnuté jednotlivým hospodáriacim poľnohospodárskym subjektom a uložené v archívoch VÚPOP Bratislava a jej regionálnych pracoviskách.

Federálna vláda ČSSR uznesením č. 96 zo dňa 23.3.1971, vláda ČSR uznesením č. 101 Sb. zo dňa 12.5.1971 a vláda SSR uznesením č. 91 zo dňa 12.6.1972 súhlasili s vykonaním bonitácie poľnohospodárskeho pôdneho fondu ČSSR. Východiskovým podkladom pre bonitáciu pôd sa stal Komplexný pôdoznanec prieskum poľnohospodárskych pôd (KPP) a riešením bol poverený Výskumný ústav pôdoznanectva a výživy rastlín v Bratislave. Bonitácia PPF pozostávala z časti pôdoznanec-prírodovednej a ekonomickej. Princípy a metódy riešenia pôdoznaneckej časti bonitácie boli spracované riešiteľským kolektívom pre celú ČSSR zhrnuté v záverečnej správe pre územie SSR „*Sústava bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek SSR*“ (1973).

Cieľom pôdoznaneckej časti bonitácie bolo zatriediť všetky poľnohospodárske pôdy ČSSR do sústavy BPEJ (bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek), úlohou ekonomickej časti bolo vypracovanie sústavy bonitačných (hodnotiacich) kritérií na základe zhodnotenia empiricko-štatistických údajov o hektárových úrodách a priamych nákladoch. V rámci metodických príprav riešenia úlohy bonitácie PPF SSR boli publikované mnohé práce: Džatko, Peterková (1973), Džatko, Bedrna, (1971), Klečka, Korbíny (1973, 1975) a iných autorov.

V r. 1968 bolo Laboratórium pôdoznanectva premenované na Výskumný ústav pôdoznanectva a výživy rastlín (VÚPVR) a dostalo štatút samostatného ústavu so špecializáciou na problematiku výskumu pôd. Postupne sa vytvorili kolektívy špecializované na pedochémiu, pedofyziku, hydropedológiu, pôdnu biológiu, agrochémiu a pedogeografiu. Ústav mal plejádu pôdnych špecialistov: B. Juráni, J. Lopatník, B. Hrtánek, A. Mocik, A. Čumakov, E. Fulajtár, F. Zrubec, P. Bielek, M. Džatko. Pedogeografiu zastupovali V. Linkeš, B. Šurina a J. Sobocká. V r. 1968 vyšla publikácia „Poľnohospodárske pôdoznanectvo“ (Bedrna, Hraško, Sotáková).

VI. Česko-slovenská pôdoznalecká konferencia v r. 1985 schválila Morfogenetický klasifikačný systém pôd ČSFR, ktorý vyšiel tlačou v r. 1987 (Hraško, Němeček, Šály, Šurina). Druhé prepracované vydanie vyšlo v r. 1991 (Hraško, Linkeš, Němeček, Novák, Šály a Šurina). Cenné príspevky o pedogeografických a pedogenetických súvislostiach priniesli práce J. Karniša (erózia pôdy), J. Hraška, V. Linkeša, E. Fulajtára ml., J. Sobockej a J. Kobzu. V r. 1988 vyšla publikácia „*Aplikované pôdoznanectvo*“ (Hraško, Bedrna).

Pedologickému vývoju sa venovali aj ústavy Slovenskej akadémie vied (napr. Ústav hydrologie a hydrauliky SAV, Geografický ústav SAV, Geologický ústav SAV, Centrum biologických vied SAV, ako aj katedry viacerých univerzít). Bolo vybudované široké spektrum medzinárodných kontaktov s medzinárodnými organizáciami (FAO, UNESCO a UNEP).

Vysoké školy sa rozvíjali ako vedecko-výskumné a teoretické zázemie pedológie. Na Katedre pedológie Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre bola publikovaná významná práca, napr. „*Organická hmota a úrodnosť pôdy*“ (Sotáková, 1982). Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave zriadila samostatné študijné smery v odbore geografia pôd, geochemia pôd, biológia pôd so samostatnou subkatedrou v rámci Katedry geobotaniky a pedológie, z ktorej sa vytvorila samostatná Katedra pedológie a geochemie. Na ňu nadviazala v r. 1992 Katedra pedológie v rámci Environmentálnej sekcie.

V r. 1987 došlo k reorganizácii výskumu, v dôsledku čoho vzniklo Výskumné centrum pôdnej úrodnosti (VCPÚ), ktoré integrovalo tri bývalé samostatné ústavy: Ústav pôdoznanectva a výživy rastlín, Ústav závlahového hospodárstva, Ústav lúk a pasienkov. Generálnym riaditeľom bol prof. Ing. Juraj Hraško, DrSc., námestník pre vedu a výskum bol Ing. Bohdan Juráni, CSc. Do čela Ústavu pôdoznanectva bol vymenovaný RNDr. Pavol Bielek, CSc.

Po roku 1989

Po roku 1989 nastala intenzívna modernizácia výskumu pôdy. VÚPVR získal po vyčlenení sa z VCPÚ nový názov Výskumný ústav pôdnej úrodnosti (VÚPÚ) novú budovu na Gagarinovej 10 v Bratislave, v r. 1998 bol premenovaný na Výskumný ústav pôdoznanectva a výživy rastlín. Nástupom moderných informačných a komunikačných technológií vznikla potreba integrácie výstupov KPP do vytvorenia moderného informačného systému o pôde (R. Skalský). Začali sa využívať geografické informačné systémy, diaľkový prieskum Zeme a internet. Zdigitalizovali sa dovedajšie mapové a údajové fondy a uložili sa na letecké obrazové záznamy Slovenska (ortofotomapy). Vytvoril sa komplexný informačný systém o poľnohospodárskych pôdach Slovenska, širokej verejnosti sa sprístupnili podrobné informácie o pôde Slovenskej republiky (Pôdny portál). V r. 1991-1999 sa vykonal geochemický prieskum pôd Slovenska (J. Čurlík, P. Šefčík), v r. 1993 sa začalo podrobné monitorovanie našich poľnohospodárskych a pôd nad hornou hranicou lesa (V. Linkeš, J. Kobza).

V r. 1995 sa začalo s prácami na digitalizácii databázy bonitovaných pôdnoekologických jednotiek. Táto potreba bola naliehavá aj z dôvodu uplatnenia databázy BPEJ v legislatíve SR pri ochrane poľnohospodárskej pôdy (B. Ilavská, P. Bezák). Celý systém BPEJ ako podklad pre legislatívne nástroje tvorby a ochrany pôdy v SR bol zdigitalizovaný do vektorovej podoby (GIS), čo podstatne spresnilo a zdokonalilo používanie systému. Problematika bonitácie je významnou a dôležitou zložkou výkonu štátnej a verejnej správy z hľadiska celoštátneho pokrytia a jej mnohostranného využitia.

V r. 2004 bola v rámci organizačnej štruktúry ústavu zo zákona NR SR č. 220/2004 Z. z. o ochrane poľnohospodárskej pôdy zriadená „Pôdna služba“, ktorá priemerne ročne vykonáva viac ako 1 500 aktivít súvisiacich s ochranou a využívaním poľnohospodárskej pôdy SR. V r. 2004 bol vytvorený register produkčných poľnohospodárskych plôch – LPIS, ktoré sú nosnou súčasťou finančných subvencií do poľnohospodárskych subjektov zo zdrojov EÚ.

Do výskumu pôdy sa zapájali aj ostatné výskumné ústavy ako sú: Lesnícky výskumný ústav Národného lesníckeho centra vo Zvolene, Výskumný ústav agroekológie v Michalovciach, Ústav ekológie lesa SAV vo Zvolene, Ústav krajinnej ekológie v Bratislave, Výskumný ústav hydrológie SAV. Rozvoju pôdoznanectva na Slovensku pomohlo vytvorenie viacerých katedier pedológie na viacerých univerzitách. V súčasnosti sa pedológiou zaoberajú: Katedra pedológie a geológie Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Katedra pedológie a geografické katedry Univerzity Komenského v Bratislave, ako aj katedry na Fakulte prírodných vied na Univerzite Konštantína filozofa v Nitre, Katedra životného prostredia ako aj Katedra geografie a geológie Fakulty prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Katedra prírodného prostredia Lesníckej fakulty na Technickej univerzite vo Zvolene, Katedra geografie a aplikovanej geoinformatiky Prešovskej univerzity a ďalšie.

Hlavnými atribútmi vedecko-výskumnej činnosti v súčasnosti je riešenie nových vedeckých a výskumných úloh, úspešná aplikácia dosiahnutých výsledkov výskumu v poľnohospodárskej praxi, rozsiahla vedecká spolupráca s pracoviskami a pracovníkmi doma aj v zahraničí. Medzi hlavné témy patrí:

- zdokonaľovanie systému monitorovania vlastností pôd SR zahrňujúceho vývoj a harmonizáciu analytických metód zisťovania parametrov a vlastností pôdy, hodnotenie trendov vo vývoji vlastností pôd vrátane výskumu príčin rôznych druhov degradácie pôdneho pokryvu SR a návrh opatrení na ich elimináciu,
- štúdium a modelovanie pôdných procesov (vrátane degradačných) prostredníctvom matematických modelov vrátane verifikácie týchto modelov,
- tvorba komplexných informácií o vlastnostiach poľnohospodárskeho pôdneho fondu SR vrátane tvorby účelových interpretácií relevantných ku kvalite pôdneho fondu a spôsobu jeho využívania pomocou metód DPZ,
- budovanie a prevádzkovanie databázových komponentov informačného systému o pôde a tvorba informačných vrstiev súvisiacich s využívaním a ochranou pôdy,
- vývoj metód hodnotenia vplyvu využívania pôdy a globálnej zmeny klímy na parametre, vlastnosti, funkcie a kvalitu pôdy a vplyv degradácie pôdy na ostatné zložky prostredia (voda, ovzdušie, biota a pod.) vrátane socioekonomických dopadov,
- riešenie problematiky retencie vody v pôde a krajine ako súčasť riešenia preventívnych a adaptačných opatrení na zmiernenie celospoločenských dopadov klimatickej zmeny,
- modelovanie a vývoj metód sekvestrácie (ukladania) skleníkových plynov v pôde a biomase rastlín.
- prieskum využitia krajiny a krajinnej pokrývky (LUCAS) – Agroenvironmentálny prieskum.

1.3 Vývoj v lesníckej oblasti

Do vzniku 1. Československej republiky

Vznik lesného hospodárstva vyvolal katastrofálny stav lesov, hrozba z nedostatku dreva pre rozvíjajúce sa baníctvo a hutníctvo. V dôsledku odlesnenia územia začali vznikať povodne. Aby sa situácia zmenila, „osvietení myslitelia“ v tom čase začali panovníkom navrhovať opatrenia na zastavenie tohto nepriaznivého vývoja. Tak sa aj stalo, panovníci prijímali opatrenia na reguláciu ťažby dreva a na obnovu, či rekonštrukciu zdevastovaných lesov. Vznikla profesia hájnik, lesník. Zriaďovali sa lesnícke školy, výskum, vytvárali sa lesné úrady, začali sa vypracúvať lesné hospodárske plány, atď. Výsledok bol pozitívny. V podstate sa zastavila katastrofálna devastácia lesov. Zabezpečovala sa ich obnova. Bane a hutí, neskôr aj ďalšie výrobné odvetvia naviazané na drevnú surovinu, mohli fungovať, mali potrebné drevo. Lesníctvo a lesníci tým, že v podstate plnili spoločenskú objednávku, získali priaznivú pozíciu v hospodárskych štruktúrach krajiny (štátu) a v spoločnosti.

Pri pohľade do histórie sa najvýznamnejšie opatrenia na zastavenie drancovania lesov a na zabezpečenie ich cieľavedomého obhospodárenie prijali v období panovníčky Márie Terézie. V roku 1769 došlo k vydaniu úpravy hospodárstva v lesoch „Holz und Waldordnung für das Königreich Ungarn“ a neskôr v roku 1770 známeho patentu (lesného poriadku „Porádek Hor aneb Lesůw zachowanj“. Určil sa tu poriadok pri rúbaní dreva, stanovilo sa, ako sa majú vypestovať lesy, naznačilo sa, ako sa má zabezpečiť trvalý úžitok z lesa. Začiatkom 19. storočia sa na väčšine komorských, hradných, cirkevných a mestských lesných majetkov zaviedlo hospodárenie podľa lesných hospodárskych plánov. Prínos Márie Terézie a jej nástupcov, najmä Jozefa II. a Františka I. bol taktiež v tom, že okrem oživenia hospodárskeho života a racionalizácie lesného hospodárstva začal sa klásť značný dôraz na zvyšovanie vzdelanosti. Zakladali sa všeobecné vzdelávacie a odborné školy a to aj v lesníctve (Liptovský Hrádok). Pokiaľ ide o vysokoškolské vzdelávanie a rozvoj lesníckej vedy a výskumu, osobitne treba uviesť Banskú Štiavnicu, kde v roku 1762 vznikla Banská akadémia (Berg-Academie).

Bola to významná udalosť aj pre lesníctvo, lebo panovníčka Mária Terézia keď schvaľovala zriaďovanie tejto inštitúcie uviedla: citácia „*Schval'ujem tento zámer, s ktorým som nanajvyšš spokojná s ohľadom na preukázanú horlivosť komisie, je však treba mať starostlivý zreteľ aj na výučbe lesníctva, pretože je pre baníctvo nevyhnutne potrebné*“. Takto sa v roku 1770 začalo na Akadémii prednášať všeobecné lesníctvo v rámci predmetu banské právo a lesné hospodárstvo. V roku 1808 sa vytvoril samostatný lesnícky odbor. Jeho zriaďovateľom bol Henrich David Wilckens – ako prvý profesor teoretickej a lesníckej výučby v Uhorsku. Druhou veľmi významnou osobnosťou, ktorá tu pôsobila bol Rudolf von Feismantel (1835 -1847). V roku 1846 došlo k zrovnoprávneniu baníckeho a lesníckeho štúdia, vznikla Banská a lesnícka akadémia (Berg – Forest Academie). Až do rakúsko-uhorského vyrovnania v roku 1867 sa prednášalo v jazyku nemeckom, potom v maďarskom. Pôsobilo tu veľa významných osobností. Pre obmedzený rozsah state spomenieme len Eugena Vlkolínskeho (Jenő Vadas), ktorý zohral v ďalšom vývoji vedy a výskumu významnú úlohu, bol zakladateľom lesníckeho výskumu v Uhorsku (1898). V roku 1904 došlo k ďalšej zmene. Akadémia sa zmenila na Kráľovskú Vysokú školu banskú a lesnícku, ktorá tu pôsobila až do roku 1919.

Ako sme uviedli, pokiaľ ide o lesnícku vedu a výskum, významným míľnikom bol vznik Ústrednej výskumnej stanice v Banskej Štiavnici pri banskoštiavnickej akadémii (1.1.1898). V roku 2018 bolo od vzniku tejto prvej lesníckej výskumnej inštitúcie na Slovensku (v bývalom Uhorsku) 120 rokov. Patrili jej štyri vonkajšie výskumné stanice pri horárskych školách v Uhorsku. Jedna z nich bola na území Slovenska v Liptovskom Hrádku. Lesnícky výskum sa začal úspešne rozvíjať jednak v samotnej Banskej Štiavnici, ako aj na Výskumnej stanici v Liptovskom Hrádku. V roku 1900 sa napríklad v Kysihýbli pri Banskej Štiavnici založilo Lesnícke arborétum, kde sa skúmali možnosti introdukcie cudzokrajných drevín (výskum pokračuje aj v súčasnosti). V Liptovskom Hrádku sa výskum zameriaval na škôlkarstvo, výchovu porastov a na ochranu lesov. Výsledky výskumu sa zverejňovali v časopise Erdészeti kísérletek (Lesnícke pokusníctvo).

Pokiaľ ide o lesnícke zákonodarstvo, treba uviesť, že druhým veľmi významným dokumentom bolo prijatie komplexného uhorského lesného zákona - zákonného článku XXXI/1879. Išlo už o moderný zákon pozostávajúci zo 6 častí a z 213 paragrafov. Možno ho označiť ako významný medzník vo vývoji lesného hospodárstva v bývalom Uhorsku.

Vzrast odbornej vzdelanosti pracovníkov v lesnom hospodárstve, odborné zázemie i nové požiadavky na nakladanie s lesmi kodifikované v zákonodarstve podnietili vznik záujmových odborných a vedeckých lesníckych spolkov a učeních spoločností. V roku 1848 vznikla Česká lesnícka jednota. V roku 1851 vznikol Rakúsky lesnícky spolok. Jeho iniciátormi boli František Smetáček a Viliam Rovland. Uhorský lesnícky spolok vydával v Bratislave v rokoch 1854 – 1866 odborný časopis (Mitteilungen der Ungarischen Forstvereines). V tomto spolku iniciatívne pôsobili lesníci slovenského pôvodu: Smetáček, Rowland, Kasanický - odchovanci

významného slovenského lesníka Jozefa Dekreta – Matejovie. Rokovacím jazykom síce bola nemčina, ale v nižších organizačných jednotkách sa mohlo rokovať aj v národnom jazyku. Vyhovovalo to rozličným národnostným skupinám. Všeobecné maďarizačné tendencie, ktoré nebrali ohľad na záujmy iných národností spôsobili, že mnohí členovia zo spolku vystúpili. Došlo k presídleniu spolku z Bratislavy do Pešti (1866). Taktiež k premenovaniu spolku na Krajinsky lesnícky spolok (Országos Erdészeti Egysüilet). Tento spolok pretrvával na území Slovenska až do prevratu v roku 1918.

Z ďalších spolkov možno spomenúť napríklad Gazdovský a horársky spolok v Trenčíne. Mal sedem sekcií, z ktorých šiesta bola banícka a lesnícka. Rokovacím jazykom bola maďarčina a slovenčina. Existoval do roku 1921.

Pokiaľ ide o učené spoločnosti treba uviesť, že Ústredná lesnícka výskumná stanica v Banskej Štiavnici sa aktívne zapájala do medzinárodnej vedeckej spolupráce. Už v roku 1903 sa stala členom IUFRO (Medzinárodnej únie lesníckych výskumných organizácií). Eugen Vikolinský (Vadas) bol prezidentom IUFRO. VI. kongres IUFRO v Bruseli v roku 1910 ho poveril zorganizovaním VII. svetového kongresu v Banskej Štiavnici, ktorý sa mal konať o štyri roky. Kongres sa pre vypuknutie 1. svetovej vojny nerealizoval.

Celkovo možno povedať, že členovia spolkov či učených spoločností vychádzali z predpokladu, že pokrok v lesníctve možno dosiahnuť len prostredníctvom adekvátne vzdelaných odborníkov. Táto tendencia bola pre lesnícke spolky typická. Po rakúsko-uhorskom vyrovnaní došlo však k uprednostňovaniu maďarskej orientácie, čo bolo často na našom území aj na úkor racionálnosti a odbornosti (Stolina 2000).

V medzivojnovom období

Nové spoločenské pomery po vzniku 1. ČSR priniesli, aj pokiaľ išlo lesy a lesníctvo, podstatné zmeny. Pritom však treba uviesť, že obhospodarovanie lesov nadväzovalo na predchádzajúce obdobie, počnúc nadobudnutím účinnosti Tereziánskeho lesného poriadku, ako aj ďalšími opatreniami prijatými v 19. storočí. Vývoj lesného hospodárstva ovplyvnila prvá pozemková reforma prijatá zákonom č. 215/1919 (záborový zákon) a následne zákonom č. 81/1920 (prídelový zákon). Organizácia a riadenie štátnych lesov na Slovensku, po roku 1918 nadviazala na kráľovské komorské lesy. Vytvorila sa Správa štátnych lesov a majetkov ČSR v Prahe. Aby sa zabránilo drancovaniu lesov prijal sa zákon č. 82/1918 Sb. o prozatímní ochrane lesů. Ďalej zákon č. 37/1928 Sb. o zatímní ochraně lesů.

Okrem iného rozšírila sa povinnosť hospodáriť v lesoch podľa úradne schváleného hospodárskeho plánu na všetkých majiteľov, pokiaľ ich výmera presahovala 50 ha. Štát začal spravovať tuzemský a zahraničný obchod s drevom, ako aj zásobovanie obyvateľstva palivovým drevom (vytvorila sa Československá drevárska komisia, ktorá povoľovala vývoz a dovoz dreva, v roku 1932 sa zriadila Československá ústredná predajňa dreva v Prahe, na vývoz dreva do Maďarska sa vytvorilo družstvo Drietoma v Bratislave). Pritom už aj za 1. ČSR dochádzalo k subvencovaniu súkromného lesného hospodárstva. Štát napríklad poskytoval súkromníkom peňažnú podporu, ak sa nariadilo zalesniť nejaké plochy a zainteresovaní dokázali, že výhoda dosiahnutá zalesnením bude menšia ako na zalesnenie vynaložené náklady.

Lesnatosť územia na Slovensku sa počas 1. ČSR zvýšila. V tridsiatych rokoch sa zalesňovali spustnuté pôdy a výmole, ako aj perimetre povodňových území. Zvýšila sa výmera štátnych lesov. V roku 1920 bola 350 tis. ha, v roku 1946 487 tis. ha. Závažným problémom neštátneho sektoru bolo veľmi veľké rozdrobenie lesov medzi vlastníkov. Ochranné lesy mali v roku 1946 3,3 % podiel. Rubné doby sa pohybovali v priemere od 84 rokov do 86 rokov. Percentuálne zastúpenie 1. vekovej triedy bolo v roku 1920 23,8 % a v roku 1950 21,9 %. Výmera porastov starších ako 60 rokov predstavovala v roku 1920 37 % a v roku 1934 35 %. Čiže k podstatným zmenám nedošlo.

Nepriaznivý vývoj po vzniku 1. ČSR sa zaznamenal v lesníckom školstve. Vysoká škola banská a lesnícka v Banskej Štiavnici sa presťahovala do Maďarska (Šoproň).

V Banskej Štiavnici vznikla Vyššia lesnícka škola. K obnove vysokého lesníckeho školstva na Slovensku došlo až v roku 1939 v Bratislave. Lesnícky výskum sa počas 1. ČSR rozvíjal najmä v Prahe a v Brne. V Banskej Štiavnici sa zriadil a pôsobil Ústav pre pestovanie lesov a lesnú biológiu a Ústav pre lesnú ťažbu a technológiu dreva. Lesnícke výskumníctvo podliehalo ministerstvu zemédelství v Prahe, lesnícke školstvo ako aj výskumníctvo sa financovalo v tom období z verejných prostriedkov.

Po vzniku 1. ČSR spolkovú lesnícku činnosť reprezentovala Ústredná jednota československého lesníctva založená v roku 1919. V roku 1921 vznikla Československá matica lesnícka v Písku. V rámci Spolku československých inžinierov a architektov v roku 1923 vznikol odbor lesných inžinierov, ktorého krajinská organizácia pre Slovensko sídlila v Bratislave. Ústredná jednota československého lesníctva a Československá matica lesnícka sa zameriavali najmä na vydávanie lesníckych časopisov a knižných publikácií. Popredné miesto mal časopis Československý lesník, založený v roku 1920. V rokoch 1922 - 1939 vychádzal pod názvom Československý les. Okrem toho od roku 1922 vychádzal Československý háj, určený pre pracovníkov lesného hospodárstva nižších kvalifikačných kategórií. Od roku 1922 vychádzal odborný mesačník Lesnícka práce. V uvedených časopisoch sa uverejňovali aj príspevky zo Slovenska.

Na Slovensku vychádzal v roku 1920 - 1921 časopis Lesník a od roku 1924 Drevárska revue, ktorá ešte v tomto roku sa premenovala na Slovenské lesnícke a drevárske hospodárstvo. Práce prinášajúce výsledky lesníckych výskumov, ktoré sa v 20. a 30. rokoch uverejňovali vo vestníku ČAZ a v Zborníku výskumných ústavov ČSR, v Lesníckej práci, v dobových spiskoch Československej matice lesníckej, ktorá vydávala aj knižné publikácie. Okrem publikačnej činnosti Ústredná jednota československého lesníctva organizovala konferencie k aktuálnym problémom v lesníctve. Činnosť Ústrednej jednoty sa po vzniku Slovenského štátu zastavila. Prestali sa konať akcie, ktoré pred tým organizovala. Ojedinelé podujatia organizovali predstavitelia ministerstva hospodárstva za pomoci pedagógov Odboru lesného inžinierstva Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, prípadne aj lesníckeho výskumu v Banskej Štiavnici a v Liptovskom Hrádku. Združenie majiteľov lesov a Zväz drevárskych hospodárstiev vydávali v týchto rokoch týždenník Les a drevo.

Pokiaľ ide o vedu a výskum v pôdohospodárstve (vrátane lesníctva) treba uviesť vznik Československej akadémie zemédelárskej (ČAZ) v Prahe v roku 1924. Hlavným zmyslom jej činnosti bolo podľa jej prvého predsedu, vtedajšieho ministra zemédelství Dr. Milana *Hodžu* „... pracovať vedecky na prehlbovaní pôdohospodárstva a organizovať prácu vedeckú v tomto odbore v našom národe. Členstvo je poctou za zásluhy o pôdohospodárstvo a vedeckú prácu pôdohospodársku“. Nová učená spoločnosť sa mala podľa neho stať pracovným *souručenstvom* všetkých vynikajúcich osôb, usilujúcich sa o pokrok československého pôdohospodárstva. Členská základňa sa rozdelila do šiestich odborov. V poradí druhý bol odbor lesnícky. Zastrešoval všetky odbory i praktickú činnosť lesníckej práce, najmä po stránke prírodovednej a technickej. Medzi členmi Zboru zakladateľov ČSA bol Dr. Ing. Karel Šiman, generálny riaditeľ Štátnych lesov a majetkov v Prahe. ČAZ sa stala centrom publikačnej a osvetovej činnosti, domom pôdohospodárskej osvetu, domom hospodárskej osvetu a knihovne, organizátorom pôdohospodárskej vedy a výskumu pod patronátom ČAZ, pôdohospodárskeho poradenstva. Počas nacistickej okupácie prestala ČAV prakticky pôsobiť.

Po 2. svetovej vojne

V obnovenej Československej republike (ČSR) sa zmenilo politicko-spoločenské zriadenie. Stali sme sa súčasťou východného bloku. Prikročilo sa k budovaniu socializmu, kde jadro rozvoja bolo v direktívnom (plánovitom) riadení hospodárstva. Lesnícka politika sa stala súčasťou hospodárskej politiky štátu. Zahŕňala v sebe činnosť smerujúcu k tomu, aby spoločnosť vo vlastnom záujme najúčinnejšie využívala lesy. Metódy riadenia lesného hospodárstva zo strany štátu boli v podstate dvojakého druhu: donucovacie a zveľaďovacie.

Medzi donucovacie patrili zákony, vládne nariadenia, vyhlášky a pod. Ak vynecháme legislatívne opatrenia, prostredníctvom ktorých prechádzali nešťátne lesy do vlastníctva alebo užívania štátu, ako prvý treba uviesť zákon č. 206/1948 Zb. o povinnom zalesnení holín a zakladaní ochranných lesných pásov. Tento zákon okrem iného obmedzil holorubný hospodársky spôsob.

V tomto období, už v 50. rokoch sa v lesoch Slovenska realizoval všeobecný stanovištný prieskum. Bol to veľmi významný krok z hľadiska ekologizácie lesného hospodárstva. Od roku 1961 nadobudol v ČSR platnosť nový súborný lesný zákon č.166/1960 Zb. Stal sa východiskom pre tvorbu ďalších súborných zákonných opatrení, a to zákona č. 61/1977 Zb. o lesoch (federálny zákon) a č. 100/1977 Zb. o hospodárení v lesoch a štátnej správe lesného hospodárstva (národný zákon). Touto zákonnou úpravou sa okrem iného reagovalo na federálne usporiadanie ČSSR z roku 1968. Podklady na realizáciu zveľaďovacích opatrení sa získali z inventarizácii lesov, ktorá sa realizovala podľa vyhlášky Ministerstva hospodárstva č. 3021/1948. Lesné hospodárstvo sa napojilo na štátny rozpočet - realizácia úloh, pokiaľ išlo o verejný záujem sa financovala zo štátnych zdrojov. Začala sa aj široko koncipovaná a treba povedať pomerne úspešná akcia zvyšovania drevnej produkcie výsadbou rýchlo rastúcich drevín, najmä topoľov a vrb. Ďalej to bolo zalesňovanie poľnohospodárskych pozemkov, ktoré sa delimitovali do lesného pôdneho fondu. V roku 1961 sa prijal veľmi významný Generálny plán zveľadania lesného a vodného hospodárstva (GP ZLV). Jeho cieľom bolo dosiahnuť využívanie pôd so zameraním na znižovanie škôd na prírodnom prostredí. Z nepriamych zveľaďovacích metód bola to podpora rozvoja lesníckeho školstva, vedy a výskumu, projekcie a ďalšieho vzdelávania. Pokiaľ išlo o vysokoškolské štúdium, vývin dospel do štádia, keď v roku 1952 vznikla Vysoká škola lesnícka a drevárska vo Zvolene, kde boli dve fakulty: lesnícka a drevárska. Vznikli tri stredné lesnícke technické školy (Banská Štiavnica, Liptovský Hrádok, Prešov) a päť stredných odborných lesníckych učilíšť (Modra-Harmónia, Banská Štiavnica, Bijacovce, Sigord', Tvrdošín).

Po 2. svetovej vojne v roku 1947 sa zriadilo Riaditeľstvo výskumných ústavov lesníckych v Banskej Štiavnici. V roku 1950 sa všetky výskumné ústavy lesnícke v ČSR zlúčili do Výskumného ústavu pre lesnú výrobu v Prahe (od roku 1954 v Zbraslavi-Strnadoch). V roku 1951 sa v Oravskom Podzámku z Technického strediska vytvorila celoštátna organizácia Výskumný ústav pre mechanizáciu lesného priemyslu. Pri SAV v roku 1954 vzniklo Lesnícke laboratórium v Bratislave s detašovanými pracoviskami vo Zvolene, v Košiciach a v Nitre. V roku 1959 sa tieto pracoviská na Slovensku zlúčili do Výskumného ústavu lesného hospodárstva v Banskej Štiavnici (od roku 1964 vo Zvolene). V súlade s koncepciou budovania lesníckej infraštruktúry sa vo Zvolene v roku 1952 zriadila Lesoprojekta, ústav hospodárskej úpravy lesov (neskoršie Lesoprojekt Zvolen), ďalej Ústav výchovy a vzdelávania pracovníkov lesného a vodného hospodárstva SR. Pokiaľ ide o spracovanie dreva v roku 1947 sa zriadil Štátny drevársky ústav v Bratislave, v roku 1951 Výskumný ústav celulózy a papiera v Bratislave a v roku 1961 Vývoj drevárskeho priemyslu v Bratislave.

Súhrnne možno povedať, že napriek politickej izolácii od vyspelého okolitého sveta, lesnícka infraštruktúra na Slovensku, vrátane vedy a výskumu, dosahovala primerané svetové parametre. Jej činnosť v značnej miere korešpondovala s potrebami spoločenskej praxe. Rezortná vedecko-výskumnú základňa lesného hospodárstva na Slovensku sa významne podieľala na tom, že lesy na našom území sa zachovali, v rámci možností aj ochránili a nakoniec aj podstatne zveľadili. Zvýšila sa lesnatosť územia, zaviedlo sa diferencované obhospodarovanie lesov podľa prevládajúcich funkcií, stúpili porastové zásoby, v súčasnosti bolo možné ťažbu dreva takmer zdvojnásobiť. Obmedzovalo sa používanie holorubného hospodárskeho spôsobu, drevinové zloženie porastov sa určovalo podľa vlastností prostredia. Postavili sa cesty a budovy, zaviedli sa nové stroje a zariadenia atď.

Po 2. svetovej vojne vznikol na Slovensku Spolok slovenského lesníctva v Bratislave, ako partner Spolku českého lesníctva v Prahe. Tradičné lesnícke spolky z 1. ČSR v roku 1950 splynuli s Lesníckym kultúrnym strediskom pri ČAZ. Lesnícke kultúrne stredisko zaniklo v roku 1952. V roku 1956 sa ustanovila Československá vedecká spoločnosť pri ČSAZV v Prahe. Súčasne vznikol Slovenský výbor tejto spoločnosti v Bratislave. Základnou úlohou organizácie bolo prenášať výsledky výskumnej činnosti do lesníckej praxe a napomáhať pri riešení regionálnych problémov lesníctva. V roku 1961 sa slovenská organizácia Spoločnosti pretvorila na Poľnohospodársko-lesnícku spoločnosť pri Ústave pre vedeckú sústavu hospodárenia v Bratislave. Technickí špecialisti v lesníctve a drevárstve sa organizovali aj v Československej vedecko-technickej spoločnosti, založenej v roku 1959 v rámci Revolučného odborového hnutia. Roku 1966 vznikla pri Slovenskej akadémii vied Spoločnosť pre dejiny vied a techniky, v rámci ktorej vznikla aj lesnícko-drevárska sekcia so sídlom vo Zvolene.

V roku 1952 ČAZ zanikla. Vznikla Československá akadémia zemědělských vied (ČSAZV). Ustanovená bola zákonom č. 90/1952 Sb. Išlo o vrcholnú vedeckú inštitúciu podriadenú priamo ministrovi pôdohospodárstva. Akadémii bolo priznané právo udeľovať za vedecké práce zo svojich vedných odborov hodnosti kandidáta vied. Akadémia mala sedem odborov. Pritom ako šiesty bol odbor lesnícky. Okrem toho mala päť ústredných komisií a päť pobočiek. V roku 1958 vznikla na Slovensku pobočka ČSAZV so sídlom v Bratislave. Týmto sa do ČSAZV začlenilo aj sedem výskumných ústavov zo Slovenska (vrátane Výskumného ústavu lesného hospodárstva v Banskej Štiavnici). V nasledujúcich rokoch došlo k ďalším zmenám v ČSAZV. Závažne reorganizácie sa uskutočnili v rokoch 1962, 1967, 1969, 1974. Tieto zmeny kvôli skráteniu rozsahu publikácie charakterizovať nebudeme. Možno ich nájsť v publikácii „ČSAZ a její nástupnické organizace 1924-2004“ (ČSAZV, 2004).

S rozvojom lesného hospodárstva, lesníckej vedy a výskumu, školstva počnúc 50. rokmi vzrástla aj lesnícka literatúra. V roku 1950 začal vychádzať mesačník Poľana, ktorý sa v roku 1954 premenoval na Les. V roku 1955 začala Slovenská pobočka ČSAZV vydávať Lesnícky časopis. V rokoch 1963 až 1968 ho v pôvodnom zameraní vydávala Slovenská akadémia vied v Bratislave spoločne s Výskumným ústavom lesného hospodárstva vo Zvolene. Vychádzal v 4 až 5 číslach za rok. Uverejňoval pôvodné výskumné práce z lesníckej biológie, zakladania a pestovania lesov, lesotechnických meliorácií, ochrany lesov, hospodárskej úpravy lesov, lesnej ťažby, mechanizácie a stavieb, aj lesníckej ekonomiky. Ďalej v rámci edičnej činnosti Výskumný ústav vo Zvolene vydával Vedecké práce, *Acta Instituty Forestali Zvolen*, Lesnícke štúdie, Lesnícke informácie, *Folia venatoria*, Poľovnícke štúdie, Ekonomika a riadenie, Odborné lesnícke aktuality, Metodiky na pomoc praxe a ďalšie publikácie. Treba spomenúť publikačnú činnosť Lesníckej fakulty Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene, ako aj Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene. Bohatá edičná činnosť bola aj v rámci ČSAZV a iných inštitúcií.

Ak sa ešte vrátíme k činnosti lesníckych spoločností po 2. svetovej vojne, treba uviesť, že na ich činnosť mal veľký vplyv štát. ČSAZ bola štátnou organizáciou na riadenie pôdohospodárskeho výskumu. Československá spoločnosť lesnícka bola síce neštátnou pridruženou organizáciou, ale svojou činnosťou a celkovým zameraním sa musela podriaďovať zámerom riadiacich orgánov ČSAZV. Československá vedecko-technická spoločnosť ako inštitúcia Revolučného odborového hnutia plnila úlohy, ktoré na ňu toto hnutie prenášalo buď priamo, alebo nepriamo. Aj napriek mnohým úspešným akciám v oblasti vedy a techniky, ktoré usporiadali uvedené inštitúcie, sa medzi vedeckými lesníckymi pracovníkmi pociťovala absencia nezávislej vedeckej spoločnosti, ktorá by sa zaoberala ťažiskovými vedeckými problémami slovenského lesníctva a hlavne by svojou činnosťou podporovala rozvoj lesníckej vedy nie len na Slovensku, ale aj na medzinárodnej úrovni. Preto v roku 1968 sa zišiel prípravný výbor Československej lesníckej spoločnosti v Brne, ktorý okrem iného odporučil realizovať

opatrenia na zintenzívnenie činnosti v poľnohospodárskych a lesníckych vedách. Ďalší vývoj v tomto smere sa uvádza v kapitole 3. Vznik a vývoj SSPLPVV pri SAV.

Po roku 1989

Po roku 1989 došlo k zmene spoločensko-politického zriadenia v ČSSR. Odmietla sa cesta budovania „socializmu“. Rozhodlo sa, že ďalší vývoj pôjde smerom k demokratickej spoločnosti, tak ako to je v krajinách západnej civilizácie. Ako každá zmena aj táto priniesla mnoho nových pozitív, ale aj problémov vo všetkých oblastiach života. Tak tomu bolo a aj je v lesníctve. Išlo o transformačný proces, kde bolo snahou realizovať nevyhnutné zmeny tak, aby tieto prebehli v čo najkratšom čase a zároveň tak, aby nedošlo k veľkým škodám, či k ekonomickým stratám. Veľká pozornosť sa venovala vypracovaniu nových právnych noriem a ich realizácii. Išlo tu jednak o usporiadanie vlastníckych a užívacích vzťahov k lesom (v zmysle zákonov č. 229/1991 Zb. a č. 330/1991 Zb.), čiže o reprivatizáciu lesov. Ďalej to boli legislatívne opatrenia týkajúce sa obhospodarovania lesov. Boli to novely zákonov o lesoch (č. 61/1977 Zb., č. 100/1977 Zb., č. 131/1991 Zb.) a o poľovníctve (č. 23/1962 Zb.) a celého radu vykonávacích predpisov k týmto zákonom.

Druhú skupinu opatrení tvorili zveľaďovacie (podporné) nástroje štátnej lesníckej politiky na zachovanie, ochranu a zveľadenie lesov. Išlo o rozvojové programy (projekty). Boli to programy (projekty) na zabezpečenie ekologizácie lesného hospodárstva, realizáciu nápravných opatrení v lesoch poškodených imisiami, zalesňovanie pozemkov nevhodných na poľnohospodársku výrobu, projekt rozvoja lesníctva, program Drevo – surovina 21. storočia, Plán rozvoja vidieka. Nedostatok finančných zdrojov bol príčinou toho, že sa schválené opatrenia nerealizovali v plnom rozsahu. V dôsledku nedostatku finančných prostriedkov postupne dochádzalo k znižovaniu funkčnosti rezortnej vedecko-výskumnej základne, ako aj k zníženiu využívania jej výsledkov v lesníckej praxi. V značnej miere sa redukoval rozsah hospodársko-úpravníckych prác. Zo štátnych zdrojov sa financovali len nevyhnutné práce súvisiace s vypracúvaním lesných hospodárskych plánov. Obdobná situácia bola aj pokiaľ išlo o výchovu a vzdelávanie pracovníkov v lesnom hospodárstve.

Novou skutočnosťou, ktorá dovedla lesy a lesníctvo na Slovensku do kritickej situácie, je situácia v ochrane lesov, najmä z dôvodu premnoženia podkôrneho hmyzu. Príčin, že je tomu tak, je viacej. Je to jednak klimatická zmena, v dôsledku ktorej hynú lesné porasty v takom rozsahu, že to nemá obdobu v celej histórii lesného hospodárstva. Ale, ešte zrejme závažnejšou príčinou je to, že sa na Slovensku prestali dodržiavať základné princípy rozvoja lesov, uplatňovať praxou overený mechanizmus riadenia lesného hospodárstva a účinné nástroje štátnej lesníckej politiky. Ústredný orgán štátnej správy lesníctva v súčasnosti analyzuje doterajší vývoj za ostatných 30 rokov a začína súčasne pracovať nad novou stratégiou odvetvia do roku 2050. So zreteľom na uvedenú skutočnosť nebudeme vývoj situácie v lesoch a lesníctve na Slovensku za toto obdobie podrobnejšie uvádzať. Zameriame sa najmä na zhodnotenie aktivít, ktoré súviseli s rozvojom lesníckej vedy a výskumu na Slovensku. Na to, aké opatrenia sa realizovali, aby sme vo vede a výskume dosiahli výsledky porovnateľné so zahraničím, na to ako sme sa ako vedecí a výskumní pracovníci podieľali na realizácii výsledkov vedy a výskumu v lesníckej praxi. Vynecháme aktivity SSPLPVV pri SAV. To sa uvedie v ďalších kapitolách tejto publikácie (3, 4, 5, 6).

V roku 1989, keď došlo k zmene spoločenského zriadenia na Českoslovenku, lesnícku vedu a výskum mali vo svojich programoch tieto organizácie: Výskumný ústav lesného hospodárstva vo Zvolene, Správa TANAPu - Výskumná stanica Tatranská Lomnica. Tieto inštitúcie tvorili rezortnú vedecko-výskumnú základňu lesného hospodárstva na Slovensku. Ďalej to boli mimorezortné inštitúcie Vysoká škola lesnícka a drevárska, Lesnícka fakulta vo Zvolene, Ústav ekológie lesa- SAV vo Zvolene, Arborétum Mlyňany, Ústav dendrológie SAV - Vieska nad Žitavou. Rezortná vedecko-výskumná základňa realizovala hlavne aplikovaný výskum, mimorezortné organizácie základný výskum.

Do zmeny spoločenského zriadenia sa vypracúval jednotný plán výskumu v ČSSR. Potom sa od tohto upustilo. Zaviedlo sa tzv. projektové financovanie, pričom kompetencie na rozhodovanie a na financovanie vedy a výskumu prešli na MŠVVŠ SR. Jednotlivé rezorty na rozvoj (vedu a výskum) finančné prostriedky fakticky nemajú. Najhoršia situácia je na Lesníckom výskumnom ústave vo Zvolene. Tu z celkového počtu 341 pracovníkov v roku 1990, v roku 2004 bolo už len 136, čo je 39,8 % v roku 1990. Pokiaľ ide o vedeckých pracovníkov, tých v roku 1990 bolo 69, v roku 2006 37, čo je 54 % z pôvodného stavu. Prerušilo sa riešenie úloh kľúčových pre rozvoj lesov a lesného hospodárstva. Zanikli mnohé výskumné objekty. Čiže to čo sa v minulosti vytvorilo a teraz bolo možné zúročiť, vyšlo nazmar. Príkladov možno uviesť veľmi veľa. Kde je príčina? Jednoducho v tom, že o lesnom hospodárstve a vede a výskume v tomto odvetví rozhodujú tí, čo problematike nerozumejú. Posadnutí sú novodobým liberalizmom, ktorého prioritou je dostať sa čím skôr k najväčším ziskom, čo je v rozpore s poslaním lesov a lesného hospodárstva. Neberú sa do úvahy špecifiká lesného hospodárstva, a to je dlhodobosť rastového procesu lesných porastov, či výrobného procesu v tomto odvetví.

Ako sme uviedli, ČSAZV prešla mnohými organizačnými zmenami. Posledná bola po rozdelení ČSSR. V SR sa v roku 1993 konštituovala Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied (SAPV). Jej hlavné poslanie sa zadefinovalo v štatúte, ktorý podpísal minister pôdohospodárstva. Jej hlavné poslanie sa zadefinovalo takto: *aktívne sa zúčastňovať na vytváraní koncepcií a stratégií pôdohospodárskych vied, spracovávať podklady pre vedecko-technické koncepcie, posudzovať programy rozvoja pôdohospodárstva, iniciovať vypracovanie prognóz vedecko-technického rozvoja, navrhovať koncepcie vedecko-technickej politiky a medzinárodnej spolupráce, spolupracovať s vysokými školami a SAV, poskytovať pre ústredné orgány poradenskú činnosť, vykonávať funkciu poradného orgánu vedeniu MP SR, zverejňovať výsledky vedeckovýskumnej činnosti, oceňovať vynikajúce výsledky*. Treba uviesť, že mnohé z týchto aktivít sa aj realizovali. Uvedieme napríklad, že Rada vlády SR pre vedu, techniku a inovácie v roku 2014 schválila Stratégiu aplikovaného výskumu v pôdohospodárstve. Ku faktickej realizácii tohto dokumentu je ale cesta v nedohľadne.

Spomenúť by bolo možné ďalšie materiály, ktoré sa spracovali jednak v rámci aktivít SAPV, ako aj Lesníckym výskumným ústavom vo Zvolene, taktiež ďalšími organizáciami a inštitúciami na Slovensku. Možno v tomto smere spomenúť Slovenskú lesnícku komoru, Združenie zamestnávateľov lesného hospodárstva na Slovensku, Radu vlastníkov neštátnych lesov Slovenska, v ktorej má zastúpenie Únia diecéznych lesov na Slovensku, Združenie obecných lesov SR, Združenie vlastníkov spoločenstiev a súkromných lesov Banskobystrického kraja, Únia regionálnych združení vlastníkov neštátnych lesov Slovenska. Ako z uvedeného vidieť, ide o veľký počet subjektov, ktoré svojimi aktivitami participujú na činnostiach súvisiacich s lesmi a lesným hospodárstvom. Záleží ale veľmi veľa od toho, ako nimi spracované návrhy kompetentní berú do úvahy. Dôležitá je samozrejme aj vzájomná súčinnosť týchto organizácií. Inými slovami zladenie ich aktivít tak, aby to viedlo k zveľadeniu lesov a k plnému využitiu ich úžitkov v prospech vlastníkov lesov i spoločnosti.

Dôležité bolo a naďalej je šírenie nových vedecko-výskumných poznatkov, a to jednak v rámci samotného odvetvia lesného hospodárstva, ako aj smerom k verejnosti. Dobré je, že naďalej vychádza časopis LES (terajší názov Les, Letokruhy). Ide o odborný lesnícky časopis, ktorý plní svoje poslanie smerom k širokej lesníckej verejnosti. Prostredníctvom neho sa šíria aj nové výsledky vedy a výskumu, ktoré možno využiť v lesníckej praxi. Už 20 rokov vydávajú Lesy SR, š. p Banská Bystrica pre svojich zamestnancov časopis Lesník. Zachovalo sa aj vydávanie vedeckého časopisu Lesnícky časopis. V ostatnom čase má charakter stredo európskeho časopisu, uverejňujú sa tu pôvodné vedecké práce v anglickom jazyku. Celkove možno povedať, že sa znížil rozsah zverejňovania nových vedeckých a odborných

poznatkov tlačou. Vznikli tu však nové možnosti poskytovania informácií elektronickou cestou. Nastal tu veľký pokrok.

Na druhej strane, ak to trochu preženieme, treba povedať, že sme prepadli v šírení informácií o lesoch a lesníctve smerom k verejnosti. Prácu s verejnosťou sme po roku 1989 veľmi zanedbali. Iste boli tu iné problémy, ktoré bolo nevyhnutné riešiť. Ale aj napriek tomu treba si priznať, že bolo treba týmto aktivitám venovať oveľa väčšiu pozornosť. Dôsledky sú katastrofálne. Lesníctvo stratilo pozíciu vo verejnosti, ktorú malo v minulosti. Dobré je, že sa začíname prebúdzat'. Aktivity v tomto smere treba zintenzívniť. Týka sa to všetkých nás lesníkov, vrátane všetkých subjektov ktoré sme v predchádzajúcom texte vymenovali, ako aj našej SSPLVV pri SAV. Samozrejme aj chyby, ktoré sme v lesníctve urobili, treba si priznať. Zároveň trvať na tom, aby sa odstránili, resp. aby sa už neopakovali.

1.4 Vývoj v potravinárskej oblasti

Do vzniku 1. Československej republiky

Na území Slovenska možno o systematickej potravinárskej výrobe hovoriť až v období druhej polovice 19. storočia, keď sa začali vo veľkom rozsahu stavať cukrovary. Do tých čias to bola okrem pivovarníctva skôr remeselná výroba chleba, syrov a bryndze, perníkov, cukríkov a iných sladkostí, mäsových čerstvých a údených výrobkov. V polovici 19. storočia sa začali budovať na území Slovenska cukrovary na spracovanie cukrovej repy, ktorých okolo r. 1850 bolo 27, z toho vyše polovice len na jednorazové varenie. Významné boli najmä tie, ktoré vydržali v prevádzke viac ako 10 rokov, napr. v B. Bystrici (22 r.), Bratislave (24 r.), Gabčíkove (21 r.), Haliči (16 r.), Jelenci (20 r.), Košiciach (36 r.), Kravanoch nad Dunajom (14), Podlužanoch (31 r.), Seredi (12 r.), Sládkovičove (122 r.), Solčanoch (32 r.), Šaštíne – Strážach (46 r.), Šuranoch (147 r.), Tôni (18 r.), Trnave (164 r.), Veľkých Úľanoch (12 r.), Zlatých Moravciach (13 r.). Tu všade sa už rozvíjala technická a technologická vybavenosť na vtedy pomerne dokonalej úrovni a boli uplatnené aj skúšobné laboratórne metódy. To všetko možno považovať aj za prvopočiatky riadenia technológie výroby z chemického laboratória, na čom potom mohol stavať aj vznikajúci chemický priemysel. K najdlhšie existujúcim cukrovarom na Slovensku patria od vzniku okrem spomínaných (Šurany, Trnava, Sládkovičovo) aj Nitra (65 r.), Pohronský Ruskov (98 r.), Rimavská Sobota (45 r.), Sereď založený v r. 1907 (113 r. stále je v prevádzke), Trebišov (83 r.), Záhorská Ves (79 r.), Trenčianska Teplá (121 r. stále je v prevádzke). V súčasnosti teda na Slovensku z pôvodného silného cukrovarníckeho priemyslu už aktívne pracujú iba 2 z nich – Sereď a Trenčianska Teplá. Stojí za zmienku že napr. v r. 1913 Slovensko zaujímalo vo výrobe cukru 9. až 10. miesto na svete.

Pokiaľ ide o spracovanie mlieka na výrobky typu syrov a bryndze, začala sa rozvíjať takisto na priemyselnej báze už v 19. storočí. Najznámejšími sa stali výrobné závody v Detve a Zvolenskej Slatine (Wittman, Molec). Väčšina vtedajších mliekarní mala družstevný charakter a technológia bola ešte jednoduchá. Ručne sa odstreďovala z mlieka smotana, tá sa používala pre priamu spotrebu a na výrobu masla. Do 1. svetovej vojny bolo na území Slovenska okolo 50 družstevných mliekarní.

Mlynárstvo a pekárstvo ako priemyselný odbor sa začalo formovať až na sklonku 19. storočia. V stredoveku sa remeselní mlynári a pekári začali združovať v cechoch, najstaršie na Slovensku vznikli v Bratislave a Prešove už okolo r. 1374. Zachovali sa aj štatúty týchto remeselných spoločenstiev (tzv. *artikuly*), napríklad z Kremnice (r.1554), Bratislavské artikuly (r.1681) atď. Po zrušení cechov v r. 1872 sa rozšírila táto výroba, začali vznikať pekárske priemyselné spolky a tým sa významne zvýšila produkcia. V mlynoch sa postupne začala využívať na pohon strojov elektrická energia. Väčšinou to však boli malé až stredné prevádzky zamestnávajúce 2 až 10 pracovníkov a s prevažne jednoduchou strojovou výbavou.

Stáročná tradícia výroby piva na území Slovenska bola známa minimálne v celej Európe. K tradičným pivovarom vo Vyhniach – založený v roku 1473, Bratislave, Bytči, Ilave – založený 1635, Trnave, Hlohovci postupne v 19. a začiatkom 20. storočia pribudli novšie priemyselné pivovary v Banskej Bystrici, Martine, Košiciach, Nitre, Veľkom Šariši.

Potreba združovať sa do cechov najviac z potravinárov oslovila mäsiarov. Pravdepodobne najstarší cech mäsiarov na území Slovenska vznikol v roku 1541 v Spišskej Novej Vsi a tvorilo ho 40 mäsiarskych majstrov. Už v rannom stredoveku boli najmä v banských mestách fungujúce mäsiarske cechy v Banskej Bystrici (r.1443), Kremnici (1481), Banskej Štiavnici (1487), ale aj v Bratislave (1452), Trnave (1516) atď. Mäsiari patrili už v stredoveku medzi najbohatších remeselníkov a mešťanov. Archívne materiály uvádzajú, že na konci 18. storočia bolo na Slovensku vyše 90 mäsiarskych cechov. S nástupom kapitalizmu ku koncu 19. storočia sa postupne začali budovať bitúnky na zabíjanie zvierat a hrubé spracovanie mäsa, uplatnili sa prvé špecializované stroje a tiež chladiarenská technika.

V medzivojnovom období

Začiatky organizovanej potravinárskej výroby a tiež aplikovaného potravinárskeho výskumu na Slovensku možno pozorovať už za Rakúsko-Uhorska začiatkom 20. storočia, keď bola zriadená expozitúra IV. Oddelenia Ministerstva poľnohospodárstva v r. 1908 v Žiline, neskôr aj v Prešove a Zvolene. Oni kontrolovali napríklad úroveň spracovania mlieka a poskytovali aj poradenstvo. Po roku 1918 sa zo zvolenskej expozitúry vytvorila mliekarská stanica, ktorá bola podriadená Štátnemu výskumnému ústavu mliekarenskému v Prahe. Zamerala sa vo svojej činnosti najmä na ovčie syrárstvo, ovčí hrudkový syr, bryndzu a tu plnila funkciu skúšobne. V Martine sídlil tzv. bryndziarsky syndikát, ktorý mal svoje mliekarenské laboratórium.

Aj spracovanie mäsa sa postupne od remeselného spôsobu postupne spriemysľovalo, začali sa budovať bitúnky vo väčších mestách od Bratislavy až po Humenné. Po roku 1918 sa napr. v Bratislave dostalo na pomerne vysokú priemyselnú úroveň zásluhou štvorice významných mäsiarsko-údenárskych podnikateľov Ráček, Manderla, Vanek, Bláha.

Po 2. svetovej vojne

Po 2. svetovej vojne bol vytvorený mliekarenský ústav pri štátnych výskumných ústavoch poľnohospodárskych v Košiciach. V ďalšej etape po znárodnení priemyslu spracovania mlieka vzniklo v Liptovskej Porúbke pracovisko VÚ pre mlieko a vajcia v Prahe. Zaoberalo sa problematikou kvality ovčieho mlieka, syrov a technológiu ich spracovania. Do popredia sa postupne dostala aj kvalita kravského mlieka, odpadové vody z technológie a hygieny, tavené i tvrdé syry. V r. 1961 došlo ku zlúčeniu týchto dvoch pracovísk na Slovensku a vytvoreniu pobočky VÚ mliekarenského Praha so sídlom v Žiline. Táto bola v r. 1967 odčlenená a organizačne podriadená k OR mliekarenského priemyslu v Bratislave. V r. 1976 vznikol už VÚ mliekarenský s celoslovenskou pôsobnosťou a s významnou aplikačnou funkciou uplatňovať nové poznatky a progresívne technológie v praxi. Tento v podstate pretrval ako jediný odborový potravinársky VÚ na Slovensku do dnešných čias.

Až v 50. rokoch uplynulého storočia sa začalo technologicky a materiálne stávať mlynsko-pekárenské odvetvie skutočným priemyslovým, schopným zabezpečiť úplnú sebestačnosť ba až nadbytok v produkcii múky a z nej vyrábaného širokého sortimentu chleba, čerstvého a trvanlivého pečiva, cestovín a cukrárskeho sortimentu.

Výrazne sa zvýšila na Slovensku výroba piva, pribudli nové technologicky moderné pivovary v Banskej Bystrici, Nitre, Veľkom Šariši, Michalovciach, Topoľčanoch, Hurbanove, Rimavskej Sobote. Po znárodnení pivovarov v r. 1950 sa venovala pozornosť technickej a technologickej modernizácii, čoho výsledkom bolo zvýšenie výrobnnej kapacity o 2 mil. 250 tis. hl/rok. Časť produkcie sa vyvážala najmä do krajín RVHP, plne sa však spolu s českými pivami uplatnila pri zásobovaní domáceho trhu. Podobne to bolo s výrobou nealkoholických nápojov, ktoré boli v tom období súčasťou organizačnej štruktúry pivovarov.

Významnou časťou potravinárskej výroby na Slovensku najmä po 2. svetovej vojne sa stala konzervárnska výroba. V medzivojnovom období to bola skôr technológia založená na sušení zeleniny a ovocia, neskôr aj mrazení, zvyčajne spojená aj s výrobou liehu. V 50. rokoch sa prakticky vo všetkých krajoch Slovenska vybuďovali samostatné konzervárnsko-liehovárnske podniky s desiatkami výrobných závodov, ktoré v kampaniach vyrábali široký sortiment sterilizovaných ovocných a zeleninových produktov, ako aj polotovarov pre spracovanie v zimných mesiacoch. Pomerne rozsiahla bola aj produkcia hotových jedál pre bežných spotrebiteľov aj pre armádu.

Potravinársky výskum v širšom rozsahu sa rozvinul na Slovensku prakticky až v 60. rokoch uplynulého storočia. V nasledujúcich desaťročiach postupne popri VÚ potravinárskom pracovali VÚ LIKO, VÚ hydinárskeho priemyslu v Ivanke pri Dunaji, VÚ mliekarenský v Žiline, VÚ vinohradnícky a vinársky v Modre, VÚ tabakového priemyslu v Bábě, VVZ mlynskeho a pekárskeho priemyslu v Bratislave, VVZ mäsového priemyslu v Bratislave, VVZ pivovarov a sladovní v Bratislave, Vývojový a mechanizačný závod mlynov a pekárni Košice. Okrem toho prebiehal základný výskum v prospech potravinárskej vedy na vysokých školách a niektorých ústavoch SAV.

Po 2. svetovej vojne tendencie koncentrovať potravinársku výrobu do priemyselných celkov zosilneli a vyústili napr. do vzniku mäsokombinátov schopných spracovávať živočíšnu produkciu z prvovýroby v okrese, resp. oblasti a následne svojimi produktami tento rajón zásobovať. V 70 - 80. rokoch 20. storočia sa táto myšlienka realizovala na území Slovenska celoplošne, t.j. čo sa v danom regióne v poľnohospodárskom sektore, najmä v živočíšnej výrobe vyprodukovalo (mäso, mlieko), to sa v relatívne krátkom čase a bez zvýšených nákladov na dopravu surovín aj spracovalo a distribuovalo predovšetkým do obchodnej siete v danom zásobovacom rajóne a prebytočné množstvá boli k dispozícii odberateľom v rámci Slovenska, alebo na export. Treba zdôrazniť, že technológie prvotného hygienického ošetrenia surovín neboli ešte tak rozvinuté a tiež obalová technika len začala prenikať do potravinárskych podnikov. Legislatíva používania rôznych prídavných látok a konzervantov v tom čase bola veľmi rigorózna, výrobcovia ich mohli používať len vo veľmi obmedzenom rozsahu. Skutočnosťou je, že do 80. rokov minulého storočia bolo v povojnovom období na Slovensku vybudovaných asi 170 nových potravinárskych závodov. Objem výroby v súdobých cenách sa zvýšil za obdobie rokov 1953 – 1978 asi z 5,1 mld. na 28 mld. Kčs.

Po roku 1989

Myšlienka tvorby tzv. okresných pekárni, mliekarní, mäsokombinátov, konzervárni sa po r. 1989 na Slovensku dostala do úzadia, došlo k postupnej likvidácii väčšiny kapacít tohto charakteru. Potravinárstvo patrilo v tom období medzi tie odvetvia národného hospodárstva, kde sa najskôr presadil zahraničný kapitál napríklad rakúsky, nemecký, v pivovarníctve belgický. Pôvodná sebestačnosť až nadbytok (a tým aj exportná schopnosť) v potravinách sa na Slovensku stratila. Podľa oficiálnych štatistík je slovenský spotrebiteľský trh v súčasnosti zásobený potravinami z domácej produkcie len na 30 – 40 % skutočných potrieb.

Hovoriť v súčasnom období o bezpečnosti potravín v širokom slova zmysle na Slovensku je problematické. Závislosť na importe potravín je veľmi vysoká, hoci pôdno-klimatické podmienky Slovenska dávajú možnosť dorobiť si potrebné základné potraviny v domácej produkcii. Potravinársky výskum na Slovensku bol výrazne oslabený, v súčasnosti sú z niekoľkých desiatok samostatných, odborových a podnikových výskumno-vývojových pracovísk funkčné iba 2, VÚ potravinársky v Bratislave a VÚ mliekarenský, a.s. v Žiline. Treba len dúfať, že po 30. rokoch rôznych nevydarených experimentov s poľnohospodárstvom a výrobou potravín, dosiahnutého úpadku tohto nezastupiteľného odvetvia národného hospodárstva, zvíťazí konečne hlas odborníkov a slovenskej produkcii potravín bude zo strany kompetentných venovaná náležitá pozornosť.

1.5 Vývoj vo veterinárskej oblasti

Do vzniku 1.ČSR

Ako uvádzajú rôzne encyklopedické literárne zdroje, veterinárne lekárstvo vznikalo už v staroveku a ako samostatný vedný odbor sa formovalo najmä v období renesancie. Datuje sa tiež, že prvou veterinárnou knihou v češtine od autora Jana z Kruže s názvom *Koňská lékařství* bolo vydanie z roku 1590. Na území rakúsko-uhorskej monarchie existovali už v druhej polovici 18. storočia najmenej dve veterinárne školy po vzore francúzskych. Ako ich zakladatelia a predstavitelia sa uvádzajú mená Scotti (pôvodom Talian) a J. G. Wolstein.

Okrem toho aj na lekárskech fakultách sa venovala pozornosť liečeniu chorôb prenosných zo zvierat na ľudí. V tomto smere sa spomína napr. profesor na viedenskej univerzite Dr. P. Adámi pochádzajúci z Beluše. V prvej polovici 19. storočia patril k vynikajúcim špecialistom a experimentátorom v etológii a diagnostike, ako aj v terapii a profylaxii nákaz zvierat včítane zoonóz. Aj ďalší, pôvodom slovenskí špecialisti sa zaslúžili významnou mierou o rozvoj veterinárnych vied. V publikácii prof. Stolínú sú citovaní napr. F. Hutyra, J. Marek, A. Kotlán, ktorí sa podieľali na rozvoji veterinárnej vedy v bývalom Uhorsku. Kráľovská uhorská zverolekárska vysoká škola v Budapešti vznikla v r. 1891 a mala už jednoznačný univerzitný charakter. Prvou vysokou školou so zameraním na veterinárstvo na území bývalého Československa bola Vysoká škola zverolekárska založená v roku 1919 v Brne.

V medzivojnovom období

Po 2. svetovej vojne

Po roku 1989

Tieto obdobia sú pomerne obsiahle charakterizované v Pamätnici k 30. výročiu Slovenskej spoločnosti na stranách 45 až 49, preto záujemcov o toto obdobie odkazujeme na citovanú publikáciu prof. Stolínú.

1.6 Vývoj v lúkarsko-pasienkarskej oblasti

Do vzniku 1. Československej republiky

Na území Slovenska, Čiech a Moravy sa začalo so systematickou výmerou pozemkov v 13. storočí, keď nastala deľba pôdy na lány. Okrem feudálnych informácií ich súčasťou bola aj špecifikácia využívania zeme (napr. les, lúka, pasienok). Precíznosť v záznamoch sa však zaviedla až Tereziánskou reguláciou urbáru ediktom Márie Terézie ediktom z 23. januára 1767. Súpis majetku tak obsahoval aj informácie o rozsahu foriem poľnohospodárskeho využitia zeme.

Podľa Kráľovského uhorského semenárskeho kontrolného ústavu v Budapešti bola 18. februára 1884 založená Semenárska stanica v Košiciach. Hlavným zameraním stanice boli kultúrne plodiny pestované na ornej pôde, ale vykonávala aj rozbory sena a krmív. Pre tieto účely sa vyžadovalo poznať rastliny, preto sa v okolí Košíc a východného Slovenska vykonávali zbery divo rastúcich rastlín, vrátane ich pestovania za účelom získavania semien (preto Semenárska stanica). V roku 1920 bola stanica začlenená do Štátnych výskumných ústavov poľnohospodárskych.

V medzivojnovom období

Ešte v decembri roku 1918 bol podaný návrh na reorganizáciu a vybudovanie poľnohospodárskeho výskumníctva na Slovensku. V roku 1920 tak vznikli Štátne výskumné ústavy poľnohospodárske v Bratislave, v rámci ktorých v roku 1925 bol založený Zootechnický ústav, ktorý okrem iného vykonával kontroly krmív a zoberal sa konzervovaním krmív; a Štátne výskumné poľnohospodárske ústavy v Košiciach, neskôr premenované na Štátne výskumné ústavy poľnohospodárske. Kým prvý spomenutý ústav mal pôsobnosť po okresy

Poprad, Rožňava a Tornaľa (Šafárikovo), druhý spomenutý ústav mal oblastnú pôsobnosť pre východné Slovensko a Podkarpatskú Rus.

V roku 1936 Ministerstvá zeméľstvá ČSR zriadilo krmovinársky ústav pre Slovensko a Podkarpatskú Rus v Košiciach. Činnosť tohto ústavu bola formulovaná ako sústavná výskumná a praktická práca zameraná na riešenie racionálneho pestovania krmovín na lúkach, pastvinách i na poli.

V dôsledku viedenskej arbitráže (november 1938) a odstúpení Košíc Maďarsku, prešli ústavy ŠVÚP z Košíc do Sabinova a od 1. januára 1939 do Spišskej Novej Vsi, vrátane krmovinárskeho ústavu.

V roku 1939 v rámci Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave bol založený Odbor lesníckeho a poľnohospodárskeho inžinierstva. Poľnohospodárske oddelenie však otvorilo svoje štúdium až v akademickom roku 1941/1942.

Po 2. svetovej vojne

Po oslobodení Košíc v roku 1944 boli navrátené ústavy SVÚP zo Spišskej Novej Vsi naspäť do Košíc. Medzi rokmi 1947 a 1952 existoval ústav lúkarstva, pasienkarstva a horského hospodárstva Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach. Od roku 1952 samostatná Katedra krmovínarstva Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. Okrem iného v rámci Slovenskej akadémie vied fungovali Výskumný ústav krmovinársky, so sídlom vo Vígľaši (roky 1951-1954) a Výskumný ústav krmovinársky so sídlom v Trnave (v rokoch 1955-1961).

Dňa 1. februára 1962 bol zriadený samostatný Výskumný ústav lúk a pasienkov s celoštátnou pôsobnosťou v Československu. Prvým sídlom bol Poprad (1961-1964) a neskôr sa presťahoval do Banskej Bystrice (1965-1987). Mal svoje výskumné stanice: Poprad, Jevičko a Liberec. Pracoviskami boli Trnava, Dolný Kubín, Krivá. V roku 1987 bol Výskumný ústav včlenený do Výskumného centra pôdnej úrodnosti Bratislava.

Po roku 1989

V roku 1990 sa VÚ osamostatnil pod pôvodným názvom. Rok 1994 priniesol zmenu názvu, ktorý má do súčasnosti: Výskumný ústav trávnych porastov a horského poľnohospodárstva.

Prvé dve dekády 21. storočia znamenali pre Výskumný ústav trávnych porastov a horského poľnohospodárstva zlúčenie a následné opätovné atomizácie: Výskumný ústav rastlinnej výroby Piešťany – Ústav trávnych porastov a horského poľnohospodárstva (2005), Slovenské centrum poľnohospodárskeho výskumu Nitra – Výskumný ústav trávnych porastov a horského poľnohospodárstva (2006-2008), Centrum výskumu rastlinnej výroby Piešťany – Výskumný ústav trávnych porastov a horského poľnohospodárstva (2009-2013). V súčasnosti poslednou zmenou je začlenenie pod Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum Lužianky (2014-súčasnosť). Ako časť inštitúcie, ktorá má za cieľ komplexný výskum a poradenstvo pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo, svoju špecializáciu stále rozvíja pod názvom Výskumný ústav trávnych porastov a horského poľnohospodárstva

Zámery a potreby spoločnosti po racionálnych riešeniach, rovnako aj uvedomenie si úlohy vedy a výskumu, vrátane podceňovania jeho významu sa odzrkadlili aj na vývoji zamestnanosti. Kým v roku 1974 mal ústav 259 pracovníkov vo viacerých sekciách, v roku 2000 bolo zamestnaných vo VÚTPHP 119 pracovníkov a v roku 2016 už len 30.

Medzi hlavné činnosti VÚTPHP Banská Bystrica patrí:

- výskum a vývoj v oblasti všeobecnej a špeciálnej rastlinnej výroby, využívania trávnych porastov a horského poľnohospodárstva;
- overovania a tvorivá transformácia svetových a tuzemských poznatkov vedy a praxe pre ich praktické uplatňovanie vo výrobnej, spoločenskej a správnej praxi;
- špeciálna poradenská, hodnotiacia a projekčná činnosť neinvestičného charakteru pre decíznu sféru, poľnohospodársku prax, biologické a technické služby, šľachtenie a pestovateľské technológie;

- monitoring, prieskum, zber a analýza údajov a informácií pre prípravu stratégií, prognóz, koncepcií, expertíz, štúdií, návrhov a syntéz v oblasti všeobecnej a špeciálnej rastlinnej výroby, poľnohospodárstva;
- získavanie, poskytovanie a šírenie vedecko-technických informácií pre potreby výskumu, vývoja, poradenstva a praxe; ap.

Osobnosti, ktoré výraznou mierou prispeli k rozvoju krmovinnárstva na Slovensku a ovplyvnili generácie vedeckých a výskumných pracovníkov, patria: akademik Miloslav Maloch (1899-1956) zakladateľ moderného krmovinnárstva na Slovensku, prof. Ing. Vladimír Krajčovič (1922-2015), doc. Ondrej Tomka (1928-1988).

2 Vznik a činnosť Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave

2.1 Vývoj a činnosť Slovenskej spoločnosti

Na prahu nového milénia aj Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave (ďalej Slovenská spoločnosť) sa v roku 2000 zamýšľala prostredníctvom svojich predstaviteľov na stránkach Bulletinu č. 24 nad svojim ďalším smerovaním. V úvodnom slove jej podpredsedu Ing. A. Janitora, CSc. je možné si prečítať: „*Nový vek, nová doba potrebuje aj nových ľudí. Obraciam sa preto na mladších kolegov a kolegyné, ponúknite svoje schopnosti a sily do služieb našej Spoločnosti. Miesto pre realizáciu svojich vedeckých snov a ambícií si v nej iste nájdete. Nepýtajte sa: „Prečo by som mal v Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy pri SAV pracovať, ale pýtajte sa, ako jej pomôcť. My starší, Vaši priatelia máme tiež limitovaný svoj čas. Nemôžeme byť funkcionármi na doživotie, i keď to bez vás mladších niekedy takto vyzerá. Nájdite odvahu a predovšetkým záujem o prácu v Spoločnosti. Neponúkame vám výhody, tých nie je príliš na rozdávanie, ale ponúkame priestor pre vašu aktivitu, pre jej ďalší odborný rast v novom tisícročí“*. Táto myšlienka má stále platnosť aj v súčasnosti.

Rok 2000 bol ťažiskový z viacerých dôvodov. Predovšetkým sme si v Slovenskej spoločnosti pripomínali 30. výročie od zrodu myšlienky združiť vedeckých pracovníkov pôsobiacich v pôdohospodárstve a výžive a vytvoriť dobrovoľnú vedeckú inštitúciu pri SAV. Bol to rok, keď celý svet vstúpil do 21. storočia novodobej ľudskej histórie. Ďalej aj preto, že sa konal v poradí 6. zjazd Slovenskej spoločnosti. Tento bol v dňoch 6. – 7. septembra 2000 na akademickej pôde v priestoroch Technickej univerzity vo Zvolene. V jeho úvode si delegáti vypočuli prednášku na tému *Smerovanie vedy a výskumu biologicko-pôdohospodárskych vied na prelome 20. a 21. storočia*, ktorú pripravil a predniesol riaditeľ Ústavu experimentálnej fytopatológie a entomológie SAV v Ivanke pri Dunaji a podpredseda Slovenskej spoločnosti Ing. Anton Janitor, CSc. Rezonovalo v nej posolstvo mnohých vedcov z uplynulých storočí, ktoré možno stručne zhrnúť takto: „Poľnohospodárstvo preberá na seba veľkú morálnu zodpovednosť nielen tým, že musí zabezpečiť výživu pre obyvateľstvo, ale je povinné chrániť a udržiavať pre nasledujúce generácie nenahraditeľné zdroje pre túto činnosť, t.j. pôdu a životné prostredie“. Aj s odstupom 20 rokov sú myšlienky obsiahnuté v referáte nášho dnes už nebohého kolegu vysoko aktuálne, hodné povšimnutia najmä tým vládnym činiteľom, ktorí rozhodujú o smerovaní jednotlivých odvetví pôdohospodárskeho výskumu a konkrétnej praxe.

Zaujímavý uvätačí prejav predniesol aj rektor Technickej univerzity vo Zvolene prof. RNDr. Milan Marčok, DrSc., ktorý vyzdvihol najmä prínos Lesníckej sekcie Slovenskej spoločnosti pre TU a celú lesnícku komunitu. Vedenie TU sa rozhodlo oceniť prínos Slovenskej spoločnosti pre rozvoj lesníckej vedy a udelilo jej *Pamätnú medailu Technickej univerzity vo Zvolene*. Rovnako Lesnícky výskumný ústav vo Zvolene jej udelil *Pamätnú plaketu za zásluhy o rozvoj*

a budovanie lesníckeho výskumu na Slovensku. A do tretice aj Lesoprojekt Zvolen udelil Slovenskej spoločnosti *Plaketu za rozvoj hospodárskej úpravy lesov*.

Podmienky pre rokovanie, a tiež ubytovanie účastníkov zjazdu boli výborné a určite prispeli k celkovo pozitívnej atmosfére celého priebehu tejto aktivity Slovenskej spoločnosti. Z priebehu rokovania zjazdu, správy o činnosti Spoločnosti za uplynulých 5 rokov a prijatých záverov bol spracovaný zborník v tlačenej forme. V odbornej časti zjazdu odznelo v sekciách celkom 121 plenárnych prednášok, diskutovalo sa pri 31 posteroch a týchto aktivít sa zúčastnilo celkom 253 členov Slovenskej spoločnosti. Každá jej sekcia vydala v období po zjazde samostatné zborníky prednášok a posterových prezentácií súhrnne na 794 normalizovaných stranách.

Osobitne treba vyzdvihnúť vydanie publikácie: *Pamätnica k 30. výročiu Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV*. Zostavovateľom bol prof. Dr.h.c. Ing. Miroslav Stolina, DrSc., člen ÚV Slovenskej spoločnosti a recenzovali ju prof. Ing. Alexander Dandár, DrSc., doc. Ing. Zoltán Bedrna, DrSc., Ing. Ján Kráľovič, DrSc. a Ing. Anton Janitor, PhD. Vyšla v náklade 500 kusov a dostali ju všetci zúčastnení členovia na zjazde. V rozsiahlej 260-stranovej publikácii profesor Stolina sústredil mimoriadne cenný materiál o aktivitách sekcií a pobočiek, pričom sa opieral o písomné materiály z viac ako 28 zdrojov, predovšetkým zakladateľa a prvého predsedu Slovenskej spoločnosti V. Bojňanského z roku 1989.

Ešte na jeden príspevok uverejnený v Materiáloch z 12. Valného zhromaždenia a VI. zjazdu upriamujeme pozornosť čitateľov tejto Pamätnice. Jeho autorom bol prof. Stolina, DrSc. a pojednáva v ňom najmä o dvoch tézach, ktoré vyjadrujú podstatu činnosti našej vedeckej Spoločnosti:

- Rozširovať vedecké poznatky získané výskumom a vedeckou činnosťou a tak podporovať rozvoj príslušných odvetví a odborov spoločenskej praxe.
- Napomáhať rozvoju bádateľskej a vedeckej činnosti agrárnych, forestálnych, alimentárnych a veterinárnych vied, a tým vytvárať predpoklady pre využívanie vedeckých poznatkov v praxi, aby sa neustále zvyšovala jej odborná úroveň.

Autor úvahy si kladie viac-menej rečnícku otázku, či členovia Slovenskej spoločnosti v predchádzajúcom 30. ročnom vývoji urobili dosť pre naplnenie hore uvedených tém? Pokiaľ budeme mať skôr zápornú odpoveď, je tu priestor na sebareflexiu a následne by sa mal dostaviť pozitívny posun v našich vedných oblastiach, kde pôsobíme. To je aj dnes aktuálna výzva smerovaná ku každému členovi Slovenskej spoločnosti od profesora Stolinu.

Okrem vedeckého programu zjazdu, ktorý prebiehal v jednotlivých sekciách a je v príslušných častiach tejto publikácie uvedený, treba spomenúť pomerne bohatú aktivitu Slovenskej spoločnosti, a to počas celého roka. Vedeckých konferencií a sympózií sa uskutočnilo 7 s účasťou 522 odborníkov, z toho 35 zahraničných. Odznelo na nich 180 plenárnych prednášok a ďalší autori sa prezentovali výsledkami svojej vedeckej práce na 42 posteroch. Sekcie ďalej zorganizovali 13 odborných seminárov s účasťou vyše 430 záujemcov a 22 prednášok s účasťou vyše 900 poslucháčov. Z konferencií a sympózií spomenieme napr.: *Trávniky 2000, III. Slovenská trávnikárska konferencia* (marec, Nitra), *Aplikovaná ekológia na prahu 21. storočia* (apríl, Zvolen), *Výživa – Potraviny – Legislatíva* (máj, Detva), *PEDOFORUM 2000* (júl, Bratislava), *The Prospects of Probiotics in Prevention and Therapy of Diseases of Young* (október, Stará Lesná).

Široký bol aj program iných aktivít, napr. poľovnícka výstava *Najlepšie trofeje z Poľany*, kde sa angažovala Lesnícka sekcia, odborné semináre *Senzorické hodnotenie potravín a potravinárskych výrobkov*, ktoré viedol člen potravinárskej sekcie prof. Príběla, výstava *ENVIRO 2000, AGROKOMPLEX 2000* – expozícia o pôde, ktorú pripravila Pedologická

sekcia a *Poznatky z pestovania a ochrany gaššana jedlého vo Francúzsku, Taliansku, Grécku, Portugalsku a Maďarsku*, ktorú zorganizovala pobočka v Nitre.

V Bulletin č. 24 boli uverejnené aj zoznamy jubilantov, ktorých bolo vyše 60. Osobitne uvedieme jedného zo zakladateľských osobností SAV, 80-ročného doc. Ing. Alexandra Hubu CSc., ktorý sa celoživotne venoval integrovaným metódam ochrany kultúrnych rastlín. Ďalším v galérii jubilantov bol 80 ročný doc. Ing. Vít Bojňanský, DrSc., zakladateľ a dlhoročný predseda Slovenskej spoločnosti. Treťou jubilujúcou vedeckou osobnosťou bol doc. Ing. Ľudovít Weismann, DrSc., 75 – ročný významný odborník v oblasti fytopatológie a entomológie. Z Potravinárskej sekcie to bol prof. F. Görner, DrSc. (80.r.), vysokoškolský učiteľ, uznávaný európsky mliekarský odborník.

Vo výročnej publikácii sme si spomenuli aj na našich členov, ktorí v priebehu r. 2000 odišli z našich radov. Bolo ich viacej najmä z Lesníckej sekcie, napr. prof. Halaj, DrSc., prof. Jurík, CSc., prof. Korpeľ, DrSc., doc. Šuška, CSc. a ďalší. Pozoruhodná bola aj tá časť Bulletinu, kde sa prezentovali výsledky štúdia tzv. priónových chorôb u zvierat, príspevky z vedeckej konferencie k 100. výročiu založenia Lesníckeho arboréta v Kysihýbli pri Banskej Štiavnici, a tým aj začiatku systematického lesníckeho výskumu na Slovensku, 17. ročníka filmového festivalu *AGROFILM 2000*, vedeckej konferencie *Dreviny vo verejnej zeleni*, ktorú zorganizovala Pobočka v Nitre. Podnetné z hľadiska základného i aplikovaného výskumu v pôdohospodárstve boli aj príspevky zaoberajúce sa problematikou minerálnej výživy rastlín, ako základu pre zdravotne prijateľnú produkciu potravín. Predstavitelia Poľnohospodárskej, Lesníckej a Potravinárskej sekcie sa vrátili vo svojich príspevkoch k vedeckej časti VI. zjazdu Slovenskej spoločnosti, poskytli stručnú charakteristiku toho, čo podstatné odznelo vo vedeckej rozprave v jednotlivých sekciách počas zjazdu.

Bulletin č. 25 bol podstatne chudobnejší na počet strán, ale to neznamená, že naša Slovenská spoločnosť v roku 2001 mala vo svojej činnosti útlm. Každá sekcia sa snažila naplniť svoje plány úplne, a to aj v duchu myšlienok, ktoré v úvodnom slove formuloval Ing. Janitor, CSc. takto: „*Spoločnosť vykazuje veľmi úspešné vedecké aktivity vďaka mimoriadnemu pochopeniu tých, ktorí svoje sily a schopnosti odovzdávajú do služieb propagácie poľnohospodárskych, lesníckych, potravinárskych a veterinárskych vied v rámci SAV. Aj keď čas je pre každého veľmi vzácny, rozdelme si ho na 3 oblasti: čas na plnenie povinností, čas pre užitočné veci a čas pre osobné potešenie*“.

Ako sa v roku 2001 podarilo Slovenskej spoločnosti čas pre užitočné veci a osobné potešenie využiť? To ukazujú údaje získané zo všetkých sekcií a Pobočky v Nitre a zhrnuté do sumárnych výsledkov v tabuľke 1.

Tabuľka 1. Prehľad aktivít Slovenskej spoločnosti v roku 2001

Sekcia	Konferencie/účasť (domáca-zahraničná)	Semináre/účasť (domáca-zahraničná)	Prednášky/účasť (domáca)	Iné	Edičná činnosť
Poľnohospodárska	0	1/(48-0)	17/(798)	0	0
Lesnícka	0	3/(116-7)	3/(80)	0	0
Potravinárska	1/(90-4)	1/(170-0)	2/(76)	4	1+3
Pedologická	0	6/(258-70)	8/(286)	4	4
Lúk.-pasienkarská	1/(70-2)	3/(113-1)	3/(108)	0	1
Pobočka Nitra	5/(364-28)	2/(172-10)	1/(30)	1	5
Spolu	7/(524-34)	16/(877-88)	34/(1378)	9	14

Pozn.: veterinárna sekcia nepredložila vyhodnotenie

Na vedeckých konferenciách bolo prednesených celkom 110 plenárnych prednášok a ďalších 141 autorov výsledky svojej vedeckej práce prezentovalo na posteroch. Na vedeckých seminároch bolo 197 plenárnych prednášok a 33 posterov. Inými aktivitami boli napr. výstavy, exkurzie a poľný seminár – trávne pokusy VÚTP. V edičnej činnosti to boli zborníky prednášok z vedeckých podujatí a Bulletin č. 25, všetko spolu v rozsahu 1 986 normalizovaných strán a v náklade 1 640 kusov.

V októbri 2001 bola v Bratislave podpísaná Dohoda o spolupráci medzi Oddielom Malopolskim Polskiego Towarzystwa Technologow Żywności so sídlom v Krakove a Slovenskou spoločnosťou. Bola to už druhá dohoda o spolupráci, rok predtým Slovenská spoločnosť prostredníctvom potravinárskej sekcie nadviazala odbornú spoluprácu s Uniwersitätsbibliothek Technische Informationsbibliothek, Regionalreferat Osteuropa v Hannoveri (SRN), realizovanú najmä poskytovaním zborníkov z našich konferencií na abstrahovanie vo svetových odborných časopisoch.

Zaujímavá bola aj referencia šéfa Pedologickej sekcie Ing. G. Jambora, CSc. o *Societas pedologica slovacca*, ktorej prvopočiatky siahajú ešte do prvej polovice šesťdesiatych rokov uplynulého storočia. Nemenej dôležité boli aj informácie o pripravovaných aktivitách na rok 2002, ako sú napr. sympóziium *Ochrana biodiverzity a jej implementácia do lesníctva*, ktoré sa bude konať vo Zvolene, alebo *Prvé pôdoznalecké dni v SR* pripravované v júni 2002 v Račkovej Doline. Dr. Ing. J. Golian zase informoval o príprave 3. ročníka konferencie *Výživa a potraviny pre 3. tisícročie*.

V Bulletine sme si pripomenuli aj našich jubilantov a ocenených, menovite 70 ročného prof. Ing. Ivana Hričovského, DrSc. významného ovocinára, ktorý sa medziiným zaslúžil o vznik Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva v rámci SPU v Nitre. V septembri 2001 si z rúk prezidenta SR Rudolfa Schustera prevzal štátne vyznamenanie „Rad Ľudovíta Štúra I. triedy“ náš člen prof. Ing. Štefan Šmelko, DrSc., ktorý zakladal Lesnícku sekciu Slovenskej spoločnosti. Bol zakladateľom náuky lesníckej biometrie na Slovensku a patril dlhodobo medzi najvýznamnejšie osobnosti lesníckej vedy v rámci celej Európy.

Bulletin č. 26 obsahuje úvodný príspevok A. Janitora, podpredsedu Slovenskej spoločnosti, s názvom „Podajme si ruky – ja človek – ty príroda“. Píše: „*Príroda – prostredie v ktorom žijem ja, ty, my všetci. Dve slová niekedy tak prosté, samozrejme, inokedy až formálne či banálne. Mali by sa vyslovovať s úctou a rešpektom. Vyvolávajú v každom v nás rôzne pocity, spomienky, obdiv, úžas, melanchóliu, či nostalgiu spojenú s rodným domom, ale žiaľ, mnohokrát aj smútok, bolesť a bezradnosť*“. Zároveň kladie otázku: „*Prečo pre vlastné blaho a pohodlie sa tak bezcitne správame k prírode, k prostrediu v ktorom žijeme. Každý pre seba dajme si odpoveď. Odpoveď každého z nás, ktorá sa transformuje do myslenia, vedomia, do našich skutkov bude obrovským pokrokom na ceste zlepšenia tej – skoro katastrofálnej situácie nad zdevastovanou prírodou, znečisteným ovzduším, vodou, pôdou, a všetkého toho krásneho, čo nám príroda mohla, a snád' i práve týmto vstupom do seba bude aj v budúcnosti pre nás i ďalšie generácie schopná ponúknuť*“. Išlo o výzvu, ktorá nestratila nič na svojej aktuálnosti. Opačne, výzva už nemá len lokálny, ale celosvetový charakter.

Ako vyplýva z tabuľky 2, v roku 2002 Slovenská spoločnosť zorganizovala, alebo sa podieľala na organizovaní 5 konferencií, na ktorých participovalo 714 poslucháčov. Ďalej sa uskutočnilo 14 sympózií a seminárov za prítomnosti 862 účastníkov. Počet zahraničných účastníkov týchto podujatí bol 127. V rámci edičnej činnosti sa zabezpečilo vydanie 16 publikácií v celkovom rozsahu 2032 strán. Uskutočnilo sa 21 prednášok za účasti 690 poslucháčov. Počet iných akcií bol 11.

Medzi najvýznamnejšie akcie patrili konferencie: *Výživa – potraviny – legislatíva, Ekológia trávneho porastu, VI. Lúčno-pasienkarské ekosystémy podhorských a horských oblastí strednej Európy (ČR, PR, SR)* a *Výživa a potraviny pre 3. tisícročie*. Významnými sympóziami boli *Ochrana a biodiverzita a jej implementácia do lesníctva* a *Hlavné smery a priority lesníckej*

vedy a výskumu na Slovensku. Zo seminárov treba uviesť najmä tieto: *Prvé pôdoznalecké dni v SR, Monitorovanie a hodnotenie stavu životného prostredia a Celoštátny odborný seminár zeleninárov Slovenska*. V rámci edičnej činnosti išlo najmä o vydávanie zborníkov z realizovaných významných podujatí. Zabezpečilo sa taktiež vydanie učebných textov senzorických hodnotení potravín, obalov, kozmetických, hydínových a mliekarenských výrobkov (súbory textov).

Tabuľka 2. Prehľad aktivít Slovenskej spoločnosti v roku 2002

Sekcia	Konferencie (domáca účasť)	Semináre (domáca účasť)	Prednášky/ (dom. účasť)	Iné aktivity	Edičná činnosť
Poľnohospodárka	0	0	5 (188)	0	0
Lesnícka	0	5 (232)	7 (192)	3	2
Potravinárska	1 (93)	0	3 (158)	7	2
Pedologická	0	3 (271)	4 (105)	1	4
Lúkarsko-pasienkarská	1 (123)	3 (224)	0	0	3
Pobočka Nitra	3 (598)	3 (135)	2 (47)	0	5
spolu	5 (714)	14 (862)	21 (690)	11	16

Pozn.: veterinárna sekcia nepredložila vyhodnotenie

V roku 2002 sa dožili životných jubileí významní reprezentanti Slovenskej spoločnosti – predseda prof. Ing. Alexander Dandár, DrSc. a podpredseda Ing. Anton Janitor, PhD. V Bulletin č. 26 sa uviedli laudácia, z ktorých vyberáme: *„Prof. Ing. Alexander Dandár, DrSc., narodený 11.11.1937 vo Veľkom Ruskove. Absolvent Chemickej fakulty Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave. Jubilant patrila k výrazným osobnostiam slovenských potravinárov. Jeho vedecká a pedagogická činnosť sa sústreďovala najmä na cukrovarníctvo. Bol autorom početných publikácií z cukrovarníckej a potravinárskej problematiky. Ako profesor na Chemickej fakulte SVŠT v Bratislave vchoval desiatky diplomantov a doktorandov. Bol zakladateľom, členom a tajomníkom Potravinárskej sekcie Spoločnosti (1969 – 1981), vedecký tajomník (1981 - 1990), nositeľ medaily J. Fándlyho, predseda Slovenskej spoločnosti (1995- 2011).*

Ing. Anton Janitor, PhD.: narodený 29.8.1937 v Malej Ide (okres Košice). Absolvent Českej zemédskej univerzity v Prahe. Jeho profesijné aktivity boli: fytopatológia, fytopatologická mykológia, rastlinná patofyziológia, mykológia, biológia, fyziológia a ekológia hubových parazitov ovocných drevín.. Bol zakladateľom Slovenskej mykologickej spoločnosti SAV (1997), nositeľ medaily Juraja Fándlyho (1998), predseda poľnohospodárskej sekcie a člen ústredného výboru Slovenskej spoločnosti. Bol riaditeľom Ústavu experimentálnej fytopatológie a entomológie v Ivanke pri Dunaji. Uverejnil 140 pôvodných prác, 43 odborných prác a 850 vedecko-populárnych príspevkov.

V citovanom Bulletin č. 26 sa osobitná pozornosť venovala problematike súvisiacej s činnosťou jubilantov, najmä prof. Dandára. Ide o príspevok doc. Ing. Kamila Cejpeka, PhD. *Quo vadis potravinová bezpečnosť?* Ďalej sa tu hodnotí vtedajší stav a trendy vývoja slovenského cukrovarníckeho priemyslu (Ing. Ivan Kardoš). Charakterizuje sa taktiež potravinárske štúdium na Fakulte chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave (prof. Ing. Ján Šajbidor, DrSc.). Uvádza sa tu taktiež priebeh a výsledky rokovania obilninarkej konferencie konanej 27.- 28.1.2002 v Nitre.

V roku 2003 (Bulletin 27) Slovenská spoločnosť pokračovala vo svojej činnosti z predchádzajúcich rokov. Súhrn jej aktivít sa uvádza v tabuľke 3. Vyplýva z neho, že počet realizovaných akcií sa pri porovnaní s rokom 2002 zvýšil. Išlo najmä o konferencie *Nové trendy v ochrane lesa a krajiny a Ekológia lesa, súčasný stav a perspektívy*, ktoré sa orientovali

na ochranu a ekológiu lesa, *Druhé pôdoznalecké dni v SR, Pedofórum* a konferencie orientované na potravinárstvo *Laboralim 2003, XIV. medzinárodnú konferenciu o analytických metódach v potravinárstve* a *medzinárodnú konferenciu Rizikové faktory potravinového reťazca III*. Okrem toho sa uskutočnili konferencie *Dreviny vo verejnej zeleni* a *V. slovenská vedecká repárska konferencia*. Sympóziu malo tému *Ekologické dôsledky kalamít v lesných porastoch a ich odstraňovanie*.

Tabuľka 3. Súhrn aktivít Slovenskej spoločnosti v roku 2003

Druh	Počet	Prednášky (plenárne/postery)	Účastníci (domáci/zahraniční)	Účasť firiem
Konferencie	8	100/219	633/81	9
Sympóziá	1	8/6	73/0	-
Semináre	20	139/48	1430/3	3
Prednášky	32	-	1247/1	-
Edičná činnosť	21	<i>Zborníky prednášok, abstraktov,</i>	<i>Učebné texty</i>	<i>Celkový náklad 2479 kusov</i>
Iné akcie	12			

Realizoval sa veľký počet seminárov. Najviac ich organizovala Lesnícka sekcia (10). Išlo o ochranu lesa, semenárstvo a škôlkarstvo, manažment lesa v TANAP-e, monitorovanie a hodnotenie stavu životného prostredia a ďalšie. V potravinárstve to boli semináre týkajúce sa senzorických analýz potravín, v pôdoznalectve antropizácia pôd. Ďalšie semináre sa venovali otázkam chovu prežúvavcov a využitia trávnych porastov, obhospodarovaniu trávnych porastov, ich zakladaní a ošetrovaniu. Uskutočnil sa celoštátny odborný seminár zeleninárov Slovenska. Prezentovali sa nové výsledky výskumu pestovania a ochrany gaštanu jedlého.

Aktivity realizované v rámci konferencií, sympózií a seminárov sa premietli do edičnej činnosti. Išlo o 21 zverejnených titulov. Okrem toho Slovenská spoločnosť vydala publikáciu *Prof. Ing. Dr. h. c. Miroslav Stolina, DrSc. – významná osobnosť slovenského lesníctva*. Edičná činnosť sa realizovala jednak klasickou papierovou formou (A4, A5, B5), ako aj formou CD ROM.

Pokiaľ ide o prednášky, tu treba uviesť, že ich počet bol veľmi veľký, preto nie je možné taxatívne ich vymenúvať. Uvedieme len, že bolo snahou orientovať ich na hlavné problémy poľnohospodárstva, lesníctva, potravinárstva a veterinárstva s osobitným dôrazom na aplikáciu najnovších výsledkov vedy a výskumu do praxe.

Keď sa ešte vrátíme k Bulletinu č. 27 z roku 2003, treba uviesť, že uverejnené príspevky v značnej miere korešpondovali s aktivitami uvedenými v predchádzajúcom texte. Boli to príspevky Ing. A. Janitora, prof. J. Novotného, doc. J. Konôpku, Ing. B. Valihoru, Ing. E. Tišliara, prof. J. Švihru, Ing. L. Starucha. Okrem toho tu boli uvedené laudácie na nasledovných jubilentov: doc. Ing. Gabriela Juhásová, PhD., Ing. Darina Petříková, CSc., prof. Alexander Příbela, DrSc. a prof. Václav Koman, DrSc.

Rok 2004 pre vedeckú komunitu na Slovensku, najmä tú lesnícku, zostane rokom obrovskej kalamity, ktorá zasiahla rozsiahle oblasti najmä vo Vysokých Tatrách. O jej riešení sa bezprostredne vyjadril na zasadnutí výboru Slovenskej spoločnosti v novembri na pôde Fakulty ChaPT v Bratislave aj významný lesnícky odborník prof. Stolina, DrSc. O 10 dní už nebol medzi živými. Zvláštna to hra osudu, odišiel vo veku 82 rokov. V Bulletinu č. 28 sú k tejto udalosti 2 nekrológy, jeden od A. Janitora, druhý od J. Konôpku, obidva veľmi emotívne, obidva inšpirujúce, obidva vzbudzujúce úctu k veľkému vedcovi, vysokoškolskému učiteľovi a zároveň ku skromnému človeku. Aby to bolo komplexné, tak zostavovatelia Bulletinu uverejnili profesorovu štúdiu zameranú na ekologické aspekty lesných kalamít na Slovensku.

Aktivity jednotlivých sekcií (okrem veterinárskej) boli pomerne bohaté, ako o tom svedčia aj údaje v tabuľke 4. Na vedeckých konferenciách a sympóziách organizovaných Slovenskou spoločnosťou sa v roku 2004 zúčastnilo 636 domácich a 201 zahraničných odborníkov, odznelo na nich 269 prednášok, autori prezentovali výsledky svojich vedeckých skúmaní na 324 posteroch.

Tabuľka 4. Prehľad aktivít Slovenskej spoločnosti v roku 2004

Sekcia	Konferencie + sympóziá/ domáca účasť	Semináre/ domáca účasť	Prednášky/ domáca účasť	Iné aktivity	Edičná činnosť
Poľnohospodárska	0	0	16/746	0	0
Lesnícka	1/39 + 1/51	5/132	5/132	2/130	2
Potravinárska	1/136	2/197	3/68	6/82	7
Pedologická	2/144	9/206	3/71	3 výstavy	2
Lúk.-pasienkarská	1/59	2/200	3/70	0	2
Pobočka Nitra	5/408	3/194	5/156	0	4
Spolu	10/786+1/51	21/929	35/1243	11/212	17

Na seminároch sa zúčastnilo celkom 979 záujemcov, z toho bolo 50 zahraničných. Iné podujatia ako exkurzie, výstavy, kurzy senzorického hodnotenia oslovili celkom 212 účastníkov. V rámci edičnej činnosti bolo vydaných viacero autorských diel a zborníkov z vedeckých konferencií v celkovom rozsahu 1 995 normalizovaných strán.

Bol to rok pre našu Slovenskú spoločnosť pomerne úspešný, škoda, že sa nepodarilo už niekoľko rokov nepracujúcu veterinárnu sekciu oživiť. Napriek osobným návštevám predsedu na UVLF v Košiciach, jednaniam s vedením univerzity sa nenašiel človek, ktorý by sa v tom čase postavil do čela skupiny veterinárov, ochotných aktívne pracovať v sekcii.

V Lesníckej sekcii sa vo februári uskutočnilo sympóziu *CONFOREST*, ktoré bolo aj otváracím workshopom projektového centra zameraného na konverziu nepôvodných smrečín v Európe. Koncom augusta táto sekcia uskutočnila vedeckú konferenciu venovanú aplikovanej ornitológii. Aj ostatné aktivity tejto sekcie sa venovali aktuálnym problémom lesného hospodárstva, ktoré využíva významnú časť prírodného bohatstva Slovenska.

Potravinárska sekcia zorganizovala v Detve počas septembra VI. medzinárodnú konferenciu *VÝŽIVA – POTRAVINY – LEGISLATÍVA*, z ktorej bol vydaný aj rozsiahly zborník prednášok. Pokračovali tiež kurzy senzorického hodnotenia potravín, ktorých sa zúčastnilo vyše 80 účastníkov.

V Pedologickej sekcii sa pozornosť sústredila na konanie v poradí 3. pôdoznaleckých dní, ktoré boli 22.–24.6. v Mojmirovciach a zároveň sa stali 1. vedeckou konferenciou s medzinárodnou účasťou, keď prítomných bolo 35 zahraničných odborníkov – pôdoznalcov. Druhou významnou aktivitou tejto sekcie bola VIII. medzinárodná vedecká konferencia konaná v septembri s názvom *SOIL ANTHROPIZATION*, spojená s jednodňovou pôdoznaleckou exkurziou. Z obidvoch podujatí boli vydané zborníky prednášok.

Lúgarsko-pasienkarská sekcia v spolupráci s SPU Nitra uskutočnila v septembri konferenciu *Produkčné, ekologické a krajinotvorné funkcie trávnych ekosystémov a kŕmnych plodín*, na ktorej sa okrem domácich odborníkov zúčastnilo aj 28 zahraničných a odznelo tam 37 plenárnych prednášok.

Najviac aktivít mala v roku 2004 Pobočka v Nitre, ktorá zorganizovala až 5 medzinárodných vedeckých konferencií, 3 semináre, 5 prednášok a vydala 4 publikácie v celkovom rozsahu vyše 500 normalizovaných strán textu. Z konferencií spomenieme najmä dve: *Dreviny vo verejnej zeleni* a *Medzinárodná vedecká záhradnícka konferencia* (na ktorej sa zúčastnilo 70 domácich a 40 zahraničných odborníkov).

Z jubilujúcich členov Slovenskej spoločnosti na prvom mieste uvedieme doc. Ing. Františka Benčaťa, DrSc., ktorý sa dožil 75 rokov a bol dlhoročným riaditeľom Arboréta SAV v Mlyňanoch. Jeho zásluhou sa rozvinula medzinárodná odborná spolupráca tohto vedeckého pracoviska a výrazne pribudol jeho botanický materiál prostredníctvom výmeny s takmer 600 inštitúciami podobného zamerania. K jubilantom sa radil v tomto roku aj prof. R. Midriak, DrSc., vysokoškolský učiteľ TU vo Zvolene a člen Slovenskej spoločnosti. Bulletin č. 28 obsahuje aj podrobné referencie o niektorých aktivitách sekcií zameraných napr. na ekofyziológiu rastlín, problematiku zdraviu prospešných potravín, husto siatych obilnín a okopanín, funkciám trávnych ekosystémov, multifunkčného a environmentálne orientovaného poľnohospodárstva a pod.

Rok 2005 bol predovšetkým príležitosťou pre našu Slovenskú spoločnosť urobiť odpočet toho, čo sa nám podarilo našimi vedeckými aktivitami urobiť pre rozvoj slovenského pôdohospodárstva za ostatných 5 rokov. V septembri sa uskutočnil v Bratislave VII. zjazd a zároveň 13. Valné zhromaždenie Slovenskej spoločnosti. Z priebehu bol vydaný samostatný zborník s názvom *13. Valné zhromaždenie, VII. zjazd*, ktorého zostavovateľmi boli A. Dandár a L. Staruch. Tento písomný materiál obsahuje úvodnú plenárnu prednášku *K problematike rozvoja vedy a výskumu v pôdohospodárstve na Slovensku* od autorov J. Konôpka, J. Plesník, A. Sommer. Ďalej je tam správa o činnosti Slovenskej spoločnosti za roky 2001 až 2004, zápisnica s uzneseniami zjazdu, správa volebnej komisie o zložení predsedníctva a ústredného výboru Slovenskej spoločnosti, zoznam nositeľov Fándlyho medaily udelenej v rokoch 2001-2004, čestných členov, štatistika priebehu vedeckej časti zjazdu a zoznam vydaných publikácií Slovenskou spoločnosťou v rokoch 2001 – 2005. Všetky sekcie Slovenskej spoločnosti (okrem veterinárnej) vydali zborníky prednášok, ktoré odzneli na zjazde v celkovom rozsahu vyše 500 normalizovaných strán.

Na zjazdovom stretnutí v odbornej časti a na ďalších konferenciách a sympóziu organizovaných sekciami celkom odznelo 360 prednášok, diskutovalo sa pri 353 posteroch. Na seminároch vystúpilo s prednáškami 102 odborníkov. Iné aktivity predstavovali najmä organizovanie výstav, prehliadky odborných filmov, kurzy senzorického hodnotenia potravín, zriaďovanie www. stránok sekcií, spoločné zasadnutia odborných sekcií slovenskej a českej strany a pod. (tab. 5).

Tabuľka 5. Prehľad aktivít Slovenskej spoločnosti v roku 2005

Sekcia	Konferencie + sympóziá/účasť	Semináre/účasť	Prednášky/účasť	Iné aktivity	Edičná činnosť
Poľnohospodárska	1/46 d.	0	5/179 d.	3/807 d.	1/152 strán
Lesnícka	4/313 +1/71 d.,5 z.	4/273 d., 4 z.	5/197 d.	7	3/729 strán
Potravinárska	3/339 d.,15 z.	2/190 d.	2/36 d.	5/70 d.	3/833 strán
Pedologická	2/102 d., 43 z.	0	0	5	2/102
Lúk.-pasienkarská	1/12 d.	0	0	0	1/40 strán
Pobočka Nitra	3/200 d., 6 z.	5/184 d.	2/82	0	2/397 strán
Spolu	14/1012 d., 64 z. +1/71 d., 5 z.	11/647 d.,4 z.	14/494 d.	20/877 d.	12/2253 strán

Pozn.: d. – domáci účastníci, z. – zahraniční účastníci

Poľnohospodárska sekcia sa sústredila v priebehu roka predovšetkým na prednáškovú a propagačnú činnosť prostredníctvom špecializovaných výstav húb v Bratislave a vo Vihorlatskom regióne. Týmito podujatiami oslovili vyše 1 000 účastníkov z odbornej i laickej verejnosti. Veľmi aktívni boli v tomto smere dvaja prednášatelia a organizátori Ing. Ján

Kráľovič, DrSc. – bývalý predseda Slovenskej spoločnosti v rokoch 1975 až 1986 a Ing. Anton Janitor, CSc., jej dlhoročný podpredseda.

Členovia Lesníckej sekcie boli v roku 2005 mimoriadne aktívni, keď zorganizovali 4 vedecké konferencie a 1 sympóziu zamerané na vplyv globálnej klimatickej zmeny na lesné ekosystémy. Na konferenciách sa predovšetkým zaoberali problémom rozvoja lesníctva (venovaná bola aj 65. výročiu narodenia doc. Konôpku), aplikovanej ornitológie, autochtónnej dendroflóre a jej uplatneniu v krajine. Bohaté obsahovo i účasťou odborníkov zo Slovenska a Čiech boli aj semináre s témami ochrany lesa, rozvoja semenárstva a škôlkarstva, monitorovania životného prostredia, prírodných katastrof a ich dôsledkov. Pre vyše 270 odborníkov si pripravilo svoje prednášky 70 pracovníkov výskumu a lesníckej praxe. Aj v inej činnosti bola aktivita lesníckej sekcie veľmi zaujímavá. Uvedieme napr. májové komentované prehliadky kvitnúcich rododendrónov, ruží a azaliiek v Arboréte Borová hora vo Zvolene, výstavy poľných trofejí a jedlých húb, *LIGNOEXPO* vo Zvolene atď.

Pre Potravinársku sekciu bola ťažiskovou XV. medzinárodná konferencia *LABORALIM 2005* konaná v marci v Banskej Bystrici, na ktorej sa zúčastnilo 130 domácich a 6 zahraničných odborníkov a XX. medzinárodná konferencia *Cudzorodé látky v požívatinách*, konaná v októbri na Štrbskom plese. Z týchto podujatí boli vydané zborníky prednášok v rozsahu vyše 500 normalizovaných strán. V novembri sa v Bratislave uskutočnil veľký seminár s účasťou 150 záujemcov na tému *Celiakia a potraviny*. Z iných akcií dominovali najmä kurzy senzorického hodnotenia potravín s účasťou 70 záujemcov predovšetkým z profesionálnych pracovísk potravinárskej výroby a kontrolnej sféry.

Pedologická sekcia zorganizovala v júni *Štvrté pedologické dni*, vedeckú konferenciu pôdoznalcov Slovenska s medzinárodnou účasťou konanú na Čingove v Slovenskom raji. Zúčastnilo sa jej 76 slovenských odborníkov a 43 zo zahraničia. Odznelo 51 plenárnych prednášok a výsledky svojej vedeckej práce prezentovalo na posteroch 26 autorov. Jeden deň bol venovaný pôdoznaleckej exkurzii po trase Rudňany – Tatranská Lomnica – Vyšné Hágy. Sekcia vydala z tejto konferencie rozsiahly zborník prednášok. Veľkú pozornosť venovalo vedenie sekcie uskutočneniu *Valného zhromaždenia Societas pedologica slovacae* a následne aj rozšíreniu medzinárodných aktivít v rámci *Európskej konfederácie pôdoznaleckých spoločností*. Výsledkom bolo poverenie spoluorganizovať medzinárodnú konferenciu *EUROSIL 2008* vo Viedni. Už tradične sa sekcia podieľala na výstavách (napr. *AGROKOMPLEX Nitra*, *EKOTOP film*, atď.) prípravou exponátov. Lúkarsko-pasienkarská sekcia okrem zorganizovania konferencie v rámci VII. zjazdu Slovenskej spoločnosti a vydania zborníka z jej prednášok nemala v tomto roku žiadne iné aktivity.

Pobočka Nitra okrem aktívnej účasti na konferencii poľnohospodárskej sekcie zorganizovala v rámci VII. zjazdu ďalšie dve samostatné vedecké konferencie. Prvá sa v máji uskutočnila v Bratislave na tému *Dreviny vo verejnej zeleni za účasti 75 domácich a zahraničných odborníkov*. Druhá bola 6.10. v Nitre na tému *Rizikové faktory potravinového reťazca za účasti 85 záujemcov*, ktorí si vypočuli 9 plenárnych prednášok a zoznámili sa s výsledkami vedeckej práce 74 autorov na posteroch. Pobočka bola aktívna aj pri organizovaní odborných seminárov, ktoré boli zamerané najmä na problémy biológie a ekológie rastlín, šľachtenie tráv a pestovanie a ochranu gaštanu jedlého.

V roku 2005 bolo v rámci edičnej činnosti Slovenskej spoločnosti vydaných 10 titulov, a z nich dôležité miesto zaujíma publikácia autorov A. Dandára a M. Stolínú s názvom: *Významní vedeckí pracovníci Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave*. Recenzentmi tohto diela boli J. Švihra, G. Juhászová a D. Petříková. Na 55. stranách, okrem predhovoru A. Janitora, je podľa jednotlivých vedných odborov uvedených vyše 100 nositeľov Medaily Juraja Fándlyho zo Slovenska i zahraničia.

Bulletin č. 29 okrem plánu činnosti na rok 2006 obsahuje laudácia venované doc. Konôpkovi a doc. Ilavskému z Lesníckej sekcie, a Ing. Valihorovi z Lúkarsko-pasienkarskej sekcie. K 80. výročiu založenia Československej akadémie zeméľskej vyšla v Prahe publikácia mapujúca činnosť tejto vedeckej inštitúcie od založenia až po súčasnosť. Podrobnú anotáciu tohto diela spracoval do Bulletinu doc. Konôpka. Rovnaký autor samostatným príspevkom upozornil na významnú skutočnosť, že *Lesnícky časopis* pokračuje svoju púť medzi odbornou lesníckou verejnosťou vydávaním už 51. ročníka a s ambíciou, že bude v budúcnosti v anglickom jazyku. Zaujímavá bola aj informácia o rozvoji Fakulty biotechnológie a potravinárstva SPU v Nitre, ktorá bola založená v roku 2002.

Keďže Bulletin č. 29 vyšiel v marci 2006, mohla byť v ňom uverejnená aj smutná správa o predčasnom skone doc. Ing. Márie Karabínovej, PhD., vo februári 2006. Bola členkou ÚV Slovenskej spoločnosti a tajomníčkou pobočky v Nitre. Za svoju aktívnu prácu bola ocenená Fándlyho medailou.

Rok 2006 bol pre Slovenskú spoločnosť z hľadiska aktivít menej úspešný, čo sa prejavilo najmä v nižšom počte zorganizovaných konferencií a sympózií, tiež i v edičnej oblasti. Poľnohospodárska sekcia a Pobočka Nitra sa venovali problémom cielenej biologickej ochrany rastlín, pestovania húb, šľachtiteľskej činnosti, rizikových faktorov potravinového reťazca, pestovania viniča a ďalším, v tom čase naliehavým problémom poľnohospodárskej prvovýroby. Pobočka Nitra bola najaktívnejšia i v edičnej činnosti, keď vydala 4 tituly v celkovom rozsahu 440 strán. Sekcia tiež zorganizovala dve výstavy jedlých húb v Žiline a Snine.

Lesnícka sekcia zamerala svoju odbornú činnosť do oblastí súvisiacich s ochranou lesa, lesného škôľkarstva, semenárstva, umelej obnovy lesa a podpory energetického využitia biomasy. K životnému jubileu prof. Zachara zorganizovala odborný seminár na tému „*Stratégia života*“. Aj v prednáškovej činnosti sa venovala aktuálnym témam, ako napríklad slovenskej lesníckej doktríne, akčnému programu EÚ v lesnom hospodárstve, perspektívam poľovníctva a pod. Sekcia bola aktívna aj pri organizovaní výstav *Lignumexpo – Les 2006*, *Agrokomplex 2006* i *Lesníckych dňoch 2006*.

V Potravinárskej sekcii bol dôraz kladený na organizáciu seminárov, ktorých sa za uvedený rok uskutočnilo 5 so zameraním na diagnostiku vitamínov v potravinách, bielkovinové bioaktívatory vo včelích produktoch, technológiu výroby syrov v zahraničí, stav kvality mäsových výrobkov, aktuálnu situáciu a trendy v európskom cukrovarníctve a pod. Na týchto vedeckých podujatiach sa zúčastnilo vyše 600 domácich a zahraničných odborníkov.

Pedologická sekcia sa v roku 2006 začala intenzívne pripravovať na medzinárodnú konferenciu *EUROSOIL 2008*, ktorá sa mala uskutočniť vo Viedni a sekcia spolu so *Societas pedologica slovacica* patrila medzi organizátorov. Ťažiskovým podujatím Pedologickej sekcie v roku 2006 bol seminár s medzinárodnou účasťou venovaný mapovaniu a hodnoteniu pôd s cieľom rozvoja udržateľných sústav využívania pôdy a krajiny. Seminár bol venovaný životnému jubileu zakladajúceho člena Slovenskej spoločnosti, bývalého ministra pôdohospodárstva po roku 1989 RNDr. Michala Džatka, CSc. Zaujímavé pre odbornú verejnosť boli aj prednášky zaoberajúce sa kontamináciou a odolnosťou pôd v oblasti Spiša pre rizikové prvky Hg a Cu, ako aj prednášky čínskych odborníkov o skúsenostiach zo zlepšovaním ekologickej situácie kontaminovaného pôdneho fondu. Sekcia tiež venovala zvýšenú pozornosť koncepcii a inovácii svojej www. stránky.

Lúkarsko-pasienkarská sekcia uskutočnila v Banskej Bystrici medzinárodnú konferenciu s témou *Trávne porasty – súčasť horského poľnohospodárstva a krajiny*, na ktorej bolo prítomných 110 odborníkov, z toho 20 z Českej republiky, Rakúska, Poľska a Rumunska. Odznelo tam počas dvoch dní 23 plenárnych prednášok a prezentovalo sa 24 posterov. Organizátori následne vydali zborník prednášok s 52 príspevkami vedcov, pracovníkov z poľnohospodárskej praxe a dodávateľov technológií, v rozsahu 286 strán. Okrem tejto

aktivity sekcia zorganizovala sériu prednášok pre odbornú i laickú verejnosť zameranú napr. na kvalitu živočíšnych produktov z horských oblastí, ako aj informácií z medzinárodných vedeckých konferencií s témami orientovanými k rozvoju horského poľnohospodárstva.

Tabuľka 6. Prehľad aktivít Slovenskej spoločnosti v roku 2006

Sekcia	Konferencie/ účasť	Semináre/ účasť	Prednášky/ účasť	Iné aktivity	Edičná činnosť
Poľnohospodárska	0	0	6/287 d.	2 výstavy	0
Lesnícka	0	4/451 d., 18 z.	6/?	3 výstavy	0
Potravinárska	0	5/532 d., 7 z.	4/72 d.	0	0
Pedologická	0	1/30 d., 4 z.	3/71 d.	4	1/ ? strán
Lúk.-pasienkarská	1/70 d., 41 z.	1/60 d.	4/74 d.	1 <i>Deň poľa</i>	1/286 strán
Pobočka Nitra	3/148 d., 21 z.	8/214 d.	7/136 d.	0	4/440 strán
Spolu	4/218 d., 62 z.	19/1287 d., 29 z.	30/640 d.	10	6/726 +? strán

Pozn.: d. – domáci účastníci, z. – zahraniční účastníci

Bulletin č. 30 obsahoval okrem správy o činnosti Slovenskej spoločnosti a plánu práce na rok 2007 aj viacero informačných článkov od priamych účastníkov medzinárodných vedeckých podujatí v zahraničí. Pomerne veľký priestor bol venovaný aj jubilujúcim členom: prof. J. Hraškovi, prof. K. Holobradému, doc. M. Takácsovej, doc. J. Studnickému. Pietne spomienky boli v Bulletine venované akademikovi Vašátkovi (110. výročie narodenia), prof. A. Sommerovi, DrSc. a doc. M. Zimovi.

V roku 2007 si členovia Slovenskej spoločnosti urobili sumarizáciu doterajšej edičnej činnosti od roku 1971, t. j. literárnych diel, kde vydateľom bola Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Zostavili ju prof. Dandár a Ing. Janitor. na základe podkladov z jednotlivých sekcií. V edícii *VEDA NA POMOC PRAXI* bolo v rokoch 1971 – 2006 vydaných 307 titulov a k tomu od roku 1969 do roku 2006 ešte 30 Informačných spravodajov (od roku 1988 Bulletin). V edícii *POLNOHOSPODÁRSKA VEDA v rokoch 1975 – 1988* to bolo ďalších 52 titulov.

V roku 2007 Slovenská spoločnosť uverejnila publikáciu jej člena Ing. Vladimíra Marku, CSc. *Obnažené letokruhy, oprášené spomienky lesníckeho veterána*. Ide o publikáciu významného slovenského (československého) lesníka, lesníckeho ekonóma, vedúceho riadiaceho pracovníka, vedca a pedagóga, ktorý sa v druhej polovici 20. storočia v podstatnej miere podieľal na rozvoji lesného hospodárstva na Slovensku. Autor v tomto diele opisuje vlastné, autentické zážitky a skúsenosti. Pritom uvádza tak pozitívne, ako aj negatívne javy v lesníctve na Slovensku v týchto rokoch. K jednotlivým udalostiam, či k vývoju zaujíma, resp. vyslovuje taktiež svoj vlastný názor. Publikáciu koncipoval pútavo, až beletristicky, ale súčasne aj na vysokej odbornej úrovni.

V úvodnom zamyslení Bulletinu č. 30 sa autor A. Janitor pýtal, či sa našim členstvom v Európskej únii naplnili očakávania vedeckej komunity po väčších možnostiach spolupráce so zahraničnými partnermi, resp. či tieto možnosti sme vedeli z našej strany efektívne využívať. Apeloval najmä na mladých vedeckých adeptov, aby sa týchto možností viac uchopili a boli tak nápomocní pri zvyšovaní úrovne našej slovenskej vedy a zároveň odovzdali svoj potenciál pre rozvoj svetovej vedy.

Aktivity roku 2007 podľa sekcií boli pomerne bohaté, žiaľ okrem Veterinárnej sekcie, ktorá sa už dlhšiu dobu nedokázala znovu sformovať v rámci Slovenskej spoločnosti.

V poľnohospodárskej sekcii sa sústredili na prednášky pre širokú verejnosť zamerané na poznávanie húb, najmä určených na humánnu výživu. V Žiline, Nitre a Trnave sa ich zúčastnilo vyše 180 záujemcov. Už tradične širokú aktivitu mala pobočka v Nitre, ktorá väčšinou bola

určená poľnohospodárskej odbornej verejnosti. Tejto problematike sa venovali 4 vedecké konferencie, jeden seminár a jedna kolektívna prednáška predstavujúca poznatky zo zahraničných študijných ciest v Japonsku, Turecku, Španielsku, Portugalsku a Maďarsku. Z konferencií a seminára bolo vydaných 5 zborníkov s celkovým rozsahom 721 strán.

Lesnícka sekcia zorganizovala v októbri sympóziu s témou: *Lesy – národné bohatstvo a zdroj ekosystému*. Zúčastnilo sa ho 97 odborníkov zo Slovenska a jeden zo zahraničia, ktorí si vypočuli 13 plenárnych prednášok. Ďalšia konferencia s lesníckou problematikou bola zorganizovaná pobočkou Nitra v septembri na tému: *Aklimatizácia a introdukcia drevín v podmienkach globálneho otepľovania*. Zaujímavé témy predovšetkým pre výskumných pracovníkov mali aj semináre organizované Slovenskou spoločnosťou k problematike ochrany lesov, škôlkarstva, semenárstva a umelej obnovy lesa. Na odborných prednáškach organizovaných sekciou sa zúčastnilo vyše 200 odborníkov.

Pre Potravinársku sekciu boli v roku 2007 ťažiskovými dve medzinárodné vedecké konferencie. Vo februári to bola konferencia *Laboralim 2007, o nových analytických metódach v potravinárstve* s účasťou 120 domácich a 6 zahraničných odborníkov. Tou druhou bola 21. konferencia *Cudzorodé látky v požívatinách*, konaná v septembri vo Vysokých Tatrách. Na nej odznelo 26 plenárnych prednášok a 30 posterových, zúčastnilo sa 100 odborníkov, z toho 12 zo zahraničia. Slovenská spoločnosť si uctila životné jubileá významných predstaviteľov potravinárskej vedy usporiadaním odborných seminárov témami smerovaných do oblastí, v ktorých pracovali, a to akademik Vašátko (110. výročie narodenia, umrel 1976), prof. Görner, DrSc. (umrel 86 ročný) a prof. Dandár, DrSc. (70. výr. narodenia). Okrem týchto tém v ďalších seminároch si záujemcovia vypočuli prednášky orientované na výživu celiatikov, využitie fytochemikálií v boji s rakovinou a i. Sekcia zabezpečila vo svojej doterajšej histórii vydanie pravdepodobne najrozsiahlejšieho zborníka z vedeckej konferencie *LABORALIM* v rozsahu 497 normalizovaných strán.

Lúkarsko-pasienkarská sekcia v máji uskutočnila sympóziu na tému *Systémy využívania trvalých trávnych porastov a ornej pôdy v podhorských a horských oblastiach*. Zúčastnilo sa ho 70 odborníkov, ktorí si vypočuli 7 prednášok, a tieto v plnom znení boli uverejnené v samostatnom zborníku. V novembri sekcia zorganizovala 3 - dňovú konferenciu s témou *Ekológia trávneho porastu VII*. Bolo na nej 140 účastníkov, z toho 30 z Poľska, Ukrajiny, Čiech, Írska a Litvy. Odznelo na nej 35 prednášok a na paneloch zverejnili autori 44 posterov. K aktivitám tejto sekcie tradične patria aj prednášky v „teréne“, teda priamo v podmienkach poľnohospodárskych podnikov. V roku 2007 to bolo napr. v Očovej, Rimavskej Sobote, Nemšovej, Senici, Ružomberku, na ktorých sa zúčastnilo vyše 400 záujemcov z radov najmä poľnohospodárov.

K tradičným podujatiam pedológov patrili aj spoločné konferencie slovenskej a českej pedologickej odbornej verejnosti. Tak tomu bolo aj v roku 2007, keď v Rožnove pod Radhoštem sa uskutočnila medzinárodná konferencia s témou *Pôda v modernej informačnej spoločnosti*. Vystúpilo na nej 40 vedeckých pracovníkov s plenárnymi prednáškami a 90 s posterovými prezentáciami. Na konferencii bolo 200 odborníkov zo siedmich krajín. Aj na ďalších štyroch seminároch pedológovia riešili aktuálne otázky súvisiace so zachovaním kvalitného pôdneho fondu na Slovensku a zároveň si pripomenuli 80. výročie narodenia významného pedológa prof. Ing R. Šályho, DrSc. K odborným podujatiam už tradične patrili aj exkurzie v teréne, ktoré sekcia organizovala pre účastníkov konferencie v Čechách, na Slovensku, ďalej aj sólo pre kolegov z Rakúska, Nemecka a Maďarska.

Ako v iných rokoch aj v Bulletin č. 31 svoje miesto mali blahoželania našim členom k ich významným životným jubileám: k 92. narodeninám prof. J. Labudovi, k 80. výročiu narodenia doc. P. Bajčimu z Poľnohospodárskej sekcie a Pobočky Nitra, prof. R. Šálymu z Pedologickej sekcie, k 70. narodeninám prof. A. Dandárovi z Potravinárskej sekcie a Ing. A. Janitorovi z Poľnohospodárskej sekcie. V Bulletin bolo laudáco aj k 60. rokom existencie Katedry

trávných ekosystémov a kŕmnych plodín SPU v Nitre. O lesníctve, lesníckej vede a výskume na Slovensku napísal zaujímavú úvahu doc. Konôpka.

Tabuľka 7. Prehľad aktivít Slovenskej spoločnosti v roku 2007

Sekcia	Konferencie + sympóziá/účasť	Semináre/ účasť	Prednášky/ účasť	Iné aktivity	Edičná činnosť
Poľnohospodárska	0	0	4/189 d.	0	0
Lesnícka	0+1/97 d., 1 z.	2/310 d., 18 z.	6/207 d.	2 výstavy	1/114 strán
Potravinárska	1/120 d., 6 z.	5/586 d., 21 z.	2/30 d.	0	1/497 strán
Pedologická	1/150 d., 50 z.	3/72 d., 7 z.	3/81 d.	6 exkurzií	2/180 strán
Lúk.-pasienkarská	1/140d., 30 z. +1/70 d.	0	4/209 d.	3Dni poľa	3/380 strán
Pobočka Nitra	5/344 d., 99 z.	1/74 d., 23 z.	2/82 d.	0	5/721 strán
Spolu	8/844 d., 186 z. +2/167 d., 1 z.	11/1042 d., 69 z.	21/798 d.	11	12/1892 strán

Pozn.: d. – domáci účastníci, z. – zahraniční účastníci

Rok 2008 bol celoštátne prípravným pre vstup do tzv. finančnej eurozóny, čo bolo sprevádzané mnohými obavami na jednej strane, ale aj očakávaniami ekonomických výhod na druhej strane. V tom duchu bol koncipovaný aj úvodník v Bulletin č. 32, ktorý autor A. Janitor zostavil zároveň ako výzvu pre vedeckú komunitu na aktívnejší rozvoj medzinárodnej spolupráce vo všetkých spoločenských oblastiach. Aktivity Slovenskej spoločnosti sú štatisticky zhrnuté v tabuľke 8, ale žiada sa ku nim určite aj širší komentár.

Poľnohospodárska sekcia a Pobočka v Nitre sa v roku 2008 zamerali na prednáškovú činnosť s cieľom informovať odbornú i laickú verejnosť o okruhu problémov, ktoré aktuálne riešilo poľnohospodárstvo na Slovensku, ale aj v Európe. Pozitívom bolo, že okrem Bratislavy sa miestami aktivít stali napr. aj Žilina, Trnava, Orava, Zvolen, Modrý Kameň. Na vedeckých konferenciách zameraných na rizikové faktory potravinového reťazca, agronómie a dendrológie odznelo 105 prednášok a ďalších 54 autorov prezentovalo výsledky svojej vedeckej práce na posteroch. Na seminároch a prednáškach z problematiky pestovania a zberu húb, huby v kalamitných územiach, rozvoja vinohradníctva, ochrany gaštanu jedlého, produkčných problémov v poľnohospodárstve, atď., sa zúčastnilo vyše 600 záujemcov. V edičnej činnosti boli v rámci Poľnohospodárskej sekcie a Pobočky Nitra vydané 3 tituly v rozsahu vyše 800 normalizovaných strán.

Tabuľka 8. Prehľad aktivít Slovenskej spoločnosti v roku 2008

Sekcia	Konferencie + sympóziá/účasť	Semináre/ účasť	Prednášky/ účasť	Iné aktivity	Edičná činnosť
Poľnohospodárska	0	0	7/444 d.	2	0
Lesnícka	1/176 d.+1/76 d.	3/329 d., 20 z.	5/108 d.	3 výstavy	1
Potravinárska	0	3/402 d., 7 z.	2/28 d.	0	0
Pedologická	2/1580 z 81 krajín, 12 zo Slovenska	1/55 z.	4/89 d.	7 exkurzie	5/359
Lúk.-pasienkarská	0	2/250 d.	3/100 d.	1Dni poľa	1
Pob. Nitra	3/418 d., 63 z.	2/61d.	7/186 d.	0	3/829
Spolu	6/786 d., 1643 z. +1/76 d.	11/1042 d., 82z.	28/955 d.	13	10/1188

Pozn.: d. – domáci účastníci, z. – zahraniční účastníci

Lesnícka sekcia uskutočnila jednu vedeckú konferenciu v septembri a jedno sympóziu v októbri v rámci programu *Agrofilm 2008*. Obidve aktivity, ako aj 3 semináre a 5 prednášok boli zamerané na ochranu lesov najmä na ohrozených územiach Slovenska. Významne k tomuto problému sa vyjadrili účastníci medzinárodného IUFRO stretnutia v septembri 2008 vo Vysokých Tatrách. Zúčastnilo sa ho 68 výskumníkov z 18 štátov sveta. Stretnutie malo pracovný názov *Hmyz a huby v kalamitných územiach* a jeho súčasťou bola aj exkurzia v porastoch kalamitou postihnutých dolín a NPR. Aj *Dendrologické dni* v Arboréte Mlyňany SAV s medzinárodnou účasťou boli súčasťou snáh vedeckých pracovníkov ochrániť najmä vzácne dreviny pred škodlivými vplyvmi životného prostredia. V edičnej činnosti bol vydaný zborník prednášok z vedeckej konferencie *Lesy a lesníctvo – riziká, výzvy, riešenia*.

V potravinárskej sekcii boli v roku 2008 dominantné 3 semináre ktoré sa venovali problematike humánnej výživy a osobitne celiatikov, senzorickeému hodnoteniu potravín, pričom 2 boli venované jubilujúcim členom Slovenskej spoločnosti prof. Príbelovi a Ing. Kerestešovi. V prednáškovej aktivite to bolo celkom 13 vystúpení autorov a zúčastnilo sa ich vyše 425 domácich a 7 zahraničných záujemcov.

Lúkarsko-pasienkarská sekcia uskutočnila 2 semináre, a to jeden na tému *Jar v chotári – apríl – Cerovo*, ktorý bol spojený s praktickými ukážkami zameranými na problematiku využívania trávnych porastov, ten druhý bol *Dňom poľa* a uskutočnil sa v Liptovskom Ondreji v júni. Na obidvoch bolo po vyše 100 záujemcov, ktorí si vypočuli 10 prednášok a pozreli si 28 posterov. Sekcia zorganizovala aj cyklus prednášok na tému „*Organické a ekologické obhospodarovanie TTP*“ na rôznych miestach Slovenska.

Pre pedologickú sekciu bola ťažiskovou medzinárodná vedecká konferencia *EUROSIL 2008*, ktorej bola spoluorganizátorom. Uskutočnila sa vo Viedni v auguste 2008. Garantom za Slovensko bola doc. Sobocká a vedúcim tímu, ktorý zorganizoval 2 pôdoznalecké exkurzie, bol RNDr. Fulajtár. O priebehu tejto aktivity bol uverejnený v *Bulletine* č. 32 samostatný referát. Aj ďalšia konferencia na tému *Pôda – národné bohatstvo*, ktorá bola v Sielnici pri Zvolene v októbri 2008, mala medzinárodný charakter, keď sa jej zúčastnilo 80 pedológov zo 4 krajín, ktorí si vypočuli 16 plenárnych prednášok a oboznámili sa s 33 posterovými prezentáciami. V rámci slávnostnej časti konferencie boli odovzdané Fándlyho medaily prof. Ing. Eduardovi Bublincovi, DrSc. z TU Zvolen a KU Ružomberok a prof. Dr. Görgyovi Varailayaymu z Maďarska. Neoddeliteľnou súčasťou tejto aktivity bola terénna exkurzia v Kremnických vrchoch a v Kremnici s prezentáciou 2 pôdnych profilov. Vedecký seminár *Antropizácia pôd IX* a samostatné prednášky v období máj až december 2008 boli príležitosťou na vedeckú konfrontáciu pokroku v pedológii u nás a vo svete. Popri našich odborníkoch sa na nich podieľali aj pedológovia z Čiech, Egypta a Turecka. V edičnej činnosti bola sekcia najproduktívnejšia zo všetkých v rámci Slovenskej spoločnosti v roku 2008. Obsahovala 3 zborníky – informačné brožúry k pôdoznaleckým exkurziám v rámci Bratislavy a okolia. Aj inými aktivitami v počte 7 bola táto sekcia najiniciatívnejšia.

Keďže v roku 2008 si Lesnícky výskumný ústav vo Zvolene pripomínal 110 rokov od svojho založenia, udelila mu naša Spoločnosť pri tejto príležitosti Medailu Juraja Fándlyho. Rovnaké ocenenie vedeckej práce bolo udelené aj Ing. Jozefovi Slivkovi, významnému slovenskému lesníkovi, zakladajúcemu členovi Slovenskej spoločnosti. Fándlyho medailu dostal na návrh Pobočky Nitra aj prof. Ing. Anton Kováčik, DrSc., člen-korešpondent ČSAZ z SPU Nitra pri príležitosti jeho 80. narodenín. V *Bulletine* sme si pripomenuli aj 80. narodeniny prof. Alexandra Príbelu, DrSc. – významného potravinárskeho analytika. K jeho jubileu bol venovaný aj referát o vývoji potravinárskej chémie na Slovensku od Ing. A. Szokolaya, DrSc. V roku 2008 zomrel vo veku 78 rokov zakladajúci člen, dlhoročný predseda Slovenskej spoločnosti, významný fytopatológ a entomológ Ing. Ján Kráľovič, DrSc., nositeľ Fándlyho medaily.

Ako tvorca úvodného slova v Bulletin č. 33 pripomínal, rok 2009 bol prípravným pred VIII. zjazdom Slovenskej spoločnosti. Vyzýval najmä mladších členov, aby nenechali Slovenskú spoločnosť ako „*opustenú loď na mori, ktorá stratila svoj smer a začína sa postupne potápať*“. Vyjadril presvedčenie, že spoločne dokážeme aj naďalej odovzdávať svoje vedomosti a schopnosti do služieb slovenskej vedy i prostredníctvom aktivít v našej vedeckej Spoločnosti a zároveň takto vyjadríme nielen svoj vzťah k nej, ale aj úctu k jej zakladateľom, ktorí ju obetavo a zodpovedne viedli.

Aktivity jednotlivých sekcií počas tohto roka boli rozdielne intenzívne, zrejme pokrývali tie oblasti záujmu odborníkov, ktoré vyjadrovali spoločenskú potrebu, alebo mali charakter pravidelne sa opakujúcich, niekedy už tradičných vedeckých konferencií a seminárov. Poľnohospodárska sekcia a menovite Pobočka v Nitre sa venovali najmä problematike drevo znehodnocujúcich húb, stále zelených drevín, trávam a trávnikom v životnom prostredí, pestovaniu a ochrane gaštanu jedlého na Slovensku. Na konferenciách a seminároch pre vyše 200 domácich odborníkov odznelo 67 prednášok, s posterami sa prezentovalo ďalších 14 autorov. Bohatá bola aj prednášková činnosť tejto sekcie pre odbornú i laickú verejnosť. Na 18-tich zorganizovaných prednáškach zameraných na mykológiu, pestovanie rastlín doma a v zahraničí, vplyv zmien klimatických podmienok, možnosti potravinových zdrojov pre ľudí, zakladanie trávnikov atď. sa zúčastnilo do 900 poslucháčov. Úspešná bola aj 3-dňová výstava húb, ktorú pripravil v rámci *Oravských dní* v auguste Ing. A. Janitor, CSc. Aj v edičnej činnosti bola sekcia a Pobočka aktívna, keď spolu vydali v roku 2009 tri zborníky referátov z vedeckých podujatí.

V lesníckej sekcii sa sústredili na aktuálne problémy v ochrane lesa a na zmiernovanie následkov lesných kalamít. Veľkou účasťou odborníkov bola dotovaná aprílová konferencia s témou *Zmierňovanie následkov globálnej krízy (drevo ako strategická surovina)*, na ktorej bolo prítomných vyše 450 odborníkov, ktorí si vypočuli 35 prednášok. Aj tri semináre sa tematicky venovali práve tejto problematike. Spolu s prednáškami sa na týchto aktivitách v priebehu roka zúčastnilo vyše 430 lesníckych odborníkov a ďalších záujemcov o túto problematiku. Sekcia vydala z vedeckého seminára *Pustnutie krajiny – ochrana pôdy – krajinná ekológia* v spolupráci s Ústavom vedy a výskumu UMB v Banskej Bystrici zborník prednášok. Členovia sekcie tiež aktívne prispeli v priebehu roka k zorganizovaniu odborných výstav *Lesy – drevo 2009*, *Agrokomplex 2009* a *Lesnícke dni 2009*.

Potravinárska sekcia vo februári zorganizovala v poradí už 17. medzinárodnú konferenciu o laboratórnych metódach v potravinárstve *LABORALIM 09* v Banskej Bystrici. Bolo na nej prítomných 100 domácich a 10 zahraničných odborníkov, odznelo na nich 16 plenárnych a 60 posterových prednášok. Druhou veľkou aktivitou bola tradičná konferencia *Cudzorodé látky v požívatinách* konaná na Štrbskom plese v septembri. Aj na tejto konferencii sa zúčastnilo vyše 110 domácich a zahraničných odborníkov. Odborný seminár v novembri bol venovaný problematike rozumnej humánnej výživy a zdraviu človeka. Pri tejto príležitosti bola uvedená do užívania reprezentatívna publikácia autora Ing. Jána Keresteša *Biotechnológia, výživa a zdravie*.

Pedologická sekcia mala v septembri roku 2009 týždňový vedecký seminár v Šoporni za účasti 45 odborníkov – pedológov z 10 krajín. Garantom podujatia bol prof. Ing. Anton Zaujec, CSc. Súčasťou bola aj pôdoznalecká exkurzia a vydaný zborník s názvom *Humic substances in Ecosystem 8*. V auguste sekcia usporiadala pôdoznaleckú exkurziu na Ukrajinu do Černiveckej oblasti v spolupráci s miestnou univerzitou. V iných aktivitách bola sekcia iniciátorom 2 pracovných stretnutí s cieľom urýchliť dokončenie spracovania terminológie *Pôdoznaleckého päťjazyčného slovníka*. Členovia sekcie tiež aktívne v priebehu roka pokračovali v práci na inovovanej verzii *Morfogenetického klasifikačného systému pôd*.

Lúgarsko-pasienkarská sekcia uskutočnila v priebehu roka 2 semináre, z ktorých jeden s názvom *Deň v chotári* bol v októbri. Zorganizovali ho v RD Cerovan v Cerove s praktickými

ukázkami zameranými na problematiku využívania trávnych porastov. Druhý bol v rámci *Dňa poľa* v máji v Očovej. Obidvoch seminárov sa zúčastnilo do 150 odborníkov. Sekcia vydala aj dve publikácie, ktoré podávajú aktuálny popis stavu lúkarstva a pasienkarstva na Slovensku.

Bulletin č. 33 obsahuje veľa dobových informácií zo života Slovenskej spoločnosti, z ktorých vyberáme niektoré. Na návrh jednotlivých sekcií bola udelená Fándlyho medaila týmto vedeckým pracovníkom: prof. Dr. Dr. hab. Gražyne Jaworskej (Krakov Poľsko), prof. Ing. Jánovi Šajbidorovi, DrSc. z Potravinárskej sekcie, ďalej to boli prof. Ing. Ján Supuka, DrSc., prof. Ing. Pavel Hrubík, DrSc. z Poľnohospodárskej sekcie, prof. Ing. Emil Líška z Pobočky Nitra, prof. Ing. Anton Zaujec, CSc. z Pedologickej sekcie. Čestné členstvo bolo udelené doc. PharmDr. Jozefovi Augustínovi, PhD. K 80. narodeninám sme blahoželali prof. Ing. Jánovi Švihrovi, DrSc., predsedovi pobočky Nitra, a známemu mliekarskému odborníkovi doc. V. Palovi, PhD., k 70. výročiu prof. R. Midriakovi, DrSc., doc. Ing. Jozefovi Konôpkovi, CSc. a prof. Ing. Pavlovi Švihrovi z Lesníckej sekcie.

Tabuľka 9. Prehľad aktivít Slovenskej spoločnosti v roku 2009

Sekcia	Konferencie +sympóziá/účasť	Semináre/ účasť	Prednášky/ účasť	Iné aktivity	Edičná činnosť
Poľnohospodárska	0 +1/48 d.	0	6/570 d.	1 výstava	0
Lesnícka	1/457 d.	3/259 d., 14 z.	5/165 d.	3 výstava	1
Potravinárska	2/200 d., 26 z.	3/402 d., 7 z.	2/28 d.	0	2/632 strán
Pedologická	0	1/15 d. 30 z. 10 krajín	2/64 d.	4 exkurzie	2
Lúk.-pasienkarská	0	0	2/148 d.	0	2/71 strán
Pobočka Nitra	2/137 d.	4/148 d.	12/323 d.	0	3/627 strán
Spolu	5/794 d., 26 z.+1/48 d.	11/824 d. 51 z.	29/1298 d.	9	10/1330

Pozn.: d. – domáci účastníci, z. – zahraniční účastníci

O viacerých odborných podujatiach, ktoré v priebehu roka uskutočnili sekcie Slovenskej spoločnosti boli v Bulletine uverejnené stručné informácie. Tiež tam bolo uverejnené viacero nekrológov za členov, ktorí v roku 2009 opustili naše rady. Boli to: prof. RNDr. František Strmiska, CSc. vo veku 83 rokov, doc. Ing. Vít Bojňanský, DrSc. zakladateľ a prvý predseda Slovenskej spoločnosti (vo veku nedožitých 88 rokov), doc. Ing. Pavol Hell, CSc. (nedožitých 79 rokov), prof. Ing. Bohumil Škárka, DrSc. (76 rokov).

Rok 2010 bol pre Slovenskú spoločnosť významný z viacerých dôvodov. Bol predovšetkým rokom, kedy sa hodnotilo 5-ročné obdobie činnosti. Stalo sa tak na 8. zjazde a zároveň 14. Valnom zhromaždení dňa 16.6.2010 v Nitre za účasti 96 členov a ďalších pozvaných hostí. S úvodnou prednáškou na tému: „K problematike rozvoja výskumu a vývoja v poľnohospodárstve, lesníctve, potravinárstve a veterinárstve“ vystúpil doc. Ing. Jozef Konôpka, CSc., predseda Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied (SAPV), člen Ústredného výboru Slovenskej spoločnosti a predseda jej Lesníckej sekcie. Správu o činnosti Spoločnosti za ostatných 5 rokov predniesol jej predseda prof. Ing. Alexander Dandár, DrSc. Sústredil sa v nej na podrobnú analýzu 5 ročnej činnosti Spoločnosti a najmä na stabilizáciu členskej základne prostredníctvom získavania mladých vedeckých pracovníkov. Text správy, ako aj uznesenia zo zjazdu boli v plnom rozsahu uvedené v samostatnom zborníku *MATERIÁLY – 14. Valné zhromaždenie, VIII. Zjazd* (ISBN 978-80-552-0532-8).

Za členov nového Výboru Slovenskej spoločnosti na funkčné obdobie 2010 – 2015 boli v tajných voľbách zvolení nasledovní členovia:

Predsedovia sekcií a pobočky Nitra: Golecký Jaroslav, Ing., CSc., Golian Jozef, doc., Dr., Ing., Kukla Ján, Ing., CSc., Sobocká Jaroslava, doc., RNDr., CSc., Staruch Ladislav, Ing., PhD.

Členovia zvolení plénom Valného zhromaždenia: Cejpek Kamil, doc., Ing., PhD., Dandár Alexander, prof., Ing., DrSc., Fulajtar Emil, RNDr., CSc., Juhásová Gabriela, doc., Ing., CSc., Jančová Margita, doc. Ing., CSc., Janitor Anton, Ing., PhD., Kizeková Miriam, Ing., PhD., Kobza Jozef, prof., Ing., CSc., Kollár Ján, Ing., PhD., Lacková Alica, doc., Ing., PhD., Mráz Igor, Ing., CSc., Skalský Rastislav, Mgr., PhD., Šajbidor Ján, prof., Ing., DrSc., Šimko Milan, Ing., PhD., Takáčová Mária, doc., Ing., PhD., Váľka Jozef, Ing., PhD., Zach Peter, Ing., CSc.

V rámci programu zjazdu boli odovzdané Fándlyho medaily členom Spoločnosti a významným odborníkom z pôdohospodárskych vied a praxe: prof. Ing. J. Kodríkovi, CSc., doc. Ing. J. Ilavskému, CSc., doc. Ing. G. Blaasovi, CSc., doc. Ing. F. Tokárovi, DrSc., prof. Ing. Š. Mihinovi, PhD., doc. PharmDr. J. Augustínovi, PhD., doc. Ing. I. Kačeňákovi, CSc., Ing. P. Bacovi, PhD., Ing. E. Tišliarovi, CSc. a doc. Ing. M. Takáčovej, PhD. Ocenení boli aj zahraniční odborníci spolupracujúci so Slovenskou spoločnosťou: prof. Dr. Dr. hab. Teresa Fortuna z Poľnohospodárskej univerzity v Krakove, prof. Ing. Zdeněk Bubník, CSc. z VŠCHT v Prahe, Ing. Jaroslav Gebler, CSc. z VÚ cukrovarníckeho v Prahe. Čestné členstvo Slovenskej spoločnosti bolo udelené prof. Ing. R. Midriakovi, DrSc. z lesníckej sekcie.

V rámci odborného programu zjazdu v jednotlivých sekciách celkom odznelo 79 plenárnych prednášok, prezentovalo sa 51 posterov a celkom sa na vedeckom programe zúčastnilo 199 domácich a 8 zahraničných účastníkov.

V priebehu roka bolo uskutočnené viacero významných vedeckých podujatí napr. vedecká konferencia z príležitosti životného jubilea doc. Konôpku s názvom *Quo vadis lesníctvo (perspektívy do budúcnosti)* – (6 prednášok, 73 účastníkov, zborník 300 s.), seminár so zahraničnou účasťou s názvom *Celiakia a potraviny* (5 prednášok + 5 posterov, 260 domácich a 10 zahraničných účastníkov). Pedologická sekcia uskutočnila v októbri 3-dňovú konferenciu Slovenskej a Českej pedologickej spoločnosti *Nové trendy v diagnostike klasifikácií a mapovaní pôd*. V Rožňave sa na nej zišlo 90 domácich a 25 zahraničných účastníkov, ktorí si vypočuli 33 plenárnych prednášok a 46 posterov, vydali zborník v rozsahu 85 strán. Pobočka Nitra uskutočnila v spolupráci s ÚEL SAV, Mestom B. Bystrica a UMB konferenciu s témou *Dreviny vo verejnej zeleni* (8 prednášok, 96 účastníkov, zborník 256 s).

Tabuľka 10. Prehľad o vedeckom programe VIII. zjazdu Slovenskej spoločnosti

Sekcia	Plenárne prednášky	Postery	Účastníci (d. – domáci, z. – zahraniční)
Poľnohospodárska a Lúkarsko-pasienkarská	46	16	64 d.
Lesnícka + Pobočka Nitra	11	–	35 d.
Potravinárska	13	33	80 d., 8 z.
Pedologická	9	2	20 d.
Spolu	79	51	199 d., 8 z.

Celkový súhrn odborných aktivít Slovenskej spoločnosti v roku 2010 bol nasledovný:

- uskutočnilo sa 8 vedeckých konferencií s účasťou 555 domácich a 33 zahraničných odborníkov, odznelo 126 plenárnych a 97 posterových prednášok,
- na 7. seminároch bolo 712 domácich a 16 zahraničných účastníkov a odznelo tam 31 plenárnych a 5 posterových prednášok,
- na rôzne odborné témy bolo sekciami zorganizovaných 28 prednášok s 1 473 účastníkmi a 9 iných aktivít so spoluúčasťou Slovenskej spoločnosti,
- v rámci edičnej činnosti vyšlo 12 titulov v celkovom rozsahu 1 797 strán textu.

V roku 2010 sa dožilo významných životných jubileí viacero našich členov – popredných vedeckých osobností, napr. A. Szokolay (85 r.), J. Kodrík (80 r.), Š. Kohan (80 r.), I. Kačeňák (70 r.), B. Šurina (70 r.), J. Konôpka (70 r.), R. Midriak (70 r.). Činnosť uvedených jubilantov sa zhodnotila uverejnením príspevkov v *Bulletine*, ako aj v ďalších vedeckých a odborných časopisoch. Ďalej taktiež vydaním samostatných knižných publikácií o ich činnosti (tak napríklad Spoločnosť v roku 2010 vydala publikáciu J. Konôpku *Život zrastený s lesníctvom, spomienky – bibliografia - životopis* (NLC, SSPLVV pri SAV, 145 s., ISBN 978-80-8093-104-9).

Naša vedecká Spoločnosť prešla v roku 2011 zložitým obdobím svojho vývoja. V prvom rade to bola zmena financovania jej činnosti zo strany SAV a k tomu sa pridalo i nečakané úmrtie dlhoročného predsedu prof. A. Dandára. Doznievajúca medzinárodná finančná kríza i vnútorná spoločensko-politická situácia viedla aj v našej komunite k nutnej diskusii o zmene filozofie a poslaní Slovenskej spoločnosti a jej najbližších úlohách. Po diskusii v Ústrednom výbore koncom roku 2011 bol do funkcie predsedu Slovenskej spoločnosti 23.1. 2012 zvolený prof. Ing. Jozef Golian, Dr., ktorý pri svojom uvedení do funkcie definoval najmä tieto úlohy:

- spoločnosť musí nutne inovovať svoju činnosť, jej aktivity naplňovať konkrétnymi skutkami, ktoré sú pre vedu potrebné a prospešné,
- treba stimulovať členskú základňu novými podnetmi, viac pozornosti venovať získavaniu mladých vedeckých pracovníkov, vyhľadávať potenciálnych kolektívnych členov,
- vysokoškolské inštitúcie presviedčať o prospešnosti členstva v Slovenskej spoločnosti pre rozvoj osobnosti tak ich pedagógov, ako aj študentov,
- zvýšiť aktivity jestvujúcich i novovznikajúcich odborných sekcií Slovenskej spoločnosti a dbať viac na popularizáciu a medializáciu ich vedeckých prínosov.

V tomto duchu bolo pozitívne prijaté aj vyhlásenie Valného zhromaždenia SAPV s témou *Efektívne multifunkčné pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka*. Bol to vážny hlas z odbornej verejnosti, ktorý zaznel po 20-ročnej devastačnej činnosti v celom pôdohospodárskom sektore. Žiadalo kompetentných politikov pristúpiť k takým politickým opatreniam a ekonomickým nástrojom, ktoré vytvoria v pôdohospodárstve podmienky pre stabilnejšie podnikateľské prostredie. To môže viesť k multifunkčnému pozitívnemu pôsobeniu pôdohospodárstva v podmienkach Slovenska. Vyhlásenie špecifikovalo všetky efektívne, environmentálne orientované ciele, ktorých naplnenie by mohlo obnoviť bezpečnú úroveň sebestačnosti potravín v našom štáte, zvýšenú účasť na tvorbe HDP, znižovanie regionálnej disparity, zlepšenia životného prostredia a kultúry krajiny. Žiaľ ani po desaťročí od zverejnenia tohto vyhlásenia nenašlo sa v radoch politikov dostatok ochoty na realizáciu uvedených odporúčaní vedeckých kapacít.

V priebehu roku 2011 pod patronátom Slovenskej spoločnosti a jej odborných sekcií boli uskutočnené celkom 3 vedecké konferencie s účasťou vyše 350 domácich a 30 zahraničných odborníkov. Odznelo na nich 79 plenárnych prednášok a diskusie prebiehali pri 41 posteroch. Z každej aktivity bol vydaný zborník referátov.

Tabuľka 11. Prehľad vedeckých konferencií konaných sekciami Slovenskej spoločnosti v roku 2011

Sekcia	Počet konferencií	Účastníci (domáci/zahraniční)	Prednášky/postery	Publikácia
Pedologická	1	150/10	2/3	1
Lesnícka	1	159/20	26/28	1
Pobočka Nitra	1	50/0	31/10	1

Z významnejších podujatí spomenieme konferenciu s názvom *Pedologické dni Chodová Planá* v Českej republike, na ktorej sa podieľala Pedologická sekcia 2 prednáškami, 3 posterami a aktívnou účasťou 10 členov. Lesnícka sekcia uskutočnila konferenciu s témou *Aktuálne problémy v ochrane lesa 2011*, na ktorej pre 159 registrovaných účastníkov odznelo 26 prednášok, autori sa prezentovali s 28 posterami, bol vydaný zborník na 169 stranách. Pobočka v Nitre uskutočnila konferenciu s témou *Dreviny vo verejnej zeleni 2011*. V poradí 8. ročník sa konal v Banskej Bystrici za účasti vedeckých odborníkov z ÚEL SAV, TU vo Zvolene, lesníckeho výskumu z Čiech a Maďarska. Tí si vypočuli 31 prednášok, diskutovali pri 10. posteroch a z konferencie bol vydaný tlačený zborník.

Za celý rok 2011, okrem spomínaných 3 vedeckých konferencií, sekcie Slovenskej spoločnosti uskutočnili 10 vedeckých seminárov, 24 prednášok, vydali 4 vedecké publikácie. Aj v tomto roku sme venovali uskutočnením odborných podujatí pozornosť jubilujúcim osobnostiam pôdohospodárskych vied: J. Hraškovi (80 r.), J. Studnickému (85 r.), F. Görnerovi (nedožitého 90 r.), M. Džatkovi (80 r.).

Okrem účasti na pohrebnej rozlúčke s prof. Dandárom v septembri, ktorý bol predsedom Slovenskej spoločnosti od roku 1995, sme sa v auguste rozlúčili v krematóriu v Banskej Bystrici s prof. Švihrom, DrSc. dlhoročným predsedom Pobočky v Nitre. Koncom roku rozhodnutím Výboru Slovenskej spoločnosti sa uskutočnila diskusia o úpravách volebného a rokovacieho poriadku.

Po čiastočne utlmenej činnosti v roku 2011 sa od začiatku roku 2012 nechala Slovenská spoločnosť viac počuť smerom k svojmu členstvu, ale aj slovenskej vedeckej komunite vo všeobecnosti. Naznačili to aj rozsiahle zamyslenia prof. Goliana a Ing. Kuklu v Bulletin č. 36 smerované ku školstvu a stavu životného prostredia. Ich kritický pohľad mal byť výzvou pre všetkých, ktorí majú vplyv na pozitívnu zmenu podmienok v citovaných oblastiach a nemenej dôležité rozumné financovanie vedy a výskumu. Škoda, že turbulentné zmeny na politickej scéne štátu potlačili tieto varovné myšlienky do úzadia a problémy vedy a školstva sa naďalej prehľbovali. Táto nepremyslená a nekoncepčná politika priniesla v nasledujúcom období ďalší úpadok úrovne nášho školstva, čo prakticky trvá doposiaľ.

Aby sme prispeli k riešeniu problémov v oblasti pôdohospodárstva na Slovensku, jednotlivé sekcie našej vedeckej Spoločnosti v roku 2012 uskutočnili 5 konferencií s účasťou 595 odborníkov, z toho až 120 bolo zahraničných. V rámci týchto aktivít odznelo 99 prednášok a prezentovalo sa 123 posterov. Okrem toho sa na jednej konferencii (Dendrologické dni) uskutočnila aj súťaž mladých vedeckých pracovníkov (do 35 rokov) o najlepšie prezentovanú prácu. Zapojilo sa do nej 9 vedeckých pracovníkov.

Už tradičnými medzinárodnými konferenciami boli *Pedologické dni 2012*, *LABORALIM 2012*, a k nim treba priradiť aj *Dendrologické dni* venované 120. výročiu založenia Arboréta Mlyňany. Na seminároch v počte 6, prednáškach (9), exkurziách, diskusných fórach organizovaných sekciami sa zúčastnilo v priebehu roku 2012 vyše 700 záujemcov. Na financovanie uvedených aktivít bolo zo SAV v roku 2012 pridelených 3120 EUR.

Naša Spoločnosť sa viac v tomto roku sústredila na študentov stredných škôl. Pobočka Nitra napr. organizovala seminár *Škola-veda-prax-kariéra*, a *Letná škola bezpečnosti potravín*.

Záslužná bola aj aktivita s názvom *Včelársky významné dreviny a problém rizík v ochrane rastlín*. Išlo o pripomenutie si 80. výročia založenia skanzenu *Včelárska paseka v Kráľovej pri Senci*.

Ani v tomto roku sme nezabudli na našich významných jubilentov, osobitne akademika Špaldoňa, ktorý sa dožil 94 rokov (zomrel v roku 2015), prof. Halaja (80 r.), Ing. Janitora (75 r.), doc. Juhásovej (70 r.), Ing. Starucha (50 r.). V Bulletin č. 36 sme si pripomenuli aj pamiatku na doc. Vološina, ktorý zomrel koncom roka 2012 ako 75 ročný.

Už na prvom zasadnutí Výboru Slovenskej spoločnosti v januári 2012 boli schválené a od 23.1.2012 vstúpili do platnosti 2 dôležité materiály: rokovací a volebný poriadok. Do oboch boli premietnuté novšie požiadavky na prípravu materiálov k rokovaniu výboru a sekcií, spôsoby hlasovania (napr. aj per-rolam), počty navrhovaných a schvaľovaných členov výboru a RK, funkčné obdobie volených členov a funkcionárov, atď. V tomto roku sa podarilo oživiť činnosť veterinárskej sekcie Slovenskej spoločnosti, keď jej vedenia sa ujal doc. MVDr. S. Marciničák, PhD. z UVLF v Košiciach.

Aj v roku 2013 konštatovala naša Slovenská Spoločnosť pretrvávajúci krízový režim slovenského vzdelávania a vedeckého výskumu. Ako to uviedol v úvodníku Bulletinu č. 37 prof. Golian, príčinou takéhoto stavu bola nekontinuita reforiem, hodnotenie škôl bez vyvodzovania dôsledkov, nekonkurenčné prostredie, nízka kvalita riadenia, nedostatok finančných prostriedkov, ako aj neschopnosť univerzít robiť reformy i zvnútra a nečakať len na tlak rozpočtov, alebo politické rozhodnutia riadiacich štruktúr štátu. Škoda, že politické špičky v tomto období necítili potrebu diskutovať o problémoch vzdelávania a seriózneho výskumu s odbornými vedeckými kapacitami, ale skôr plnili želania svojich politických centrál a nominantov na vedúcich postoch v školstve. Ešte horšie to bolo s netransparentným čerpaním finančných fondov určených na rozvoj vedy a výskumu.

Koncom roka boli zverejnené prvé výzvy nového Rámcového programu pre výskum a inovácie Horizont 2020. Pre našu komunitu bola určená, resp. zaujímavá spoločenská výzva *2 Potravinová dostatočnosť, udržateľné poľnohospodárstvo a lesníctvo, morský, námorný a vnútrozemský vodný výskum a bioekonomika*. Celý program mal 3 priority, z nich jednou bola „excelentná veda“. Tento cieľ mal slúžiť na podporu najlepších myšlienok, rozvoj talentov v Európe, sprístupnenie prioritnej výskumnej štruktúry pre výskumných pracovníkov a na atraktívnenie Európy pre najlepších svetových výskumných pracovníkov. Ako sa podarilo slovenskej vede „nájsť sa“ v tomto priestore, bude stáť za vyhodnotenie v blízkom období po ukončení výzvy. Určite to jednotlivé sekcie Slovenskej spoločnosti vo svojich hodnoteniach uplynulého obdobia aspoň načrtnú.

V roku 2013 sme si pripomenuli 30. výročie zriadenia Ústavu ekológie lesa SAV vo Zvolene, a to konkrétne s Pobočkou v Nitre. Tiež sme v tejto súvislosti spolu s lesníckou odbornou verejnosťou spomenuli na 115. výročie organizovaného lesníckeho výskumu na Slovensku. Za úspech Slovenskej spoločnosti treba považovať, že sa po prvý krát v jej histórii podarilo jednotné vykazovanie aktivít zo strany sekcií za uplynulý rok, ako aj pri stavbe plánu v nasledujúcom období.

Odborná činnosť v roku 2013 bola zameraná na oblasť bezpečnosti potravín, kde boli 3 vedecké konferencie v Smoleniciach, Gödöllő (MR) a na Štrbskom Plese. Ďalšie aktivity sa zaoberali problematikou zmien pôdnych vlastností, atropizácie pôd, legislatívy v potravinárstve, klimatických zmien, poškodenia drevín, atď. Na všetkých odborných podujatiach pod hlavičkou Slovenskej spoločnosti sa celkovo zúčastnilo 940 odborníkov, z toho 189 zo zahraničia. Z rozpočtu SAV bolo na tieto podujatia poskytnuté 2 860 EUR.

Už tradične bola venovaná v rámci odborných podujatí pozornosť aj jubilujúcim členom Slovenskej spoločnosti. Krásnych 90 rokov oslávil Ing. C. Greguš, DrSc. z lesníckej sekcie, 85 rokov prof. A. Príběla, DrSc. z potravinárskej sekcie a ďalší kolegovia: doc. Z. Bedrna, DrSc.

(80 r.), doc. G. Bujdoš, CSc. (80 r.), Ing. J. Jajčaj (80 r.), Ing. D. Petříková, CSc. (75 r.) a Ing. J. Lipták (75 r.).

Nesmieme zabudnúť aj na ocenenia vedeckých publikácií našich členov, ktorých sa im dostalo v roku 2013. Od Literárneho fondu bola takto ocenená doc. G. Juhásová v kategórii biologické a lekárske vedy, a taktiež získala aj ocenenie *Zlatý kosák* od AGROKOMPLEXU Nitra. V roku 2013 bola udelená Fándlyho medaila prof. Ing. Jozefovi Kobzovi, CSc. (VÚPOP Bratislava – Regionálne pracovisko Banská Bystrica) za rozvoj poznania v oblasti pôdoznalectva a ochrany pôdy.

V roku 2013 bol po prvýkrát v Slovenskej spoločnosti vykonaný ústretový krok smerom k mladým vedeckým pracovníkom do 35 rokov. Po schválení Štatútu v ÚV Spoločnosti bola vyhlásená súťaž s definovanými kritériami pod názvom „Mladí vedci 2013“, do ktorej bolo prihlásených 21 vedeckých prác. Z nich boli navrhnutí jednotlivými sekciami na ocenenie celkom po 3 práce za poľnohospodársku, lesnícku a veterinársku sekciu, celkom 9 prác, na ktorých sa podieľalo celkom 45 mladých vedeckých pracovníkov. Ceny boli vedúcim riešiteľských kolektívov odovzdané v 1. štvrtroku 2014.

Poľnohospodárske vedy:

1. Ing. Marek Živčák, PhD., Katedra fyziológie rastlín, SPU Nitra
2. Ing. Zuzana Kňazická, PhD., Katedra fyziológie živočíchov, SPU Nitra
3. Mgr. Marek Kolenčík, PhD., Katedra pedológie a geológie, SPU Nitra

Lesnícke vedy:

1. Ing. Benjamin Jarčuška, PhD., Ústav ekológie lesa SAV Zvolen
2. JUDr. Mgr. Zuzana Dobšinská, PhD., Katedra ekonomiky a riadenia lesného hospodárstva, LF TU Zvolen
3. Ing. Ivan Sačkov, PhD., NLC, Lesnícky výskumný ústav Zvolen

Veterinárske vedy:

1. RNDr. Eva Bocková, PhD., Ústav parazitológie UVLF Košice
2. MVDr. Martin Kožár, PhD., Klinika malých zvierat UVLF Košice
3. MVDr. Lýdia Mesarčová, Katedra hygieny a technológie potravín UVLF Košice

Rok 2014 bol na odborné podujatia mimoriadne úspešný. Všetky sekcie usporiadali celý rad vedeckých podujatí, len konferencií bolo 8 s účasťou 1 086 odborníkov, z toho 232 zahraničných. Výsledkami svojej vedeckej práce sa v prednáškach prezentovalo 175 vedcov a v posterovej diskusii ďalších 196. Bohaté na obsah i počet boli semináre a prednášky, ktorých sa uskutočnilo celkom 16 s účasťou vyše 650 záujemcov. Z finančných prostriedkov SAV bolo na tieto aktivity pridelené a vyčerpané 2 200 EUR.

Počas roka sa Slovenská spoločnosť viac angažovala smerom k podpore mladých vedeckých pracovníkov. Okrem organizovania 2. ročníka súťaže „Mladí vedci 2014“ to boli aj 2 konferencie, a to XIII. konferencia *Rizikové faktory potravinového reťazca* v Bialsko-Biala (Poľsko), ktorá bola workshopom mladých vedeckých pracovníkov a doktorandov za účasti 38 poľských a 44 zahraničných (teda aj slovenských) účastníkov. Konferencia bola zameraná na posúdenie, detegovanie a charakteristiku účinkov rôznych rizikových faktorov na biotické systémy a ich dopad na potravinový reťazec. Druhou aktivitou pre mladých, ktorú pripravila Pedologická sekcia, bola prednáška na tému *Spolupráca školy a výskumu pri zvyšovaní povedomia o pôde u mladej generácie*.

Veterinárska sekcia zorganizovala v spolupráci s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka v Košiciach VII. vedeckú konferenciu s medzinárodnou účasťou na tému *Mladí vedci – bezpečnosť potravinového reťazca*. Potravinárska sekcia pod záštitou podpredsedníčky NR SR uskutočnila seminár s názvom *Mlieko a výrobky z neho vo výžive detí a seniorov*. Toto podujatie bolo súčasťou projektu EÚ, ktorý sa v roku 2014 začal realizovať v 7. vybraných európskych mestách (za Slovensko Banská Bystrica) pod názvom: *Užívaj si zdravý život*.

V Bulletine č. 38 bola pozornosť venovaná aj možnostiam zapojenia sa členov Slovenskej spoločnosti do riešenia inovatívnych projektov prostredníctvom programu *HORIZONT 2020*. Predseda lesníckej sekcie sa v príspevku zamýšľal nad potrebami a možnosťami základného výskumu v podmienkach SR a osobitne SAV. Rozsiahla bola tiež časť Bulletinu venovaná našim jubilantom, 90-ročnému Ing. Alexandrovi Szokolayovi, DrSc. a prof. Ing. Jozefovi Bullovi, DrSc. (70 r.). Priestor v Bulletine dostali aj spomienky a nekrológy zomrelým čestným členom prof. D. Zacharovi a prof. J. Kodríkovi. Zakladajúci člen Slovenskej spoločnosti Ing. Anton Janitor, CSc. urobil recenziu publikácie s názvom *Gaštan jedlý na Slovensku a v Európe*, ktorá vyšla v ÚEL SAV. Na jej tvorbe sa podieľal kolektív členov Spoločnosti: K. Adamčíková, M. Kobza, G. Juhásová, E. Ondrušková, M. Bolvanský a M. Kadáši Horáková. Zároveň spracoval aj ďalšiu recenziu na publikáciu Dr. L. Hagaru *Najväčší atlas húb na svete*. Aj ďalšie informácie z vedeckého sveta od autorov doc. Sobockej, Ing. Ferusa, doc. Konôpku boli významným obohatením tohto rozsiahleho Bulletinu.

Rok 2015 bol významný pre našu vedeckú Slovenskú Spoločnosť, pretože dňa 11.6. sa vo Zvolene konalo jej *15. Valné zhromaždenie*. Prof. Golian na ňom podrobne analyzoval vo svojej správe uplynulé 5-ročné funkčné obdobie a ocenil záslužnú činnosť Spoločnosti pre zvyšovanie úrovne pôdohospodárskych vied na Slovensku. Zároveň ale konštatoval, že za ostatných 25 rokov sme sa stali svedkami odsúvania pôdohospodárstva ako celku na okraj spoločenského záujmu. Svedčí o tom napríklad neuvážené zastavovanie ornej pôdy priemyselnými halami a skladmi, postupné oslabovanie funkcií poľnohospodárstva, likvidácia potravinárskeho priemyslu, znižovanie sebestačnosti štátu vo výrobe potravín, divoké výrubys lesov, neobhospodarovanie lúk a pasienkov, atď. To všetko má negatívny dopad na stav životného prostredia, vývoj nezamestnanosti najmä na vidieku, zdravie obyvateľstva, nezujem mladej generácie o prácu na pôde, ale v konečnom dôsledku aj v príprave odborníkov pre pôdohospodárstvo na úrovni stredných a vysokých škôl. Negatívne sa prejavil nedostatok financií pre vedecký výskum, čo viedlo k rušeniu viacerých renomovaných pracovísk základného i aplikovaného výskumu.

Na Slovensku v uplynulom období prakticky zanikla väčšina výskumno-vývojovej a šľachtiteľskej pôdohospodárskej bázy, ktorá mala v minulosti svoje dôležité postavenie minimálne v stredoeurópskom priestore. Keď budeme chcieť v budúcnosti udržať krok so zahraničnou pôdohospodárskou vedou a praxou, bude nevyhnutné vytvárať celospoločenský tlak na verejnú mienku a osobitne na zodpovedných politikov v tom zmysle, aby pôdohospodárske vedy boli považované za rovnocenné s ostatnými vedami tak pri materiálnom, finančnom, ako aj personálnom oceňovaní. V správe bolo veľa podnetných myšlienok hodných povšimnutia zodpovednými politikmi, ktorí riadia rezort pôdohospodárstva. Otázkou zostáva, či sa k nim dostávajú a ako sú interpretované aj našimi zástupcami v poradných či správnych orgánoch a v samotnej Národnej rade.

V rámci programu *15. Valného zhromaždenia* Slovenskej spoločnosti boli odovzdané Fándlyho medaily prof. P. Eliášovi z Poľnohospodárskej sekcie, Ing. J. Kuklovi a prof. A. Michalíkovej z Lesníckej sekcie ako aj Ing. I. Mrázovi, prof. Turekovi a doc. Trmlovej (VFU Brno) z Potravinárskej sekcie. Ocenení boli Fándlyho medailou aj štyria kolegovia z Českej republiky: prof. A. Jarošová a prof. S. Kračmár (navrhla ich Poľnohospodárska sekcia), prof. J. Kozák a prof. J. Kulhavý (navrhla ich Pedologická sekcia). Svojimi uzneseniami uložilo *15. Valné zhromaždenie Slovenskej spoločnosti* okrem štandardných bodov všetkým členom a orgánom spoločnosti:

- vo väčšej miere propagovať výsledky jej práce na verejnosti,
- prehľbiť spoluprácu a odborné kontakty so SAPV, ZSVTS a inými partnerskými organizáciami.

Na ďalšie funkčné obdobie (do roku 2020) boli do Výboru Slovenskej spoločnosti zvolení nasledovní členovia: J. Golian, J. Sobocká, J. Kukla, L. Staruch, M. Capcarová, S. Marcinčák, K. Cejpek, G. Juhásová, J. Kobza, M. Kuklová, J. Šajbidor, M. Šimko, J. Váľka. Na 1. zasadnutí novozvoleného výboru bol jednomyseľne za predsedu zvolený prof. Ing. Jozef Golian, Dr., za podpredsedov doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, PhD., Ing. Ján Kukla, PhD. a Ing. Ladislav Staruch, PhD.

Aj v roku 2015 bola činnosť všetkých sekcií a pobočky Nitra pozoruhodná. Podarilo sa zorganizovať 8 vedeckých konferencií s účasťou 880 domácich a 162 zahraničných odborníkov. Odznelo na nich 178 prednášok a svoje výsledky vedeckej práce prezentovali autori na 321 posteroch. Ďalej bolo uskutočnených 8 seminárov, na ktorých sa zúčastnilo 367 odborníkov a 9 prednášok s účasťou 617 záujemcov o danú problematiku. Okrem toho treba započítať do aktivít aj tie, ktoré smerovali najmä ku študentom stredných a vysokých škôl, ako sú prehliadky odborných filmov, exkurzie do zaujímavých prírodných lokalít, účasť na výstave *Agrokomplex* (napr. interaktívny program – maľovanie obrazov pôdnymi farbami), kde sa zúčastnilo ďalších vyše 200 záujemcov z odbornej i laickej verejnosti. Na svoje aktivity Slovenská spoločnosť dostala v roku 2015 z rozpočtu SAV 1 405 EUR.

V Bulletine č. 39 sme si uctili našich jubilentov, menovite Ing. J. Forsthoffera, CSc. (80 r.), doc. J. Konôpku, CSc. (75 r.), doc. V. Petrášovú a Ing. M. Moravčíka (60 r.) a doc. Štefančíka (55 r.). V priebehu roka 2015 opustili naše rady: akademik Špaldoň vo veku 97 rokov, prof. Krajčovič vo veku 93 rokov, prof. Ebringer (89 r.), Ing. J. Paulenka (69 r.) a Ing. T. C. Greguš (92 r.).

Bulletin bol tiež obohatený o viaceré informácie z vedeckých podujatí sekcií Slovenskej spoločnosti, terénnej práce s mladými ekológmi, o vydaných odborných publikáciách a recenziách. Tiež boli zverejnené výsledky súťaže 2. ročníka *Mladí vedci 2014*, kde bolo prihlásených 21 prác. Odborné komisie Poľnohospodárskej, Lesníckej a Veterinárskej sekcie z nich vybrali 8 najlepších. Ocenenia za riešiteľské kolektívy prevzali: M. Kolenčík, K. Ondreičková, P. Petruška (Poľnohospodárska sekcia), P. Mezei, Ch. Nikolov (Lesnícka sekcia), M. Brenesselová, M. Vlasáková, D. Maženský (Veterinárska sekcia).

V roku 2016 sekcie zorganizovali 6 vedeckých konferencií s účasťou 728 domácich a 81 zahraničných odborníkov. Odznelo na nich 93 prednášok a prezentovalo sa 195 posterov. K tomu sa uskutočnili aj 4 semináre s účasťou 196 záujemcov. Ich vedecké témy boli aktuálne a zároveň boli venované významným jubilantom, resp. významným predstaviteľom sekcií, napr. Pedologickej sekcii: prof. J. Hraškovi, DrSc. k jeho 85. rokom, prof. P. Bielekovi (70 r.) a 50. výročiu regionálneho pedologického strediska v B. Bystrici. Samostatných prednášok bolo 8 s prevahou lesníckej problematiky.

V Bulletine č. 40 pokračovali odborné state dotýkajúce sa systému vzdelávania budúcich odborníkov pre pôdohospodárstvo a spracovateľský priemysel. Okrem prof. Goliana prispeli do tejto odbornej diskusie aj ďalší členovia Slovenskej spoločnosti, napr. dekan FChPT STU prof. Šajbidor a predseda Lesníckej sekcie Ing. Kukla. O významných odborných podujatiach v roku 2016 a ich prínose pre vedecké poznanie referovali vo svojich príspevkoch prof. Ing. Jozef Kobza, CSc., Ing. Peter Ferus, prof. Hrubík, doc. Jaroslava Sobocká, doc. Slavomír Marcinčák, Ing. Katarína Sládeková a MVDr. Ján Mačanga. Svojim rozsahom tieto informácie boli najväčšie od vzniku vydávania ročných Bulletinov Slovenskej spoločnosti.

Súčasťou Bulletinu č. 40 boli aj výsledky 3. ročníka súťaže *Mladí vedci 2016*. V Poľnohospodárskej sekcii bolo prihlásených až 14 prác. Ako najlepšie boli vybrané tri, ktoré viedli Branislav Gálik, Zuzana Kňazická, Eva Tvrdá. V Potravinárskej sekcii, ktorá sa tejto súťaže zúčastnila po prvý krát, bolo prihlásených 5 prác a z nich boli vybrané 3 od autorov: František Kreps, Marcel Mati a Lenka Tmáková. Vo veterinárskej sekcii bolo prihlásených 12 vedeckých prác z pracovísk UVLF Košice a Univerzity J. Selyho v Komárne. Celkovo boli hodnotené odborníkmi na výbornej úrovni a na 3 víťazných spolupracovalo celkom 21 mladých

vedcov. Vedúcimi týchto kolektívov boli Petra Kšonžeková, Zuzana Andrejčáková a Oľga Danišová. Možno pozitívne hodnotiť, že na tomto ročníku sa zúčastnilo až 31 vedeckých prác, čo bolo najviac od vyhlásenia súťaže v roku 2013.

V roku 2017 sekcie zorganizovali 6 vedeckých konferencií, na ktorých sa zúčastnilo do 900 domácich a zahraničných odborníkov, ktorí si vypočuli do 88 prednášok a diskutovali pri 170 posteroch. Seminárov bolo 5 s účasťou 418 odborníkov z poľnohospodárstva a potravinárstva. Samostatných prednášok bolo v tomto roku 8 a iných aktivít (exkurzie) bolo 3. Celkovo bolo z finančných prostriedkov SAV vyčerpané na uvedené aktivity 2 350 EUR.

Rok 2017 bol pre našu Slovenskú Spoločnosť na jednej strane bohatý na významné odborné aktivity, avšak dával aj možnosti spomínať si na významných odborníkov tak žijúcich, ako aj dávnejšie zomrelých. Bol však aj bolestný, keď koncom októbra sme sa rozlúčili so zakladajúcou členkou Slovenskej spoločnosti, uznávanou vedkyňou v oblasti fytopatológie drevín doc. Ing. Gabikou Juhásovou, CSc. Slovenská vedecká komunita v nej stratila dôstojnú zástupkyňu vo viacerých zahraničných inštitúciách, mimoriadne zapálenú ochrankyňu gaštanu jedlého nielen v slovenských podmienkach, čestného a pracovitého človeka.

Vzácneho jubilea 90. rokov sa dožil prof. R. Šaly, DrSc. z Pedologickej sekcie, svoje 80-tiny oslávili: prof. E. Bublinc, CSc. z Lesníckej sekcie a Ing. A. Janitor, CSc. z Poľnohospodárskej sekcie. Polstoročnicu života docenta B. Konôpku, PhD. a Dr. R. Janíka sme si pripomenuli v rámci Slovenskej spoločnosti spolu s členmi Lesníckej sekcie. Na odbornom podujatí v novembri sme si pripomenuli nedožitú 80-tinu prof. A. Dandára, DrSc., dlhoročného predsedu Slovenskej spoločnosti. Seminár bol venovaný cukrovarníckej problematike a pri tejto príležitosti bola uvedená do života aj publikácia venovaná jubilentovej profesionálnej i občianskej angažovanosti, ktorú zostavil prof. M. Uher, DrSc. Ďalšie nedožitú 80-tiny Ing. V. Linkeša, CSc., ktorý bol zakladateľom Regionálneho pracoviska VPÚOP v Banskej Bystrici, sme si pripomenuli v Pedologickej sekcii.

V roku 2017 bola udelená Fándlyho medaila prof. RNDr. Milanovi Bežovi, CSc. z Poľnohospodárskej sekcie za dlhoročnú prácu a zásluhy na rozvoji genetiky a výchove odborníkov v oblasti genetiky rastlín a rastlinných technológií v rámci SR. Druhým oceneným bol Ing. Jozef Váľka, CSc. z Lesníckej sekcie, dlhoročný člen výboru Slovenskej spoločnosti a bývalý riaditeľ ÚEL SAV.

Aj v Bulletine č. 41 pokračovala diskusia o smerovaní slovenskej vedy a výskumu na jej 25 ročnej samostatnej ceste po vzniku SR. Medzi prioritné problémy autor úvahy prof. Golian označil absenciu štátnej vednej politiky a orgánu, ktorý by ju zastrešoval. Výsledkom je potom, že tak v SAV, ako aj na univerzitách, rezortných VÚ, či v podnikovej sfére sú riešené výskumné úlohy aj neaktuálne, pre prax nepotrebné, príp. aj duplicitné. Plytvá sa tak s financiami, materiálom a mozgovým potenciálom i časom. K tomu sa pridružuje aj často podivný systém hodnotenia projektov. Vo viacerých prípadoch sa k financiám dostávajú tie isté subjekty a ostatná výskumná komunita potom pasívne prežíva, lebo nemá finančné prostriedky na tvorivú činnosť. Osobitne zložitá a nedoriešená je aj oblasť nastavenia kritérií vedeckého rastu, kvalita výchovy doktorandov. Autor vyzýva kompetentných riešiť koncepčne výskum v jednotlivých činnostiach, potrebných pre rozvoj národného hospodárstva, stanoviť optimálne počty výskumných pracovníkov. Doterajší vývoj v tejto oblasti bol skôr chaotický a viedol k oslabeniu výskumného potenciálu SR.

Pre pôdohospodárstvo je nevyhnutné riešiť aj kvalitu a odborné zameranie stredného vzdelávania. Prechodom kompetencií na samosprávne orgány sa situácia v tomto smere ešte viac skomplikovala. Autor úvahy naznačil možné spôsoby riešenia, otázkou zostáva, či sa dostali na stôl kompetentným a ešte viac, či sú ochotní vziať na seba spoločenskú zodpovednosť a prispieť k dlhodobým pozitívnym riešeniam.

Aj druhá úvaha v Bulletine č. 41 o konkurencii, pragmatizme a etike vedy od predsedu Lesníckej sekcie Ing. Kuklu, CSc. je stále aktuálnou i s odstupom 4 rokov od jej uverejnenia.

Autor sa sústredil najmä na nedostatky scientometrického hodnotenia vedeckých pracovníkov, ďalej na získavanie dotácií na vedu prostredníctvom grantových agentúr (VEGA, APVV).

Aktivity v roku 2018 boli postavené predovšetkým na tradičných konferenciách s medzinárodnou účasťou, akými sú: *XV. medzinárodná vedecká konferencia Bezpečnosť a kontrola potravín*, *XIX. medzinárodná vedecká konferencia Rizikové faktory potravinového reťazca*, *Pedologické dni 2018 - 100 rokov spoločnej histórie českej a slovenskej pedológie*, *Vplyv abiotických a biotických stresorov na vlastnosti rastlín 2018*, *Aktuálne problémy v zakladaní a pestovaní lesa 2018*, *XXXIX. medzinárodná konferencia Hygiena alimentorum*, ďalej seminárov *Kvalita a bezpečnosť potravín*, *Celiakia a potraviny*, *3. medzinárodné sympóziu o pôdnej fyzike*, *Hygiena a kvalita potravín (seminár doktorandov)*, *Milníky veterinárnej profesie od roku 1918 – Hygieny potravín na Slovensku*. Celkom bolo uskutočnených 7 vedeckých konferencií na ktorých sa zúčastnilo 783 domácich a 235 zahraničných odborníkov. S prednáškami vystúpilo 96 a k posterovej diskusii sa prezentovalo 229 autorov. Z každej konferencie bol vydaný zborník prednášok buď v printovej alebo elektronickej forme.

Vedeckých seminárov bolo 5, z toho 2 boli venované vzácnym životným jubileám: k 90. narodeninám prof. Plevu, DrSc. z Veterinárnej sekcie a doc. Ing. Zoltána Bedrnu, DrSc.(85.r.) z Pedologickej sekcie, bývalého predsedu Slovenskej spoločnosti. Samostatných prednášok pre odbornú i laickú verejnosť bolo v roku 2018 celkom 7 s účasťou vyše 200 záujemcov. Na všetky aktivity bolo poskytnuté zo zdrojov SAV 2 290 Eur.

V Bulletin č. 42, okrem úvodníka venovaného pripomenutiu si 100. výročia od vzniku spoločného štátu Čechov a Slovákov, sa autor prof. Golian zamýšľa tiež nad pretrvávajúcim problémom s neexistujúcou poľnohospodárskou a potravinovou stratégiou Slovenska. Zásadným materiálom bol aj článok o štátnych programoch výskumu a vývoja, kde z piatich navrhnutých je v poradí druhý venovaný kvalite zdravia a výživy obyvateľstva, rozvoju biotechnológií a pôdohospodárstva, ochrane a skvalitňovaniu životného prostredia.

Okrem už skôr uvedených dvoch jubilantov sme si na odborných seminároch pripomenuli životné jubileá aj ďalších významných odborníkov, našich dlhoročných členov: prof. A. Pribelu, DrSc. (90.r.) z Potravinárskej sekcie a prof. M. Halaja, CSc. (85 r.) z Pobočky Nitra. Rozlúčili sme sa so zosnulým prof. V. Komanom, DrSc., ktorý bol zakladajúcim členom Potravinárskej sekcie Slovenskej spoločnosti. Tento významný potravinársky odborník, najmä v oblasti skúmania vlastností tukov, odišiel do večnosti v decembri 2018 vo veku 91 rokov.

V poradí 6. ročník súťaže *Mladí vedci 2017* boli v 4 sekciách ocenení 12 nasledovní vedeckí pracovníci:

Poľnohospodárske vedy:

Peter Šalamún z Parazitologického ústavu SAV Košice

Anton Kováčik z Fakulty biotechnológie a potravinárstva SPU Nitra

Eva Tvrdá z Fakulty biotechnológie a potravinárstva SPU Nitra

V tejto sekcii bolo prihlásených do súťaže 5 vedeckých prác.

Potravinárske vedy:

Marek Šnirc z Fakulty biotechnológie a potravinárstva SPU Nitra

Anna Šarocká z Fakulty prírodných vied UKF Nitra

Do tejto sekcie boli prihlásené iba 2 práce.

Veterinárske vedy:

Luboš Čomor z Laboratória biomedicínskej mikrobiológie a imunológie UVLF Košice

Anna Reitznerová z Katedry hygieny a technológie potravín UVLF Košice

Oľga Danišová z Katedry biológie a genetiky UVLF Košice

Ivana Regecová z Katedry hygieny a technológie potravín UVLF Košice

V tejto sekcii bolo prihlásených 9 vedeckých prác z toho 8 autorov pochádzalo z UVLF KE a jeden z Univerzity J. Selyho v Komárne.

Lesnícke vedy:

Eva Pšidová z Ústavu ekológie lesa SAV Zvolen

Michal Pástor z Národného lesníckeho centra, LVÚ Zvolen

Zuzana Jánošíková (rod. Hečková) z Ústavu ekológie lesa SAV Zvolen

V tejto sekcii boli prihlásené 3 práce. Celkove bolo v tomto ročníku prihlásených 19 vedeckých prác mladých vedcov. Hodnotitelia konštatovali ich vysokú úroveň, keď IF sa pohyboval v rozmedzí 0,56 do 4,61.

Rok 2019 bol podobne, ako ten predošlý pomerne bohatý na vedecké aktivity. Uskutočnilo sa 7 konferencií, na ktorých sa zúčastnilo 802 domácich a 184 zahraničných odborníkov. Odznelo na nich 118 prednášok, ďalších 234 autorov (alebo kolektívov) prezentovalo výsledky svojej vedeckej práce v rámci posterovej diskusie. Na piatich seminároch sa zúčastnilo do 500 poslucháčov. Uskutočnilo sa tiež 8 prednášok. Na všetky uvedené aktivity bolo z finančných prostriedkov SAV poskytnuté 2 280 EUR. S odstupom viac rokov sa uskutočnila aj tradičná medzinárodná konferencia *Cudzorodé látky v požívatinách*. Na rozdiel od minulosti bola v Bratislave a okrem odborného programu mala aj slávnostnú časť v ktorej si prítomní uctili životné jubileum dlhoročného člena Spoločnosti, významného odborníka v oblasti humánnej výživy, spoluautora odporúčaných výživových dávok pre obyvateľov Slovenska doc. MUDr. Iga Kajabu, PhD.

K významným aktivitám Slovenskej spoločnosti patrí aj oceňovanie celoživotnej vedeckej práce udelením Fándlyho medaily. V roku 2019 sa jej držiteľmi stali viacerí významní odborníci na základe návrhov z jednotlivých sekcií. Za dlhoročnú prácu a zásluhy v rozvoji aplikovaného pedologického prieskumu a informačného systému pôd (bonitácie) v rámci SR bola udelená Fándlyho medaila RNDr. Blanke Ilavskej, PhD. z Pedologickej sekcie. Rovnako bola Fándlyho medaila udelená k životnému jubileu aj Ing. Margite Kuklovej, CSc. z Lesníckej sekcie Slovenskej spoločnosti za zásluhy vo výskume produkcie, energetiky a kontaminácie lesných ekosystémov. Za celoživotnú prácu, zásluhy o rozvoj poznatkov v oblasti hygieny potravín a k životnému jubileu 90 rokov bola udelená Fándlyho medaila prof. MVDr. Jánovi Plevovi, DrSc. z Veterinárnej sekcie. Prof. Ing. Marián Brestič, CSc. z Poľnohospodárskej sekcie získal toto vyznamenanie za dlhoročnú prácu a zásluhy pri rozvoji produkčnej fyziológie rastlín a štúdium klimatických zmien na poľnohospodárske rastliny. Po prvý krát bola Fándlyho medaila udelená aj zahraničnej vedeckej inštitúcii – Českej akademii zemédelských vied. Na diplome bolo uvedené: *V úcte k spoločnej histórii, spolupráci a spolupatričnosti medzi vedeckými komunitami*. Medailu odovzdal osobne predseda Slovenskej spoločnosti prof. Golian dňa 24. 10. 2019 v aule Mendelovej univerzity v Brne na slávnostnom zasadnutí ČAZV pri príležitosti 95. výročia jej založenia do rúk jej predsedovi RNDr. Janovi Nedělníkovi, PhD.

Z jubilantov v roku 2019 na prvom mieste treba spomenúť 80 ročného, stále aktívneho prof. Ing. Rudolfa Midriaka, DrSc. nositeľa Fándlyho medaily, čestného člena Slovenskej spoločnosti, významného lesníckeho odborníka, vysokoškolského učiteľa, popularizátora vedy v oblasti krajinskej ekológie, geoekológie horských a vysokohorských oblastí, meliorácií, ako aj funkčne integrovaného lesného hospodárstva. Ďalej to bol 75-ročný prof. Ing. J. Bulla, DrSc. z Poľnohospodárskej sekcie, bývalý dlhoročný dekan Fakulty biotechnológie a potravinárstva SPU v Nitre.

Aj v roku 2019 sme si pripomenuli tých našich členov, ktorí nás opustili odchodom do večnosti. V lete to boli: Ing. A. Szokolay, DrSc. – 95 ročný (Potravinárska sekcia) a Ing. A. Janitor, CSc. – 82 ročný (Poľnohospodárska sekcia), a na jeseň Ing. V. Szemes, PhD. – 85 ročný (Potravinárska sekcia), doc. Ing. Z. Bedrna, DrSc. – 86 ročný (Pedologická sekcia).

V 7. ročníku súťaže *Mladí vedci 2018* bolo ocenených 10 vedeckých prác podľa jednotlivých sekcií takto:

Poľnohospodárske vedy:

1.miesto: *Tomáš Jambor, z Fakulty biotechnológie a potravinárstva SPU Nitra*

2.miesto: *Jaromír Vašíček, z Fakulty biotechnológie a potravinárstva SPU Nitra*
3. miesto: *Martina Pšenková, z Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov SPU Nitra*

Potravinárske vedy:

1.miesto: *Z. Burčová, z Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU BA*
2.miesto: *M. Lauková, z Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU BA*
3.miesto: *F. Kreps, z Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU BA*

Veterinárske vedy:

1.miesto: *Evelína Káňová, z Katedry mikrobiológie a imunológie UVLF Košice*
2.miesto: *Boris Semjon, z Katedry hygieny a technológie potravín UVLF Košice*
3.miesto: *Elena Hatalová, z Katedry biológie a genetiky UVLF Košice*
3.miesto: *Slavomíra Šalamúnová, z Katedry epizootológie a parazitológie UVLF Košice*

O nových trendoch a výzvach pre nasledujúce desaťročie v celej ľudskej spoločnosti a osobitne v oblasti národného hospodárstva pojednáva v úvodnom príspevku predseda Slovenskej spoločnosti prof. Golian. Ten istý autor analyzuje v ďalšom príspevku doterajšie nepriaznivé trendy rozvoja potravinárskeho priemyslu v SR a naznačuje jeho potreby do budúcnosti. Zo všeobecných informatívnych príspevkov v *Bulletine* č. 43 upozorňujeme na stručný opis 50 ročnej cesty vzniku a činnosti Slovenskej spoločnosti. Autori J. Konôpka a K. Cejpek zdôraznili, že išlo o proces, ktorý začal v roku 1968 a bol v prvej etape ukončený v roku 1971. Od tých čias vlastne Slovenská spoločnosť viac – menej bez zásadnej zmeny organizačnej štruktúry a obsahovej náplne funguje doposiaľ.

V novembri 2019 sa zišiel „okruhly stôl“ k téme: *Návrhy na zlepšenie vedy, výskumu a vysokého školstva na Slovensku*. Túto aktivitu iniciovali štyria rektori výskumných univerzít (STU, UK, TUKE, UPJŠ), predseda SAV a predseda Učenej spoločnosti Slovenska. Autor príspevku J. Kukla uviedol v tejto súvislosti viacero nových očakávaní a výziev, ako aj potrieb pre personálne a materiálne vybavenie vedy a výskumu na Slovensku.

Na organizačné zabezpečenie jednotlivých aktivít Slovenskej spoločnosti boli v r. 2019 poskytnuté zo SAV finančné prostriedky vo výške 2730 EUR.

2.2 Vývoj a činnosť sekcií a pobočiek

2.2.1 Poľnohospodárska sekcia

Rekapitulácia činnosti z predchádzajúceho obdobia

Poľnohospodárska sekcia resp. pobočka Nitra pracovala prakticky od vzniku spoločnosti. Za ostatných 20 rokov jej činnosť najviac ovplyvnili jej predsedovia prof. Švihra, prof. Golian a prof. Gálik.

V roku 2001 sekcia organizovala seminár „Optimalizácia minerálnej výživy a jej vzťah k ochrane rastlín“, kde bolo prezentovaných 5 prednášok a 48 účastníkov. Garantmi podujatia boli Ing. Janitor a Ing. Kráľovič. K ďalším akciám v tomto roku patrili: Štvrtá celoslovenská repárska konferencia, garantmi boli prof. Švihra, doc. Karabínová, doc. Pačuta, Ing. Černý, zúčastnilo sa jej 140 účastníkov. Dreviny vo verejnej zeleni, garantkou bola doc. Juhászová a prof. Hrubík, zúčastnilo sa jej 100 účastníkov. Konala sa tiež v poradí tretia konferencia Výživa a potraviny pre tretie tisícročie s 50 účastníkmi a s garanciou Ing. Goliana a doc. Danišku. Ďalšou konferenciou boli Rizikové faktory potravinového reťazca, kde odznelo 17 prednášok a zúčastnilo sa 50 domácich účastníkov pod gesciou MVDr. Massányiho a Ing. Goliana. Univerzitné krmovinné dni boli organizované pod gesciou doc. Gregorovej a odznelo 15 prednášok. Odborné semináre boli organizované na nasledovné témy: Pestovanie a ochrana gaštanu jedlého v oblasti Modrého Kameňa a Celoštátny odborný seminár zeleninárov Slovenska.

V roku 2002 Ing. Kráľovič predniesol 5 odborných prednášok z oblasti výživy a ochrany rastlín. Uskutočnil sa 4. ročník konferencie Výživa a potraviny pre tretie tisícročie, ktoré sa zúčastnilo 119 účastníkov z toho 23 zo zahraničia. Doc. Juhászová organizovala konferenciu Pestovanie a ochrana cudzokrajných drevín na Slovensku. Doc. Karabínová a doc. Molnárová zorganizovali konferenciu Pestovanie a využitie obilnín v treťom tisícročí. Taktiež sa konal ďalší ročník konferencie Rizikové faktory potravného reťazca. Slovenská zeleninárska únia v spolupráci s katedrou zeleninárstva FZKI SPU v Nitre usporiadala ďalší celoštátny odborný seminár zeleninárov. Uskutočnil sa aj poľný seminár v trávnikovej škôlke a seminár Nové poznatky o pestovaní a ochrane gaštanu jedlého v Modrom Kameni. Odborné prednášky boli zamerané na štúdium liečivých rastlín (Ing. Habán) a budovanie siete environmentálneho hodnotenia v SR pre podporu trvalej udržateľnosti (prof. Stred'anský).

Rok 2003 bol špecifický v tom, že od 1.1.2003 začala reálne fungovať Fakulta biotechnológie a potravinárstva. To ovplyvnilo aj organizovanie niektorých akcií. Nová fakulta pri svojom zrode zorganizovala konferenciu zameranú na bezpečnosť a kontrolu potravín, pod gesciou prof. Bullu a Ing. Goliana, z ktorej sa stala tradícia a konferencia už mala 18. ročníkov. Aj v roku 2003 Ing. Kráľovič predniesol sériu 5-tich prednášok zameraných na analýzu rastlín v rozhodujúcich fázach rastu na minerálnej výžive. Podobne aj Ing. Janitor predniesol 4 prednášky na tému húb, mykotoxínov a praktickej mykológie. V septembri sa uskutočnila už IV. vedecká konferencia Rizikové faktory potravného reťazca so ? domácimi a 50 zahraničnými účastníkmi. Konferencia Dreviny vo verejnej zeleni pod záštitou doc. Juhászovej a Ing. Váľku bola aj s exkurziou do Arboréta Borová Hora, zúčastnilo 70 domácich a 10 zahraničných účastníkov. Ďalšou konferenciou bola konferencia na tému Produkčné, ekologické a krajnotvorné funkcie trávnych porastov a kŕmnych plodín pod záštitou doc. Gregorovej. Katedra zeleninárstva FZKI zorganizovala Medzinárodnú vedeckú zeleninársku konferenciu pod záštitou doc. Matuškoviča a doc. Uhera. Katedra fyziológie rastlín FAPZ SPU v Nitre zorganizovala konferenciu Aktuálne otázky ekofyziológie rastlín pod záštitou doc. Brestiča a prof. Mareka. V Modre a Topoľčanoch sa uskutočnili semináre zamerané na pestovanie a ochranu gaštanu jedlého a vybraných ovocných okrasných drevín. Bol taktiež organizovaný deň poľa a celoštátny odborný seminár zeleninárov.

V roku 2004 boli aktivity poľnohospodárskej sekcie zamerané najmä na prednáškovú činnosť pre odbornú verejnosť. Celkom sa uskutočnilo 16 takýchto podujatí s účasťou 746 záujemcov. K týmto počtom treba osobitne prirátať ďalších 5 prednášok organizovaných pobočkou Nitra, na ktorých sa zúčastnilo 156 poľnohospodárskych odborníkov. Pobočka bola mimoriadne aktívna aj v tomto roku, keď zorganizovala 8 vedeckých konferencií a seminárov s účasťou vyše 300 záujemcov. Z vystúpení prednášajúcich vydali 4 vedecké publikácie.

V roku 2005 sa uskutočnilo 13. valné zhromaždenie spoločnosti, ktorého sa zúčastnilo 169 účastníkov. Plenárna prednáška bola zameraná na problematiku rozvoja vedy a výskumu v pôdohospodárstve na Slovensku. Tradične boli zorganizované 4 odborné prednášky Ing. Kráľoviča na tému Vzťah minerálnej výživy v patogenéze škodlivých činiteľov a jedna prednáška Ing. Janitora na tému Súčasný stav a perspektíva vedeckého poznania v oblasti mykológie na Slovensku. Pokračoval ďalší ročník konferencie Bezpečnosť a kontrola potravín pod gesciou doc. Goliana, Rizikové faktory potravného reťazca pod záštitou doc. Massányiho, Dreviny vo verejnej zeleni pod gesciou doc. Juhászovej. Semináre boli zamerané na nasledovné témy: Deň poľa 2005 – poľný seminár, Šľachtenie tráv v Slovenskej republike – poľný seminár, Pestovanie a ochrana gaštanu jedlého v Modrokamenskej oblasti, Trávniky 2005. Odborné prednášky boli prednesené 2, Poznatky z pracovných ciest v zahraničí RNDr. Kormuťák a Liečivé rastliny vo vedecko-výskumnej a pedagogickej činnosti – Ing. Habán.

V roku 2006 bol vydaný 30. bulletin Slovenskej spoločnosti, v ktorom poľnohospodárska sekcia sumarizovala svoje výsledky a opäť to boli prednášky Ing. Kráľoviča a Ing. Janitora zamerané na ochranu rastlín a pestovanie húb. Konala sa tiež konferencia *Podtatranské pažite*

pri príležitosti 65. výročia založenia ŠS Levočské Lúky a. s. Pokračovali aj ďalšie ročníky konferencií *Rizikové faktory potravinového reťazca a Bezpečnosť a kontrola potravín*. Boli usporiadané aj odborné semináre - prehliadka porastov trávnikových odrôd tráv na Hlavnej odrodovej skúšobni ÚKSUP pre trávy v Spišských Vlachoch, a jej praktické využitie. *Rez viniča –agrotechnické opatrenia formovania úrody, Deň poľa 2006, Pestovanie, ochrana a rozmnožovanie vybraných druhov drevín, Pestovanie a ochrana gaššana jedlého, Európska technologická platforma – rastliny pre budúcnosť a Stav biologickej ochrany na Slovensku*

V roku 2007 sa sekcia sústredila na prednášky pre širokú verejnosť, ktoré boli zamerané na poznávanie húb určených na humánnu výživu. Pozitívom bolo, že odborníci poskytli svoje poznatky aj v jednotlivých regiónoch Slovenska, napr. v Žiline, Nitre a Trnave kde sa zúčastnilo vyše 180 záujemcov. Už tradične širokú aktivitu mala pobočka v Nitre, ktorá oslovila predovšetkým poľnohospodársku odbornú verejnosť. Pobočka zorganizovala 4 vedecké konferencie, jeden seminár a jednu kolektívnu prednášku, ktorou predstavila poznatky zo zahraničných študijných ciest v Japonsku, Turecku, Španielsku, Portugalsku a Maďarsku. Z konferencií a seminára vydala pobočka Nitra 5 zborníkov s celkovým rozsahom 721 strán.

V roku 2008 pokračovali výberové prednášky Ing. Janitora k problematike húb v prírode, v živote človeka, ich pestovaní a spoznávaní, pričom bola zorganizovaná aj jedna výstava húb v Oravskej Lesnej. Pokračovali aj ďalšie ročníky konferencií *Rizikové faktory potravinového reťazca a Bezpečnosť a kontrola potravín*, kde sa počet účastníkov každoročne zvyšoval a zvyšoval sa aj počet účastníkov zo zahraničia. V Arboréte v Mlyňanoch sa uskutočnili *Dendrologické dni*, bolo prezentovaných 51 prednášok a posterov v troch sekciách. Konali sa tiež prvé vedecké agronomické dni pod gesciou doc. Pačutu a doc. Černého. Odborné semináre boli zamerané na rez viniča hroznorodého, pestovanie o ochranu gaššana jedlého. Od prednášaných bolo aj 7 rôznych prednášok najmä v oblasti trávnikárstva a fotosyntézy a sucha a vplyvu rastového a produkčného potenciálu na úrodu.

V roku 2009 bol Ing. Janitor okrem prednesených prednášok aj garantom sympózia zameraného na drevo znehodnocujúce huby, ktoré sa konalo v spolupráci s TU Zvolen. Konali sa ďalšie *Dendrologické dni v Arboréte Mlyňany*, konferencia *Dreviny vo verejnej zeleni* a ďalšie ročníky konferencií *Rizikové faktory potravinového reťazca a Bezpečnosť a kontrola potravín*. Odborné semináre boli zamerané na problematiku „Trávy v životnom prostredí“, *Trávniky v 21. storočí a Deň poľa* v Dolnej Malante. Pod gesciou doc. Juhásovej sa uskutočnil aj ďalší ročník odborného seminára „*Pestovanie a ochrana gaššana jedlého*“. Počet odborných prednášok sa rozšíril na 12 a pribudli aj prednášky z oblasti výživy zvierat a krajinskej tvorby v Poľsku.

V roku 2010 sa konalo v Nitre 14. Valné zhromaždenie našej Slovenskej spoločnosti za účasti do 100 členov a ďalších pozvaných hostí. V novom Výbore sa za poľnohospodársku sekciu stali členmi predseda sekcie doc. Ing. Jozef Golian, Dr., RNDr. Fulajtar Emil, CSc., doc., Ing. Juhásová Gabriela, CSc., doc. Ing. Jančová Margita, CSc., Ing. Janitor Anton, PhD., Ing. Kollár Ján, PhD., Skalský Rastislav, Mgr., PhD., Válka Jozef, Ing., PhD., Zach Peter, Ing., CSc. V rámci programu valného zhromaždenia boli odovzdané Fándlyho medaily členom sekcie, významným odborníkom z pôdohospodárskych vied a praxe: prof. Ing. J. Kodríkovi, CSc., doc. Ing. G. Blaasovi, CSc., doc. Ing. F. Tokárovi, DrSc., prof. Ing. Š. Mihinovi, PhD., Ing. P. Bacovi, PhD., Ing. E. Tišliarovi, CSc. V rámci odborného programu valného zhromaždenia v poľnohospodárskej sekcii odznelo celkom 46 plenárnych prednášok, autori prezentovali 16 posterov a celkom sa na vedeckom programe zúčastnilo 64 domácich účastníkov. V priebehu roka 2010 pobočka Nitra uskutočnila v spolupráci s ÚEL SAV, Mestom B. Bystrica a UMB konferenciu s témou *Dreviny vo verejnej zeleni* na ktorej odznelo 8 prednášok pre 96 účastníkov a bol vydaný zborník v rozsahu 256 strán.

V roku 2011 prešla naša Slovenská spoločnosť zložitým obdobím svojho vývoja. V prvom rade to bola zmena financovania jej činnosti zo strany SAV a k tomu sa pridalo i nečakané

úmrtie dlhoročného predsedu prof. A. Dandára. Doznievajúca medzinárodná finančná kríza i vnútorná spoločensko-politická situácia viedla aj v našej komunite k nutnej diskusii o zmene filozofie a poslania Slovenskej spoločnosti a jej najbližších úlohách. Po diskusii v Ústrednom výbore koncom roku 2011 bol do funkcie predsedu Slovenskej spoločnosti zvolený prof. Ing. Jozef Golian, Dr. Už pri svojom uvedení do funkcie upozornil na skutočnosť, že Slovenská spoločnosť sa musí viac zamerať na aktivity, ktoré sú pre pôdohospodárske vedy potrebné a prospešné. V rámci pobočky Nitra sa uskutočnila jedna vedecká konferencia, z ktorej bol vydaný aj zborník prednášok.

Rok 2012 bol v poľnohospodárskej sekcii predovšetkým významnou príležitosťou členom i širšej odbornej verejnosti pripomenúť 120. výročie založenia Arboréta Mlyňany. V máji sa tu uskutočnila vedecká konferencia s názvom *Dendrologické dni* s účasťou vyše 100 odborníkov zo Slovenska a Česka. Prvý krát sa uskutočnila aj súťaž mladých vedeckých pracovníkov (do 35 rokov) o najlepšie prezentovanú prácu. Zapojilo sa do nej 9 vedeckých pracovníkov. Sekcia a pobočka Nitra zorganizovala 2 semináre a 3 prednášky s účasťou 225 záujemcov. Záslužná bola aj aktivita s názvom *Včelársky významné dreviny a problém rizík v ochrane rastlín*. Išlo o pripomenutie si 80. výročia založenia skanzenu *Včelárska paseka v Kráľovej pri Senci*.

V roku 2013 sa na zámku v Smoleniciach uskutočnil 10. ročník konferencie *Bezpečnosť a kontrola potravín*, zúčastnilo sa ho 165 účastníkov z toho 45 zo zahraničia. Taktiež sa konal ďalší ročník konferencie *Rizikové faktory potravinového reťazca*. Taktiež sa konal ďalší ročník konferencie *Dreviny vo verejnej zeleni* pod gesciou doc. Juhásovej a Ing. Odruškovej. Úspešný bol aj odborný seminár pod gesciou prof. Goliana na tému *Aktuálne trendy legislatívy, metrologie, štandardizácie a informatizácie v potravinárstve* s počtom účastníkov 75.

Rok 2014 bol na odborné podujatia organizované poľnohospodárskou sekciou pomerne úspešný. Usporiadali sme 2 konferencie s účasťou 186 odborníkov, z toho 22 zahraničných. Výsledkami svojej vedeckej práce sa v prednáškach prezentovalo 17 vedcov a v posterovej diskusii ďalších 19. Okrem toho sa uskutočnilo pod gesciou sekcie a pobočky Nitra 7 prednášok s účasťou 160 záujemcov. Počas roka sa Slovenská spoločnosť a naša sekcia výraznejšie angažovala smerom k podpore mladých vedeckých pracovníkov. Okrem organizovania 2. ročníka súťaže „*Mladí vedci 2014*“ to bola XIII. konferencia *Rizikové faktory potravinového reťazca* v Bialsko-Biala (Poľsko). V podstate išlo o workshop s účasťou 38 poľských a 44 zahraničných (teda aj slovenských) mladých vedeckých pracovníkov a doktorandov. Konferencia bola zameraná na posúdenie, detegovanie a charakteristiku účinkov rôznych rizikových faktorov na biotické systémy a ich dopad na potravinový reťazec.

V roku 2015 sa konala už XII. *Bezpečnosť a kontrola potravín*, zúčastnilo sa jej 185 účastníkov, z toho 45 zo zahraničia. Taktiež to bola konferencia XVI. *Rizikové faktory potravinového reťazca* s 54 účastníkmi. V Nitre sa konal aj ďalší ročník konferencie *Mladí vedci – Bezpečnosť potravinového reťazca* s podporou EFSA a odboru bezpečnosti potravín a výživy Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Konferenciu *Význam starostlivosti o dreviny vo verejnej zeleni* organizoval Ústav ekológie lesa SAV Zvolen, Pobočka biológie drevín Nitra, zúčastnilo sa jej 89 účastníkov. Odborný seminár *Slovensko a globálne výzvy: aktuálne otázky v ochrane okrasných a lesných drevín* sa konal v Arboréte Mlyňany pod gesciou Ing. Mareka Bártu. Pre arboristov, odborných pracovníkov z odboru ošetrovanie drevín sa konala odborná prednáška *Výchova arboristov* na SPU Nitra, ktorú odprednášala prof. Paganová.

V roku 2016 sa konali ďalšie ročníky konferencií *Bezpečnosť a kontrola potravín* pod gesciou prof. Goliana a *Rizikové faktory potravinového reťazca* pod gesciou prof. Lukáča. Odborný seminár pod gesciou doc. Juhásovej bol zameraný na metódy hodnotenia drevín a konal sa v Botanickej záhrade UPJŠ v Košiciach.

V roku 2017 sa konferencia *Bezpečnosť a kontrola potravín* po druhýkrát uskutočnila v hoteli Park v Piešťanoch s účasťou viac ako 200 domácich a zahraničných účastníkov. XVIII.

ročník *Rizikové faktory potravinového reťazca* sa konala v Krakove a zúčastnilo sa jej 28 domácich a 26 zahraničných účastníkov. Odborný seminár *Deň poľa - Vplyv produkčného a kvalitatívneho potenciálu trávnych porastov na úžitkovosť hospodárskych zvierat v podmienkach trhového mechanizmu* sa konal v Liptovskom Ondreji a garantom bol Ing. Čunderlík. Ďalší seminár bola zameraný na *Nové trendy a výzvy v oblasti gastronómie* pod gesciou prof. Goliana a zúčastnilo sa ho 145 účastníkov.

Rok 2018 priniesol zvýšenie záujmu o konferenciu *Bezpečnosť a kontrola potravín* na 215 účastníkov, z toho 50 zo zahraničia. Kvalitatívnym prínosom konferencie bola aj možnosť publikovania príspevkov vo vedeckom časopise *Slovak Journal of Food Science* Potravinárstvo indexovanom v databáze Scopus. XIX. Konferencia *Rizikové faktory potravinového reťazca* sa konala v Gödöllő, zúčastnilo sa jej takmer 60 účastníkov. Odborný seminár organizovaný Katedrou hygieny a bezpečnosti potravín FBP SPU v Nitre sa konal na tému *Kvalita a bezpečnosť potravín* a zúčastnilo sa ho 110 účastníkov.

V roku 2019 bol taktiež vysoký záujem o konferenciu *Bezpečnosť a kontrola potravín*, odznelo na nej 30 prednášok a publikovaných bolo 60 posterov. XX. Jubilejná konferencia *Rizikové faktory potravinového reťazca* pod gesciou prof. Massányiho sa konala v Osrblí a zúčastnilo sa jej takmer 70 účastníkov. Pokračoval tiež ďalší ročník odborného seminára *Kvalita a bezpečnosť potravín* s počtom účastníkov 120. Boli prezentované poznatky z uplatňovania doterajších systémov kontroly potravín, problematika riadenia krízových situácií, obchodných noriem pre ovocie a zeleninu, systémov kontroly falšovania potravín a systémov kontroly v obchodných reťazcoch.

V roku 2020 sme na jeho začiatku netušili čo nás čaká a ovplyvní. Začiatkom marca prišla pandémia Koronavírusu COVID 19, ktorá znemožnila organizovať konferencie a semináre. Tie sa z časti preniesli do online priestoru, alebo sa nekonali.

2.2.2 Lesnícka sekcia

Rekapitulácia činnosti z predchádzajúceho obdobia

K vytvoreniu Lesníckej sekcie došlo v roku 1968 na zjazde vedeckých pracovníkov v lesníctve vo Zvolene. Za svoj cieľ si sekcia vytýčila rozvíjať a propagovať výsledky lesníckej vedy, napomáhať zvyšovaniu odbornej a vedeckej úrovni svojich členov, rozširovať interdisciplinárnu spoluprácu v rámci lesníckych a poľnohospodárskych vied, napomáhať publikačnej činnosti členov. Zjazdu vedeckých pracovníkov bol predložený rámcový návrh činnosti lesníckej sekcie. Po rozprave sa návrh schválil. Súčasne sa ustanovil výbor Lesníckej sekcie. Predsedom sa stal prof. Ing. H. Bezačinský, podpredsedovia prof. Dr. Ing. J. Halaj a Dr. Ing. V. Biskupský CSc. Na plenárnom zhromaždení lesníckych vedeckých spoločností v roku 1971 došlo k potvrdeniu záverov z predchádzajúceho zjazdu lesníckych vedeckých pracovníkov. Vypracoval sa nový plán činnosti na dva roky funkčného obdobia. Prikročilo sa k organizovaniu plánovaných akcií.

V rokoch 1971 – 1973 Lesnícka sekcia odvodila značnú aktivitu organizovaním prednášok, seminárov a konferencií. Zvýšila sa jej členská základňa. Sekcia bola spoluorganizátorom medzinárodnej konferencie pri príležitosti 20. výročia pôsobenia Vysokkej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene. Vo vedúcich funkciách Lesníckej sekcie odvodili kus poctivej organizačnej práce prof. Ing. H. Bezačinský, prof. Ing. M. Stolina, DrSc., Ing. K. Vaník, CSc., doc. Ing. J. Konôpka, CSc., Dr. Ing. V. Biskupský, CSc., prof. Dr. Ing. J. Halaj, DrSc., Ing. J. Ďurkovič, CSc., doc. Ing. L. Šebík, CSc., prof. Ing. P. Garaj, CSc., Ing. G. Jančová, CSc. Od roku 1999 vo výbore Lesníckej sekcie pracovali Ing. J. Gregor, CSc., prof. Ing. M. Hladík, CSc., Ing. G. Jančová, CSc., doc. Ing. J. Konôpka, CSc., doc. RNDr. O. Kontrišová, CSc., Ing. J. Kubek, CSc., Ing. M. Lalkovič, Ing. I. Lukášik, CSc., Ing. J. Paulenka, CSc., Ing. J. Prekop, prof. Ing. M. Stolina, DrSc.

Lesnícka sekcia sa organizačne podieľala na príprave všetkých dovedajších zjazdov Spoločnosti. Organizačne a pracovne zabezpečovala III. a VI. zjazd Spoločnosti. Veľmi užitočná činnosť sekcie bola v propagácii vedeckých poznatkov a novej techniky v lesnom hospodárstve. Organizovala „Lesnícke dni“. Tematicky išlo o problematiku pestovania lesov, ochrany lesov a lesnej mechanizácie.

V prvom desaťročí činnosti Lesníckej sekcie sa jej pozornosť sústredila na teoretické otázky rastového procesu lesných porastov, na vplyv antropickej činnosti a hospodárskej intervencie v lesných ekosystémoch. Obsahovou náplňou konferencií bola najmä problematika hynutia a ochrany jedle na Slovensku, stabilita a ekologická labilita horských ekosystémov, na otázky hynutia dubov na Slovensku. V druhom desaťročí sa činnosť sekcie rozšírila o oblasť ekológie (najmä na ekologické základy ochrany lesov), fytoecológie a pedológie z aspektov pestovateľských alebo hospodársko-úpravníckych. V treťom desaťročí prevládala problematika negatívnych vplyvov antropogénneho znečisťovania na lesné porasty z aspektov pestovateľských, hospodársko-úpravníckych, ťažby a reprodukcie porastov.

Lesnícka sekcia sa podujala vypracovať Lesnícky terminologický slovník. Na čele komisie, ktorá vypracovanie slovníka zabezpečovala, bol Ing. A. Laffers, CSc. Slovník vydalo vydavateľstvo Príroda. Záslužná práca sa vykonala na úseku historiografie lesníckych vied. V tomto smere treba osobitne vyzdvihnúť prof. Ing. D. Zachara, DrSc., prom. fil. K. Kováčovú a Ing. J. Urgelu, CSc. Ide o publikácie o vývoji lesníckeho školstva a vývoji lesníckej vedy a výskumu.

V roku 1995 Lesnícka sekcia usporiadala dve významné akcie „Zalesňovanie poľnohospodárskych pôd v oblastiach predpokladaného útlmu poľnohospodárskej výroby“ a „Podmienky, príčiny a prognóza škôd kalamitného charakteru v lesných porastoch“. V roku 1996 konferenciu pod názvom „Biodiverzita z aspektu ochrany lesa a poľovníctva (gestor prof. Ing. J. Kodrík, CSc.). Ďalej seminár „Vývoj a súčasný stav ochrany lesných ekosystémoch v národných parkoch“ (gestor prof. Ing. M. Stolina, DrSc.). V nasledujúcom roku (1997) táto problematika pokračovala na medzinárodnom seminári pod názvom „Problematika ozdravných opatrení v rozpadajúcich sa lesných ekosystémoch“. Aktuálnou tematikou bola aj problematika „Autorského práva vo vedecko-výskumnej činnosti“ (gestor doc. Ing. J. Ilavský, CSc.) a „Lesnícka politika a funkcia ochrany lesov v nej“ (gestor doc. Ing. J. Konôpka, CSc.). V roku 1998 sa uskutočnil seminár s exkurziou „Ochrana horských smrečín“. Išlo o seminárne prerokovanie problematiky odumierania horských smrečín pod vplyvom atmogénneho znečistenia a poveternostných anomálií.. V tomto roku sa doc. Ing. J. Konôpka, CSc., doc. Ing. J. Ilavský, CSc. a prof. Ing. M. Hladík, CSc. zúčastnili 19. svetového kongresu Spoločnosti pre vedy a umenie, konanom v Bratislave, kde predniesli referáty na tému „Lesníctvo na prelome 20. storočia“. Lesnícka sekcia každoročne usporiadala dve tradičné výstavy „Výstava poľovníckych trofejí za loveckú sezónu“ a „Výstava jedlých húb“. Obidve sa spájali so seminárom a diskusiou s tematikou výstavy. V roku 1999 sa konala veľká konferencia organizovaná MP SR, Lesníckym a drevárskym múzeom, Lesoprojektom a Lesníckou sekciou na tému „Právne normy v lesníctve (gestor Ing. J. Paulenka, CSc.). Seminár na tému „Monitoring hodnotenia stavu životného prostredia nadväzoval na témy vymedzené v Rio de Janeiro a poradami v Štrasburgu (1990), Helsinkách (1993), Montreali (1993) a Lisabone (1998). Gestorom seminára bola doc. RNDr. O. Kontrišová, CSc.

Za uplynulých 30 rokov sa lesnícka sekcia prezentovala bohatou činnosťou. Preto všetkým, ktorí sa na tejto činnosti participovali, patrí srdečné poďakovanie.

Činnosť sekcie v poslednom období

Začneme rokom 2000. Lesnícka sekcia organizovala rokovanie VI. zjazdu Slovenskej Spoločnosti, ktorý sa konal 6. a 7. septembra 2000 vo Zvolene. Z rokovania sekcie sa vydal zborník prednášok, ktorý pozostával z dvoch častí: Konceptné otázky a hlavné problémy

lesníctva na Slovensku (10 referátov) a Najnovšie vedecké poznatky v oblasti lesníctva a environmentalistiky (19 referátov) a dvoch posterov. Prezentovali sa ciele lesníctva, hlavné smery a priority lesníckej vedy a výskumu na Slovensku. Osobitná pozornosť sa venovala realizácii výsledkov vedy a výskumu v praxi. Dôraz sa kládol na ochranu lesa a ochranu prírody, monitorovanie lesných ekosystémov a rozvoj informačných systémov. Uviedli sa najnovšie vedecké poznatky o stabilite a zdravotnom stave lesných porastov, pestovaní, genetike a produkcii drevín. Časť príspevkov sa venovala fyziológii, ekológii drevín, a ich ochrane proti škodcom najmä v arborétach, záhradách a mestskom prostredí. Na konferencii vystúpili zástupcovia všetkých lesníckych vedeckovýskumných inštitúcií na Slovensku, ako aj pracovníci lesnej prevádzky. Konferencia sa niesla pod heslom „Veda ako výrobná sila“. (Gestormi boli: Doc. Ing. J. Konôpka, CS, Ing. J. Paulenka, CSc.)

Z ďalších akcií, ktoré Lesnícka sekcia organizovala alebo sa na nich podieľala, bola konferencia Funkcie a problémy poľovníctva v súčasnej spoločnosti (gestor J. Slamečka, CSc.). Ďalej to bolo sympóziu Aplikovaná ekológia na prahu 21. storočia (gestor prof. Ing. I. Vološčuk, DrSc.). Seminár Jelenia poľovná zver XVIII Poľana (gestor Ing. M. Lehocký). Lesnícka sekcia zorganizovala 10 prednášok a poľovnícku výstavu Najlepšie trofeje z Poľany (gestor Ing. M. Lehocký). Bohatá bola publikačná činnosť, keď okrem už uvedeného Zborníka prednášok na VII. zjazde Slovenskej Spoločnosti vydala alebo na vydaní participovala v štyroch prípadoch, a to Monitorovanie a hodnotenie stavu životného prostredia (editori doc. RNDr. O. Kontrišová, CSc., prof. Ing. E. Bublinc, CSc.), Lesníctvo na prelome 21. storočia (editori: doc. Ing. J. Konôpka, CSc., prof. M. M. Grandtner), Poľovná zver Poľany (editor Ing. M. Lehocký), Slovenské poľovníctvo na prahu 3. tisícročia (autori: doc. Ing. P. Hell, CSc., doc. Ing. J. Konôpka, CSc.).

V roku 2001 Lesnícka sekcia zorganizovala tri semináre: Funkčne integrované lesné hospodárstvo a trvalo udržateľný rozvoj lesov a krajiny (gestori: prof. Ing. M. Hadík, CSc., Ing. M. Moravčík, CSc.), Monitorovanie a hodnotenie stavu životného prostredia (gestor doc. Ing. O. Kontrišová, CSc.), Nová rajonizácia topoľov a stromových vrúb (gestori: Ing. L. Varga, CSc. Ing. J. Prékop). Okrem toho sa v rámci činnosti sekcie uskutočnili tri prednášky (prof. Ing. Š. Šmelko, DrSc., doc. Ing. Záhradník, CSc., Ing. J. Kukla, CSc. Z iných akcií to bola odborná exkurzia a účasť na organizovaní Expolignum, Agrokomplex a Lignumexpo-Les.

Obdobné aktivity sa realizovali aj v ďalších rokoch. Konkrétne v roku 2002 to boli semináre Organizácia odvetvia lesníctva, úlohy a postavenie štátnej správy lesníctva vo Fínsku (gestor doc. Ing. J. Ilavský, CSc.), Monitorovanie a hodnotenie životného prostredia (gestori: doc. RNDr. O. Kontrišová, CSc., Ing. J. Vaľka, CSc.), Produkcia a používanie reprodukčného materiálu lesných drevín v podmienkach súčasnej legislatívy (gestor doc. Ing. J. Ilavský, CSc.). Zorganizovalo sa sedem prednášok (prof. Ing. Dušan Zachar, DrSc., Ing. P. Urban, PhD., doc. Ing. J. Konôpka, CSc., prof. M. M. Grandtner, doc. Ing. I. Lukáčik, CSc., prof. Ing. M. Stolina, DrSc., doc. Ing. I. Lukáčik CSc. (dve prednášky). Zverejnené boli dve knižné publikácie Ochrana biodiverzity a jej implementácia do lesníctva (editor dr. Ing. B. Konôpka) a Monitorovanie a hodnotenie stavu životného prostredia (editor doc. RNDr. O. Kontrišová, CSc.). Z iných podujatí to bola účasť na organizovaní Envirofilmu 2002, na akcii Deň pôdohospodárskej vedy a na prehliadkach Arboréta Borová hora a Kysihýbel.

V roku 2003 Lesnícka sekcia participovala na dvoch konferenciách a na desiatich seminároch. Konferencie: Nové trendy v ochrane lesa a krajiny (gestor Ing. P. Hlaváč, CSc.), Ekológia lesa, súčasný stav a perspektívy (gestor Ing. J. Vaľka, CSc.). Semináre: Aktuálne problémy v ochrane lesa (gestor Ing. J. Varinský, CSc.), Aktuálne problémy lesného semenárstva a škôlkarstva (gestor doc. Ing. M. Voško, CSc.), Buk - najvýznamnejšia hospodárska drevina košických lesov (gestor Ing. M. Kamenský, CSc.), Agrofórum. Program dňa: Lesníctvo (gestor doc. Ing. J. Konôpka, CSc.), Využitie skúseností a manažmentu smrekových ekosystémov v národných parkoch pri zonácií TANAPu (gestor Ing. J. Vladovič,

CSc.), Ochrana smrečín na Kysuciach (gestor prof. Ing. J. Novotný, CSc.), Trvalo udržateľné obhospodarovanie obecných lesov (gestor doc. Ing. M. Voško, CSc.), Lesné spoločenstvá pri Dunaji VDG (gestor Ing. L. Varga, CSc.), Aplikácia vyhlášky č. 64/2001 Z. z. v súvislosti s dodržiavaním a registrácie reprodukčného materiálu listnatých drevín (gestor doc. Ing. M. Voško, CSc.) a piatich seminároch Monitorovania a hodnotenia stavu životného prostredia (gestor prof. RNDr. O. Kontrišová, CSc.). Ďalej odznelo 5 prednášok (Ing. M. Schvarcz, doc. Ing. J. Konôpka, CSc., Ing. J. Mecko, CSc., prof. Ing. R. Šály, DrSc., Ing. M. Dezorzo, Ing. M. Moravčík, CSc.). Z iných akcií to bol Envirofilm 2003 a Výstava trofejí poľovnej zveri.

V roku 2004 sa lesnícka sekcia podieľala na organizovaní sympózia „Conforest“ medzinárodný otvárací Workshop EFI Projektového centra zameraného na konverziu nepôvodných smrečín v Európe (gestor prof. Ing. J. Novotný, CSc.). Ďalej na štyroch seminároch: Aktuálne problémy v oblasti lesného škôľkarstva a semenárstva 2004 (gestor Ing. J. Varinský, CSc.), Aktuálne problémy v ochrane lesa 2001 (gestor Ing. J. Varinský, CSc.), „Lesnícky deň“ Slovenské lesníctvo – súčasnosť a budúcnosť (gestor Ing. M. Lalkovič), Manažment obhospodarovania topoľa šľachteného a marketing s drevom (gestor M. Sarvaš, CSc.), Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesa v podmienkach prírodnej rezervácie (doc. Ing. D. Sláviková, CSc.).

V roku 2005 (8. septembra) sa konalo 13. valné zhromaždenie vedeckých pracovníkov Slovenskej Spoločnosti. Tak ako v roku 2000 aj vtedy Lesnícka sekcia venovala veľkú pozornosť príprave materiálov na rokovanie v sekcii. Vystúpenia na Sekcii lesníckej sa zaradili do samostatného zborníka, ktorý pozostával z troch častí, a to: Hlavné problémy lesníctva a ich riešenie vo vede a výskume, Najnovšie vedecké poznatky z lesníctva a environmentálnej politiky a poster. V prvej časti Hlavné problémy... sa analyzovali najzávažnejšie bariéry rozvoja vedy a výskumu v pôdohospodárstve na Slovensku. Osobitná pozornosť sa venovala príprave 7. rámcového programu na výskum v EÚ a možnostiam zapojenia slovenskej vedeckovýskumnej základne do neho. Ďalej sa hodnotil súčasný stav lesov a lesného hospodárstva na Slovensku. Uvádžali sa faktory, ktoré ovplyvňujú ďalší vývoj lesníctva na Slovensku. Súčasne sa predložili návrhy na riešenie problémov tak, ako vyplynuli z riešenia vedeckovýskumných projektov. Príspevky sa navrhovalo využiť najmä pri koncipovaní štátnej lesníckej politiky, ako aj pri ďalšej orientácii lesníckej vedy a výskumu na Slovensku. Do druhej časti zborníka: Najnovšie sa zaradili príspevky, kde sa uvádzali poznatky z riešenia spravidla čiastkových úloh základného biologického a ekologického výskumu autochtónnej a alochtónnej dendroflóry na Slovensku. Osobitná pozornosť sa okrem iného venovala chorobám niektorých drevín a ich ochrane. Príspevky obohatili dovtedajšie poznatky v uvedených oblastiach. Odporúčalo sa ich využiť jednak v ďalšom výskume ako aj pri riešení niektorých praktických problémov lesného hospodárstva, parkovníctva a tvorby krajiny.

Tak ako v predchádzajúcich rokoch Lesnícka sekcia organizovala alebo sa podieľala na organizovaní konferencií, sympózií a seminárov. Konkrétne v roku 2005 to boli konferencie: Problémy a úlohy rozvoja lesníctva na Slovensku – k životnému jubileu doc. Konôpku (gestor, prof. Ing. A. Dandár, DrSc.), Autochtónna dendroflóra a jej uplatnenie v krajine (gestori: doc. Ing. I. Lukáčik, CSc. a prof. Ing. Ľ. Šmelková, CSc.), Aplikovaná ornitológia 2005 (gestori: doc. Ing. R. Kropil, CSc., Ing. P. Lešo). Sympóziu Vplyv globálnej klimatickej zmeny na lesné ekosystémy (doc. RNDr. Ing. J. Mind'áš, PhD.). Semináre: Aktuálne problémy v ochrane lesa (gestor Ing. J. Varinský, CSc.), Aktuálne problémy lesného semenárstva a škôľkarstva (gestor doc. Ing. M. Voško, CSc.), Prírodné katastrofy a ich dôsledky (gestor doc. Ing. J. Konôpka, CSc.), VI. odborný seminár Monitorovanie a hodnotenie stavu životného prostredia (gestor prof. RNDr. O. Kontrišová, CSc.). Ďalej to bolo päť prednášok (Ing. M. Moravčík, CSc., doc. Ing. J. Konôpka, CSc., prof. Ing. Š. Šmelko, DrSc., doc. RNDr. Ing. J. Mind'áš, PhD., Ing. M. Kuklová, CSc.). V rámci edičnej činnosti sa vydali dve publikácie: Problémy a úlohy lesníctva na Slovensku (editor. doc. Ing. J. Konôpka, CSc) a už uvedený zborník Lesníckej

sekcie Slovenskej Spoločnosti (editori: doc. Ing. J. Konôpka, CSc., Ing. Jozef Paulenka, CSc.). Z iných činnosti možno v podstate uviesť tie isté podujatia ako v predchádzajúcich rokoch (prehliadky arborét, participácie na organizovaní filmov a na výstavách).

V roku 2006 lesnícka sekcia organizovala, alebo participovala na organizovaní seminárov: Stratégia života (pri príležitosti 80. rokov prof. Ing. D. Zachara, DrSc. (gestori doc. RNDR. Ing. J. Mind'áš, PhD., prof. Ing. R. Midriak, DrSc.)), Semináre: Aktuálne problémy v ochrane lesa (gestor Ing. a. Kunca, CSc.), Aktuálne problémy lesného semenárstva a škôlkárstva (gestor doc. RNDr. Ing. J. Mind'áš, PhD.), Možnosti podpory energetického využitia biomasy na Slovensku v rokoch 2007 – 2013 (gestor prof. Ing. J. Novotný CSc.). Zorganizovalo sa 6 prednášok (doc. Ing. J. Konôpka, CSc., Ing. M. Moravčík, CSc., doc. Ing. J. Konôpka, CSc., prof. Ing. J. Novotný, CSc., Ing. J. Paulenka, CSc.). Z iných podujatí možno uviesť účasť na organizovaní Lignumexpo, a Agokomplexe, spoluúčasť na Lesníckych dňoch 2006.

Aj v roku 2007 lesnícka sekcia bola aktívna pri organizovaní sympózia na tému: *Lesy – národné bohatstvo a zdroj ekosuroviny*, ktorého garantom bol prof. Ing. Július Novotný, CSc. a Ing. Martin Moravčík, CSc. Sekcia spolupracovala pri jeho uskutočnení s Národným lesníckym centrom vo Zvolene. Pre lesníckych odborníkov sekcia uskutočnila už tradičný seminár *Aktuálne problémy v ochrane lesa 2007* s účasťou 195 domácich a 7 zahraničných účastníkov. Druhý významný seminár na tému *Aktuálne problémy lesného škôlkárstva, semenárstva a umelej obnovy lesa* pod garanciou Ing. Milana Sarvaša, CSc. a Ing. Miriam Suškovej sa uskutočnil v Liptovskom Jáne s účasťou 115 domácich a 11 zahraničných odborníkov. Okrem týchto odborných podujatí zorganizovala sekcia 6 prednášok, na ktorých participovali doc. Konôpka, prof. Novotný, Ing. Paulenka, Ing. Moravčík. Významnou publikáciou, ktorej spracovanie organizovala Lesnícka sekcia, bolo dielo Ing. V. Marku, CSc. *Obnažené letokruhy, obnažené spomienky lesníckeho veterána*. Sekcia odborne pomáhala aj pri koncepcii výstav *Lesy – drevo 2007, Agrokomplex 2007*.

V roku 2008 Lesnícka sekcia asistovala na konferencii *Lesy a drevo – riziká, výzvy riešenia* (gestor Ing. M. Zúbrik, CSc., Ing. M. Sarvaš, CSc. a na sympóziu *Prognóza vývoja slovenského pôdohospodárstva - Hlavné smery a priority pôdohospodárskeho výskumu*. (gestori: Ing. P. Petrikovič, CSc., doc. Ing. J. Konôpka, CSc.). Ďalej sa zorganizovali troch seminárov: Medzinárodný seminárov ochrane lesa – IUFRO (gestor A. Kunca, CSc., Ing. M. Zúbrik, CSc.), Aktuálne problémy v ochrane lesa (gestor Ing. A. Kunca, CSc.), Aktuálne problémy lesného semenárstva a škôlkárstva (gestori: Ing. M. Sarvaš, CSc., Ing. M. Sušková). Odznelo päť prednášok (doc. Ing. J. Konôpka, CSc., Ing. M. Moravčík, CSc., doc. Ing. J. Konôpka, CSc., prof. Ing. J. Novotný, CSc., Ing. J. Paulenka, CSc.). Zverejnil sa zborník prednášok *Lesy a lesníctvo – riziká, výzvy, riešenia* (editori: Ing. M. Zúbrik, CSc., Ing. M. Sarvaš, CSc.). Z iných podujatí možno uviesť účasť na organizovaní Lignumexpo a Agrokomplexe.

V roku 2009 Lesnícka sekcia sa podieľala na uskutočnení konferencie *Zmierňovanie následkov globálnej krízy - drevo ako strategická surovina* (gestor M. Moravčík, CSc.). Ďalej na organizovaní troch seminárov: *Aktuálne problémy ochrany lesa* (gestor Ing. A. Kunca, CSc.), *Pustnutie krajiny* (Gestori: doc. Ing. L. Zaušková, CSc., doc. Ing. J. Konôpka, CSc.), *Výsledky výskumu pre prax* (gestor Ing. M. Zúbrik, CSc.). Odznelo päť prednášok (doc. Ing. J. Konôpka, CSc., Ing. M. Moravčík, CSc., doc. Ing. J. Konôpka, CSc., prof. Ing. J. Novotný, CSc., Ing. J. Paulenka, CSc.). V rámci edičnej činnosti išlo o publikáciu *Pustnutie krajiny – ochrana pôdy – krajinná ekológia* (editor Ing. L. Zaušková, CSc.). Pokiaľ ide o iné aktivity, bola to spoluúčasť na Agrokomplexe a Lesníckych dňoch 2009.

16. júna 2010 sa v priestoroch SPU v Nitre uskutočnilo v poradí už 14. Valné zhromaždenie Slovenskej spoločnosti za prítomnosti 96 účastníkov. Po otvorení rokovania a príhovoroch domácich a zahraničných hostí vystúpil s obsiahlou plenárnou prednáškou s názvom *K problematike rozvoja vedy a výskumu v poľnohospodárstve, lesníctve, potravinárstve a veterinárstve* doc. Ing. J. Konôpka CSc. z Lesníckej sekcie. Vo svojom vystúpení definoval

poslanie Slovenskej spoločnosti, pojednal o návrhu *Stratégie rozvoja slovenskej spoločnosti*, o nových strategických zámeroch Európskej únie (oznámenie EK – Európa 2020), situácii vo výskume a vývoji na Slovensku, aktivitách realizovaných v 7. RP ES v rámci novej iniciatívy Európskeho výskumného priestoru a obsahovo vymedzil *Štátny program využívania, ochrany a reprodukcie obnoviteľných zdrojov Slovenska* a strategické ciele programu, ktoré sa majú dosiahnuť.

Plenárnou schôdzou Lesníckej sekcie bol do Ústredného výboru Slovenskej spoločnosti zvolený Ing. J. Kukla, CSc., vo funkcii predsedu Lesníckej sekcie. Na Valnom zhromaždení mu zároveň bolo udelené *Čestné uznanie Slovenskej spoločnosti za aktívnu prácu a propagáciu vedeckovýskumných poznatkov* a odovzdaný *Diplom Slovenskej akadémie poľnohospodárskych vied za rozvoj vedy v oblasti pôdoznanectva so zameraním na výskum stanovištných podmienok a ekológiu lesa*. Plénom Valného zhromaždenia boli do ÚV zvolení z Lesníckej sekcie Ing. Jozef Váľka, CSc. a Ing. P. Zach, CSc.

Po Valnom zhromaždení sa konal VIII. Zjazd vedeckých a odborných pracovníkov Slovenskej spoločnosti, v rámci ktorého sa v priestoroch SPU v Nitre uskutočnili konferencie v odborných sekciách. Výnimkou bola len konferencia Lesníckej sekcie, ktorá sa uskutočnila v priestoroch ÚEL SAV – Pobočky biológie drevín v Nitre, na ktorej si 14 prednášok vypočulo 32 účastníkov.

V roku 2010 Lesnícka sekcia okrem už vyššie spomenutých prednášok uskutočnila aj ďalšie aktivity. Zorganizovala konferenciu s názvom *Quo vadis lesníctvo? (perspektívy do budúcnosti)* konanú pri príležitosti 70-ročného jubilea doc. Ing. Jozefa Konôpku, CSc., na ktorej si 73 poslucháčov vypočulo 6 prednášok. Z konferencie bol vydaný 300 stranový zborník prednášok (editor Ing. P. Balogh, PhD.). Okrem toho boli zrealizované aj 4 prednášky (doc. Ing. J. Konôpka, CSc. – 2 prednášky, Ing. M. Moravčík, CSc., prof. Ing. J. Novotný, CSc.). V rámci edičnej činnosti bola vydaná tiež publikácia *Konôpka, J.: Život zrastený s lesníctvom* (lektori prof. Ing. A. Dandár, DrSc., Ing. J. Paulenka, CSc.).

V apríli 2011 zorganizovala Lesnícka sekcia medzinárodnú konferenciu s názvom *Aktuálne problémy v ochrane lesa 2011*, ktorá sa konala v Kongresovom centre Kúpeľov Nový Smokovec (gestori Ing. A. Kunca, PhD., Ing. J. Galko, PhD.). Zúčastnilo sa jej 169 záujemcov, ktorí si vypočuli 27 prednášok uverejnených v zborníku referátov v rozsahu 169 strán (editor Ing. A. Kunca, PhD.). Z konferencie vzišla petícia *Za spravodlivú a ekonomicky udržateľnú ochranu prírody v Slovenskej republike* (www.privlesy.sk), ktorú petičný výbor postúpil vláde SR. V septembri 2011 sekcia zorganizovala seminár *Monitorovanie a hodnotenie stavu životného prostredia X*, z ktorého bol vydaný zborník (editori prof. RNDr. O. Kontrišová, CSc., Ing. A. Marušková, PhD., Ing. J. Váľka, PhD.). Odznali aj 4 prednášky (Ing. M. Kuklová, CSc. – 2, Ing. J. Kukla, CSc., Ing. R. Janík, PhD.) a vystúpenia v Rádiu Lumen (relácia *Ekorubrika* – Ing. J. Kukla, CSc.) a v Českom rozhlase Leonardo (relácia *Vstúpte* – Mgr. Branislav Schieber, PhD.). Z iných činností to bola terénna exkurzia zorganizovaná pri príležitosti *Dňa Zeme* pre študentov Gymnázia Sekier vo Zvolene na lokalite Stráž pri Zvolene spojená s odborným komentárom k prírodným komponentom a ekologickým vzťahom v lesných geobiocenózach.

V roku 2012 zorganizovala Lesnícka sekcia seminár s názvom *Monitorovanie a hodnotenie stavu životného prostredia XI.*, z ktorého bol vydaný zborník (editori prof. RNDr. O. Kontrišová, CSc., Ing. A. Zacharová, PhD., Ing. J. Váľka, PhD.). Štyri prednášky odznali na konferenciách (Ing. M. Kuklová, CSc. – 2, Ing. J. Kukla, CSc. – 2). Z iných akcií možno spomenúť terénnu exkurziu zorganizovanú pri príležitosti *Dňa Zeme* pre 34 študentov a pedagógov Gymnázia Mateja Bela vo Zvolene za účelom zvýšenia ekologického povedomia mladej generácie. Trasa exkurzie: Čertovica, Velická dolina, Ždiar, Lysá Poľana, dolina Bialka voda (Poľsko). Študenti sa oboznámili sa s geologickými, pôdnymi a vegetačnými pomermi vybraných regiónov, s vývojom lesa na kalamitných plochách a navštívili aj Múzeum

Tatranského národného parku v T. Lomnici. (odborné komentáre Ing. M. Barna, PhD., Ing. M. Kuklová, CSc., Ing. J. Kukla, CSc., RNDr. J. Kulfan, CSc. a Ing. K. Sládeková, Ing. M. Veľký).

V roku 2013 zorganizovala Lesnícka sekcia v rámci vedeckých kaviarní tradične konaných v reštaurácii U Alexa vo Zvolene 2 prednášky. V októbri to bola prednáška doc. Ing. K. Cejpeka, PhD. s názvom *Vplyv výživy ľudí na prírodné prostredie*, ktorú si vypočulo 21 záujemcov, v novembri prednáška RNDr. PaedDr. E. Maliníkovej PhD. s názvom *Vplyv podmienok prostredia na rozšírenie a produktivitu liečivých rastlín*, na ktorej sa zúčastnilo 27 poslucháčov záujemcov o danú problematiku. Ďalšie 2 prednášky sa konali v Krajskej knižnici Ľ. Štúra vo Zvolene v októbri a decembri. Prvú s názvom *Netopiere, replikátory a sebecké gény* predniesol Mgr. L. Naďo (22 poslucháčov), druhú *Fenológia – možný nástroj poznávania meniacich sa podmienok prostredia* Mgr. B. Schieber, PhD. (23 poslucháčov). V októbri 2013 zorganizovala Lesnícka sekcia pre 30 študentov a pedagógov Strednej odbornej školy hotelových služieb vo Zvolene terénnu exkurziu do Chráneného areálu Gavurky v blízkosti obce Dobrá Niva. Študenti sa oboznámili s prírodnými zaujímavosťami CHA a s výsledkami výskumných aktivít pracovníkov ÚEL SAV vzťahujúcimi sa k tejto lokalite (odborné komentáre Ing. K. Sládeková, Ing. J. Kukla, CSc., Ing. M. Kuklová, CSc.).

V roku 2014 Lesnícka sekcia participovala na organizácii medzinárodnej konferencie *Vplyv abiotických a biotických stresorov na vlastnosti rastlín 2014*, ktorá sa v septembri konala na ÚEL SAV vo Zvolene (garant Ing. J. Váľka, PhD.). Na konferencii odznelo 23 prednášok, ktoré si vypočulo 43 domácich a 37 zahraničných účastníkov. Posterových prezentácií bolo 27. Z konferencie bol vydaný zborník vedeckých príspevkov v rozsahu 292 strán (editor doc. Ing. František Hnilička, Ph.D.).

Okrem toho sekcia zorganizovala nasledovné prednášky pre študentov stredných škôl: *Hygiena a bezpečnosť potravín* (MVDr. O. Behmetová) uskutočnená v októbri pre 69 študentov stredných škôl, *Dialľkový prieskum Zeme – ako robiť neviditeľné veci viditeľnými?* (Mgr. Mária Havašová) uskutočnená v novembri pre 32 študentov stredných škôl, *Smart governance: globálne zmeny – navigácia, adaptácia* (doc. Mgr. Tatiana Kluvánková-Oravská, PhD.) uskutočnená v novembri pre odbornú a laickú verejnosť (38 poslucháčov) a *Brazília – špecifické pôdne a klimatické pomery, svedkovia vývoja Zeme a súčasnosť miest a vidieka* (prof. Ing. Jozef Kobza, CSc.) uskutočnená v novembri pre odbornú a laickú verejnosť (23 poslucháčov). V októbri sekcia naplánovala terénnu exkurziu do NPR Boky pre študentov SOŠ hotelových služieb a obchodu, ktorá sa pre nepriazeň počasia neuskutočnila. Preto si 14 študenti vypočuli prednášky o NPR Boky v priestoroch ÚEL SAV vo Zvolene (prednášatelia Ing. K. Sládeková, Ing. J. Kukla, CSc. Ing. M. Kuklová, CSc.). Študenti sa oboznámili aj s prácou v knižnici a vybavením a fungovaním laboratórií OEPaR ÚEL SAV.

V júni 2015 sa v znamení 265. výročia narodenia Juraja Fándlyho uskutočnilo vo Zvolene 15. Valné zhromaždenie Slovenskej spoločnosti, ktorým sa zavŕšilo 5-ročné funkčné obdobie 21-členného Výboru Spoločnosti. Z Lesníckej sekcie boli do nového 15-členného Výboru spoločnosti na ďalšie funkčné obdobie zvolení: Ing. Ján Kukla, CSc. – predseda sekcie, Ing. Margita Kuklová, CSc. a Ing. Jozef Váľka, PhD. V priebehu Valného zhromaždenia predseda Spoločnosti prof. Jozef Golian, Dr. odovzdal medailu Juraja Fándlyho 10 osobnostiam (vrátane Ing. J. Kuklu, CSc. z Lesníckej sekcie), ktoré významným spôsobom posunuli hranice vedy a vzdelávania. Nasledovala konferencia, na ktorej si 75 účastníkov vypočulo 40 prednášok, z toho 5 z Lesníckej sekcie. Prezentovaných bolo tiež 22 posterov. Z konferencie bol vydaný 193 stranový zborník vedeckých prác formou elektronického optického disku, CD-ROM (editori prof. Ing. J. Golian, Dr., Ing. J. Kukla, CSc., Ing. M. Kuklová, CSc.).

Lesnícka sekcia participovala aj na organizácii medzinárodnej konferencie *Vplyv abiotických a biotických stresorov na vlastnosti rastlín 2015*, ktorá sa v septembri konala na ČZU Praha (garanti doc. Ing. František Hnilička, Ph.D., Ing. Margita Kuklová, CSc.). Na konferencii

odznelo 28 prednášok, ktoré si vypočulo 110 účastníkov, z toho 50 zahraničných. Posterových prezentácií bolo 26. Z konferencie bol vydaný zborník recenzovaných vedeckých príspevkov v rozsahu 293 strán (editor doc. Ing. František Hnilička, Ph.D.). V septembri sekcia zorganizovala terénnu exkurziu pre 27 študentov a pedagógov SOŠ hotelových služieb a obchodu vo Zvolene v Kremnických vrchoch, kde sa oboznámili so vznikom, prírodnými charakteristikami a s cieľmi ochrany maloplošných chránených území Turovský sopúch a Turovský vodopád (odborné komentáre Ing. K. Sládeková, Ing. M. Kuklová, CSc.). V decembri sa uskutočnila vedecká kaviareň v Reštaurácii u Alexa vo Zvolene na tému *Chile – pôdne a klimatické pomery, život v mestách a na vidieku* (prof. Ing. Jozef Kobza, CSc.), ktorú si vypočulo 17 účastníkov.

V septembri 2016 Lesnícka sekcia už tradične participovala na organizácii konferencie *Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin 2016*, ktorá sa uskutočnila v priestoroch ÚEL SAV vo Zvolene (garanti Ing. M. Kuklová, CSc., doc. Ing. F. Hnilička, Ph.D.). Prezentované boli najnovšie výsledky teoretického a aplikovaného výskumu v oblasti stresovej fyziológie rastlín, (18 prednášok, 20 posterov), ktoré si vypočulo 76 účastníkov, z toho 35 zahraničných. Z konferencie bol vydaný 220 stranový zborník prednášok (editor doc. Ing. F. Hnilička, Ph.D.). V máji si 64 študentov a pedagógov Gymnázia Ľ. Štúra vo Zvolene vypočuli prednášku Ing. Martina Kubova *Fenológia a včely*, a v novembri Lesnícka sekcia zorganizovala terénnu exkurziu do mikroregiónu Trnie-Budička-Hrabiny, kde sa s prírodnými a historickými hodnotami oboznámilo 21 študentov a pedagógov SOŠ hotelových služieb a obchodu (odborné komentáre Ing. K. Sládeková, Ing. J. Kukla, CSc. Ing. M. Kuklová, CSc.). V závere roka (v novembri a decembri), sa v rámci vedeckých kaviarní tradične konaných v Reštaurácii u Alexa vo Zvolene uskutočnili prednášky *Prirodzená a umelá hybridizácia rastlín* (RNDr. Milan Bolvanský, CSc.), ktorú si vypočulo 16 záujemcov a *Pôda v životnom prostredí – vieme doceniť jej význam?* (prof. Ing. Jozef Kobza, CSc.), ktorú si vypočulo 17 záujemcov.

V roku 2017 sa Lesnícka sekcia podieľala na organizovaní konferencie *Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin 2017*, ktorá sa uskutočnila na ČZU v Prahe (garanti doc. Ing. F. Hnilička, Ph.D., Ing. M. Kuklová, CSc.). Konferencie sa zúčastnilo 79 účastníkov, z toho 38 zo Slovenska, ktorí si vypočuli 22 prednášok. Posterových prezentácií bolo 26. Z konferencie bol vydaný 243 stranový zborník recenzovaných príspevkov (editor doc. Ing. F. Hnilička, Ph.D.). V novembri sa v Divadelnej reštaurácii vo Zvolene uskutočnila konferencia organizovaná NLC-LVÚ vo Zvolene s názvom *Dlhodobý ekologický výskum a monitoring lesov – súčasné poznatky a výzvy do budúcnosti* (gestori Ing. Z. Sitková, PhD., Ing. P. Pavlenda, PhD.). Konferencie sa zúčastnilo 60 účastníkov, z toho 4 zo zahraničia, ktorí si vypočuli 26 prednášok. Z konferencie bol vydaný 150 stranový zborník recenzovaných príspevkov (editori Ing. Z. Sitková, PhD., Ing. P. Pavlenda, PhD.).

V apríli si 54 študentov Gymnázia Ľ. Štúra vo Zvolene vypočulo prednášku Ing. S. Viglášovej, PhD. *Catch Them All!: Lebo lienka nie je len jedna* zameranú na ekológiu, druhovú rozmanitosť a mapovanie lienok, a v novembri sa uskutočnila vedecká kaviareň v Reštaurácii u Alexa vo Zvolene, kde si 21 záujemcov vypočulo prednášku doc. RNDr. S. Jelena, CSc. *Meteority – dôležitý zdroj informácií o zložení hlbinných zón Zeme*. V októbri Lesnícka sekcia zorganizovala terénnu exkurziu do NPR Mláčik pre 23 študentov a pedagógov SOŠ hotelových služieb a obchodu. Exkurzia bola zameraná na ekológiu, ochranu a manažment NPR Mláčik (odborné komentáre Ing. K. Sládeková, Ing. J. Kukla, CSc. Ing. M. Kuklová, CSc.).

V septembri 2018 sa Lesnícka sekcia podieľala na organizovaní konferencie *Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin 2018*, ktorá sa uskutočnila v zasadačke ÚEL vo Zvolene (garanti Ing. M. Kuklová, CSc., doc. Ing. F. Hnilička, Ph.D.). Konferencie sa zúčastnilo 59 účastníkov, z toho 22 zo Slovenska, ktorí si vypočuli 41 prednášok. Posterových prezentácií bolo 21. Z konferencie bol vydaný 204 stranový zborník prednášok (editor doc. Ing.

F. Hnilička, Ph.D.). V októbri sekcia zorganizovala v Dolnej Strehovej konferenciu *Aktuálne problémy v zakladaní a pestovaní lesa 2018* (garant Ing. D. Bednárová, PhD.) zameranú na prezentovanie najnovších poznatkov výskumu a ich využitie v lesníckej praxi. Konferencie sa zúčastnilo 70 záujemcov, z toho 3 zo zahraničia, ktorí si vypočuli 10 prednášok. Z konferencie bol uverejnený 98 stranový zborník (editor doc. Ing. I. Štefančík, CSc., Ing. Dagmar Bednárová, PhD.).

Okrem toho Lesnícka sekcia zorganizovala v máji prednášku Ing. L. Sarvašovej *Motýle známe neznáme* pre 26 študentov a pedagógov Gymnázia Ľudovíta Štúra vo Zvolene. Ide o skupinu hmyzu s veľkým významom pre terestrické ekosystémy. Prednášky organizované v rámci vedeckých kaviarní v Reštaurácii u Alexa vo Zvolene boli dve. V novembri vystúpil Ing. M. Pástor, PhD. s prednáškou *Orech čierny (Juglans nigra) – zabudnutá ovocná plodina* pred 29 poslucháčmi, ktorých zároveň oboznámil s pestovateľským programom JUNIER. a v novembri Ing. L. Ulrych, PhD. s prednáškou *Botanické zážitky z Krymu* (22 účastníkov). Lesnícka sekcia zorganizovala aj terénnu exkurziu do *NPR Badínsky prales* pre 22 študentov a pedagógov SOŠ hotelových služieb a obchodu. Študenti sa zoznámili s históriou ochrany a charakterom lesných ekosystémov NPR (odborné komentáre Ing. K. Sládeková, Ing. Ján Kukla, CSc., Ing. Margita Kuklová, CSc.).

V roku 2019 Lesnícka sekcia zorganizovala, alebo sa na podieľala na organizovaní 2 konferencií. V septembri to bola konferencia *Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin 2019*, ktorá sa uskutočnila na ČZU v Prahe (garanti doc. Ing. F. Hnilička, Ph.D., Ing. M. Kuklová, CSc.). Konferencie sa zúčastnilo 60 účastníkov, z toho 33 zo Slovenska, ktorí si vypočuli 15 prednášok. Posterových prezentácií bolo 23. Z konferencie bol vydaný 190 stranový zborník prednášok (editor Ing. V. Kožnarová, CSc.). V októbri sa v Plaveckom Štvrtku (Kamenný Mlyn) konala konferencia s názvom *Aktuálne problémy v zakladaní a pestovaní lesa 2019* (garant Ing. D. Bednárová, PhD.). Konferencie sa zúčastnilo 73 záujemcov, z toho 3 zo zahraničia, ktorí si vypočuli 11 prednášok uverejnených v 120 stranovom zborníku (editori doc. Ing. I. Štefančík, CSc., Ing. D. Bednárová, PhD.).

Lesnícka sekcia okrem toho naplánovala na koniec októbra terénnu exkurziu do údolia rieky Slatiny pre 28 študentov a pedagógov SOŠ hotelových služieb a obchodu. Vzhľadom na nepriazeň počasia si študenti namiesto exkurzie vypočuli prednášky spojené s premietaním filmov v zasadačej miestnosti ÚEL SAV (prednášatelia Ing. K. Sládeková, Ing. J. Kukla, CSc., Ing. M. Kuklová, CSc.). Študenti sa zoznámili s historickými zaujímavosťami, lesnými a nelesnými ekosystémami a sukcesnými procesmi prebiehajúcimi v údolí rieky Slatiny. V rámci vedeckých kaviarní konaných v Reštaurácii u Alexa vo Zvolene si v októbri 22 záujemcov vypočulo prednášku Mgr. L. Naďa, PhD. *Netopiere v službách pokroku robotiky* a v novembri 33 poslucháčov zaujala prednáška Ing. J. Jankoviča, CSc. a Ing. M. Pástora, PhD. *Agrolesnícke systémy – príležitosť pre efektívnejšie využívanie poľnohospodárskej pôdy na Slovensku*. Tie sú v Európe považované za významnú inovačnú aktivitu v sektore pôdohospodárstva.

Rok 2020 bol z hľadiska podmienok pre realizáciu činnosti Lesníckej sekcie veľmi nepriaznivý. Bolo to zapríčinené prepuknutím pandémie zapríčinenou koronavírusom COVID-19, ktoré si v SR vyžiadalo viac ako 12 000 obetí. V dôsledku zavedenia mimoriadnych opatrení zameraných na obmedzenie spoločenského kontaktu obyvateľov, nebolo možné zrealizovať naplánované konferencie, vedecko-popularizačné prednášky a náučné terénne exkurzie pre študentov stredných škôl.

2.2.3 Potravinárska sekcia

Rekapitulácia činnosti z predchádzajúceho obdobia

Po vzniku našej Spoločnosti jednou z prvých väčších vedeckých konferencií, ktoré uskutočnila Potravinárska sekcia (ďalej PS) v spolupráci s KV SVTS potravinárskeho priemyslu (ďalej KV PP) bola II. vedecká konferencia LABORALIM '75, ktorá mala nosnú tému: *Automatizácia laboratórnych prác*. Konala sa v dňoch 24. – 25. septembra 1975 v Banskej Bystrici pod patronátom Ministerstva poľnohospodárstva a výživy SSR. Na organizácii sa okrem PS našej Spoločnosti, KV PP podieľala aj Chemickotechnologická fakulta SVŠT v Bratislave. Pripomíname, že prvá vedecká konferencia LABORALIM sa konala z iniciatívy KV SVTS PP v Banskej Bystrici už 31.5. – 2.6. 1971. Bola zameraná na novú techniku laboratórnej práce v potravinárstve a mala medzinárodný charakter, pretože sa na nej zúčastnili ako vystavovatelia a prednášatelia zástupcovia firmy Hewlett – Packard, ktorí predstavili najnovšie plynové chromatografy s gama počítačom 5229 a podnik Labora sa predstavil s najnovšími mikroskopmi, odstredivkami, laboratórnymi váhami a pod. V sekciách vystúpili so svojimi prednáškami českí vedeckí pracovníci L. Forman, J. Novák, B. Míča, V. Grégr, D. Klíma, profesorka I.A. Popadyčová z Moskovského inštitútu potravinárskeho priemyslu. Tretí deň bol venovaný problematike potravinárskej sensoriky a možno konštatovať, že to bol oficiálny termín verejnej prezentácie slovenskej školy sensorickej analýzy, ktorej zakladateľom bol vtedy docent, dnes univerzitný profesor, doktor vied, Alexander Pribela. Z tejto trojdňovej konferencie bol vydaný na tú dobu rozsiahly 295 stranový zborník.

Konferencie LABORALIM, ktorých bolo doposiaľ 19, sa spočiatku organizovali v 3 - 4 ročných intervaloch prevažne v B. Bystrici. Prvým zakladateľom tejto vedeckej aktivity bol Ing. Ivan Prekopp, CSc., predseda KV SVTS PP Stredoslovenského kraja a v tom čase námestník riaditeľa VÚ mliekarského v Žiline. Po jeho úmrtí v r. 1971 sa iniciatívy usporiadania tejto konferencie ujala trojica K. Cejpek, A. Dandár, V. Smirnov a neskôr po smrti posledného uvedeného to bol Ing. Ladislav Staruch, PhD. V medziobdobiach boli organizované vedecké semináre a konferencie s domácou (rozumej vtedy československou) účasťou a občas i zahraničných odborníkov najmä z krajín RVHP. Bola to napríklad problematika cudzorodých látok v potravinách, hygieny a sanitácie v potravinárskom priemysle, aromatických látok v požívatinách, výroby syrov (SYROTECH), obalov a obalovej techniky v potravinárskom priemysle, celiakie a vhodných potravín pre celiatikov, aditívnych látok v požívatinách, ďalej otázky legislatívy v súvislosti s potravinami, cukrovarnícke, mliekarenské, hydínarske konferencie a pod. Miestom týchto podujatí okrem B. Bystrice, Bratislavy, Nitry, Košíc, Žiliny boli napr. hotely vo V. Fatre, V. Tatrách čo bolo vždy spojené i so spoločenským programom a krátkodobou rekreáciou.

Vzhľadom k vývoju v oblasti laboratórnej techniky a technológie smerom k zrýchleniu získania výsledkov analýz, pokroku v mikroanalýze, využití výpočtovej techniky v spracovaní výsledkov a ich transportu konečným užívateľom bola po roku 2000 organizácia vedeckých konferencií LABORALIM urýchlená dokonca na interval každé 2 roky (2001, 2003, 2005, 2007, 2009). Po roku 2015 časť tejto problematiky do svojej obsahovej náplne prevzali vedecké konferencie *Cudzorodé látky v požívatinách, Bezpečnosť a kontrola potravín* a iné.

V Pamätnici k 30. výročiu našej Spoločnosti od profesora Stolinu sa konštatuje, že len za toto obdobie sa podarilo zorganizovať viac ako 30 vedeckých konferencií a sympózií, na ktorých okrem domácich významných odborníkov sa pravidelne zúčastňovali aj zahraniční buď osobne, alebo aspoň zaslaním výsledkov svojej práce do vydávaných zborníkov. V edícii „Veda na pomoc praxi“ bolo vydané v tom období 46 zborníkov. V tomto trende pokračovala PS aj v nasledujúcich dvadsiatich rokoch. Problematika bola širokospektrálna, ale riešila sa výhradne potravinárska v jednotlivých odboroch spracovania živočíšnych a rastlinných surovín, využitia rôznych druhov obalov na potraviny, ekologické aspekty potravinárskych výrob, otázky

súvisiace s mikrobiologickými procesmi, zdroje antioxidantov, moderná laboratórna technika, atď. Sekcia napríklad v roku 2000 vydala celkom 3 literárne vedecké diela na 389 stranách textu.

Činnosť sekcie v poslednom období

Dobрым štartom pre ďalšie zdokonaľovanie našej dobrovoľníckej činnosti bol VI. zjazd našej Spoločnosti v dňoch 6. - 7. 9. 2000 vo Zvolene, keď v rámci PS bolo prezentované 41 prednášok a posterov od 62 autorov. Boli vydané tlačou v samostatnej publikácii. Ešte predtým v máji bola v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou pre výživu v Detve za účasti 93 odborníkov trojdňová konferencia s témou: *Výživa – potraviny – legislatíva*. Odznelo na nej 32 plenárnych prednášok a účastníci diskutovali pri 31 posteroch. PS odborne zabezpečovala aj kurzy senzorického hodnotenia potravín a potravinárskych výrobkov, ktoré viedli A. Príbela a A. Dandár. J. Šajbidor aktualizoval www stránky PS na internete. V tomto roku sa dožili životných jubileí naši dlhoroční členovia (60 rokov) P. Konrády, J. Lopatník, V. Sigmundová, (65 rokov) S. Čerba, (70 rokov) Ľ. Molčan, (75 rokov) J. Studnický, (80 rokov) F. Görner.

V nasledujúcom roku už vo februári sme zorganizovali konferenciu s medzinárodnou účasťou LABORALIM 2001 v spolupráci s FPV UMB a ÚKC ZSVTS v Banskej Bystrici, na ktorej sa zúčastnilo 90 domácich a 4 zahraniční odborníci. Bolo na nej prezentovaných 17 plenárnych prednášok a 54 posterov, ktoré tvorili aj obsah zborníka na 398 stranách. Okrem toho PS garantovala počas roka kurzy senzorického hodnotenia potravinárskych produktov, ktoré viedol a učebnými textami zabezpečil prof. A. Príbela, DrSc. Táto aktivita pokračovala aj v rokoch 2002 až 2003 a okrem prof. Príbela sa na jej realizácii podieľali aj ďalší potravinárski odborníci, napr. prof. Malík, prof. Pokorný z VŠCHT Praha. Za toto obdobie vyškolili vyše 400 hodnotiteľov potravín z celého Slovenska. V roku 2003 a 2005 sa uskutočnili v poradí 14. a 15. medzinárodná konferencia LABORALIM v spolupráci s tradičnými spoluorganizátormi znovu v B. Bystrici. Z obidvoch boli vydané niekoľko stostranové zborníky.

V roku 2004 v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou pre výživu sa tiež uskutočnila v Detve vedecká konferencia na tému *Výživa-potraviny-legislatíva*, odznelo na nej 39 plenárnych prednášok, ďalší autori prezentovali výsledky svojej práce na 70 posteroch. Na konferencii sa zúčastnilo 130 domácich a 6 zahraničných účastníkov a bol z nej vydaný zborník v rozsahu 408 s. Okrem tejto aktivity zorganizovala PS dva semináre v Bratislave, najskôr v máji k Medzinárodnému dňu mlieka seminár na tému: *Úloha mlieka a mliečnych výrobkov vo výžive* a v novembri na tému: *Celiakia a potraviny*. Bolo na nich spolu 197 účastníkov, odznelo na nich 11 prednášok. Naša potravinárska sekcia v roku 2004 participovala aj na spracovaní 85 stranovej publikácie: *Kto bol a kto je v slovenskom cukrovarníckom priemysle*. Vydal ju a financoval Slovenský cukrovarnícky spolok, autormi boli prof. Dandár a Ing. Robert Straka. Pokračovali tiež kurzy senzorického hodnotenia potravín, ktoré odborne garantovala naša PS.

V roku 2005 bola dôležitou aktivitou našej sekcie spolupráca pri zostavení 56 stranovej publikácie: *Významní vedeckí pracovníci Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave*. Zostavovatelia profesori Dandár a Stolina v nej sústredili podľa abecedy domácich a zahraničných nositeľov Fándlyho medaily a ďalších významných vedeckých pracovníkov reprezentujúcich jednotlivé sekcie. Z potravinárskej sekcie boli v nej uvedení 19 – ti domáci a 4 zahraniční vedeckí pracovníci. Bol tiež zostavený a vydaný zborník prednášok, ktoré v potravinárskej sekcii odzneli v rámci 13. valného zhromaždenia našej Spoločnosti. Obsahoval 48 referátov na 253 stranách, editormi boli Ing. Staruch, prof. Šajbidor a prof. Dandár. V roku 2005 sa uskutočnila aj tradičná vedecká konferencia *Cudzorodé látky v požívatinách* z ktorej bol vydaný 229 stranový zborník.

Ako už bolo skôr uvedené, v roku 2006 potravinárska sekcia venovala pozornosť viac organizovaniu špecializovaných prednášok pre jednotlivé vedné potravinárske odbory a potravinársku legislatívu. Išlo napríklad o kvalitu, bezpečnosť a kontrolu potravín,

aktualizáciu Potravinového kódexu SR – novelizáciu zákona o potravinách, výklad a diskusia ku novelizovaným komoditným hlavám. Na Fakulte chemickej a potravinárskej technológie boli uskutočnené dve prednášky zakladateľov Potravinárskej sekcie Slovenskej spoločnosti. V máji bol odborný seminár v spolupráci so Slovenskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou z príležitosti životného jubilea doc. J. Studnického. V novembri zorganizovala sekcia konferenciu „Celiakia a potraviny“ s účasťou 185 odborníkov i laickej verejnosti, z toho bolo 10 zahraničných (z ČR). Pod gesciou sekcie prebiehali aj kurzy pre záujemcov o senzoričné hodnotenie potravín. Bola tiež aktualizovaná www stránka potravinárskej sekcie.

Vo februári 2007 sa uskutočnila v poradí už XVI. medzinárodná konferencia o analytických metódach v požívatinách LABORALIM 2007. V Banskej Bystrici sa zišlo 120 domácich a 6 zahraničných účastníkov, odznelo 32 plenárnych a 76 posterových prednášok. Všetky vyšli aj v tlačenej forme na 497 stranách. Druhou medzinárodnou aktivitou bola v septembri XXI. konferencia „Cudzorodé látky v požívatinách“. Na Štrbskom plese sa zišlo 88 domácich a 12 zahraničných účastníkov. PS túto konferenciu organizovala v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou pre výživu. K problematike celiakie sa uskutočnil v novembri odborný seminár s hojnou účasťou 336 domácich a 7 zahraničných záujemcov, ktorí si vypočuli 7 plenárnych prednášok a diskutovali pri 10 posteroch. Členovia PS si v rámci vedeckého programu na odborných seminároch s cukrovarníckou a mliekarskou problematikou pripomenuli tiež životné jubileá a uctili pamiatku významných potravinárskych odborníkov: akademika J. Vašátka (110 rokov od narodenia), prof. F. Görnera (narodený 1921, umrel 2006) a predsedu našej Spoločnosti prof. A. Dandára (70. rokov).

Rok 2008 bol v našej PS na aktivity chudobnejší, uskutočnil sa v novembri jeden odborný seminár s medzinárodnou účasťou pre celiatikov, na ktorom sa zúčastnilo vyše 300 domácich a zahraničných účastníkov. Ďalšie dva semináre boli venované životným jubileám prof. Příbelu (80 rokov) a Ing. J. Keresteša (70 rokov). O svojich skúsenostiach z návštevy cukrovarov v Moldavskej republike prednášal cukrovarníckym odborníkom v Seredi a Trenči. Teplej prof. Dandár. V priebehu roka nás opustil významný potravinársky odborník, zakladateľ Potravinovej banky dát, autor Požívatinových tabuliek vysokoškolský profesor František Strmiska.

V roku 2009 boli usporiadané dve medzinárodné konferencie (LABORALIM a Cudzorodé látky v požívatinách) a z oboch boli vydané rozsiahle zborníky prednášok. Zúčastnilo sa na nich vyše 220 domácich a zahraničných účastníkov. Milou aktivitou v novembri bol krst novej publikácie Ing. J. Keresteša: *Biotechnológia, výživa a zdravie*. Začiatkom leta zástupcovia našej Spoločnosti a PS, prof. Dandár, prof. Šajbidor, doc. Augustín a Ing. Staruch uskutočnili pracovnú návštevu na Univerzite v Krakove, kde sa zúčastnili na medzinárodnej vedeckej konferencii a zároveň dohodli formy ďalšej spolupráce s poľskými kolegami. Zároveň odovzdali prof. Gražine Jaworskej Fándlyho medailu. V tomto roku zomrel prof. B. Škárka bývalý predseda potravinárskej sekcie našej Spoločnosti.

Rok 2010 bol pre našu Spoločnosť významný, konalo sa 14. valné zhromaždenie Spoločnosti. V oficiálnej časti boli odovzdané Fándlyho medaily aj členom našej sekcie doc. M. Takácsovej a doc. Kačeňákovi, ďalej zahraničným vedeckým pracovníkom s ktorými naša sekcia má dlhoročnú vedeckú spoluprácu: prof. T. Fortune z Univerzity v Krakove, prof. Z. Bubníkovi z VŠCHT Praha a Ing. J. Geblerovi z VÚ cukrovarníckeho Praha. Čestné uznania za dlhoročnú prácu v našej Spoločnosti dostali Ing. L. Staruch a Ing. J. Keresteš. V odbornej časti zjazdu mala naša sekcia najviac aktívnych účastníkov, 88 vedeckých pracovníkov (z toho 8 zahraničných) si vypočulo 36 plenárnych a posterových prednášok, z ktorých bol vydaný samostatný zborník v rozsahu 228 strán. V novembri sa uskutočnil na Ústave biotechnológie potravinárstva FCHPT STU v Bratislave odborný seminár pre pacientov s ochorením na celiakiu. Zúčastnilo sa ho 270 domácich a zahraničných účastníkov, ktorí si vypočuli 5 plenárnych prednášok a diskutovali pri piatich posteroch. Ďalšie 3 semináre sa dotýkali

problematiky najstaršieho probiotika sveta (*Lactobacillus bulgaricus*), hygieny a sanitácie v potravinárskej výrobe, prínosu emeritného riaditeľa VÚ Potravinárskeho v Bratislave Ing. A. Szokolaya, DrSc. (z príležitosti 85. narodenín) k budovaniu tejto významnej vedeckej inštitúcie. Spolu sa na týchto aktivitách zúčastnilo do 200 účastníkov a odznelo na nich 9 prednášok.

Aktivity PS našej Spoločnosti v roku 2011 boli sústredené na 2 významné jubileá a to nedožitých 90 rokov prof. Görnera a vtedy ešte žijúceho 85 ročného doc. Studnického. V oboch prípadoch usporiadala v máji Potravinárska sekcia odborné semináre s tematikou, ktorej sa obidvaja významní potravinárski odborníci celoživotne venovali. Odznelo na nich 8 prednášok, zúčastnilo sa 160 záujemcov, bývalých študentov a spolupracovníkov obidvoch jubilentov.

V auguste 2011 náhle zomrel predseda našej Spoločnosti, dlhoročný predseda našej PS prof. Ing. A. Dandár, DrSc. Dôstojne sme sa s ním rozlúčili v bratislavskom krematóriu za hojnej účasti členov našej spoločnosti.

V novembri bol na FChPT STU odborný seminár z príležitosti krstu knihy „*Zdravie a výživa ľudí*“, ktorej autorom bol kolektív pod vedením Ing. Jána Keresteša.

Na začiatku roku 2012 sa v Banskej Bystrici uskutočnila v poradí XVIII. konferencia Laboralim, ktorá bola venovaná pamiatke prof. Dandára, zúčastnilo sa jej 100 domácich a 20 zahraničných odborníkov, ktorí si vypočuli 16 plenárnych a 66 posterových referátov. Koncom novembra v spolupráci s ÚKC ZSVTS v B. Bystrici a Košiciach sa uskutočnila vedecká konferencia ku 100-ročnici trebišovského cukrovaru za účasti zástupcov českej odbornej komunity a pod záštitou ministra školstva, vedy a športu, ministra pôdohospodárstva SR a dekana FCHaPT STU. Zúčastnilo sa jej do 200 domácich a 20 zahraničných záujemcov, odznelo na nej 7 prednášok, ktoré boli vydané na CD nosiči. Tiež bola v spolupráci so Zemplínskym múzeom v Trebišove z tejto príležitosti otvorená tematická expozícia, ktorá charakterizovala význam existencie tohto dôležitého potravinárskeho odboru pre rozvoj pôdohospodárstva na východnom Slovensku v 20. storočí. V Bratislave sa v novembri uskutočnil tradičný seminár Celiakia a potraviny s účasťou 260 domácich a 16 zahraničných záujemcov. Na FCHaPT STU sa uskutočnili dve zaujímavé prednášky na tému *Biotechnológia mení svet* (prof. Šajbidor) a *Molekulárno-biologická diagnostika patogénnych mikroorganizmov v potravinách* (Ing. Sirotná). V tomto roku boli udelené našou Spoločnosťou Fándlyho medaily 3 významným potravinárskym odborníkom z príležitosti ich životných jubileí a to Ing. Karolovi Herianovi, PhD. (70 rokov), doc. Ing. Milanovi Kováčovi, PhD. a Ing. Dušanovi Janičkovi (60 rokov).

V roku 2013 bola najvýznamnejšou aktivitou Potravinárskej sekcie dvojdňová konferencia *Cudzorodé látky v požívatinách* na ktorej sa zúčastnilo vyše 100 odborníkov zo Slovenska, Čiech a Poľska. Ďalšou bola konferencia smerovaná predovšetkým pre začínajúcich vedeckých pracovníkov: „*Mladí vedci – bezpečnosť potravinového reťazca*“. Uskutočnila sa v Bratislave s účasťou 120 záujemcov. V máji z príležitosti Svetového dňa mlieka bol na FChPT STU pod gesciou dekana prof. Šajbidora vedecký seminár s témou: „*Úloha a postavenie mlieka a mliečnych výrobkov vo výžive*“. Počas roka sme si v PS pripomenuli životné jubileá našich dlhoročných a zakladajúcich členov Ing. D. Petrikovej, PhD. a prof. A. Príbelu.

Aj rok 2014 bol pre Potravinársku sekciu dôvodom na inventarizáciu uplynulého aktívneho pôsobenia v rámci našej Spoločnosti. Predovšetkým to bola sumarizácia členskej základne, ktorá ukázala na značný úbytok. Vo výbore sekcie sa rozhodlo osloviť evidovaných členov, či majú záujem aktívne pracovať v rámci našej Spoločnosti. Výsledkom bolo, že aktualizovaný zoznam členov sa z pôvodného počtu 96 v období pred rokom 2000 znížil na 42 PS v roku 2014. Sekcia zorganizovala v Bratislave konferenciu s názvom *Celiakia a potraviny* s masovou účasťou vyše 300 záujemcov, čo svedčilo a aktuálnosti tejto problematiky medzi odbornou i laickou verejnosťou. Okrem toho sekcia zorganizovala z príležitosti 80 ročného jubilea Ing.

V. Szemesa, PhD. seminár k problematike aktuálneho stavu pekársko-cukrárskeho a cestovinárskeho odvetvia na Slovensku a 2 semináre k mlieku vo výžive a k situácii v slovenskom cukrovarníckom priemysle. V júli sa dožil krásneho životného jubilea 90 rokov emeritný riaditeľ VÚ potravinárskeho v Bratislave Ing. Alexander Szokolay, DrSc.

Rok 2015 bol príležitosťou zhodnotiť činnosť PS v rámci našej Spoločnosti. S ohľadom na predchádzajúce aktivity, bol pre sekciu mimoriadne úspešný. Už v marci sa konala 19. medzinárodná vedecká konferencia LABORALIM s účasťou vyše 100 odborníkov zo Slovenska, Čiech a Poľska. Z podujatia bol vydaný zborník a niektoré vybrané referáty boli publikované aj v českom periodiku MASO.

V októbri sa vo Vysokých Tatrách zišla odborná verejnosť, aby na tradičnej konferencii *Cudzorodé látky v požívatinách* dodatočne spoločne oslávila 90. narodeniny jej zakladateľa a dlhoročného odborného garanta tejto vedeckej aktivity Ing. Alexandra Szokolaya, DrSc. V odbornej časti vystúpili poprední odborníci z oblasti hygieny výživy, legislatívy týkajúcej sa prídavných látok a kontaminantov v požívatinách. Hlavnou témou konferencie bola zdravotná bezpečnosť potravín – cesta ovládania rizika, odhad zdravotného rizika a nová legislatíva v oblasti prídavných látok a kontaminantov v požívatinách. Na konferencii bolo prezentovaných 16 odborných prednášok a účastníci diskutovali pri 33 posterových prezentáciách. Vysoko bola cenená aj informácia o 9. revízii nových odporúčaných dávok pre obyvateľov Slovenska podľa jednotlivých vekových a profesijných kategórií. Svoj časový priestor na prezentáciu mali aj zástupcovia výrobcov potravín, laboratórnych prístrojov, dodávateľa chemikálií, špeciálneho analytického a diagnostického materiálu.

V júni 2015 tesne po zjazde sa uskutočnil odborný seminár v Bratislave na tému *Mlieko vo výžive* na ktorom hlavným prednášateľom bol Ing. Karol Herian, PhD., emeritný riaditeľ VÚ mliekarenského v Žiline. Zúčastnilo sa ho vyše 50 záujemcov o túto problematiku. V máji a novembri boli v B. Bystrici v spolupráci s ÚKC ZSVTS dva odborné semináre venované problematike zdravého životného štýlu a školského stravovania detí a mládeže. Koncom októbra z iniciatívy dekana FChaPT STU (prof. J. Šajbidor 60 ročný) sa uskutočnil okrúhly stôl s nestormi slovenského potravinárskeho priemyslu.

V októbri zomrel v Ivanke pri Dunaji vysokoškolský učiteľ, medzinárodne uznávaný potravinársky odborník, zakladajúci člen našej Potravinárskej sekcie doc. Dr. Ing. Július Studnický, CSc. vo veku 89 rokov. V novembri sa dožil v plnej odbornej aktivite životného jubilea 80 rokov významný slovenský potravinársky odborník Ing. Július Forsthoffer, PhD. Dokončil zároveň druhý diel *Histórie potravinárskeho priemyslu na Slovensku*, ktorý obsahovo pokrýva oblasť fermentačného priemyslu a najmä liehovarníctvo. Autor pri zostavovaní diela využil svoje bohaté odborné skúsenosti z obdobia, keď bol technickým riaditeľom GRT LIKO a neskôr riaditeľom VÚ LIKO v Bratislave. Fándlyho medailou bol koncom roka ocenený Ing. Igor Mráz, PhD., dlhoročný člen našej PS, člen Ústredného výboru Spoločnosti, dlhoročný vedecký pracovník VÚ potravinárskeho v Bratislave.

Problematika celiakie bola ťažiskovou aktivitou PS v roku 2016, kedy sa v novembri uskutočnila medzinárodná konferencia *Celiakia a potraviny* s účasťou 190 domácich a 10 zahraničných záujemcov. Vypočuli si 5 ťažiskových prednášok a spolu s početnou skupinou výrobcov sa oboznámili so sortimentom vhodných potravín pre konzumentov, ktorí potrebujú bezlepkové potraviny. V máji sa uskutočnil už tradičný seminár s témou *Mlieko vo výžive*, na ktorom so základnými referátmi vystúpili pred 80 zúčastnenými odborníkmi najmä z oblasti spracovania a distribúcie mlieka a mliečnych výrobkov K. Herian, I. Kajaba a L. Staruch. V roku 2016 bola udelená k životnému jubileu a za výsledky vo vedeckej práci Fándlyho medaila členke PS našej Spoločnosti doc. Ing. Alici Lackovej, PhD. Významný odborník v oblasti humánnej výživy uznávaný minimálne v stredoeurópskom priestore, doc. MUDr. Igo Kajaba, PhD. sa dožil v septembri 80 rokov. V 3. ročníku súťaže „Mladí vedci 2013“ bolo z našej sekcie prihlásených 5 vedeckých prác, z ktorých boli ocenené nasledovné tri:

1. Ing. František Kreps, PhD.: Synthesis and analysis of tocopheryl quinone and tocopherol esters with fatty acids in heated sunflower oil. *European Journal of Lipid Science and Technology*. 2015.
2. Ing. Marcel Mati, PhD.: Use of NMR spectroscopy in the analysis of carnosine and free amino acids in fermented sausages during ripening. *Chemical Papers* 69 (10) 1319-1324 (2015),
3. Ing. Lenka Tmáková, PhD.: Biosyntéza a izolácia rastlinných saponínov, *Chemické listy* 109, 433-437, 2015. Všetci traja boli doktorandi z FCHPT STU.

V roku 2017 sa uskutočnili v rámci PS 2 odborné semináre: vo februári na FCHPT STU na tému *Metabolizmus antioxidantov v potravinovom reťazci*, v máji *Mlieko vo výžive*. Prednášateľmi boli na nich prof. Šajbidor, prof. Capcarová, doc. Kajaba, Ing. Herian a Ing. Staruch. Zúčastnilo sa ich 110 účastníkov. Na 4. ročníku súťaže „*Mladí vedci 2016*“ sa umiestnili v PS aj práce doktorandov z FBP SPU Nitra. Na 1. mieste skončil Ing. Marek Šnirc z SPU NR, na 2. Ing. Michaela Lauková z FCHPT STU a na 3. Ing. Stanislava Matejová z FBP SPU NR.

Podobný bol aj rok 2018, keď sa uskutočnili dva semináre 24. mája a 24. novembra za účasti spolu 280 záujemcov a zafinancované z prostriedkov SAV 50 eurami. Ten prvý sa týkal mliekarenskej problematiky ktorej sa venovalo 5 prednášajúcich. Zhodne konštatovali na Slovensku úpadok tak produkcie mlieka v prvovýrobe, ako aj v jeho spracovaní na produkty. Pôvodná sebestačnosť až prebytok sa v priebehu ostatných 25 rokov zmenila na závislosť slovenského vnútorného trhu od importu najmä zo záp. Európy. Seminár s témou Celiakia a potraviny bola v predvianočnom období zameraná najmä na choroby, ktoré u citlivejších ľudí môže vyvolať lepok obsiahnutý v rozmanitej strave. V rámci podujatia boli predstavené viaceré tzv. bezpečné potraviny pre celiatikov.

V septembri sa dožil krásneho jubilea – 90 rokov nestor slovenskej potravinárskej vedy univ. prof. Ing. Alexander Príbela, DrSc. Je zakladateľom prvej slovenskej školy sensorickej analýzy potravín, zaslúžil sa o rozvoj potravinárskej laboratórnej analýzy vo všeobecnosti tak na úrovni kontrolných inštitúcií, ako aj v priemyselnej výrobe. PS spolupracovala pri organizovaní slávnostného vedeckého seminára na pôde ZSVTS v Bratislave, kde jubilant dlhé roky pôsobil ako predseda Potravinárskej spoločnosti SVTS. Odznelo 6 referátov zameraných na súčasný stav potravinárskej analýzy v slovenských podmienkach a na celosvetové trendy v tejto oblasti.

V decembri sme sa rozlúčili s prof. Ing. Václavom Komanom, DrSc., vysokoškolským učiteľom na FCHPT STU. Odišiel na večnosť krátko po dovŕšení 91 rokov svojho vedecky plodného života, patril medzi zakladajúcich členov a funkcionárov PS a celej našej Spoločnosti.

V 6. ročníku súťaže „*Mladí vedci 2018*“ v sekcii potravinárskych vied získali ocenenie dvaja prihlásení – viac prác nebolo prihlásených a to: Ing. Marek Šnirc, PhD. z FBP SPU Nitra a RNDr. Anna Šarocká z FPV UKF v Nitre.

V roku 2019 bola v PS ťažiskovou medzinárodná konferencia *Cudzorodé látky v požívatinách* ktorá sa uskutočnila netradične v Bratislave a bola venovaná aj životnému jubileu doc. I. Kajabu, PhD. Nosnou témou bola zdravotná bezpečnosť potravín s dôrazom na odhad a určenie rizika ako aj príslušná platná a novo pripravovaná legislatíva na európskej a nadväzne aj slovenskej úrovni. Na tejto 3-dňovej aktivite sa zúčastnilo do 200 odborníkov, bola podporená aj financiami zo SAV vo výške 150 EUR. Okrem tejto aktivity zorganizovala PS v júni dva odborné semináre s účasťou spolu 120 záujemcov a príspevom z prostriedkov SAV vo výške 40 EUR. Prvý bol na tému *Mlieko vo výžive* a druhý pojednával o kvalite a vlastnostiach palmového oleja. Prednášateľom bol český odborník doc. Ing. J. Brat, CSc. z Českej spoločnosti chemickej.

V lete nás opustil Ing. A. Szokolay, DrSc. vo veku 94 rokov a v októbri ďalší významný potravinársky odborník Ing. V. Szemes, CSc. vo veku 85 rokov. V 7. ročníku súťaže „*Mladí*

vedci 2018“ sa v sekcii potravinárskych vied umiestnili na prvých troch miestach doktorandi z FCHaPT STU Z. Burčová, M. Lauková a F. Kreps.

Potravinárska sekcia našej Slovenskej spoločnosti od svojho vzniku v roku 1968 a znovu oživenia v roku 1971 patrila k tým početnejším. Začínala s niekoľkými desiatkami najmä mladších vedeckých pracovníkov, v roku 2000 mala 92 členov, potom postupne členská základňa prirodzene starla a v súčasnosti (marec 2020) zostalo 42 členov. Príčiny výrazného poklesu za ostatných 20 rokov treba hľadať aj v devastačnej politike štátnej moci vo vzťahu k alimentárnej problematike ako celku. Predovšetkým došlo po roku 1990 k výraznému zníženiu počtu vedeckých pracovníkov a pracovísk v základnom a aplikovanom výskume. Rezortné potravinárske výskumné ústavy na Slovensku už v prvom desaťročí po r. 1989 až na jednu výnimku prakticky zanikli, znížil sa aj počet mladých záujemcov o štúdium potravinárskej technológie na vysokých školách. Podpora grantových agentúr pre seriózne výskum má skôr náhodný, resp. kampaňovitý charakter. Na druhej strane sa oproti minulosti výrazne zvýšilo používanie aditívnych látok v potravinách, čo s masívnym používaním veterinárnych farmaceutík, chemickými postrekmi rastlín s cieľom ochrany pred škodcami, zvýšilo riziko zdravotnej nebezpečnosti produkovaných potravín tak v domácej výrobe a z veľkej časti aj z dovozu.

Súčasný stav možno z hľadiska bezpečnosti potravín na Slovensku charakterizovať ako problematický, slovenský spotrebiteľ nie je dostatočne, ba skoro vôbec informovaný, čo denne konzumuje. Údaje na obaloch potravín o obsahu jednotlivých prídavných látok sú často nečitateľné, skryté v číslach, ktorým väčšina spotrebiteľov vôbec nerozumie. Jestvujúce výskumné kapacity a kontrola potravín už len následne konštatuje problém, nehľadá sa systém jeho pozitívneho riešenia. Štátna moc sa síce oficiálne nechala v nedávnej minulosti počuť a rozbehla boj proti dvojakej kvalite potravín dovážaných zo západnej Európy na slovenský trh, no okrem chabých proklamatívnych vyhlásení politikov sa tento nepriaznivý stav nerieši tak na úrovni výskumu SAV, rezortov pôdohospodárstva, verejného zdravotníctva ako aj ďalších kompetentných inštitúcií.

Tento stav nemôže byť dlhodobo udržateľný a preto je opodstatnené, aby aj naša vedecká komunita konala oveľa hlasnejšie vo vzťahu ku kompetentným inštitúciám, našla podporu aj v zastupiteľských zborech u poslancov na vyšších stupňoch riadenia od krajov počnúc. Vedeckými argumentmi treba presvedčiť o neperspektívnej politike, ktorá sa realizuje v súčasnom období v agropotravinárskom rezorte Slovenska. V tomto smere musí aj naša potravinárska sekcia upriamiť svoje aktivity v budúcom období.

2.2.4 Veterinárska sekcia

Rekapitulácia činnosti z predchádzajúceho obdobia

Vznik veterinárskej sekcie spoločnosti pred päťdesiatimi rokmi bol komplikovaný, čo sa uvádza aj v publikácii prof. Stolína k 30. výročiu našej Spoločnosti (Stolína, 2000). Bolo zrejmé, že sa vtedy očakávalo, aké stanovisko k návrhu vedeckého kolégia SAV na vznik našej Spoločnosti zaujme vtedajšia komunita veterinárskych odborníkov sústredených na Vysokú školu veterinársku v Košiciach (ďalej VŠV). Vtedajší rektor VŠV prof. MVDr. Jaroslav Vrťniak, DrSc. už v r. 1968 predniesol akademickej obci návrh na vytvorenie veterinárskej sekcie v rámci jednotnej vedeckej spoločnosti pôdohospodárskych vied. Tento návrh však prijatý nebol. Preto sa na valnom zhromaždení v decembri neobjavilo veterinárstvo vo schválenom názve našej Spoločnosti a nebola ani vytvorená samostatná sekcia Spoločnosti. Následne až v r. 1972 vznikla v Košiciach pobočka Spoločnosti, ktorej členmi boli vo veľkom počte aj veterinári tak z praxe ako aj z VŠV. Prof. Stolína konštatuje: „...*Pobočka v Košiciach postupne prijímala ďalších členov z kruhov veterinárstva, ktorí spĺňali podmienky pre členstvo v Spoločnosti a mohli sa plne realizovať v rámci rozličných akcií s veterinárskou problematikou*“ (s. 172).

Počet členov pobočky v Košiciach postupne vzrastal natoľko, že na začiatku roku 1974 vedeckí pracovníci z oblasti veterinárstva oficiálne mohli podať žiadosť Ústrednému výboru Spoločnosti o vytvorenie samostatnej sekcie so sídlom v Košiciach. Vznik tejto sekcie sa datuje od 23. apríla 1974 a súčasne sa k tomuto dátumu upravil aj názov celej Spoločnosti do dnešnej podoby. Prvým predsedom veterinárskej sekcie sa stal prof. MVDr. Ján Rosocha, DrSc.

Vznik tejto sekcie mal vo veterinárskych odborných kruhoch priaznivú odozvu. Za členov sa okrem priamych zamestnancov VŠV hlásili aj veterinári lekári z celého Slovenska a tak ku koncu roku 1974 už mala 86 členov. V tomto období bola rozvinutá široká odborná aktivita reprezentovaná vedeckými sympóziami, konferenciami a početnými prednáškami väčšinou v Košiciach a na pôde vtedajšej VŠV, dnes Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach (ďalej UVLF). Širšia veterinárska a všeobecne aj poľnohospodárska komunita sa rada stretávala aj na ďalších podujatiach pod gesciou veterinárskej sekcie ako napr. *Veterinárske vedy a prax, Chirurgický seminár, Sekrečné poruchy mliečnej žľazy dojnic – diagnostika, prevencia, tlmenie*. Ako úspešný gestor týchto podujatí sa ukázal MVDr. M. Breza, CSc., neskorší predseda veterinárskej sekcie Spoločnosti.

V prvých rokoch činnosti veterinárskej sekcie sa jej členovia intenzívne zaoberali problematikou rozvoja veterinárskej medicíny na Slovensku. K tomuto cieľu boli zamerané aj témy odborných podujatí, osobitne z problematiky imunoprofylaxie mastitíd, diagnostických metód a problémov zdravia hovädzieho dobytku, ošípaných, oviec a hydiny. Aj zásluhou týchto vedeckých aktivít sa mohla formulovať štátna stratégia a taktika boja proti zvlášť významným chorobám zvierat vo veľkochovoch.

V rokoch 1978 – 1988 bol na čele veterinárskej sekcie doc. MVDr. Celestín Grieger, CSc. a vedeckým tajomníkom naďalej MVDr. Michal Breza, CSc. Sekcia v Košiciach, po svojich predchodcoch naďalej propagovala metódy zvyšovania efektívnosti živočíšnej výroby, najmä prostredníctvom prednášok a demonštrovaním na školských poľnohospodárskych majetkoch. Výhodou bolo, že významnú časť členov veterinárskej sekcie tvorili zamestnanci VŠV, Ústavu fyziológie hospodárskych zvierat a Ústavu experimentálnej veterinárskej medicíny v Košiciach. Práve oni vykonávali v tom období veľa terénnych prednášok z výsledkov výskumov v oblasti veterinárskej diagnostiky. Obsahové zameranie početných seminárov a vedeckých konferencií vychádzalo najmä z aktuálnej epizootologickej situácie a z orientácie chovu hospodárskych zvierat na priemyselnú technológiu. Okrem Košíc sa zvyčajne konali najmä s medzinárodnou účasťou v atraktívnych zariadeniach Vysokých Tatier. Treba na tomto mieste pripomenúť, že aj poľnohospodárska sekcia, ktorá bola zriadená už pri vzniku našej Spoločnosti, sa orientovala aj na problematiku najmä aviarnej genetiky. Usporiadala na túto tému v r. 1974 na VÚ šľachtenia hydiny v Ivanke pri Dunaji I. medzinárodnú konferenciu, ktorej garantom bol Ing. Csuka, CSc. Tejto téme sa potom venovali v pravidelných 3-ročných intervaloch.

V roku 1979 bola založená vedecká konferencia HYGIENA ALIMENTORUM, ktorej prvý ročník sa konal v apríli 1979 vo Vysokých Tatrách. Primárnu zásluhu na zrode vedeckej konferencie HYGIENA ALIMENTORUM, mal profesor MVDr. J. Pleva, CSc., keď predtým pre problematiku hygieny potravín bol vyčlenený priestor na konferenciách Höklových a Lenfeldových dní konaných striedavo v Brne a v Košiciach. V súčasnej dobe, táto už tradičná konferencia v oblasti hygieny potravín, oslávila 40 rokov.

V roku 1976 bola veterinárska sekcia organizátorom v poradí XIV. konferencie s témou *Problematika kontroly a ochrany zdravia hospodárskych zvierat v podmienkach intenzívnej veľkovýroby*. Garantom bol doc. MVDr. F. Federič, CSc. V nasledujúcom roku sekcia usporiadala III. vedecký seminár s témou *Zdravotné problémy v súčasných podmienkach chovu oviec*. V spolupráci s poľnohospodárskou sekciou bolo v Košiciach v r. 1979 pod gesciou veterinárskej sekcie a editora zborníka prednášok MVDr. J. Kubinca, CSc. IV. sympóziom s témou *Využívanie netradičných zdrojov bielkovín a energie vo výžive hospodárskych zvierat*.

O 2 roky bolo na túto tému V. sympóziu na ktorom odznelo až 39 referátov, ktoré sú zachytené v rozsiahlom vyše 400 stranovom zborníku.

Sekcia využívala možnosti čo najširšej spolupráce aj s inými inštitúciami zaoberajúcimi sa popularizáciou výsledkov vedeckého výskumu v praktickom živote. Príkladom bola napr. vedecká konferencia HYGIENA ALIMENTORUM v Dome techniky ČSVTS Košice v r. 1980, ktorá sa zaoberala problematikou hygienickej kvality mlieka z hľadiska prvovýroby a jeho mliekarenského spracovania. Garantom tejto aktivity bol doc. MVDr. C. Grieger, CSc. V nasledujúcom roku pod gesciou doc. MVDr. F. Federiča, CSc. uskutočnila sekcia na Ústave experimentálnej veterinárskej medicíny v Košiciach konferenciu s témou *Prevenia a tlmenie zápalu mliečnej žľazy dojníc*. V roku 1983 sekcia opäť v spolupráci s DT ČSVTS v Košiciach uskutočnila v poradí IV. vedeckú konferenciu HYGIENA ALIMENTORUM s medzinárodnou účasťou a tiež II. odborný seminár *Prevenia a tlmenie zápalu mliečnej žľazy dojníc*. V roku 1985 doc. Federič pokračoval v téme týkajúcej sa sekrečných porúch mliečnej žľazy dojníc prostredníctvom veľkej vedeckej konferencie, na ktorej odznelo 27 referátov. V roku 1987 bola témou konferencie HYGIENA ALIMENTORUM VII. Ekológia v súvislosti s výrobou mlieka a mliečnych produktov, ktorú gestoroval ešte doc. Grieger. Poľnohospodárska sekcia v r. 1987 uskutočnila vo VÚ chovu a šľachtenia hydiny v Ivanke pri Dunaji 7. medzinárodné sympóziu na tému *Actual problems evian genetics*. Garantom podujatia a editorom vyše 270 stranového zborníka obsahujúceho 56 referátov bol Ing. J. Baumgartner, DrSc. Až v r. 1989 sa zjazd spoločnosti konal prvýkrát v Košiciach. V rámci programu IV. zjazdu Spoločnosti, veterinárska sekcia zorganizovala blok 40 prednášok a vydala samostatný zborník. Editorom a zrejme už predsedom sekcie bol vtedy MVDr. M. Breza, CSc.

V rámci činnosti spoločnosti treba vyzdvihnúť organizátorskú prácu doc. MVDr. Celestína Griegera, CSc., ktorý zakladal a viedol dlhé roky veterinársku sekciu. Je nositeľom Fándlyho medaily. Podobne aj prof. MVDr. Koloman Boďa, DrSc., akademik ČSAV a SAV, významný vedec – fyziológ úžitkových zvierat, istý čas aj minister pôdohospodárstva bývalej ČSSR, neskôr sa venoval aj štúdiu chovu prepelíc v kozmických telesách, patril k iniciátorom vzniku veterinárskej sekcie. Aj on dostal za svoju vedeckú a organizátorskú prácu Fándlyho medailu. Štatút čestného člena našej Spoločnosti získal v r. 1989 prof. MVDr. Augustín Sokol, DrSc. a prof. MVDr. Karol Fried.

Pravdepodobne v tejto sekcii možno nájsť prvopočiatky myšlienky organizovať pravidelnú súťaž mladých o najlepšiu vedeckú prácu. V Košiciach súťaž organizovali už v osemdesiatych rokoch minulého storočia pre vlastných vedeckých pracovníkov a tiež adeptov vedy z radov poslucháčov veterinárskeho lekárstva.

V ďalšom období od r. 1990 pravdepodobne došlo k miernemu útlmu pokiaľ ide o organizovanie väčších vedeckých podujatí, skôr sa sekcia venovala prednáškovkej činnosti. V roku 1996 sekcia uskutočnila medzinárodnú konferenciu na tému *Zdravie a chorobnosť mláďat hospodárskych zvierat*, z ktorej bol vydaný zborník obsahujúci 49 referátov. Editormi boli MVDr. A. Bomba, CSc. a MVDr. R. Nemcová. To bola zrejme posledná väčšia aktivita sekcie, po ktorej nasledoval dlhší útlm jej činnosti.

Ako už bolo na inom mieste v tejto publikácii uvedené, napriek dlhoročnej snahe vtedajšieho vedenia našej Spoločnosti oživiť po odchode MVDr. Brezu z Univerzity veterinárskeho lekárstva činnosť veterinárskej sekcie, viacerým osobným jednaniam priamo v Košiciach, sa na viac ako desaťročie v ročných Bulletinoch Spoločnosti objavovalo konštatovanie: veterinárska sekcia nedodala vyhodnotenie svojej činnosti.

Činnosť sekcie v poslednom období

V roku 2012, po zvolení prof. Ing. Jozefa Goliana, Dr., za predsedu Spoločnosti, si nový výbor Spoločnosti za jednu z priorit dal aj oživenie činnosti veterinárskej sekcie v Košiciach. Podarilo sa to v r. 2013, keď sa iniciátorom oživenia a aj predsedom veterinárskej sekcie

Spoločnosti v Košiciach stal doc. MVDr. Slavomír Marcinčák, PhD. Keďže z pôvodných členov veterinárskej sekcie už na univerzite nepôsobil nikto, novými členmi sa stali zamestnanci Katedry hygieny a technológie potravín a tiež Kliniky ošipovaných a Kliniky vtákov a exotických zvierat. V roku 2013 mala veterinárska sekcia 16 členov. Nový predseda sekcie získaval nových členov aj z radov mladých vedeckých pracovníkov úspešných v súťaži o najlepšiu vedeckú prácu. Už v prvom ročníku súťaže „*Mladí vedci*“ v roku 2014 veterinárska sekcia hodnotila 9 prihlásených prác a z nich ocenila vedeckú činnosť týchto troch mladých vedeckých pracovníkov:

I. miesto získala RNDr. Eva Bocková, PhD. z Ústavu parazitológie UVLF Košice.

II. miesto MVDr. Martin Kožár, PhD. z Kliniky malých zvierat UVLF Košice

III. miesto MVDr. Lýdia Mesarčová z Katedry hygieny a technológie potravín UVLF Košice.

V roku 2014 veterinárska sekcia organizovala medzinárodnú vedeckú konferenciu „*HYGIENA ALIMENTORUM XXXV – Bezpečnosť mäsa a mäsových výrobkov v duchu tradičnej kvality*“. Konferencia sa konala pri príležitosti 65. výročia založenia Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach a záštitu prevzalo Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoje vidieka SR. Konferencia sa uskutočnila vo Vysokých Tatrách s účasťou vyše 160 odborníkov v oblasti hygieny potravín. Na konferencii odznelo 23 prednášok a vystavených bolo 49 posterov. Okrem vyššie spomínanej medzinárodnej vedeckej konferencie sekcia zorganizovala odborný seminár „*Aktuálne veterinárne problémy v chove hydiny a kožuštinových zvierat*“, ktorý bol obsahovo zameraný na aktuálne problémy v chove hydiny a kožuštinových zvierat. Zúčastnilo sa ho 82 účastníkov, predovšetkým chovateľov zvierat z košického regiónu.

V roku 2015 prebehli voľby predsedu a členov vedenia veterinárskej sekcie. Z predsedu bol členmi sekcie opätovne na ďalšie 5 ročné obdobie zvolený doc. MVDr. Slavomír Marcinčák, PhD. Za tajomníka sekcie bola zvolená doc. MVDr. Ivona Kožárová. Veterinárska sekcia v roku 2017 mala 17 aktívnych členov. V roku 2015 veterinárska sekcia pokračovala v spoluorganizovaní tradičnej medzinárodnej vedeckej konferencie „*HYGIENA ALIMENTORUM XXXVI*“. Na vedeckej konferencii sa zúčastnilo vyše 200 odborníkov a jej ústrednou témou bola problematika *bezpečných a kvalitných produktov z hydiny, rýb, voľne žijúcej a farmovej zveri*. Garantom podujatia bol prof. MVDr. Jozef Nagy, PhD.

Do 2. ročníka súťaže „*Mladí vedci 2015*“ organizovanej Spoločnosťou bolo vo veterinárskej sekcii prihlásených 12 vedeckých prác od 8 autorov z troch univerzít (UVLF, UPJŠ a Univerzita J. Selyeho). Odborná komisia vybrala 3 vedecké práce, ktoré boli následne odmenené:

I. miesto získala MVDr. Martina Brenesselová, PhD., z Katedry hygieny a technológie potravín UVLF Košice.

II. miesto MVDr. Michaela Vlasáková, PhD. z Ústavu epizootológie a preventívnej veterinárskej medicíny, UVLF Košice

III. miesto MVDr. Dávid Maženský, PhD. z Katedry anatómie, histológie a fyziológie, UVLF Košice.

V roku 2016 bola ťažiskovou aktivitou veterinárskej sekcie vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou *HYGIENA ALIMENTORUM XXXVII – Bezpečnosť a kvalita mliečnych a rastlinných komodít*. Táto 3-dňová aktivita sekcie sa uskutočnila v hoteli Patria na Štrbskom Plese v dňoch 18. – 20. 5. 2016 pod odbornou garanciou doc. MVDr. Pavla Maľu, PhD. a doc. MVDr. Slavomíra Marcinčáka, PhD.

Do 3. ročníka súťaže „*Mladí vedci*“ organizovanej Spoločnosťou o najlepšiu vedeckú prácu za rok 2015 boli vo veterinárskej sekcii prihlásení 4 mladí vedeckí pracovníci z dvoch univerzít. Predsedníctvo spoločnosti schválilo a odmenilo práce nasledujúcich mladých vedeckých pracovníkov:

I. miesto získala RNDr. Petra Schusterová (rod. Kšonžeková) PhD., z Katedry mikrobiológie a imunológie UVLF Košice.

II. miesto MVDr. Zuzana Andrejčáková, PhD. z Katedry anatómie, histológie a fyziológie UVLF Košice

III. miesto MVDr. Oľga Danišová, PhD., z Katedry hygieny a technológie potravín UVLF Košice.

Nosnou činnosťou veterinárskej sekcie aj v roku 2017 bola medzinárodná vedecká konferencia HYGIENA ALIMENTORUM XXXVIII. Hlavným cieľom konferencie v máji 2017 bolo prezentovať aktuálne problémy bezpečnosti a kvality mäsa a mäsových produktov. Podujatie sa konalo v hoteli Patria na Štrbskom Plese za účasti 158 slovenských odborníkov a tiež odborníkov v danej oblasti z Talianska, Nemecka, Českej republiky, Chorvátska, Poľska a Rakúska. Odborným garantom bol prof. MVDr. Peter Turek, PhD., vedúci Katedry hygieny a technológie potravín UVLF v Košiciach.

Do 4. ročníka súťaže „Mladí vedci“ o najlepšiu vedeckú prácu za rok 2016 vyhlásenej Spoločnosťou v roku 2017 bolo vo veterinárskej sekcii prihlásených 13 vedeckých prác od siedmich autorov. Úroveň hodnotených prác bola veľmi vysoká, čo len potvrdilo skutočnosť, že veda vo veterinárskej oblasti má stále stúpajúcu úroveň. Aj to bolo dôvodom, že boli v tejto sekcii odmenené až 4 práce:

I. miesto získala RNDr. Petra Schusterová, rod. Kšonžeková PhD., z Katedry mikrobiológie a imunológie UVLF Košice,

II. miesto RNDr. Bronislava Víchová, PhD, Parazitologický ústav SAV, Košice,

III. miesto Mgr. Adriána Fečkaninová, PhD., z Katedry hygieny a technológie potravín UVLF Košice,

III. miesto MVDr. Monika Drážovská, PhD., Ústav epizootológie a preventívnej veterinárskej medicíny, UVLF Košice.

Obsahovou náplňou medzinárodnej vedeckej konferencie *HYGIENA ALIMENTORUM XXXIX* v máji 2018 bola prezentácia aktuálnych poznatkov o zdravotnej bezpečnosti a kvalite hydinového mäsa, vajec, rýb a mäsa zveriny. Záštitu nad týmto vedeckým podujatím prevzala ministerka pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Ing. G. Matečná. Odborným garantom bol prof. MVDr. Jozef Nagy, PhD. Rekordných 204 účastníkov zo Slovenska a odborníkov z okolitých štátov i Nemecka, Holandska a Talianska si vypočulo 27 prednášok a diskutovalo pri 72 posteroch.

Veterinárska sekcia zorganizovala v júni 2018 vedecký seminár pre doktorandov, na ktorom boli prezentované výsledky ich prác v oblasti hygieny a kvality potravín. Ďalší seminár bol sekciou organizovaný v novembri 2018 pod názvom „*Minulosť a budúcnosť hygieny potravín na Slovensku*“ a bol venovaný životnému jubileu prof. MVDr. Jána Plevu, DrSc., ktorý okrem iných významných aktivít zakladal na univerzite v Košiciach študijný program „hygieny potravín“, ktorý univerzita vyučuje už viac ako 45 rokov.

Výsledky 5. ročníka súťaže „Mladí vedci“ boli pre veterinársku sekciu priaznivé, keďže z 9 prihlásených vedeckých prác od 9 autorov až 5 prác malo IF vyšší, ako 1,9, čo znova svedčilo o vysokej úrovni vedy vo veterinárskej oblasti. Aj preto predsedníctvo Spoločnosti vo veterinárskej sekcii schválilo a odmenilo až 4 mladých vedeckých pracovníkov:

I. miesto získal Mgr. Ľuboš Čomor, PhD., z Laboratória biomedicínskej mikrobiológie a imunológie UVLF v Košiciach

II. miesto MVDr. Anna Reitznerová z Katedry hygieny a technológie potravín UVLF v Košiciach,

III. miesto MVDr. Oľga Danišová, PhD. z Katedry biológie a genetiky UVLF v Košiciach,

III. miesto MVDr. Ivana Regecová, PhD. z Katedry hygieny a technológie potravín UVLF v Košiciach.

V máji 2019 veterinárska sekcia na tradičnom mieste vo Vysokých Tatrách spoluorganizovala jubilejnú medzinárodnú vedeckú konferenciu HYGIENA ALIMENTORUM XL. Na konferencii sa zúčastnilo pravdepodobne najviac účastníkov v doterajšej histórii konferencie – až 226, ktorí si vypočuli počas 2 rokovacích dní 27 prednášok. Hlavným zameraním tejto konferencie bolo prezentovať aktuálne poznatky o význame, bezpečnosti a kvalite mlieka a mliečnych výrobkov na úrovni domácich a zahraničných producentov. Súčasťou konferencie bola aj sekcia zameraná na kvalitu, bezpečnosť a spracovanie rastlinných komodít a produktov. V posterovej diskusii bolo prezentovaných 72 referátov. Garantom podujatia bola doc. MVDr. Eva Dudríková, PhD. K slávnostnej atmosfére konferencie prispelo aj to, že v jubilejnom roku konferencie oslavovala aj Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach jubilejných 70 rokov od založenia Univerzity. K slávnostnej atmosfére konferencie prispela aj Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri Slovenskej akadémii vied, ocenením prof. MVDr. Jána Plevu, DrSc., zakladateľa konferencie a významného odborníka v oblasti hygieny potravín na Slovensku. Predseda spoločnosti prof. Ing. Jozef Golian, Dr., a doc. MVDr. Slavomír Marcinčák, PhD., predseda veterinárskej sekcie odovzdali prof. J. Plevovi, DrSc. Fándlyho medailu za celoživotný prínos v oblasti hygieny potravín.

Druhou aktivitou veterinárskej sekcie v apríli 2019 bolo spoluorganizovanie už 62. ročníka Študentskej vedeckej konferencie, na ktorej boli prezentované výsledky vedeckých prác študentov vo veterinárnej a farmaceutickej oblasti, ako aj v oblastiach hygieny potravín a životného prostredia. Na podujatí prezentovalo výsledky svojej práce 55 študentov v piatich sekciách. Do recenzovaného zborníka bolo prihlásených 56 abstraktov od študentov z UVLF v Košiciach, z ktorých 7 študuje v anglickom jazyku. Odborným a organizačným garantom tejto aktivity bol MVDr. Marián Prokeš, PhD.

V 6. ročníku súťaže „Mladí vedci“ vyhlásenej spoločnosťou v rámci veterinárskej sekcie boli v roku 2019 odmenení nasledujúci mladí vedeckí pracovníci:

I. miesto získala MVDr. Evelína Káňová, z Katedry mikrobiológie a imunológie UVLF Košice,

II. miesto MVDr. Boris Semjon, PhD., z Katedry hygieny a technológie potravín UVLF Košice,

III. miesto MVDr. Elena Hatalová, z Katedry biológie a genetiky, Ústavu biológie, zoológie a rádiobiológie UVLF Košice,

III. miesto RNDr. Slavomíra Šalamúnová, PhD., z Katedry epizootológie a parazitológie UVLF v Košiciach.

V roku 2019 mala veterinárska sekcia 17 aktívnych členov z radov Katedry hygieny, technológie a zdravotnej bezpečnosti potravín, Kliniky ošípaných, Kliniky vtákov, exotických a voľne žijúcich zvierat a Katedry farmaceutickej technológie, farmakognózie a botaniky Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach.

2.2.5 Pedologická sekcia

Prvá organizovaná spolková činnosť pedológov na Slovensku sa začala v rokoch 1963-1964. V tomto období pracovalo na pracoviskách SAV, vysokých škôl a rezortných ústavov okolo 100 vedeckých a výskumných pracovníkov. Väčšinou boli organizovaní v Zemepisnej alebo Botanickej spoločnosti pri SAV. Preto oprávnené vznikla myšlienka a neskôr aj cieľavedome formulovaná požiadavka spojiť činnosť pedológov na Slovensku do spoločnej záujmovej organizácie. Prijal sa návrh, aby spolková činnosť pedológov na Slovensku sa začala rozvíjať v rámci Slovenskej zemepisnej spoločnosti pri SAV, formou založenia Pedologickej odbočky. Dňa 25.6.1963 sa vytvoril prípravný výbor na čele s Ing. Jurajom Hraškom, ktorý vypracoval plán činnosti odbočky. Tento predpokladal organizovanie prednášok, seminárov, exkurzií a tiež snahu o nadviazanie spolupráce s inými národnými pedologickými spoločenstvami, a to najmä s medzinárodnou pedologickou spoločnosťou *International Society for Soil Science (ISSS)*.

Zakladajúca schôdza Pedologickej odbočky Slovenskej zemepisnej spoločnosti pri SAV sa uskutočnila dňa 27.2.1964 v Bratislave za účasti 45 členov a hostí. Po schválení plánu činnosti plénum zvolilo prvý výbor pobočky, do čela ktorého bol zvolený Ing. Juraj Hraško, vedúci Laboratória pôdoznavectva v Bratislave. Podpredsedovia boli doc. Ing. Rudolf Šály, CSc. a doc. Ing. Soňa Sotáková, CSc. a výkonný tajomník p. b. Michal Džatko. Toto zloženie predsedníctva pobočky bolo opätovne zvolené aj na roky 1967-1969. Hlavným cieľom odbočky bolo organizovať odborné a vedecké akcie, zvyšovať vzájomnú informovanosť členov a užívateľov výsledkov pôdoznaveckej vedy. V neposlednom rade bolo cieľom spoločným úsilím riešiť aj nastolené vedecké problémy a zvyšovať celkovú odbornú a vzdelanostnú úroveň pôdoznavcov. Veľký dôraz sa kládol na organizovanie medzinárodnej spolupráce a rozvíjanie úzkych kontaktov s ISSS, s osobitným dôrazom na spoluprácu so sesterskými organizáciami v Čechách, Rakúsku, Nemecku, Maďarsku, Poľsku a ZSSR.

Veľkým úspechom bolo, že Pedologická sekcia Slovenskej zemepisnej spoločnosti získala publikačné možnosti na vydávanie rozsahovo menších monografií v rámci edície NAUKA O ZEMI, ktorú v gescii Vedeckého kolégia geológie a geografie vydávala Slovenská akadémia vied v troch samostatných odboroch – séria GEOLOGICA, séria GEOGRAPHICA a séria PEDOLOGICA, ktorej hlavným redaktorom sa stal Ing. Juraj Hraško CSc. Pre formovanie pedológie ako samostatnej prírodnej vedy na Slovensku to bol výrazný pokrok.

Vznik a aktivita Pedologickej pobočky Slovenskej geografickej spoločnosti pri SAV zákonite podmienila diskusiu o možnostiach a opodstatnení založiť samostatnú Československú pedologickú spoločnosť. Z iniciatívy prof. Dr. Ing. Pelíška, DrSc. z Brna sa vypracoval návrh jej stanov, avšak k jej založeniu nedošlo. Ďalší sled udalostí totižto ovplyvnili zakladajúce zhromaždenia Československé spoločnosti pro vědy zemědělské, lesnické, veterinární a potravinářské v Prahe dňa 18.6.1968 a následné založenie Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, veterinárne a potravinárske vedy pri SAV (SSPLVPV) v Nitre dňa 18.12.1968. Pretože na zakladajúcom zhromaždení v Prahe sa založila Pedologická sekcia menovanej spoločnosti, nasledoval návrh na adekvátne začlenenie do SPLVPV aj Pedologickej pobočky. K začleneniu však bezprostredne nedošlo. Predsedníctvo SAV dňa 17.2.1969 súhlasilo so založením samostatnej Slovenskej pedologickej spoločnosti pri SAV. Zakladajúce valné zhromaždenie sa konalo 14.11.1968 v Bratislave.

Ministerstvo vnútra ČSSR z dôvodov uchovania jednotnej štruktúry organizácie vedeckých spoločností neschválilo stanovy Slovenskej pedologickej spoločnosti pri SAV, čím stratila táto spoločnosť právo na existenciu. Za danej situácie požiadali pedológovia o prijatie do SSPLVPV v podobe Pedologickej sekcie. Ustanovujúca schôdza Pedologickej sekcie sa konala 23.8.1973 v Bratislave. Za predsedu bol zvolený Ing. Juraj Hraško, CSc., za podpredsedu prof. Ing. Rudolf Šály, CSc. a výkonným tajomníkom sa stal RNDr. Michal Džatko, CSc. Rekapitulujúc históriu vedúcich funkcionárov Pedologickej sekcie SSPLVPV pri SAV boli predsedami postupne (bez titulov): Juraj Hraško, Zoltán Bedrna, Michal Džatko, Pavol Bielek, Pavol Jambor a Jaroslava Sobocká. Z menovaných v rokoch 1986-1990 doc. Ing. Zoltán Bedrna, DrSc. bol predsedom a doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc. bola podpredsedníčkou SSPLVPV pri SAV.

Od roku 1990 Pedologická sekcia SSPLVPV pri SAV sa začala uvádzať najmä na medzinárodnom fóre pod názvom *Societas pedologica slovacica* a prezentuje sa ako člen Medzinárodnej únie pôdoznaveckých vied (IUSS). Tým však neprestala byť Pedologickou sekciou SSPLVPV pri SAV. Prehĺbila sa však najmä spolupráca so zahraničnými partnermi a inštitúciami.

Z činností *Societas pedologica slovacica* možno spomenúť organizovanie konferencií, sympózií a seminárov, čo je najvyššou organizačnou formou prezentácie nových poznatkov v príslušnom odbore. V prípade vedeckých požiadaviek organizuje *ad hoc* pracovné skupiny pre riešenie aktuálnej problematiky. Bolo tomu v prípade riešenia aktualizácie a inovácie klasifikačných systémov, pri tvorbe prekladových a terminologických slovníkov.

Konferencie

Osobitný blok vedeckých seminárov na národnej aj medzinárodnej úrovni predstavoval tému antropizácia pôdy. Prvé tri v rokoch 1994, 1995 a 1998 organizovala Katedra pedológie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Na ďalších 7 sa väčšou mierou podieľali aj Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy, *Societas pedologica slovacica* a Odbor pôdoznanectva a ochrany Slovenskej poľnohospodárskej akadémie. Semináre pri SPS: Antropizácia pôd IV. (29.4. 1999), Antropizácia pôd V. (26.5.2000), Soil Anthropization VI. (20.-22.6. 2001), Antropizácia pôd VII. (28.2 2003 – jubileum 70 rokov odborného garanta doc. Ing. Zoltána Bedrnu, DrSc.), Soil Anthropization VIII. (28-30. 9. 2004), Antropizácia pôd IX. (27- 28.5. 2008) a Antropizácia pôd X. (7.- 8.3.2013).

Cyklus medzinárodných vedeckých konferencií pod názvom Pôdoznalecké dni za účasti slovenských, českých, rakúskych, maďarských a poľských pedológov má svoje začiatky taktiež na prelome 20. a 21. storočia. Prvé Pôdoznalecké dni organizované slovenskou pedologickou spoločnosťou (SPS) sa uskutočnili 17.-19. 6. 2002 v Račkovej doline na Slovensku. Témy: Klasifikácia a hodnotenie pôd, ekológia a ochrana poľnohospodárskych a lesných pôd, pôda a rastlina v podmienkach poľnohospodárskej a lesnej krajiny. Druhé Pôdoznalecké dni sa konali 16.-18.6. 2003 v Starej Lesnej vo Vysokých Tatrách. Obsahove boli prednášky zamerané na úlohu pôd v nových spoločensko-ekonomických podmienkach. Tretie Pôdoznalecké dni v Mojmirovciach pri Nitre (22.-24.6. 2004) sa zaoberali degradáciou pôdy a jej vývoja, eróziou pôdy a inými prejavmi fyzickej degradácie pôd, identifikáciou degradovaných pôd a ich mapovým vyjadrením, ako aj rekultivačnými a remediačnými opatreniami. Štvrté Pôdoznalecké dni v Čingove v Slovenskom raji v dňoch 14.-16.6. 2005 sa venovali ochrane a využívaniu pôdy, poľnohospodárskou a lesnou produkciou vo vzťahu k pôde a regiónom, Piate Pôdoznalecké dni, ktoré sa konali v Sielnici v dňoch 15.-16. 10. 2008 mali na programe pôdu ako národné bohatstvo, ochranu pôdy tvorbu legislatívy, hodnotenie funkcií pôdy z hľadiska udržateľného využívania krajiny, hodnotenie jej vývoja a degradácie vo vzťahu ku kvalite života.

Spoločne SPS (Slovenská pôdoznalecká spoločnosť) a ČPS (Česká pedologická spoločnosť) zorganizovali Druhú pôdoznaleckú konferenciu v Rožňave 29.9.-1.10. 2010, ktorá sa zamerala najmä na nové trendy v diagnostike, klasifikácii a mapovaní pôd. V tomto období už platila dohoda o striedavom spoločnom organizovaní ČPS a SPS jednotlivých konferencií a pôdoznaleckých dní v Českej a Slovenskej republike. Takto 19.-20. 9. 2012 v Snine sa uskutočnili 15. Pôdoznalecké dni o pôde v krajine v meniacom sa režime využívania a ochrany. Ďalšie 17. Pôdoznalecké dni v SR organizované SPS a ČSP sa uskutočnili 9.-11.9.2014 v Skalici. Základné témy predstavovali ekosystémové služby ako cieľ udržateľného rozvoja krajinných ekosystémov. Ďalšie pedologické dni sa konali v Dudinciach v dňoch 7.-9.9.2016 s titulom Pôda v krajine, jej význam, postavenie a zraniteľnosť. Posledné pedologické dni boli organizované v Bratislave v dňoch 12.-14.9.2018 na tému 100 rokov spoločnej histórie českej a slovenskej pedológie.

Jubilejné a spomienkové semináre

Po roku 1997 zo samostatných akcií SPS v SR treba predovšetkým spomenúť vedecký seminár venovaný životnému jubileu 75. rokov RNDr. Michala Džatka, CSc. Pod názvom „Od mapovania a hodnotenia pôd k udržateľným sústavám využívania pôdy a krajiny“ sa uskutočnil 26.9.2006 v Bratislave. Na Výskumnom ústave pôdoznanectva a ochrany pôdy v Bratislave si SPS 31.10. 2007 uctila 10. výročie úmrtia významného vedeckého pracovníka Ing. Vladimíra Linkeša, CSc. Významné 50. výročie výskumu a prieskumu pôd na Slovensku sa spomenulo 22.10.2010 na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského. Životné jubileum 80. rokov prof. Ing. Juraja Hraška, DrSc. bolo spomenuté seminárom uskutočneným 27.5.2011 v Bratislave. Seminár venovaný životnému jubileu 80. rokov RNDr. Michala Džatka, CSc. sa konal 29.9. 2011. Dňa 25.6.2015 sa uskutočnila spomienková slávnosť k 10. výročiu úmrtia

bývalého predsedu SPS Ing. P. Jambora, CSc. v Kočíne. V r. 2016 bolo spomenuté seminárom 85. výročie prof. Ing. Juraja Hraška, DrSc. a 70. výročie prof. RNDr. Pavla Bieleka, DrSc. dňa 25.5.2016 v Bratislave.

Pedologické exkurzie

Členovia SPS organizovali exkurzie v Rakúsku (Burgenland) a južných Čechách v r. 1993, v Dolnom Rakúsku (Salzburg) v r. 1996 v Rakúsku (Vysoké Taury) v r. 1997, v Rakúsku a Taliansku (Dolomity, Karníšské Alpy) v r. 1998, v Rakúsku a Švajčiarsku (Voralsberg, švajčiarske Alpy, Jura) v r. 2000. Na Slovensku boli v závere 20. storočia organizované exkurzie pre Rakúsku pedologickú spoločnosť (1994, 1996, 2007), pre nemeckých študentov z Univerzity v Bonne (1994) a pre Belgickú pôdoznaleckú spoločnosť (1997). Najväčší odborný prínos mala exkurzia Belgickej pôdoznaleckej spoločnosti na Slovensku. Výsledky z nej sa publikovali v samostatnom čísle časopisu Belgickej pôdoznaleckej spoločnosti v r. 1998. Pre medzinárodnú konferenciu EUROSOIL vo Viedni v r. 2008 boli pripravené na Slovensku dve exkurzie: „*Zrnitostne extrémne pôdy Záhorskej nížiny*“ a „*Pôdy Podunajskej nížiny*“. Obe exkurzné trasy boli využité aj ako domáca exkurzia pre členov SPS „*Pôdy Záhoria a Podunajskej nížiny*“ (2008). Osobitne úspešná bola exkurzia na Západnej Ukrajine, ktorá sa uskutočnila 20. – 26. 8. 2009, v r. 2011 sa konala pedologická exkurzia v Toruni a okolí (Poľsko). Neskôr v spolupráci s Českou pedologickou spoločnosťou sa uskutočnili pedologické exkurzie v Banáte – Rumunsko (2017) a v Debrecíne – Maďarsko (2018). Posledná exkurzia sa uskutočnila vo vojenskom obvode Javorina.

3 Edičná činnosť Slovenskej spoločnosti

Lesnícka sekcia

2014

Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin 2014: recenzovaný sborník vědeckých příspěvků [Influence of abiotic and biotic stresses on properties of plants 2014: proceedings of scientific articles]. Editor: František Hnilička. Odborní recenzenti: doc. RNDr. Jan Novák, DrSc. Mgr. Jana Šlégrová. Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Ústav ekologie lesa Slovenskej akademie vied vo Zvolene, Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave. Zvolen, 10. – 11. 9. 2014, 292 s. ISBN 978-80-213-2475-6, ISBN 978-800-89408-17-7.

2015

Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin 2015: recenzovaný sborník vědeckých příspěvků [Influence of abiotic and biotic stresses on properties of plants 2015: proceedings of scientific articles]. Editor: František Hnilička. Odborní recenzenti: doc. RNDr. Jan Novák, DrSc. Mgr. Jana Šlégrová. Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Ústav ekologie lesa Slovenskej akademie vied vo Zvolene, Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave. Praha, 16. – 17. 9. 2015, 293 s. ISBN 978-80-813-2567-8, ISBN 978-80-89408-23-8

Konferencia konaná pri príležitosti XV. valného zhromaždenia Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave: zborník vedeckých prác [proceedings of scientific papers], Zostavovatelia: Jozef Golian, Ján Kukla, Margita Kuklová. Recenzenti: Radoslav Židek, Július Šnirc, Stanislav Kráčmar. Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave, Ústav ekologie lesa Slovenskej akademie vied vo Zvolene. Zvolen, 11. jún 2015, 193 s. ISBN 978-80-

89408-20-7. Dostupné na internete: <http://www.savzv.sk/domain/b6/files/konferencie/ssplpvv/zbornik-zvolen.pdf>.

2016

Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin 2016: sborník recenzovaných vědeckých příspěvků [Influence of abiotic and biotic stresses on properties of plants 2016: proceedings of scientific articles]. Editor: František Hnilička. Odborní recenzenti: doc. RNDr. Jan Novák, DrSc. Mgr. Jana Šlégrová. Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Ústav ekológie lesa Slovenskej akadémie vied vo Zvolene, Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave. Zvolen, 12. – 14. 9. 2016, 230 s. ISBN 978-80-813-2681-1, ISBN: 978-80-89408-25-2.

2017

Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin 2017: sborník recenzovaných vědeckých prací [Influence of abiotic and biotic stresses on properties of plants 2017: proceedings of scientific articles]. Editor: František Hnilička. Odborní recenzenti: doc. RNDr. Jan Novák, DrSc. Mgr. Jana Šlégrová. Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Ústav ekológie lesa Slovenskej akadémie vied vo Zvolene, Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave. Praha, 12. – 14. 9. 2017, 243 s. ISBN 978-80-213-2767-2, ISBN: 978-80-89408-27-6

Dlhodobý ekologický výskum a monitoring lesov – súčasné poznatky a výzvy do budúcnosti: zborník recenzovaných príspevkov z konferencie EkoMon 2017 [Long-term environmental research and forest monitoring – current knowledges and challenges for the future: proceedings of peer-reviewed papers from the conference EkoMon 2017]. Ing. Zuzana Sitková, PhD., Ing. Pavel Pavlenda, PhD. (eds). Recenzenti: prof. Ing. Jaroslav Škvarenina, PhD. doc. Ing. Bohdan Konôpka, PhD. doc. Ing. Vladimír Kunca, PhD. Ing. Valéria Longauerová, PhD. doc. Ing. Igor Štefančík, CSc. Ing. Miroslav Blaženec, PhD. Ing. Ladislav Kulla, PhD. Ing. Ján Kukla, CSc. Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen. Divadelná reštaurácia, Zvolen, 7. – 8. 9. 2017, 150 s. ISBN: 978-80-8093-231-2

2018

Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin 2018: sborník recenzovaných vědeckých prací [Influence of abiotic and biotic stresses on properties of plants 2018: proceedings of scientific articles]. Editor: František Hnilička. Odborní recenzenti: doc. RNDr. Jan Novák, DrSc. RNDr. Božena Šerá, Ph.D. Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Ústav ekológie lesa Slovenskej akadémie vied vo Zvolene, Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave. Zvolen, 4. – 6. 9. 2018, 204 s. ISBN: 978-80-213-2863-1, ISBN 978-80-89408-31-3.

Aktuálne problémy v zakladaní a pestovaní lesa 2018: zborník referátov zo 6. medzinárodnej konferencie [Current issues in forest establishment and silviculture 2018: proceedings of the 6th International Conference]. Zostavovatelia: doc. Ing. Igor Štefančík, CSc., Ing. Dagmar Bednárová, PhD. Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Slovenská lesnícka spoločnosť člen ZSVTS, Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave. Dolná Strehová, 26. – 27. 9. 2018, 98 s. ISBN 978-80-8093-248-0.

2019

Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin 2019: sborník recenzovaných vědeckých prací [Influence of abiotic and biotic stresses on properties of plants 2019: proceedings of scientific articles]. Editor: Věra Kožnarová. Odborní recenzenti: doc. RNDr. Jan Novák, DrSc. Mgr. Jana Šlégrová. Česká zemědělská univerzita v Praze, Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů, Ústav ekologie lesa Slovenskej akadémie vied vo Zvolene, Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave. Praha, 190 s. ISBN: 978-80-213-2949-2, ISBN 978-80-89408-35-1.

Aktuálne problémy v zakladaní a pestovaní lesa 2019: zborník referátov zo 7. medzinárodnej konferencie (Current issues in forest establishment and silviculture 2019: proceedings of the 7th International Conference). Zostavovatelia: doc. Ing. Igor Štefančík, CSc., Ing. Dagmar Bednárová, PhD. Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Vojenské lesy a majetky SR, s. p. Pliešovce, Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV Bratislava, Slovenská lesnícka spoločnosť – člen ZSVTS. Kamenný mlyn – Vajarský, s. r. o., Plavecký Štvrtok, 15. – 16. 10. 2019, 111 s. ISBN 9788080932848.

Potravinárska sekcia

2000

Zborník prednášok: VI. zjazd Slovenskej spoločnosti – potravinárska sekcia A₅, 205 s., 39 prednášok. ISBN 80-968454-5-X. Editori: Ing. L. Staruch, PhD., prof. Ing. A. Dandár, DrSc. Učebné texty: 13. a 14. kurz - Senzorické hodnotenie potravín, 96 s. a 88 s. Autor: prof. Ing. A. Príběla, DrSc. Spolu za rok 389 norm. strán odborného textu.

2001

Laboralim 2001` - zborník z XIII. medzinárodnej konferencie o analytických metódach v potravinárstve. A₅, STU Bratislava, 2001, 398 s., 150 ex. ISBN 80-227-1524-7. Editor: Ing. L. Staruch, PhD. Učebné materiály pre kurz senzorického hodnotenia výrobkov (vino, nealko-nápoje), (SZÚ), (mlieko) celkom 285 s. Spolu za rok 683 strán odborného textu.

2002

Učebné materiály pre senzorické hodnotenie potravín (Nestlé – 78 s.), (Potraviny - 65 s.), (Obaly – 95 s.), (Kozmetika - 90 s.), (Hydina + mlieko – 99 s.). Spolu za rok 427 strán odborného textu.

2003

Laboralim 2003` - zborník z XIV. medzinárodnej konferencie o analytických metódach v potravinárstve. A₅, STU Bratislava, 2003, 372 s. ISBN 80-227-1887-4. Editori: Prof. Ing. A. Dandár, DrSc., Ing. L. Staruch, PhD., doc. Ing. K. Cejpek, PhD.

Učebné materiály pre senzorické hodnotenie potravín (Kozmetika + hydina 83 s.), (Potraviny - 94 s.+ 96 s.+93 s.), (Pitná voda – 85 s.), (- 90 s.), (Hydina + mäso – 87 s.), (Vino+ nealko – 93 s.). Autori: Prof. Ing. A. Príběla, DrSc., prof. Ing. F. Malík, PhD., Ing. K. Tomášek, CSc., Ing. Pokorný, Ing. Grambličková. Spolu za rok 1003 strán odborného textu.

2004

Zborník referátov z konferencie VÝŽIVA-POTRAVINY-LEGISLATÍVA. A₄, STU Bratislava, 2004, 408 s. ISBN 80-227-2155-2. Editori: Ing. L. Staruch, PhD., prof. RNDr. F. Strmiska, CSc.

2005

Laboralim 2005` - zborník z XV. medzinárodnej konferencie o analytických metódach v potravinárstve. A₄, STU Bratislava, 2005, 351 s. ISBN 80-227- 2222-7. Editori: Prof. Ing. A. Dandár, DrSc., Ing. L. Staruch, PhD., doc. Ing. K. Cejpek, PhD., E. Morávková.

Zborník prednášok: VII. zjazd Slovenskej spoločnosti – potravinárska sekcia A₅, 152 s. ISBN 80-227-2300-2. Editori: Ing. L. Staruch, PhD., prof. Ing. J. Šajbidor, DrSc., prof. Ing. A. Dandár, DrSc.

Cudzorodé látky. Zborník prednášok z medzinárodnej konferencie. A₄, 229 s. ISBN 80-227-2322-3. Editori: Ing. L. Staruch, PhD., Ing. A. Szokolay, DrSc., Ing. J. Uhnák, CSc. Spolu za rok 732 s.

2007

Laboralim 2007` - Banská Bystrica 7.2. – 8.2. Zborník zo XVI. medzinárodnej konferencie o analytických metódach v potravinárstve. A₄, STU Bratislava, 2007, 499 s. ISBN 978-80-227-2628-3 Editori: Ladislav Staruch, Helena Morávková.

2009

Laboralim 2009` - Banská Bystrica 3.2. – 4.2. Zborník zo XVII. medzinárodnej konferencie o pokrokových analytických metódach v potravinárstve. A₄, STU Bratislava, 2009, 344 s. ISBN 978-80-227-3071-6. Editori: Staruch L., Morávková H.

2010

Zborník prednášok: VIII. zjazd Slovenskej spoločnosti – potravinárska sekcia A₅, 226 s., tlačou 60 ex. 100 ex. CD, ISBN 978-80-227-3398-4. Editori: Ing. L. Staruch, PhD., doc. Ing. S. Sekretár, PhD.

2012

Laboralim 2012` - Banská Bystrica 31.1. – 1.2. 2012, 100 účastníkov z toho 20 zahraničných, 16 prednášateľov, 66 posterov. Zborník z XVIII. medzinárodnej konferencie o analytických metódach v potravinárstve. A₄, STU Bratislava, 2012, tlačou 100 ks + CD, 321 s. ISBN 978-80-227- 3696-1. Editori: Ing. L. Staruch, PhD., doc. Ing. S. Sekretár, PhD.

Vedecká konferencia k storočnici trebišovského cukrovaru, Trebišov, 29.11. – 30. 11 2012, počet účastníkov 100, z toho 20 zahraničných, 7 prednášok, 3 postery, monografia s názvom *K storočnici trebišovského cukrovaru* autorov: doc. Ing. Kamil Cejpek, PhD., Ing. Anton Eliaš, dpt. Michal Siedlecký, vyd. Združenie pre rozvoj južného Zemplína, 500 ex., 120 s., Trebišov 2012. ISBN 978-80-971202-6-9. Spolu za rok 441 s.

2015

Laboralim 2015` - Gabčíkovo 5.3. – 6.3. 2015, 100 účastníkov z toho 20 zahraničných, 16 prednášateľov, 66 posterov. Zborník z XVIII. medzinárodnej konferencie o analytických metódach v potravinárstve. A₄,SCHK Bratislava, 2015, tlačou 100 ks + CD, 420 s. ISBN 978-80-89597-12-3, EAN 9788089597123. Editor: Ing. L. Staruch, PhD.,

2017

Prof. Ing. Alexander Dandár, DrSc., v edícii: Osobnosti Fakulty chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave. Bio a bibliografia k 80. výročiu jeho narodenia, vyd. Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU v Bratislave v Slovenskej chemickej knižnici v roku 2017 nákladom 150 výtlačkov, rozsah 115 s. ISBN 978-80-89597-76-5. Zostavili: doc. Ing. Kamil Cejpek, PhD., prof. Ing. Michal Uher, DrSc.

Pedologická sekcia

Významné sú knižné publikácie, ktoré iniciovala, koordinovala a realizovala SPS v oblasti klasifikácie pôdy a cudzojazyčného slovníka pôdoznaleckých výrazov. Vzhľadom na vznik samostatného Slovenska i v dôsledku ďalšieho vývoja pedológie sa v roku 1996 v rámci Pedologickej sekcie SSPLPVV SAV vytvorila komisia pre prepracovanie československého Morfogenetického klasifikačného systému pôd z roku 1991. Vytvorilo sa 7 pracovných skupín, pričom práce koordinoval prof. Ing. Rudolf Šály, DrSc. V r. 2000 sa prvá verzia publikovala Výskumným ústavom pôdoznalctva a ochrany pôdy v Bratislave pod názvom „Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska“. Príprava druhej verzie klasifikácie začala v roku 2009, úprava a inovácia sa uskutočňovala formou širokej diskusie, ku ktorej sa pravidelne pozývali všetci členovia SPS. Prácu koordinoval prof. Ing. Bohdan Juráni, CSc. Druhé upravené vydanie klasifikácie vydala *Societas pedologica slovacica*, o.z. v roku 2014.

Vydanie multijazyčného slovensko-anglicko-nemecko-francúzsko-českého pôdoznaleckého slovníka znamená uctenie si pamiatky na Ing. Pavla Jambora, CSc., ktorý zomrel v r. 2005 a zanechal po sebe toto nedokončené a nepublikované dielo. Na VÚPOP s podporou SPS sa spôsobom „konkláve“ v rokoch 2006 až 2010 šesťkrát stretli členovia pracovnej skupiny k úprave a doplneniu jednotlivých hesiel slovníka. Stretnutia viedla doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc. (anglický jazyk) za účasti členov dipl. Ing. Dr. Othmar Nestroy z Technickej univerzity v Grazi v Rakúsku (nemecký jazyk), doc. Ing. Zoltán Bedrna, DrSc. z Univerzity Komenského v Bratislave (francúzsky jazyk), prof. Ing. Alois Prax, CSc. z Mendelovej univerzity v Brne (český jazyk) a prof. Ing. Rudolf Šály, DrSc. z Technickej univerzity vo Zvolene (pripomienky). Dielo vyšlo posmrtné tlačou v r. 2011.

4 Nositelia medaily Juraja Fándlyho

4.1 Fándlyho medaila

Spoločnosť udeľuje ako najvyššie vyznamenanie medailu Juraja Fándlyho za prínos v oblasti poľnohospodárskych, lesníckych, potravinárskych a veterinárskych vied. Vo svojej takmer 50-ročnej histórii už bolo udelených do 140 Fándlyho medailí osobnostiam, ktoré významným spôsobom posunuli hranice vedy a vzdelávania, zaslúžili sa nielen o ich rozvoj ale aj výchovu novej generácie odborníkov, vedcov, učiteľov. V roku 2005 po prvý krát publikácia vydala svedectvo o nositeľoch Fándlyho medaily, v roku 2015 sme vydali doplnené vydanie a rozhodli, že ju budeme dopĺňať a aktualizovať každých 5 rokov. Posledné vydanie vyšlo v roku 2020 ako samostatná publikácia, s taktiež doplnenými informáciami ako aj nositeľmi Fándlyho medaily z obdobia rokov 2015-2020.

ŠTATÚT „Medaila Juraja Fándlyho“

Úvodné ustanovenia

1. Slovenská spoločnosť pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV vydáva v súlade s Organizačným poriadkom štatút Medaily Juraja Fándlyho.
2. Medaila Juraja Fándlyho je najvyšším vyznamenaním Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV, ktoré vyjadruje poctu osobnostiam a inštitúciám doma aj v zahraničí, ktoré významným spôsobom prispeli k rozvoju poľnohospodárstva, lesníctva, potravinárstva a veterinárstva.

3. Medaila má trojuholníkový tvar o rozmeroch 7,8 x 7,8 x 7,8 je vyrazená zo zliatiny. Na averze medaily je vyobrazený portrét tváre Juraja Fándlyho. Na reverze medaily je uvedený názov spoločnosti a znak spoločnosti.

Čl. 1

Udelenie medaily

- Medaila sa udeľuje:
 - najvýznamnejším osobnostiam spoločnosti za rozsiahle celoživotné dielo a prínos k rozvoju poľnohospodárstva, lesníctva, potravinárstva a veterinárstva, ktorí by v spoločnosti mali aktívne pracovať najmenej 15 rokov.
 - najvýznamnejším slovenským a zahraničným osobnostiam, ktoré významne prispeli k rozvoju spoločnosti, vedy a vzdelanosti v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva, potravinárstva a veterinárstva.
 - najvýznamnejším slovenským a zahraničným inštitúciám, za rozvoj dlhodobej spolupráce, ktorá významne prispieva k dobrému menu spoločnosti v celoštátnom a medzinárodnom kontexte, a ktorá významne prispieva k rozvoju spoločnosti, vedy a vzdelanosti v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva, potravinárstva a veterinárstva.
- Návrh na udelenie medaily môžu okrem predsedu spoločnosti predkladať predsedovia jednotlivých sekcií a pobočiek.
- Návrh na udelenie sa predkladá písomnou formou a musí obsahovať:
 - základné údaje navrhovaného (meno, tituly, dátum narodenia, absolvovaná vysoká škola, vedný odbor a pracovisko s úplnou adresou),
 - charakteristiku profesijnej kariéry navrhovaného v rozsahu min. 1 strany A4.
 - podrobné zdôvodnenie návrhu na udelenie medaily,
 - návrh textu dikcie, ktorý bude uvedený na diplome. Text môže obsahovať max. 7 slov.
- O návrhu na udelenie medaily výbor na svojom zasadnutí hlasuje. V odôvodnených prípadoch je možné návrh na udelenie medaily schváliť aj *per rollam*. Návrh je schválený vtedy, ak zaň hlasujú min. 2/3 členov výboru, t. j. 10 členov.

Čl. 2

Odobovanie medaily

- Medailu odovzdáva vyznamenaným predseda spoločnosti na zasadnutiach Valného zhromaždenia spoločnosti, alebo pri iných slávnostných príležitostiach. V odôvodnených prípadoch môže predseda spoločnosti pri odovzdávaní medaily dať sa zastúpiť predsedom sekcie.

2. Súčasne s medailou sa odovzdáva diplom, v ktorom sa uvedie meno vyznamenaného, stručný dôvod udelenia, dátum odovzdania, podpis predsedu spoločnosti a číslo protokolu medaily.
3. S udelením medaily nie je spojená finančná odmena.
4. O odovzdaných medailách vedie predseda spoločnosti protokol, v ktorom sa zaznamenáva poradové číslo, meno a adresa vyznamenaného, dôvod udelenia a dátum odovzdania medaily.

Čl. 3

Zverejňovanie vyznamenaných

1. Charakteristika vyznamenaných osobnosti Fándlyho medailou za príslušný rok je uverejňovaná v Bulletine spoločnosti v rubrike „Nositelia Fándlyho medaily“
2. Charakteristika vyznamenaných osobnosti Fándlyho medailou za obdobie 5-tich rokov je uverejňovaná v publikácií „Osobnosti pôdohospodárskych vied“
3. Za publikovaný text, resp. jeho korekciu sú zodpovední predsedovia sekcií.

Čl. 4

Záverečné ustanovenia

1. Medaila Juraja Fándlyho sa v zmysle tohto štatútu udeľuje od 1. 1. 2020.
2. Doplniť a meniť tento štatút je možné len po schválení 2/3 členov výboru, t. j. 10 hlasmi.
3. Ruší sa platnosť „Štatút Fándlyho medaily,, z roku 1998.
4. Tento štatút nadobúda účinnosť dňom 15. 11. 2019

prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
predseda spoločnosti

5 Členská základňa Slovenskej Spoločnosti

Poľnohospodárska sekcia

Pracovisko	Meno a priezvisko	E-mailová adresa
Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov – živočíšna sekcia	prof. Ing. Branislav Gálik, PhD.	Branislav.Galik@uniag.sk
	prof. Ing. Svätoslav Hluchý, PhD.	Svatoslav.Hluchy@uniag.sk
	prof. Ing. Miroslav Juráček, PhD.	Miroslav.Juracek@uniag.sk
	Ing. K. Fatrcová Šramková, PhD.	Katarina.Sramkova@uniag.sk
	prof. Ing. Róbert Toman, Dr.	Robert.Toman@uniag.sk
	prof. Ing. Milan Šimko, PhD.	Milan.Simko@uniag.sk
	doc. Ing. Michal Rolinec, PhD.	Michal.Rolinec@uniag.sk
	Ing. Eva Mlyneková, PhD.	Eva.Mlynekova@uniag.sk
	Ing. Ondrej Hanušovský, PhD.	Ondrej.Hanusovsky@uniag.sk
Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov – rastlinná sekcia	prof. RNDr. Milan Bežo, CSc.	Milan.Bezo@uniag.sk
	doc. Ing. Eva Candráková, PhD.	Eva.Candrakova@uniag.sk
	doc. Ing. Ivan Černý, PhD.	Ivan.Cerny@uniag.sk
	Ing. Ladislav Illés, CSc.	Ladislav.Illes@uniag.sk
	Ing. Peter Kovár, PhD.	peter.kovar@uniag.sk
	doc. Ing. Marek Kovár, PhD.	Marek.Kovar@uniag.sk
	doc. Ing. Juliana Molnárová, PhD.	Juliana.Molnarova@uniag.sk
	doc. Ing. Katarína Olšovská, PhD.	katarina.olsovska@uniag.sk
	prof. Ing. Vladimír Pačuta, CSc.	Vladimir.Pacuta@uniag.sk
	prof. Dr. Ing. Richard Pospíšil	Richard.Pospisil@uniag.sk
	doc. Ing. Štefan Týr, PhD.	Stefan.Tyr@uniag.sk
	doc. Ing. Ľuboš Vozár, PhD.	Lubos.Vozar@uniag.sk
	Ing. Jozef Žembery, PhD.	Jozef.Zembery@uniag.sk
	Mgr. Marek Kolenčík, PhD.	Marek.Kolencik@uniag.sk
Fakulta biotechnológie a potravinárstva	doc. Ing. Tatiana Bojnanská, PhD.	Tatiana.bojnanska@uniag.sk
	doc. Ing. Margita Čanigová, PhD.	Margita.canigova@uniag.sk
	prof. Ing. Jozef Golian, Dr.	Jozef.Golianvuniag.sk
	MVDr. Ľubomír Lopašovský, PhD.	Lubomir.lopasovsky@uniag.sk
	prof. MVDr. Peter Massányi, DrSc.	Peter.massanyi@uniag.sk
	Ing. Dagmar Paulisová	Dagmar.paulisova@uniag.sk
	doc. Ing. Radoslav Židek, PhD.	Radoslav.zidek@uniag.sk
	doc. Ing. Martina Fikselová, PhD.	Martina.fikselova@uniag.sk
	doc. Ing. Lucia Zelenáková, PhD.	Lucia.zelenakova@uniag.sk
	doc. Ing. Alica Bobková, PhD.	Alica.bobkova@uniag.sk
	Ing. Ľubomír Belej, PhD.	Lubomir.belej@uniag.sk
	prof. Ing. Marcela Capcarová, DrSc.	Marcela.capcarova@uniag.sk
	doc. Ing. Anna Kalafová, PhD.	Anna.kalfova@uniag.sk
	Ing. Eva Tvrdá, PhD.	Eva.tvrda@uniag.sk
	prof. RNDr. Ing. Tomáš Tóth, PhD.	Tomas.toth@uniag.sk
	Ing. Marek Šnirc, PhD.	Marek.snirc@uniag.sk
	Ing. Ľuboš Harangózo PhD.	Lubos.harangozo@uniag.sk
	Ing. Radovan Stanovič, PhD.	Radovan.stanovic@uniag.sk
	Ing. Pavol Trebichalský, PhD.	Pavol.trebichalsky@uniag.sk
	prof. Ing. Janette Musilová PhD.	Janette.musilova@uniag.sk
	prof. Ing. Peter Haščík, PhD.	Peter.hascik@uniag.sk
	doc. Ing. Marek Bobko, PhD.	Marek.bobko@uniag.sk
	Ing. Július Árvay, PhD.	Julius.arvay@uniag.sk
	PaedDr. Silvia Jakobová, PhD.	Silvia.jakabova@uniag.sk

	Ing. Lucia Benešová	Lucia.benesova@uniag.sk
Výskumné centrum Agrobiotech	Ing. Zuzana Kňazická, PhD.	Zuzana.knazicka@uniag.sk
	Mgr. Jana Bezáková, PhD.	Jana.bezakova@uniag.sk
	RNDr. Veronika Fialková, PhD.	Veronika.fialkova@uniag.sk
	RNDr. Hana Ďuranová, PhD.	Hana.duranova@uniag.sk
	Ing. Jana Štefániková, PhD.	Jana.stefanikova@uniag.sk
	Mgr. Eva Kováčiková, PhD.	Eva.kovacikova@uniag.sk
	Dr. Ing. Miroslava Požgajová	Miroslava.pozgajova@uniag.sk
	Ing. Michal Miškeje, PhD.	Michal.miskeje@uniag.sk
Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva	doc. Ing. Slávko Bernáth, PhD.	Slavko.bernath@uniag.sk
	doc. Ing. Eduard Pintér, PhD.	Eduard.pinter@uniag.sk
	prof. Ing. Anna Stred'anská, PhD.	Anna.stredanska@uniag.sk
	prof. Ing. Ján Supuka, DrSc., čestný člen	Jan.supuka@uniag.sk
	doc. Ing. Lucia Tátošová, PhD.	Lucia.tatosova@uniag.sk
	prof. Ing. Anton Uher, PhD., čestný člen	Anton.uher@uniag.sk
	doc. Ing. Ján Kollár, PhD.	Jan.kollar@uniag.sk
Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja	doc. Ing. Pavol Otepka, PhD.	Pavol.oteпка@uniag.sk
	prof. RNDr. Bernard Šiška, PhD.	Bernard.siska@uniag.sk

Lesnícka sekcia

Pracovisko	Člen	E-mailová adresa
Ústav ekológie lesa SAV Zvolen	Ing. Ján Kukla, CSc.	kukla@ife.sk
	Ing. Miroslav Blaženec, PhD.	blazenec@savzv.sk
	prof. Ing. E. Bublinc, CSc., čestný člen	bublinc@savzv.sk
	RNDr. Ľubica Ditmarová, PhD.	ditmarova@ife.sk
	Ing. Gabriela Jamnická, PhD.	jamnicka@ife.sk
	Ing. Dr. Rastislav Janík	janik@savzv.sk
	Ing. Benjamín Jarčuška, PhD.	jarcuska@savzv.sk
	Ing. Martin Kubov, PhD.	kubov@savzv.sk
	Ing. Margita Kuklová, CSc.	kuklova@ife.sk
	Ing. Andrej Majdák	majdak@savzv.sk
	Ing. Eva Pšidová, PhD.	psidova@ife.sk
	Ing. Lenka Sarvašová, PhD.	sarvasova@ife.sk
	Ing. Katarína Sládeková	sladekova@ife.sk
	Mgr. Branislav Schieber, PhD.	schieber@ife.sk
	Ing. Jozef Váľka, PhD.	valka@ife.sk
Ústav ekológie lesa SAV Zvolen, detašované pracovisko Nitra	Ing. Katarína Adamčíková, PhD.	katarina.adamcikova@ife.sk
	Ing. Marek Barta, PhD.	marek.barta@savba.sk
	Mgr. Zuzana Jánošíková, PhD.	heckova@ife.sk
	Ing. Miriam Kádasi-Horáková, PhD.	kadasi@ife.sk
	Mgr. Marek Kobza, PhD.	marek.kobza@ife.sk
	Ing. Emília Ondrušková, PhD.	ondruskova@ife.sk
	Ing. Radomir Ostrovský, PhD.	radovan.ostrovsky@ife.sk
	Ing. Peter Pažitný, PhD.	jozef.pazitny@ife.sk
	Ing. Milan Bolvanský, PhD.	m.bolvansky@gmail.com
Ústav ekológie lesa SAV Zvolen, detašované pracovisko Arborétum Mlyňany	RNDr. Dominika Košútová	dominica.bosiakova@savba.sk
	Ing. Peter Ferus, PhD.	peter.ferus@savba.sk
	Ing. Peter Hoťka, PhD.	peter.hotka@savba.sk
	Ing. Jana Konôpková, PhD.	jana.konopkova@savba.sk
Univerzita Mateja Bela FPV Banská Bystrica	doc. RNDr. Svetlana Gáperová, PhD.	Svetlana.Gaperova@umb.sk
	Mgr. Terézia Gašparcová	gasparcova.terezka@gmail.com

Národné Lesnícke centrum Zvolen	doc. Ing. Igor Štefančík, CSc.	Igor.Stefancik@nlcsk.org
	doc. Ing. Jozef Konôpka CSc., čestný člen	Jozef.Konopka@nlcsk.org
	doc. Dr. Ing. Bohdan Konôpka	Bohdan.Konopka@nlcsk.org
	Ing. Roman Longauer, CSc.	Roman.Longauer@nlcsk.org
	Ing. Martin Moravčík, CSc.	Martin.Moravcik@nlcsk.org
	Ing. Michal Pástor, PhD.	michal.pastor@nlcsk.org
	Ing. Hana Pavlendová, PhD.	Hana.Pavlendova@nlcsk.org
	doc. Ing. Rudolf Petráš, CSc.	Rudolf.Petras@nlcsk.org
	doc. Ing. Viera Petrášová, CSc.	viera.petrasova@uniag.sk
	Ing. Zuzana Sitková, PhD.	sitkova@nlcsk.org
	Ústav genetiky a biotechnológií rastlín SAV v Nitre	Ing. Mária Gabriela Ostrolucká, CSc.
OOBK MŽP SR	Ing. Peter Maňka, PhD.	peter.manka@enviro.gov.sk

Pedologická sekcia

Pracovisko	Člen	E-mailová adresa
NPPC-VÚPOP/VÚRV/VÚE	doc. RNDr. Gabriela Barančíková, CSc.	gabriela.barancikova@nppc.sk
	Ing. Ivana Bartošovičová	ivana.bartosovicova@nppc.sk
	Ing. Pavol Bezák	pavol.bezak@nppc.sk
	Mgr. Rastislav Dodok, PhD.	rastislav.dodok@nppc.sk
	Ing. Ján Halas, PhD.	jan.halas@nppc.sk
	RNDr. Beata Houšková, CSc.	beata.houskova@nppc.sk
	RNDr. Blanka Ilavská, PhD.	blanka.ilavska@nppc.sk
	prof. Ing. Jozef Kobza, CSc.	jozef.kobza@nppc.sk
	RNDr. Miroslav Kromka, CSc.	miroslav.kromka@nppc.sk
	Mgr. Dalibor Kusý	dalibor.kusy@nppc.sk
	RNDr. Jarmila Makovníková, CSc.	jarmila.makovnikova@nppc.sk
	Ing. Boris Pálka, PhD.	boris.palka@nppc.sk
	RNDr. Martin Saksa, PhD.	martin.saksa@nppc.sk
	Mgr. Rastislav Skalský, PhD.	rastislav.skalsky@nppc.sk
	Ing. Ján Styk, PhD.	jan.styk@nppc.sk
	doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc.	jaroslava.sobocka@nppc.sk
	Ing. Michal Sviček, CSc.	michal.svicek@nppc.sk
	Ing. Miloš Širáň, PhD.	milos.siran@nppc.sk
prof. Ing. Jozef Vilček, PhD.	jozef.vilcek@nppc.sk	
Ing. Božena Šoltýsová, CSc.	bozena.soltysova@nppc.sk	
PriF UK Bratislava	prof. RNDr. Pavel Dlapa, PhD.	pavel.dlapa@fns.uniba.sk
	prof. Ing. Bohdan Juráni, CSc.	bohdan.jurani@fns.uniba.sk
	Ing. Peter Pišút, PhD.	pisut@fns.uniba.sk
SPU Nitra	doc. Ing. Juraj Chlpík, PhD.	juraj.chlpik@uniag.sk
	doc. Ing. Nora Polláková, PhD.	nora.pollakova@uniag.sk
	doc. Ing. Vladimír Šimanský, PhD.	vladimir.simansky@uniag.sk
	prof. Ing. Erika Tobiášová, PhD.	erika.tobiasova@uniag.sk
	Ing. Beata Novotná, PhD.	beata.novotna@uniag.sk
Národné lesnícke centrum Zvolen	Ing. Pavel Pavlenda, PhD.	pavel.pavlenda@nlcsk.org
	Ing. Jozef Capuliak, PhD.	capuliak@nlcsk.org
Technická univerzita Zvolen	doc. Ing. Erika Gomoryová, PhD.	erika.gomoryova@tuzvo.sk
	Ing. Marián Homolák, PhD.	marian.homolak@tuzvo.sk
	prof. Ing. Viliam Pichler, PhD.	pichler@tuzvo.sk
Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica	doc. Radoslava Kanianska, PhD.	radoslava.kanianska@umb.sk
	prof. Ing. Danica Fazekašová, PhD.	fazek@unipo.sk
Prešovská univerzita	Mgr. Lenka Bobuľská	lenka.bobulska@unipo.sk

MPRV SR	Mgr. Richard Lazúr	richard.lazur@land.gov.sk
SPF Bratislava	Ing. Alenka Belanová	alenka.belanova@b-lan.sk

Lúkarsko-pasienkárská sekcia

Pracovisko	Člen	E-mailová adresa
Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum, Výskumný ústav trávnych porastov a horského poľnohospodárstva Banská Bystrica	Ing. Miriam Kizeková, PhD.	miriam.kizekova@nppc.sk
	Ing. Vladimíra Vargová, PhD.	vladimira.vargova@nppc.sk
	Ing. Norbert Britaňák, PhD.	norbert.britanak@nppc.sk
	Ing. Daša Beňová, PhD.	dasa.benova@nppc.sk
	Ing. Jozef Čunderlík, PhD.	jozef.cunderlik@nppc.sk
	Ing. Zuzana Dugátová, PhD.	zuzana.dugatova@nppc.sk
	Mgr. Ľubomír Hanzes, PhD.	lubomir.hanzes@nppc.sk
	Ing. Iveta Ilavská, PhD.	iveta.ilavska@nppc.sk
	Ing. Mariana Jančová, PhD.	mariana.jancova@nppc.sk
	Ing. Stela Jendrišáková, PhD.	stela.jendrisakova@nppc.sk
	Ing. Zuzana Kováčiková, PhD.	zuzana.kovacikova@nppc.sk
	Ing. Janka Martincová, PhD.	janka.martincova@nppc.sk
	RNDr. Štefan Pollák	stefan.pollak@nppc.sk

Potravinárska sekcia

Pracovisko	Člen	E-mailová adresa
Fakulta chemickej a potravinárskej technológie STU Bratislava	Ing. Ācsová Aneta	aneta.acsova@stuba.sk
	doc. Ing. Cejpek Kamil, PhD.	kamil.cejpek@gmail.com
	prof. Ing. Čertík Milan, PhD.	milan.certik@stuba.sk
	doc. Ing. Greifová Mária, PhD.	maria.greifova@stuba.sk
	Ing. Hybenová Eva, PhD.	eva.hybenova@stuba.sk
	Ing. Janiček Dušan	dusan.janicek@gmail.com
	Ing. Kolarič Lukáš	lukas.kolaric@stuba.sk
	Ing. Kováčová Mária, PhD.	maria.kovacova@gmail.com
	doc. Ing. Kreps František, PhD.	frantisek.kreps@stuba.sk
	Ing. Krepsová Zuzana, PhD.	zuzana.krepsova@stuba.sk
	doc. Ing. Lacková Alica, PhD.	alica.lackova@gmail.com
	Ing. Lauková Michaela, PhD.	michaela.laukova@stuba.sk
	Ing. Minarovičová Lucia, PhD.	lucia.minarovicova@stuba.sk
	Ing. Mráz Igor, CSc.	igor.mraz@gmail.com
	Ing. Petříková Darina, CSc.	darina.petrikova@gmail.com
	doc. Ing. Sekretár Stanislav, PhD.	stanislav.sekretar@stuba.sk
	prof. Ing. Schmidt Štefan, PhD.	stefan.schmidt@stuba.sk
	Mgr Ing. Sirotná Zuzana, MPH	zuzana.sirotna@uvzs.sk
	Ing. Staruch Ladislav, PhD.	ladislav.staruch@stuba.sk
prof. Ing. Šajbidor Ján, DrSc.	jan.sajbidor@stuba.sk	

Veterinárska sekcia

Pracovisko	Člen	E-mailová adresa
Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie V Košiciach	prof. MVDr. Slavomír Marcincák, PhD.	slavomir.marcincak@uvlf.sk
	prof. MVDr. Peter Turek, PhD.	peter.turek@uvlf.sk
	prof. MVDr. Jozef Nagy, PhD.	jozef.nagy@uvlf.sk
	prof. MVDr. Peter Reichel, PhD.	peter.reichel@uvlf.sk
	doc. MVDr. Ivona Kožárová, PhD.	ivona.kozarova@uvlf.sk
	MVDr. Jaroslav Novotný, PhD.	jaroslav.novotny@uvlf.sk
	doc. MVDr. Peter Popelka, PhD.	peter.popelka@uvlf.sk
	MVDr. Pavlína Jevinová, PhD.	pavlina.jevinova@uvlf.sk
	MVDr. Ladislav Molnár, PhD.	ladislav.molnar@uvlf.sk
	Mgr. Martin Bartkovský, PhD.	martin.bartkovsky@uvlf.sk
	MVDr. Beáta Koreneková, PhD.	beata.korenekova@uvlf.sk
	MVDr. Anna Reitznerová	anna.reitznerova@uvlf.sk
	MVDr. Dana Marcincáková, PhD.	dana.marcincakova@uvlf.sk
	Mgr. Adrianna Fečkaninová	adriana.feckaninova@uvlf.sk
	MVDr. Ivana Regecová, PhD.	ivana.regecova@uvlf.sk
MVDr. Boris Semjon, PhD.	boris.semjon@uvlf.sk	
MVDr. Pavol Roba	pavol.roba@uvlf.sk	

5.1 Výbor spoločnosti

Zloženie výboru spoločnosti od roku 2018

Meno, priezvisko, tituly	E-mailová adresa
1. prof. Ing. Marcela Capcarová, DrSc.	Marcela.Capcarova@uniag.sk
2. doc. Ing. Kamil Cejpek, CSc.	Kamil.Cejpek@gmail.com
3. RNDr. Dominika Bošiaková, PhD.	Dominika.Bosiakova@savba.sk
4. Ing. Norbert Britaňák, PhD.	brinor@isternet.sk
5. prof. Ing. Jozef Golian, Dr.	Jozef.Golian@uniag.sk
6. prof. Ing. Jozef Kobza, CSc.	Jozef.Kobza@nppc.sk
7. Ing. Margita Kuklová, PhD.	kuklova@ife.sk
8. doc. RNDr. Jaroslava Sobočka, CSc.	Jaroslava.Sobočka@nppc.sk
9. prof. Ing. Ján Šajbidor, DrSc.	Jan.Sajbidor@stuba.sk
10. prof. Ing. Milan Šimko, PhD.	Milan.Simko@uniag.sk
11. Ing. Jozef Válka, CSc.	valka@ife.sk
12. prof. Ing. Branislav Gálik, PhD.	Branislav.Galik@uniag.sk
13. Ing. Ladislav Staruch, PhD.	Ladislav.Staruch@stuba.sk
14. Ing. Ján Kukla, CSc.	kukla@ife.sk
15. prof. MVDr. Slavomír Marcincák, PhD.	Slavomir.Marcincak@uvlf.sk

Záver

História je neopakovateľná a jedinečná. Od vzniku našej Slovenskej spoločnosti uplynulo už 50 rokov, z nich začiatky a prvých 20 rokov spoločnosť prežila v systéme, ktorý sa nesprával ku všetkým rovnako. Spoločnosť sa síce rozvíjala a vplyv štátneho zriadenia bol jednoznačný a ten, kto sa mu postavil bol nepohodlný alebo zo spoločnosti vylúčený. Od roku 1990 teda už viac ako 30 rokov sa spoločnosť môže vyvíjať a rozvíjať na demokratických princípoch. Aj to však má svoju daň a to hlavne v podobe absencie a nezájmu predovšetkým mladšej generácie, ktorá nemá potrebu združovania, informovania a kolektívnej práce v prospech odboru, v ktorom pracuje. Informačná explózia, digitalizácia a ďalšie sprievodné javy významne ovplyvnili aj mladú generáciu a bude potrebné hľadať nové spôsoby a formy ako do spoločnosti pritiahnuť novú generáciu. Jedným zo spôsobov je aj súťaž pre mladých vedeckých pracovníkov do 35 rokov, ktorú sme začali realizovať od roku 2013. Je to jedna z možností ako mladú generáciu osloviť a tých najlepších aj oceniť. Ďalšou možnosťou je vytvárať podmienky pre kvalitné publikovanie predovšetkým vo vedeckých časopisoch a vedeckých zborníkoch. Určitým prínosom pre rozvoj spoločnosti by mohli byť aj rôzne konferencie s možnosťou spoznávania sa hľadania nových kontaktov. Mnohí si totižto neuvedomujú, že základným predpokladom pre budúci úspech je poznanie ľudí z odboru, v ktorom pracujú, komunikácia s nimi, vytváranie spoločných projektov, publikácií a pod.

Za veľmi dôležitý pre rozvoj spoločnosti považujem práve osobný prínos jednotlivcov – členov spoločnosti. Spoločnosť nerobí len predseda ale každý člen, každá jeho myšlienka, činnosť a dobrý nápad. Aj v minulosti sa to v mnohých prípadoch prejavilo v jednotlivých sekciách. Vo veterinárskej sekcii takýmto spôsobom došlo na niekoľko rokov až k prerušeniu činnosti. Činnosť veterinárskej sekcie sa podarilo obnoviť až v roku 2013 a tým dosiahnuť komplexné zastrešenie všetkých odborov.

Na tomto mieste je potrebné si položiť aj otázku čo so spoločnosťou do budúceho obdobia, ako ju pretvoriť na modernú spoločnosť zastrešujúcu pôdohospodárske vedy tak, aby nebola v konflikte s príbuznými spoločnosťami. Bude to náročné a bude na všetkých členoch spoločnosti či dokážeme transformáciu spoločnosti nasmerovať tak, aby bola prospešná, moderná, vedecká a kvalitná. Z tohto pohľadu za významný prvok v celom procese považujem osobnosť predsedu sekcie. Ten musí dokázať po osobnostnej, organizačnej, vedeckej a akejkolvek inej stránke riadiť sekciu tak, aby dokázala svoju opodstatnenosť a podiel na rozvoji odboru. Na predsedovi sekcie je získavanie nových členov, vytváranie podmienok pre ich prácu a rozširovanie priestoru, pre rôzne iné aktivity. Jednoducho povedané je to priestor, kde sa musia hľadať a prejavovať talentovaní ľudia, lebo bez nich sa neposunie žiadna iná ľudská činnosť.

Polstoročie činnosti spoločnosti je nielen obdobím bilancovania úspechov, aktivít, osobností a výstupov ale aj zamyslením sa nad druhou nastávajúcou polstoročnicou. Je veľmi ťažké predpokladať aký vývoj nás čaká, ale jedno je isté a síce myšlienky, na ktorých bola spoločnosť založená boli správne, nadčasové a hodnotové. Preto považujem za nevyhnutné vyjadriť presvedčenie, že akákoľvek doba nemôže zničiť, znevážiť alebo zmazať hodnoty, na ktorých bola spoločnosť založená a rozvíjaná. Rozhodujúci je ľudský faktor, záujem, schopnosti, tvorivosť a vzťah k spoločnosti a hodnotám, ktoré spoločnosť predstavuje.

Slovenskej Spoločnosti, jej členom, priaznivcom a podporovateľom, želám do druhej polstoročnice veľa, zdravia, šťastia, tvorivých myšlienok a síl dosahovať úspechy, výsledky a hodnoty, ktoré budú základom rozvoja pôdohospodárskych vied.

prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
predseda Slovenskej spoločnosti.

Použité informačné zdroje

1. **Stolina, M.:** *Pamätnica k 30. výročiu Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV.* Edícia „Veda na pomoc praxi“ č.196. Tlač v Edičnom stredisku STU, Bratislava, r. 2000, 260 strán.
2. **Bojňanský, V.:** 20 rokov Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV. Košice 1989.
3. **Informačné spravodaje** Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave z rokov 1974 – 1987.
4. **Bulletiny** Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárske vedy pri SAV v Bratislave z rokov 1999 – 2020.
5. **Kolektív:** Ilustrovaný encyklopedický slovník I. – III. ACADEMIA, vyd. ČSAV, Praha, 1982.
6. **Hajko, V. a i.:** *Encyklopédia Slovenska III. a IV. zv.,* Veda, vyd. SAV, 1979, 1980.
7. **Szemes, V.:** *História slovenského pekárstva ako celku,* Promp., spol. s r.o., Bratislava 2015, ISBN 978-80-971088-6-1.
8. **Uher, M. a i.:** *Chemický priemysel v zrkadle dejín Slovenska. História potravinárskeho priemyslu na Slovensku 1,2,3, 11. zväzok, Nakladateľstvo STU, Bratislava, 2013, ISBN 978-80-227-4088-3, 2015, ISBN 978-80-227-4412-6, 2016 ISBN 978-80-227-4549-9.*
9. **Kolektív autorov.** 90 rokov pôdohospodárskych vied na Slovensku 1924 – 2014. Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied Nitra 2014. Zostavovatelia: prof. Ing. Jozef Bulla, DrSc., prof. Ing. Štefan Mihina, PhD., Ing. Vojtech Brestenský, CSc. Vydavateľ SAPV Nitra, 174 s. ISBN 978-80-89162-61-1

Prílohy

Obr. 1 Členovia ÚV Slovenskej spoločnosti na zasadnutí v Arboréte Mlyňany SAV v máji 2019. Zľava: Ing. *Norbert Britaňák*, PhD., Ing. *Ján Kukla*, CSc., Ing. *Ladislav Staruch*, CSc., prof. Ing. *Jozef Golian*, Dr., doc. Ing. *Jaroslava Sobocká*, CSc., Dr.h.c. prof. Ing. *Ján Šajbidor*, DrSc., prof. Ing. *Marcela Capcarová*, PhD., doc. MVDr. *Slavomír Marcinčák*, PhD., doc. Ing. *Kamil Cejpek*, PhD., doc. Ing. *Branislav Gálik*, PhD., Ing. *Angela Filová*, PhD.

Obr.2 Pohľad na účastníkov medzinárodnej konferencie *Vliv abiotických a biotických stresorů na vlastnosti rostlin 2018* organizovanej členmi Lesníckej sekcie Slovenskej spoločnosti v priestoroch ÚEL SAV vo Zvolene.

Obr. 3 Odborná exkurzia zorganizovaná členmi Lesníckej sekcie Slovenskej spoločnosti v Chránenom areáli Gavurky pre študentov a pedagógov Strednej odbornej školy hotelových služieb vo Zvolene (október 2013).

Obr. 4 Členovia ÚV Slovenskej spoločnosti na zasadnutí v Arboréte Mlyňany SAV v máji 2019, zľava: Ing. Britaňák, Ing. Kukla, Ing. Filová, prof. Capcarová, prof. Gálik, doc. Sobocká, doc. Cejpek, prof. Šajbidor, prof. Golian, doc. Marcinčák, Ing. Staruch

Obr. 5 Zasadnutie výboru Slovenskej spoločnosti v apríli 2018 v Aboréte Mlyňany
Zľava : prof. J. Golian, Dr., Ing. Britaňák, doc. J. Sobocká, prof. J. Kobza, PhD., Ing. M. Kuklová, PhD. Ing. J. Kukla, PhD.

Obr. 6 Seminár k 90. výr. prof. Příbelu – september 2018

Obr. 7 Ing. V. Szemes, PhD. (zľava prvý) prevzal ministerské vyznamenanie, vpravo predseda Potravinárskej sekcie Ing. L. Staruch, PhD.

Obr. 8 Prof. K. Surówka z Krakova na vodnom diele Gabčíkovo (marec 2015)

Obr. 9 Prijatie členov potravinárskej sekcie u dekana FCHPT STU. Zľava: L. Staruch, J. Filip, J. Forsthoffer, J. Šajbidor, A. Szokolay, A. Príbela, K. Cejpek (október 2015, foto V. Szemes)

Obr. 10 Slovenskí a českí pôdoznalci na svetovom kongrese IUSS vo Filadelfii (USA) 2006, zľava Ing. J. Macků, prof. P. Bielek, doc. J. Sobocká, prof. B. Šarapatka, doc. B. Lomský a prof. J. Kulhavý

Obr. 11 Spomienka pri hrobe prof. Dandára z príležitosti jeho nedožitých 80. narodenín v novembri 2017. Sprava prof. Golian, prof. Surowka, prof. Bubník, doc. Cejpek

Obr.12 Predseda lesníckej sekcie Ing. Ján Kukla, CSc., odovzdáva Fándlyho medailu RNDr. Milanovi Bolvanskému, CSc., 2018

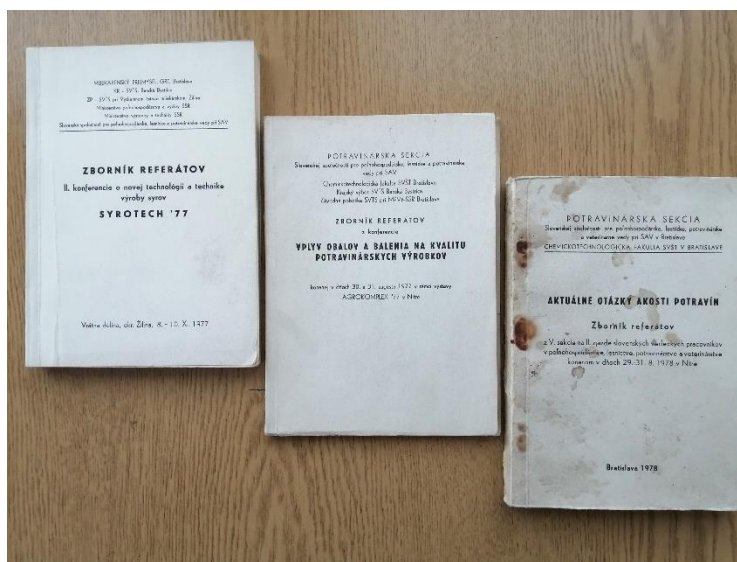
Obr. 13 Predseda spoločnosti prof. Golian odovzdáva Fándlyho medailu Ing. Jozefovi Váľkovi, CSc., november 2017

Obr. 14 prof. Nagy blahoželá prof. Jánovi Plevovi pri príležitosti životného jubilea 90-rokov v roku 2018

Obr. 15 Prvý zborník (vľavo hore) a niektoré ďalšie z konferencie LABORALIM

Obr. 16 Zborníky z iných tradičných vedeckých konferencií Potravinárskej sekcie

Obr. 17 Z publikačnej činnosti našej Potravinárskej sekcie Spoločnosti po roku 2000